

Dincolo de capacitatea administrativă proprie, care ajută organizația să utilizeze eficient resursele de care dispune, Consiliul Județean Timiș are, conform legii, și rolul de a sprijini celelalte unități administrativ-teritoriale din județ în demersul lor de creștere comunitară și de asigurare a unui nivel de calitate a vieții ridicat pentru cetățenii lor. Consiliul Județean Timiș dispune în acest sens de instrumente precum:

- **Formarea de parteneriate pentru dezvoltare cu unități din județ;**
- **Sprijin financiar pentru proiectele de dezvoltare;**
- **Preluarea și finanțarea unor proiecte, chiar dacă ele sunt localizate pe domeniul public sau privat al altor UAT-uri din județ.**

11. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Autonomia locală este un concept ce stă la baza noilor măsuri de reformă din administrația publică, atât la nivel supranațional, prin Carta europeană a autonomiei locale, cât și la nivel național, prin Legile și documentele strategice specifice punerii în aplicare a procesului de descentralizare. Descentralizare reprezintă un proces prin care sunt adoptate măsuri de reformă în administrația publică din România pentru a reduce disfuncționalitățile și problemele întâmpinate la nivelul administrației publice locale. Conform art. 5 lit. x) din Codul Administrativ (OUG 57/2019), descentralizarea este descrisă drept „transferul de competențe administrative și financiare de la nivelul administrației publice centrale la nivelul administrației publice din unitățile administrativ-teritoriale, împreună cu resursele financiare necesare exercitării acestora”.

Procesul de descentralizare este realizat în conformitate cu principiile menționate în art. 76 din Codul Administrativ (OUG 57/2019):

- principiul subsidiarității, care constă în exercitarea competențelor de către autoritatea administrației publice locale situată la nivelul administrativ cel mai apropiat de cetățean și care dispune de capacitate administrativă necesară;
- principiul asigurării resurselor corespunzătoare competențelor transferate;
- principiul responsabilității autorităților administrației publice locale în raport cu competențele ce le revin, care impune obligativitatea respectării aplicării standardelor de calitate și a standardelor de cost în furnizarea serviciilor publice și de utilitate publică;
- principiul asigurării unui proces de descentralizare stabil, predictibil, bazat pe criterii și reguli obiective, care să nu constrângă activitatea autorităților administrației publice locale sau să limiteze autonomia locală financiară;
- principiul echității, care implică asigurarea accesului tuturor cetățenilor la serviciile publice și de utilitate publică.

Pentru o tranziție eficientă și eficace a competențelor de la nivel central la nivel local, prin Hotărârea Guvernului nr. 229/2017, Guvernul României a aprobat Strategia Generală de descentralizare, în care sunt menționate principalele aspecte ce trebuie luate în considerare pe parcursul realizării demersurilor instituționale cu privire la creșterea autonomiei locale. Conform Strategiei Generale de descentralizare, printre domeniile ce urmează să revină în competențele administrației publice locale se numără: agricultura, cultura, turismul, mediu, sănătate, educație activități extrașcolare, tineret și sport.

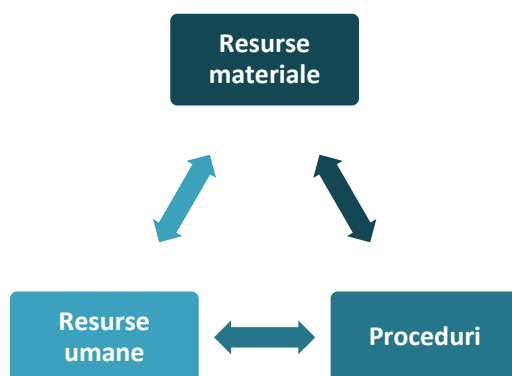
Dezvoltarea capacității administrative a unităților administrativ-teritoriale este un demers primordial pentru succesul procesului de reformă a administrației publice locale. Capacitatea administrativă a unităților administrativ-teritoriale este evaluată în funcție de **calitatea serviciilor furnizate**, dar și în funcție de **capacitatea de a atrage fonduri europene nerambursabile**, prin depunerea cererilor de finanțare și **implementarea proiectelor** incluse în documentele strategice.

Astfel, analiza capacității administrative vizează evaluarea unității administrativ-teritoriale (UAT) județul Timiș, reprezentat prin autoritatea publică locală, din perspectiva gestionării eficiente a activităților și realizării obiectivelor stabilite la nivel strategic și la nivel operațional.

Conform art. 5 lit. o) din Codul Administrativ (OUG 57/2019), capacitatea administrativă a unui UAT reprezintă „ansamblul **resurselor materiale, financiare, instituționale și umane** de care dispune o unitate administrativ-teritorială, **cadrul legal** care reglementează domeniul de activitate, precum și **modul în care acestea sunt valorificate** în activitatea proprie potrivit competenței stabilite prin lege”. În completare, conform Legii-cadru a descentralizării (Legea 195/2006), prevederile de la art. 10 alin. (3) stipulează faptul că „evaluarea capacității administrative a unității administrativ-teritoriale se face conform normelor metodologice de aplicare a prezentei legi”. Astfel, cadrul legal pune la dispoziție o serie de criterii, orientative în contextul prezentei analize, pentru a stabili un set de indicatori pe baza cărora va fi analizată capacitatea administrativă a UAT-ului.

Analiza capacității administrative va evalua măsura în care anumite componente, respectiv resursele umane, financiare, materiale și procedurile specifice, sunt utilizate în mod eficient și produc rezultate eficace pe parcursul desfășurării activităților organizației și realizării obiectivelor la nivel strategic și la nivel operațional.

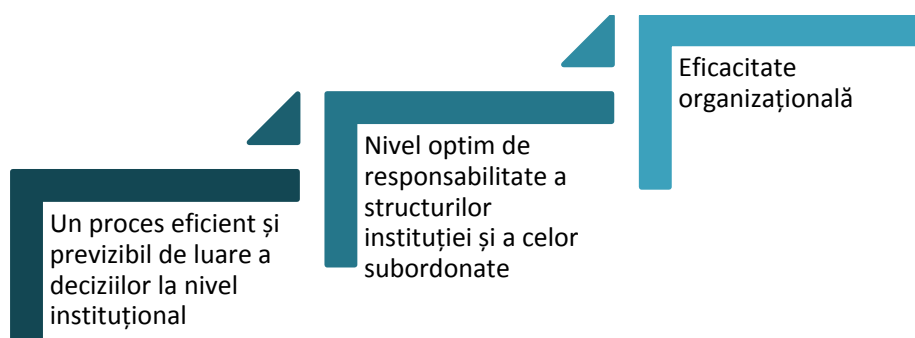
FIGURA 328. COMPONENTELE CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

Sursa: Prelucrare proprie

Condițiile ce trebuie întrunite pentru ca organizația să beneficieze de o capacitate administrativă adecvată sunt structurate pe trei niveluri, rezultatul final urmărit fiind atingerea eficacității organizaționale:

FIGURA 329. CONDIȚII PRIVIND EXISTENȚA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

Sursa: Prelucrare proprie

În principiu, activitatea de planificare, inițiere, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor publice locale și județene se realizează de către consiliul județean și de către aparatul de specialitate al acestuia.

Conform art. 170 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (OUG 57/2019), consiliul județean este definit drept „autoritatea administrației publice locale pentru coordonarea activității consiliilor comunale, orășenești și municipale, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean. Consiliul județean este compus din consilieri județeni aleși în condițiile legii pentru alegerea autorităților administrației publice locale.”

Conform art. 5 lit. g) din Codul administrativ (OUG 57/2019), aparatul de specialitate al consiliului județean este definit drept „totalitatea compartimentelor funcționale, fără personalitate juridică, de la nivelul unității/subdiviziunii administrativ teritoriale, precum și secretarul general al unității/subdiviziunii administrativ teritoriale”.

11.1. CONSILIUL JUDEȚEAN TIMIȘ ATRIBUȚII ȘI COMPETENȚE

Atribuțiile Consiliului Județean Timiș sunt evidențiate în Codul Administrativ, precum și în Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Județean Timiș. Principalele categorii de atribuții pe care consiliul județean le îndeplinește sunt următoarele:

- atribuții privind înființarea, organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al consiliului județean, ale instituțiilor publice de interes județean și ale societăților și regiilor autonome de interes județean;
- atribuții privind dezvoltarea economico-socială a județului;
- atribuții privind administrarea domeniului public și privat al județului
- atribuții privind administrarea serviciilor publice de interes județean;
- atribuții privind gestionarea serviciilor publice de interes județean;
- atribuții privind cooperarea interinstituțională pe plan intern și extern;
- alte atribuții prevăzute de lege.

Consiliul Județean Timiș este responsabil cu coordonarea activităților consiliilor comunale și orășenești, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean. La fiecare nivel administrativ-teritorial este aplicat principiul subsidiarității, principiu prin care se urmărește ca problemele să fie soluționate cât mai aproape de cetățean, din această abordare putând fi identificate mai ușor diferențele dintre atribuțiile consiliului județean și atribuțiile primăriilor. În timp ce primăriile sunt preocupate exclusiv cu administrarea și soluționarea problemelor la nivel local, urmând ca pe parcurs să primească mai multe competențe de la nivelul administrației centrale urmare a procesului de descentralizare, consiliul județean poate interveni în situațiile în care primăriile sunt depășite de problemele întâmpinate la nivel local.

Aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș este organizat în structuri de specialitate, respectiv direcții, servicii, birouri și compartimente. Capacitatea Consiliului județean Timiș privind implementarea măsurilor și proiectelor cuprinse în cadrul documentelor strategice depinde în mod direct de resursele disponibile, în special de resursele umane și de resursele materiale.

În ceea ce privește structura organizatorică și funcțională a aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș, aceasta este organizată și funcționează conform organigramei ilustrate în Tabelul 110. Eforturile necesare pentru implementarea măsurilor și proiectelor cuprinse în cadrul documentelor strategice vor fi distribuite la nivelul direcțiilor și serviciilor aferente aparatului de specialitate, în funcție de necesități.

TABEL 110. ORGANIGRAMA APARATULUI DE SPECIALITATE AL CONSILIULUI JUDEȚEAN TIMIȘ

SECRETARUL GENERAL AL JUDEȚULUI TIMIȘ
• SERVICIUL DE ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ, MONITOR OFICIAL ȘI TRANSPARENTĂ DECIZIONALĂ • SERVICIUL JURIDIC ȘI CONTENCIOS • SERVICIUL DE CONSULTANȚĂ ȘI AVIZARE JURIDICĂ
ADMINISTRATORUL PUBLIC
COMPARTIMENTUL CABINETUL PREȘEDINTELUI
COMPARTIMENTUL CABINETUL VICEPREȘEDINTELUI
COMPARTIMENTUL CABINETUL VICEPREȘEDINTELUI
BIROUL AUDIT PUBLIC INTERN
SERVICIUL DE ACHIZIȚII PUBLICE
SERVICIUL MANAGEMENTUL PROIECTELOR
POSTURI SUPLIMENTARE PENTRU IMPLEMENTAREA PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE

SECRETARUL GENERAL AL JUDEȚULUI TIMIȘ
BIROUL DE TELECOMUNICAȚII ȘI TRANSFORMARE DIGITALĂ
COMPARTIMENTUL DE MEDIU
COMPARTIMENTUL PENTRU DEZVOLTARE A TURISMULUI
SERVICIUL DE INVESTIȚII
SERVICIUL DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ ȘI TRANSPORT
DIRECȚIA DE STRATEGII, DIPLOMAȚIE, COMUNICARE ȘI CULTURĂ
- Serviciu relații externe și protocol - Compartimentul de comunicare - Compartimentul de strategii, politici publice și diplomație economică - Biroul de cultură, învățământ, minorități, sport și culte
DIRECȚIA DE RESURSE UMANE ȘI CONTROL INTERN MANAGERIAL
- Serviciul de resurse umane, organizare, salarizare - Biroul intern de prevenire și protecție - Managerul public - Serviciul de control intern managerial
DIRECȚIA DE BUGET-FINANȚE
- Serviciul financiar-contabil - Compartimentul de buget - Compartimentul de venituri - Compartimentul de executări silit - Compartimentul de programe sociale și sănătate publică
DIRECȚIA DE ADMINISTRARE A PATRIMONIULUI
- Serviciul de gestionare a patrimoniului - Serviciul administrativ și logistic
DIRECȚIA DE DRUMURI ȘI PODURI JUDEȚENE
- Serviciul pentru administrarea, urmărirea execuției și controlul drumurilor - Biroul de analiză tehnică și pregătire a documentației pentru drumuri
ARHITECT ȘEF
- Serviciul de avizare, autorizare și disciplină în construcții - Serviciul pentru amenajarea teritoriului, urbanism, cadastru și gestiunea localităților

Sursa: Structura organizatorică a aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș și a Statului de funcții al aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș, aprobată prin H CJ nr. 87 din 31.03.2021

Instituțiile de interes public sub autoritatea Consiliului Județean Timiș sunt:

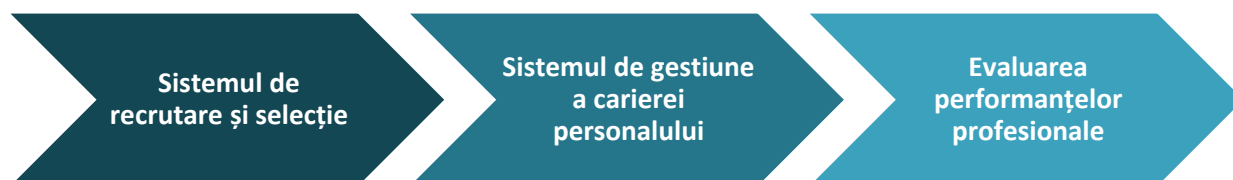
- Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș;
- Direcția de Evidență a Persoanelor Timiș;
- Direcția de Prestări Servicii Timiș;
- Muzeul Național al Banatului Timișoara;
- Muzeul Național de Artă Timișoara;
- Muzeul Satului Bănățean Timișoara;
- Biblioteca Județeană „Sorin Titel” Timișoara;

- Teatrul pentru Copii și Tineret „Merlin” Timișoara;
- Centrul de Cultură și Artă a Județului Timiș.

11.2. RESURSE UMANE

Nivelul capacității administrative a Consiliului Județean Timiș este condiționat în mare parte de resursele umane angrenate în activitățile instituției, resurse care stau la baza realizării cu succes a obiectivelor conturate în urma procesului de planificare strategică.

În ceea ce privește gestionarea resurselor umane, există trei componente principale ce trebuie implementate și a căror procese trebuie menținute la un nivel calitativ înalt pentru ca instituția să asigure creșterea capacității administrative prin prisma resurselor umane de care dispune:

Conform Organigramei Județului Timiș, aprobată prin H CJ nr. 87 din 31.03.2021, în aparatul de specialitate este prevăzut un număr total de 247 de funcții din care:

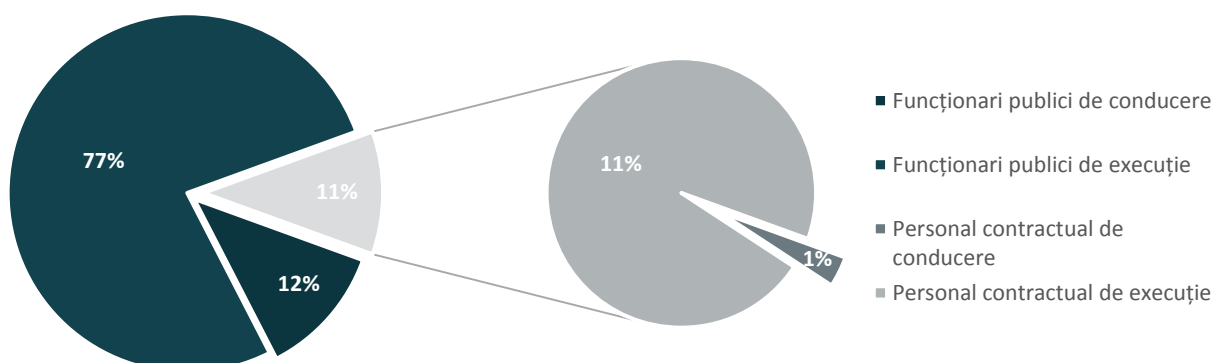
- 29 alocate pentru funcții publice de conducere (F.P. conducere);
- 1 alocate pentru funcții contractuale de conducere (F.C. conducere);
- 188 alocate pentru funcții publice de execuție (F.P. execuție);
- 26 alocate pentru personal contractual de execuție (P.C. execuție);
- 3 locuri pentru funcții de demnitate publică (F.D.P.).

În cadrul Organigramei aparatului de specialitate, resursele umane menționate sunt distribuite în cadrul a:

- 5 Direcții;
- 14 Servicii;
- 11 Birouri;
- 12 Compartimente.

În Figura 330 este prezentată distribuția posturilor în funcție de natura acestora. În cadrul aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș rezultă faptul că cea mai mare parte a funcțiilor cuprinse în Organigramă, în proporție de 7%, sunt alocate funcțiilor publice de execuție, în timp ce o proporție de 12% sunt alocate funcțiilor publice de conducere. Doar 11% dintre funcțiile cuprinse în Organigramă sunt alocate personalului contractual, acești funcționari fiind încadrați în baza unui contract de muncă individual. Per ansamblu, aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș funcționează cu 87% funcții de execuție și 13% funcții de conducere.

FIGURA 330. POSTURILE AFERENTE APARATULUI TEHNIC DE SPECIALITATE AL CONSILIULUI JUDEȚEAN TIMIȘ ÎN FUNCȚIE DE STATUT - FUNCȚIONARI PUBLICI VS. PERSONAL CONTRACTUAL

Sursa: Consiliul Județean Timiș

În ceea ce privește factorul uman, nivelul capacității administrative este determinat în funcție de proporția în care sunt ocupate posturile aprobate în Organigrama instituției. Pondere posturilor vacante este un indicator care semnaleză potențialul pe care îl are aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș privind creșterea capacității administrative prin creșterea numărului de funcționari. În Tabelul 111 sunt prezentate aspecte ce țin de potențialul de creștere al capacității administrative per ansamblu, dar și pentru fiecare funcție în parte.

TABEL 111. SITUAȚIA OCUPĂRII POSTURILOR ÎN CADRUL CONSILIULUI JUDEȚEAN TIMIȘ

FUNCȚIE ÎN APARATUL DE SPECIALITATE	EFFECTIV TOTAL	POSTURI OCUPATE	POSTURI VACANTE	PONDERE POSTURI VACANTE DIN TOTAL
Demnitari	3	3	0	0%
Funcții publice de conducere	29	16	13	45%
Funcții publice de execuție	188	165	23	12%
Funcții contractuale de conducere	1	1	0	0%
Funcții contractuale de execuție	26	22	4	15%
Total	247	207	40	16%

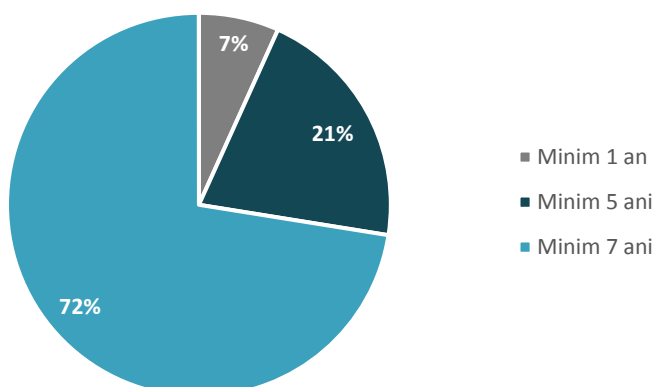
Sursa: Consiliul Județean Timiș

Conform art. 468 din Codul Administrativ (OUG 57/2019), persoanele care intenționează să candideze pentru ocuparea unei funcții publice de execuție sau de conducere trebuie să aibă o perioadă minimă de vechime în specialitatea studiilor, perioada fiind determinată de gradul profesional al fiecărei funcții. În realizarea distribuției funcționarilor publici din aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș în funcție de perioada de experiență a acestora, au fost folosite în mod orientativ pragurile de vechime evidențiate în prevederile Codului Administrativ.

Astfel, la nivelul aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș, în proporție de 72%, majoritatea funcțiilor din organigramă sunt ocupate de persoane care au mai mult de 7 ani vechime în specialitatea studiilor necesare ocupării funcției. În proporție de 21% dintre funcții sunt ocupate de persoane care au peste 5 ani vechime în specialitatea studiilor, respectiv 7% dintre funcții sunt ocupate de persoane care au peste 1 an vechime în specialitatea studiilor (Figura 331).

Aparatul de specialitate dispune în mare parte de un efectiv de resurse umane care prin natura gradului aferent funcțiilor ocupate indică un nivel de experiență ridicat, acest context favorizând instituția din punct de vedere al capacității administrative, în sensul unei bune funcționări a proceselor operaționale și al implementării obiectivelor strategice.

FIGURA 331. DISTRIBUȚIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ÎN FUNCȚIE DE VECHIMEA ÎN SPECIALITATEA STUDIILOR

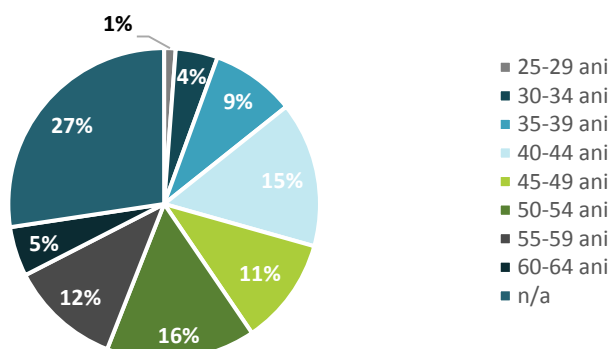
Sursa: Consiliul Județean Timiș

Vârsta minimă prevăzută în legislație pentru intrarea în corpul funcționarilor publici este de 18 ani, iar încetarea raportului de serviciu se realizează, de drept, odată cu atingerea vârstei standard de pensionare, existând posibilitatea prelungirii succesive pe o perioadă de maximum 3 ani.

În privința grupelor de vârstă din care face parte personalul aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș, din datele furnizate de Agenția Națională a Funcționarilor Publici reiese faptul că cea mai mare pondere din efectivul personalului are vârsta cuprinsă între 40 și 64 ani, în proporție de 59%. Doar o proporție de 14% dintre personale angajate în aparatul de specialitate au vârste cuprinse între 25 și 34 ani, cu mențiunea că pentru o proporție de 27% din efectivul personalului nu a fost specificată grupa de vârstă din care face parte.

Astfel, luând în calcul datele analizate, efectivul resurselor umane de care dispune aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș este unul îmbătrânit, numărul funcționarilor publici care fac parte din grupa de vârstă 18 – 34 ani fiind semnificativ mai mic față de numărul funcționarilor publici din grupele de vârstă superioare. Acest fenomen fiind prezent și în cadrul administrației publice la nivel național, conform unui raport publicat de Agenția Națională a Funcționarilor publici, valabil pentru anul 2019.³⁸¹

FIGURA 332. DISTRIBUȚIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ÎN FUNCȚIE DE GRUPA DE VÂRSTĂ

Sursa: ANFP

În ceea ce privește mobilitatea personalului (încetarea și începerea raportului de muncă), în perioada 2018-2019, a existat o diferență semnificativă între persoanele nou angajate în raport cu persoanele care au încetat

³⁸¹ ANFP, Raport privind managementul funcțiilor publice și al funcționarilor publici pentru anul 2019, București 2020

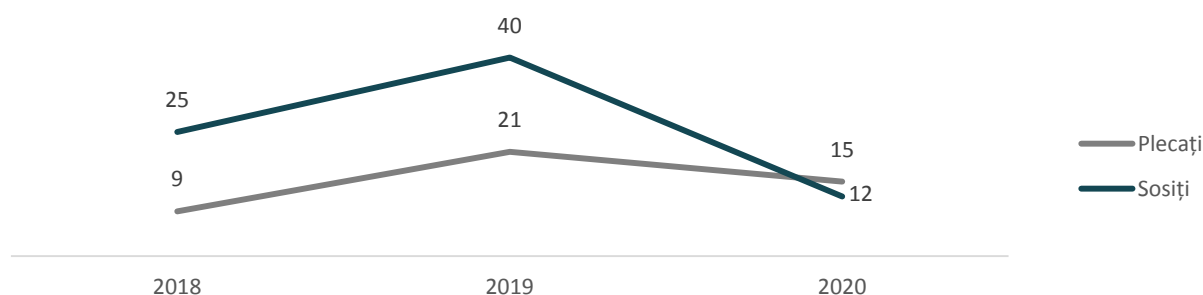
raportul de muncă, în sensul în care numărul persoanelor angajate în aparatul de specialitate a înregistrat valori mult mai mari.

Pe parcursul anului 2020, dinamica mobilității personalului în Consiliul Județean Timiș s-a schimbat, existând un număr mai mare de persoane care au încetat raportul de muncă față de numărul de persoane care au început raportul de muncă (Figura 333).

Pe parcursul perioadei 2018 -2020, 36% dintre persoanele care au plecat din aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș au părăsit funcția prin acordul părților, restul motivelor fiind legate de pensionare, demisie, sau alte motive, doar 5% dintre persoane părăsind instituția prin transfer în interesul serviciului. În schimb, 24% dintre persoanele care au fost încadrate pe parcursul perioadei analizate fost angajate urmare a transferului în interes de serviciu.

În anul 2019, angajările în aparatul de specialitate au fost realizate în cea mai mare parte prin concurs pentru ocupare a unei funcții publice, proporția acestora fiind de aproximativ 65% din numărul total de persoane angajate.

FIGURA 333. MOBILITATEA PERSONALULUI CJ TIMIȘ ÎN PERIOADA 2018 - 2020

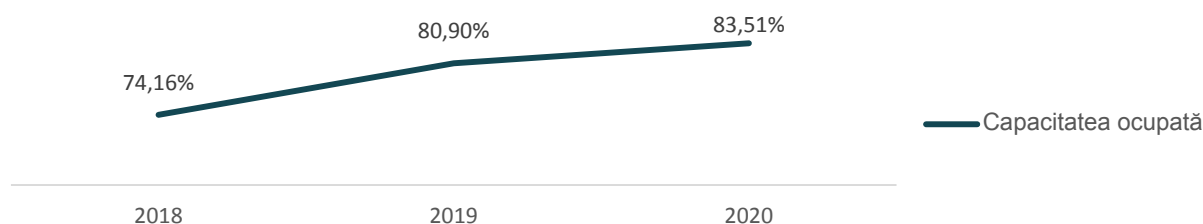

Sursa: Consiliul Județean Timiș

Conform datelor furnizate de Consiliul Județean Timiș (Figura 334), la nivelul anului 2018 a existat cel mai mare număr de posturi vacante din cele disponibile în organigrama aparatului de specialitate, posturile ocupate fiind în proporție de doar 74.16% din întreaga capacitate de ocupare. Pe parcursul perioadei 2019 - 2020, ponderea posturilor ocupate a crescut treptat, la finele anului 2020 ajungând la un procent de 83.51% din întreaga capacitate de ocupare.

Evoluția numărului de noi angajați în Consiliul Județean Timiș ar putea indica faptul că pe parcursul perioadei analizate au fost realizate demersuri pentru creșterea capacității administrative a instituției din punct de vedere al factorului uman. Deși capacitatea actuală a instituției a crescut semnificativ, există încă o pondere de aproximativ 16% a posturilor vacante în aparatul de specialitate al CJ Timiș.

FIGURA 334. EVOLUȚIA RATEI DE OCUPARE A POSTURILOR DIN ORGANIGRAMA APARATULUI DE SPECIALITATE AL CONSILIULUI JUDEȚEAN TIMIȘ

Sursa: Consiliul Județean Timiș

Numărul de posturi disponibile în organigrama aparatelor de specialitate ale autorităților publice locale este determinat în funcție de numărul populației înregistrate în anul precedent în cadrul teritoriului delimitat pentru fiecare unitate administrativ-teritorială.

Astfel, în cadrul județului Timiș, datele furnizate de Direcția Locală pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală din cadrul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației indică o creștere a populației în județul Timiș pe parcursul perioadei 2017 – 2019. În anul 2017 au fost înregistrate 746,550 persoane, în anul 2018 au fost înregistrate 750,512 persoane, iar în anul 2019, au fost înregistrate 753,935 persoane, semnificând faptul că numărul maxim de posturi din organigrama aparatului de specialitate se încadrează în scenariul Consiliilor Județene pe al cărui teritoriu este înregistrat un număr mai mare de 500,001 persoane.

În ceea ce privește numărul de posturi din organigrama aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș, numărul a fost menținut constant pe parcursul perioadei 2018 – 2020, fără să depășească 267 de locuri disponibile. Conform datelor prezentate în Tabelul 112, numărul posturilor din organigrama aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș este mult sub numărul minim de posturi corespunzător grupelor de populație, existând pe viitor posibilitatea creșterii capacității administrative prin creșterea numărului personalului angajat în cadrul instituției.

TABEL 112. NUMĂRUL POSTURILOR, CORESPUNZĂTOR GRUPELOR ÎN FUNCȚIE DE NR. DE LOCUITORI

NR. CRT.	GRUPE ÎN FUNCȚIE DE NUMĂRUL DE LOCUITORI	NUMĂRUL POSTURILOR		
		MINIM	MEDIU	MAXIM
1	Cel mult 500,000	310	402	455
2	Cel puțin 500,001	507	605	698

Sursa: OUG 63/2010 pentru modificarea și completarea Legii 273/2006

În ceea ce privește formarea și perfecționarea efectivului de resurse umane de care dispune aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș, elaborarea și menținerea unui sistem eficient de formare și perfecționare profesională este un factor important pentru capacitatea administrativă a instituției. Cunoștințele și abilitățile personalului trebuie frecvent actualizate pentru a putea face față, din punct de vedere al eficienței și eficacității, unui mediu instituțional, dar și tehnologic, care este în continuă dezvoltare.

Funcționarii publici beneficiază de un cadru normativ prin care parcursul lor profesional în instituțiile publice este guvernat de politicile de perfecționare profesională. Funcționarii publici beneficiază de anumite drepturi în schimbul cărora le sunt alocate și responsabilități de a își îmbunătăți continuu pregătirea profesională și de a dobândi noi abilități și competențe.

Principalele prevederi legale în acest domeniu sunt:

- Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 611/2008 pentru abrogarea normelor privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici;
- Hotărârea Guvernului nr. 1066/2008 pentru aprobarea normelor privind formarea profesională a funcționarilor publici.

La nivelul aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș au fost planificate pe parcursul perioadei 2017 – 2019 o serie de evenimente de formare în interesul personalului. Deși numărul evenimentelor de formare planificate a fost în continuă creștere la nivelul fiecărui an, exceptând anul 2018, în care activitățile de formare au fost sistate, numărul participanților la evenimentele de formare a înregistrat o scădere. Este importată identificarea cauzei acestui fenomen și motivarea personalului de a participa în număr cât mai mare la evenimentele de formare, deoarece, după cum a mai fost precizat în cadrul acestui capitol, capacitatea administrativă a instituției este în cea mai mare proporție determinată de resursele umane, în special de pregătirea profesională a acestora.

11.3. RESURSE FINANCIARE

Resursele financiare ale unei unități administrativ-teritoriale sunt limitate, prin urmare, trebuie folosite într-un mod cât mai eficient și eficace pentru susținerea cheltuielilor operaționale și, în același timp, pentru investiții și atingerea obiectivelor conturate în documentele strategice.

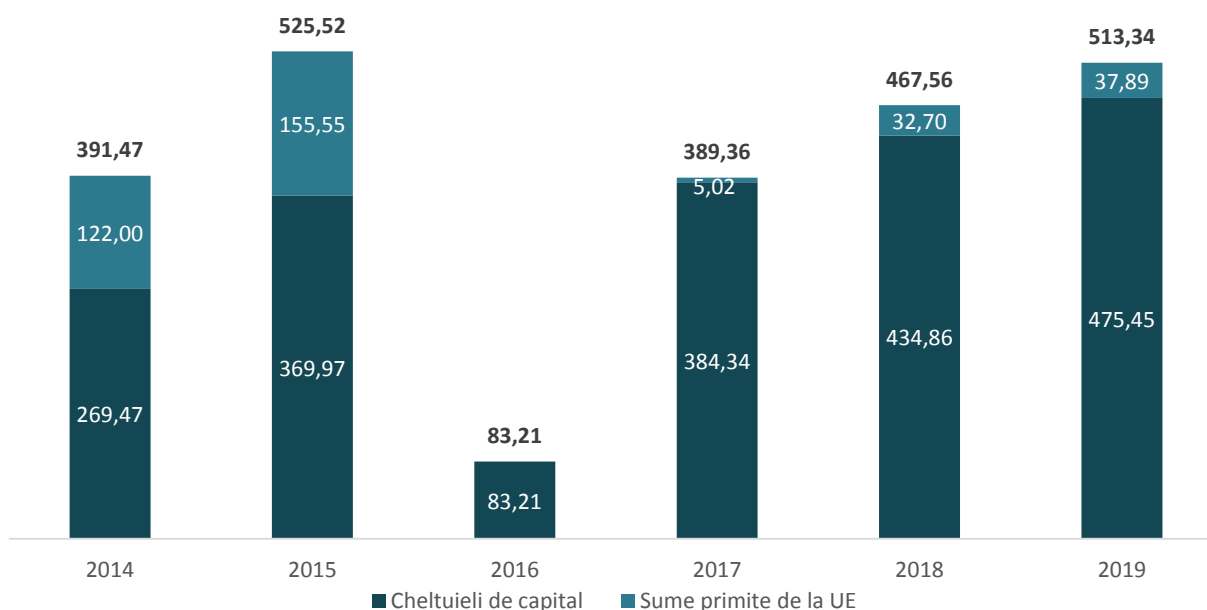
Utilizarea responsabilă a resurselor financiare este strict legată de realizarea unui management adecvat pentru provocările administrative ce au loc la nivelul fiecărui exercițiu bugetar.

Conform datelor prezentate de Comisia Națională de Prognoză, județele din zona de vest a României au înregistrat cele mai mare valori ale PIB-ului pe cap de locuitor la nivelul anului 2019. Județul Timiș ocupă a doua poziție în clasamentul național, fiind depășită de județul Cluj, care se situează pe prima poziție în clasament.

În ceea ce privește bugetele de investiții la nivelul tuturor UAT-urilor din județul Timiș, datele prezentate în Figura 335 indică faptul că în perioada 2014 – 2015 a existat un trend ascendent cu privire la resursele financiare disponibile anual la nivelul întregului județ, inclusiv în privința volumului de fonduri externe nerambursabile accesate, dar în anul 2016 bugetele de investiții au fost semnificativ diminuate, ajungând să înregistreze o scădere cu aproximativ 84% față de anul precedent.

În perioada 2017 – 2019 a existat o creștere treptată a bugetelor de investiții la nivelul unităților administrativ teritoriale din județul Timiș, inclusiv în privința volumului de fonduri externe nerambursabile accesate. În anul 2018 a fost înregistrată o creștere a bugetelor de aproximativ 20% față de anul precedent, iar în anul 2019 creșterea a fost de aproximativ 10% față de anul 2018.

FIGURA 335. EVOLUȚIA BUGETELOR DE INVESTIȚII ÎN JUDEȚUL TIMIȘ (MIL. LEI)

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

În ceea ce privește veniturile totale ale Consiliului Județean Timiș, acestea au crescut treptat în perioada 2014 – 2016, urmând ca în perioada 2017 – 2019 să fie înregistrată o scădere pe parcursul fiecărui an. În anul 2019 a fost acumulată cea mai mică valoare a veniturilor totale din perioada analizată, cu aproximativ 24% mai mică decât suma înregistrată la nivelul anului 2016, anul de maxim din perioada analizată.

FIGURA 336. EVOLUȚIE VENITURILOR TOTALE ALE CONSILIULUI JUDEȚEAN TIMIȘ (MIL. LEI)

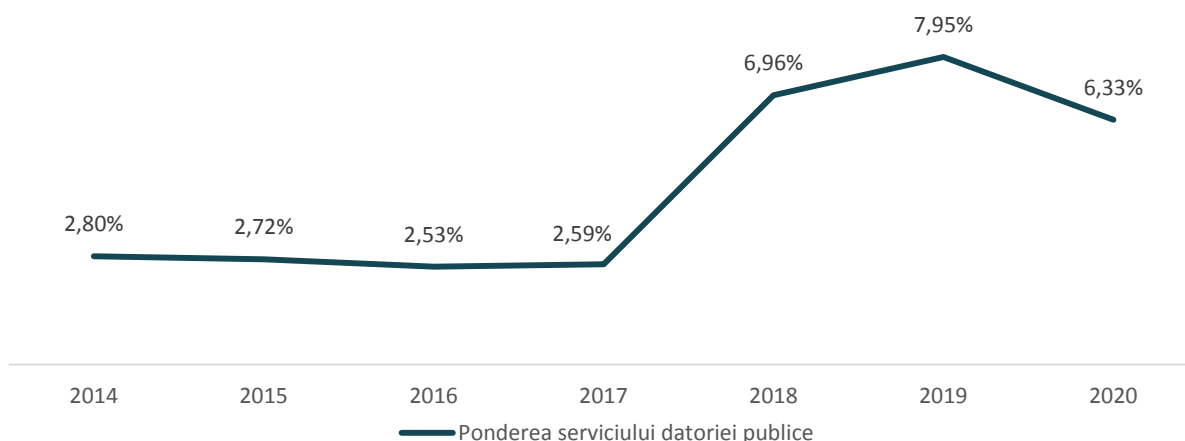

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

Conform Anexei 3 din normelor metodologice privind mecanismul de acordare și derulare a împrumuturilor acordate unităților administrativ-teritoriale în condițiile art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2018, limita de îndatorare a unei unități administrativ-teritoriale în urma calculului gradului de îndatorare a bugetului local nu poate depăși 30% din veniturile proprii.

Pe parcursul perioadei 2014 – 2017 ponderea împrumuturilor aferente CJ Timiș a fost relativ mică și a avut o evoluție constantă. În perioada 2018 – 2020 ponderea împrumuturilor a crescut semnificativ, atingând un maxim de 7.95% în anul 2020 (Figura 337). Important de menționat este faptul că există potențial pentru a accesa împrumuturi suplimentare în cazul în care există oportunități de dezvoltare ce nu pot fi susținute din sursele financiare proprii.

FIGURA 337. EVOLUȚIA PONDERII SERVICIULUI ANUAL AL DATORIEI PUBLICE LOCALE AFERENT CJ TIMIȘ

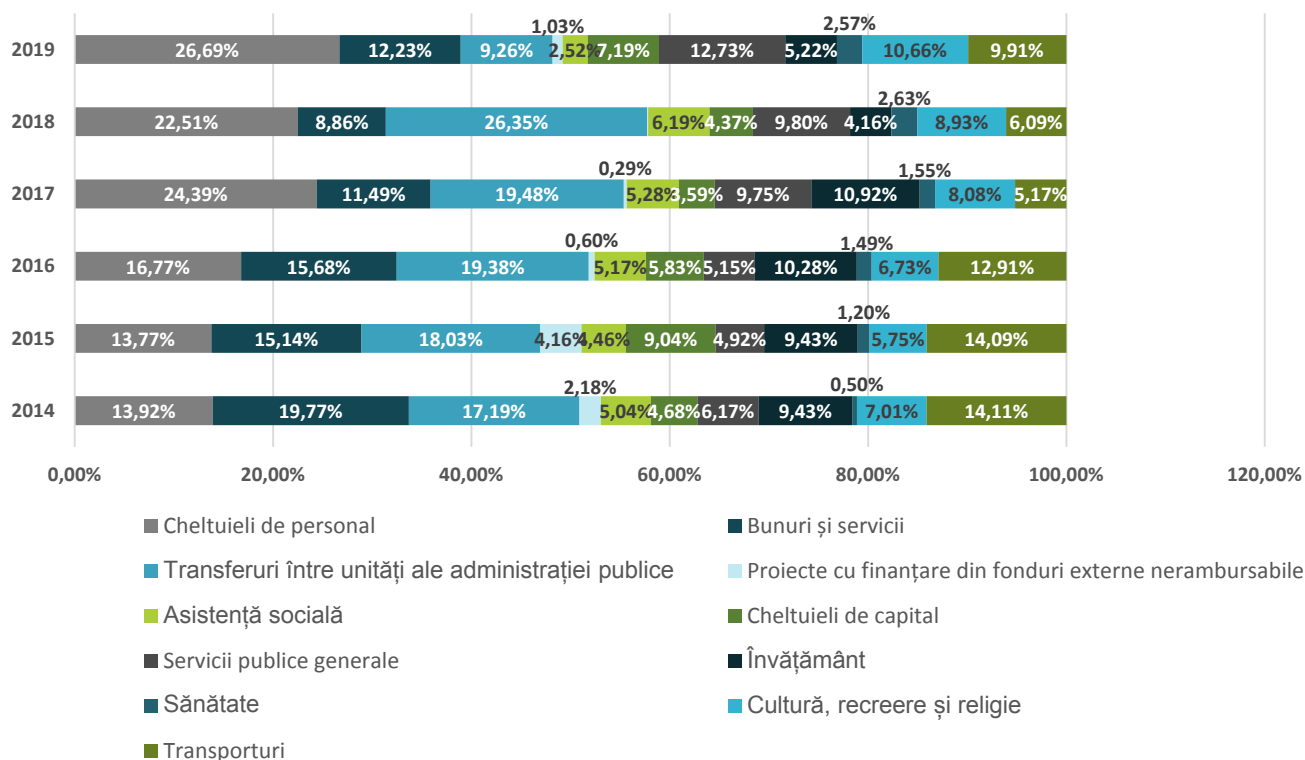

Sursa: Indicatori privind execuția bugetelor locale, CJ Timiș

În ceea ce privește cheltuielile realizate de Consiliul Județean Timiș în perioada 2014 – 2019, cele mai mari valori au fost destinate personalului din cadrul instituției și din instituțiile aflate în subordine. Alte cheltuieli semnificative au fost realizate pe bunuri și servicii, dar și cultură, recreere și religie, respectiv transporturi. Asistența socială, serviciile publice generale, învățământul și sănătatea sunt domenii în care Consiliul Județean Timiș nu a investit valori semnificative pe perioada analizată. Cele mai mici cheltuieli realizate au fost cele legate de proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile. În ceea ce privește evoluția cheltuielilor, după cum

se poate observa și din datele prezentate în Figura 338, o parte importantă dintre acestea au crescut semnificativ pe parcursul perioadei analizate, în special cheltuielile realizate cu personalul, învățământul, serviciile publice generale și transferurile între unități ale administrației publice.

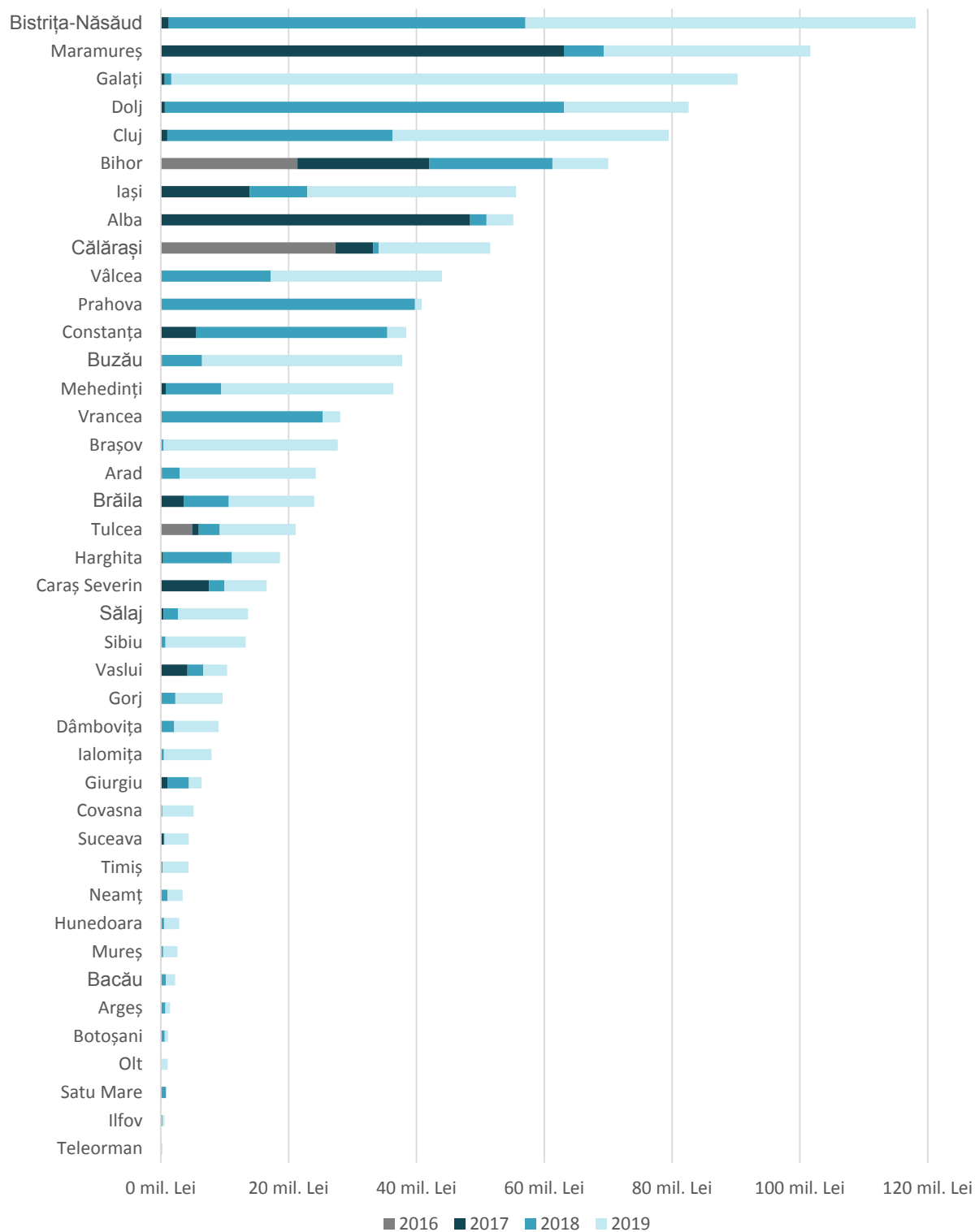
FIGURA 338. DISTRIBUȚIA CHELTUIELILOR CONSILIULUI JUDEȚEAN TIMIȘ ÎN PERIOADA 2014 2019

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

Clasamentul realizat la nivelul județelor privind absorbția fondurilor europene indică faptul că județul Timiș se află printre ultimele județe ca performanță (Figura 339). Cele mai mari sume atrase din fonduri nerambursabile aferente perioadei 2014 2020 în județul Timiș au fost înregistrate în anul 2019. Datele indică o performanță redusă a consiliului județean în ceea ce privește atragerea investițiilor din fonduri nerambursabile în perioada analizată. Pe de altă parte, având în vedere disponibilitatea datelor numai pentru perioada 2016-2019 (deci caracterul preliminar al acestora pentru perioada 2014-2020) și faptul că multe dintre proiectele aferente perioadei de programarea 2014-2020 sunt încă în curs de implementare, decalajul dintre județe ar putea fi generat de implementarea mai rapidă a unor proiecte în unele județe, în timp ce cele clasate în a doua parte a clasamentului ar putea recupera în perioada imediat următoare, accelerând implementarea proiectelor contractate. Totodată, situația atragerii de fonduri pe ani poate indica județele cu proiecte mai mature, deci implementate mai rapid, sugerând o capacitate mai ridicată.

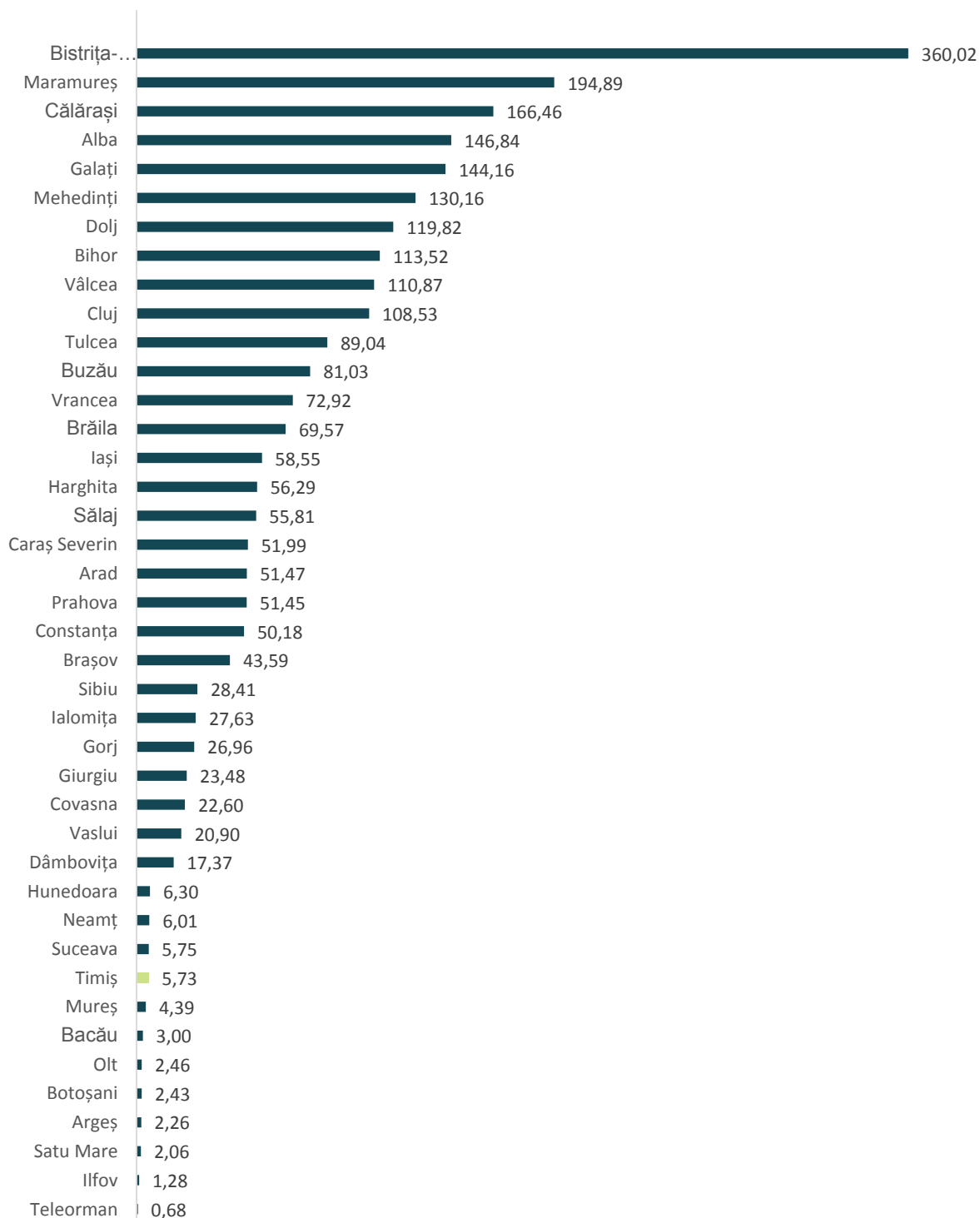
FIGURA 339. CLASAMENTUL PRIVIND ATRAGEREA DE FONDURI NERAMBURSABILE LA NIVELUL CONSILIILOR JUDEȚENE PE PARCURSUL CADRULUI FINANCIAR 2014 2020 (DATE PENTRU PERIOADA 2016-2019)

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

În completare, datele prezentate în Figura 340 ilustrează clasamentul sumelor atrase de consiliile județene pe cap de locuitor:

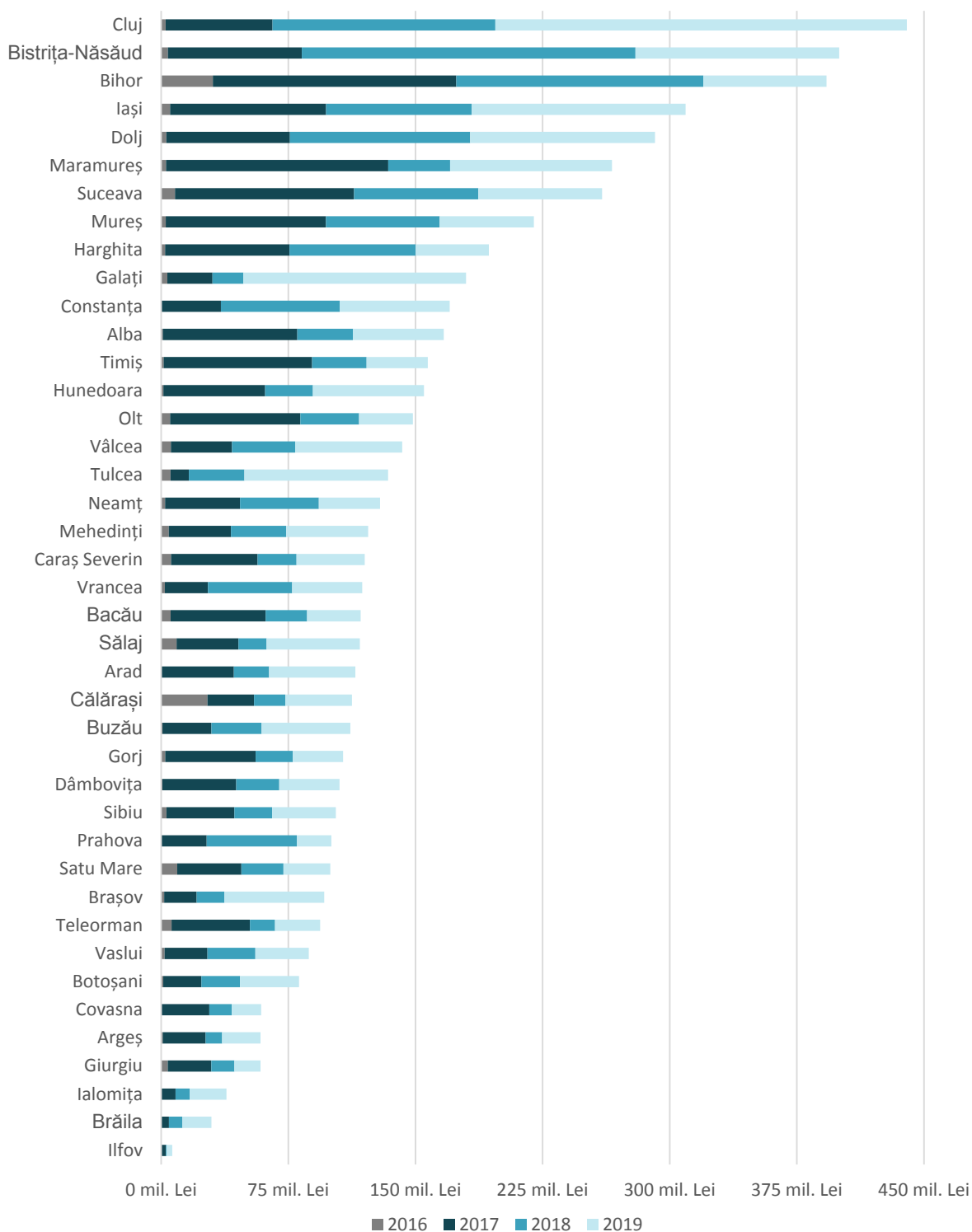
FIGURA 340. VOLUMUL FONDURILOR EUROPENE NERAMBURSABILE ATRASE LA NIVELUL CONSILIILOR JUDEȚENE PE CAP DE LOCUITOR, PE PARCURSUL CADRULUI FINANCIAR 2014 – 2020 (LEI), (DATE PENTRU PERIOADA 2016-2019)

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

Pe de altă parte, analizând sumele totale atrase din fonduri europene la nivelul județelor (CJ + UAT componente) aferente cadrului financiar 2014-2020, județul Timiș are o poziție mai favorabilă în clasamentul național. Cele mai mari sume atrase din fonduri nerambursabile aferente perioadei 2014 – 2020 la nivelul județului Timiș au fost înregistrate în anul 2017.

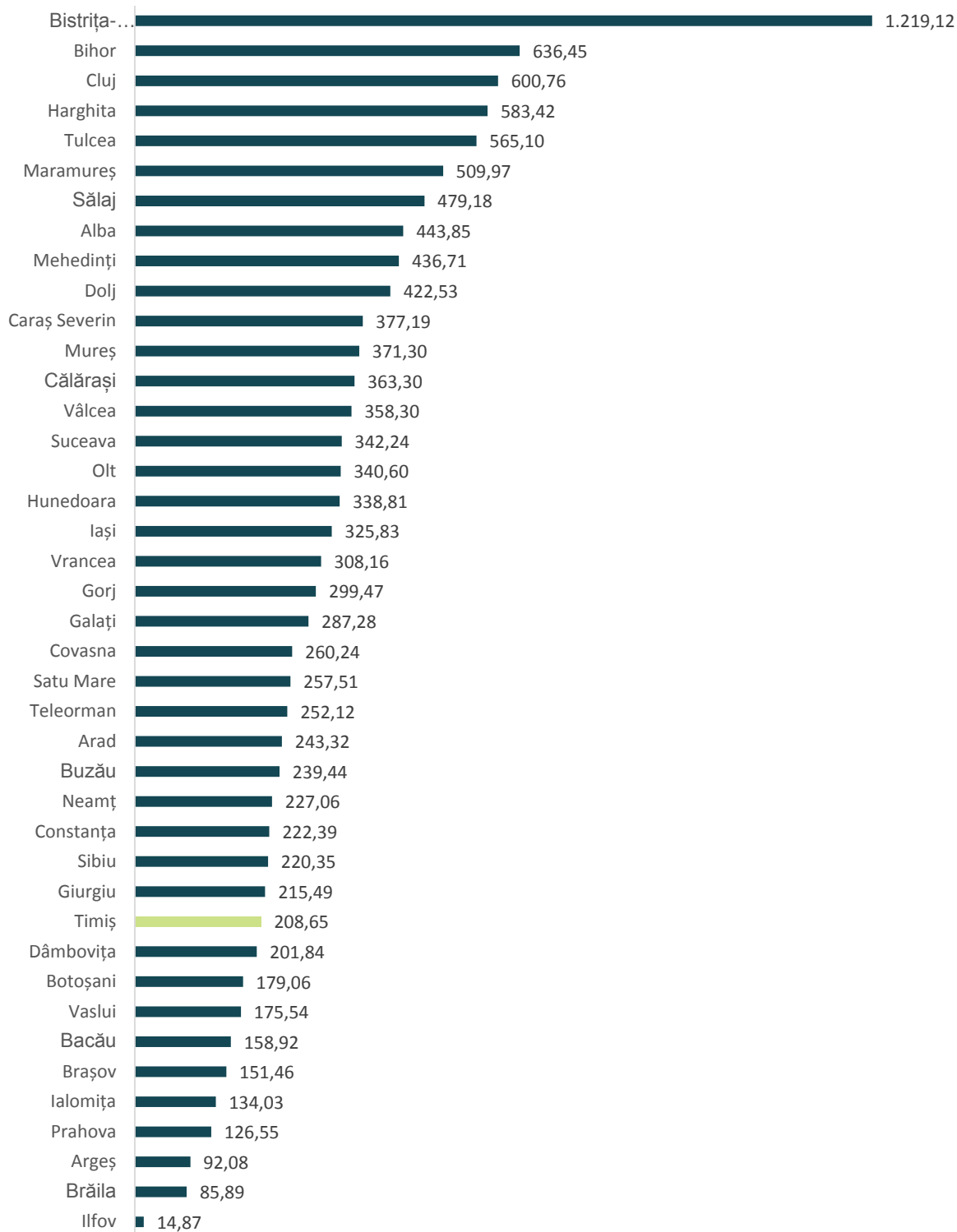
FIGURA 341. CLASAMENTUL PRIVIND ATRAGEREA DE FONDURI NERAMBRUSABILE LA NIVELUL JUDEȚELOR PE PARCURSUL CADRULUI FINANCIAR 2014 - 2020

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

În completare, datele prezentate în Figura 342 ilustrează clasamentul județelor (CJ + UAT componente) în funcție de fondurile externe nerambursabile atrase pe cap de locuitor.

FIGURA 342. VOLUMUL FONDURILOR EUROPENE NERAMBURSABILE ATRASE LA NIVELUL JUDEȚELOR, PE CAP DE LOCUIITOR, PE PARCURSUL CADRULUI FINANCIAR 2014 - 2020 (LEI)

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

11.4. RESURSE MATERIALE

IMOBILE

Consiliul județean Timiș deține un inventar bogat de clădiri și terenuri. În ceea ce privește lista de inventariere a imobilelor aflate în administrația mediului public, Consiliul Județean Timiș deține terenuri în valoare de 310.5 milioane lei, o parte dintre ele fiind date în folosința unităților de învățământ din județul Timiș, iar o altă parte aflându-se în gestiunea Serviciului Administrarea Patrimoniului Timiș, și fiind date în folosință către terți, având potențialul de a fi valorificate în interesul socio-economic al județului. Totodată, Consiliul Județean Timiș mai are în administrare alte loturi de teren în valoare de 187.3 milioane lei care pot fi, de asemenea, valorificate în interesul județului.

În Tabelul 113 sunt prezentate imobilele aflate în folosința parcului industrial și tehnologic ADETIM, având o suprafață totală de 151,391 m² și o valoare totală de inventar de aproximativ 12.5 milioane lei. ADETIM este un „instrument” al Consiliului Județean Timiș pentru promovarea și dezvoltarea economică a județului prin intermediul căruia au fost concretizate inițiative și cooperări valoroase ale administrației publice județene.

Majoritatea imobilelor date în folosința ADETIM sunt concesionate diferitor societăți comerciale, oferind un sprijin important mediului privat la nivelul județului. Imobilele sunt clasificate în categoria curți construcții, cuprinzând terenurile cu o gamă largă de utilizări și destinații: clădiri, curți, fabrici, uzine, silozuri, gări, hidrocentrale, terenuri de sport, aerodromuri, terase, debușee, parcuri, piețe, rampe de încărcare, locuri de depozitare etc.

TABEL 113. INVENTARUL IMOBILELOR DEȚINUTE DE ADETIM

DOMENIU	TERTZ	CONCESIONAT	DENUMIRE MIJLOC FIX	SUPRAFAȚĂ (m ²)	VALOARE INVENTAR (LEI)
Privat	ADETIM	S.C. ȘTANȚO BANAT PRODUCȚIE S.R.L.	Curți construcții	950	101,778.82
Privat	ADETIM	S.C. STADA HERMOFARM S.R.L.	Curți construcții	1,900	240,568.12
Privat	ADETIM	S.C. PROSPERO S.R.L.	Curți construcții	1,437	181,935.73
Privat	ADETIM	n/a	Curți construcții	10,924	1,117,132.12
Privat	ADETIM	S.C. PROSPERO S.R.L.	Curți construcții	3,025	353,547.48
Privat	ADETIM	S.C. LUCARDI MARAMUREȘ S.R.L.	Curți construcții	3,347	391,191.03
Privat	ADETIM	S.C. TWIN MOTORS 2002 S.R.L.	Curți construcții	2,004	253,813.98
Privat	ADETIM	S.C. TWIN MOTORS 2002 S.R.L.	Curți construcții	4,009	468,572.16
Privat	ADETIM	S.C. SSM PREST S.R.L.	Curți construcții	1,899	240,422.03
Privat	ADETIM	S.C. ENA GRUP S.R.L.	Curți construcții	3,044	355,787.59
Privat	ADETIM	S.C. PAN SARMIS S.R.L.	Curți construcții	2,731	345,804.50
Privat	ADETIM	n/a	Curți construcții	7,144	765,386.47
Privat	ADETIM	S.C. GENUINE ADVERTISING S.R.L.	Curți construcții	1,458	184,614.12
Privat	ADETIM	S.C. AL FER CROM DESIGN S.R.L.	Curți construcții	3,459	404,290.80
Privat	ADETIM	S.C. BIJU S.R.L.	Curți construcții	6,963	746,004.66
Privat	ADETIM	n/a	Curți construcții	9,052	969,771.97
Privat	ADETIM	S.C. CRISTIANA S.R.L.	Curți construcții	6,020	644,956.31
Privat	ADETIM	S.C. POP GLASS S.R.L.	Curți construcții	3,931	459,416.93

DOMENIU	TERTZ	CONCESIONAT	DENUMIRE MIJLOC FIX	SUPRAFAȚĂ (m ²)	VALOARE INVENTAR (LEI)
Privat	ADETIM	TRANSATLANTICA	Curți construcții	5,235	611,841.67
Privat	ADETIM	n/a	Curți construcții	55,104	2,415,128.61
Privat	ADETIM	n/a	Curți construcții	5,651	330,221.14
Privat	ADETIM	S.C. ORNELLA S.R.L.	Curți construcții	816	87,412.91
Privat	ADETIM	S.C. PRO SAMAC CONSTRUCT S.R.L.	Curți construcții	2,004	253,813.98
Privat	ADETIM	S.C. WALLY JUNIOR S.R.L.	Curți construcții	3,895	227,614.45
Privat	ADETIM	S.C. ELECTRIC SYS S.R.L.	Curți construcții	1,458	184,614.12
Privat	ADETIM	n/a	Curți construcții	3,931	229,708.47
Total:				151,391	12,565,350.17

Sursa: Consiliul Județean Timiș

ECHIPAMENTE IT ȘI LICENȚE

Informatizarea aparatului administrativ este realizată cu sprijinul Compartimentului Informatică, având atribuții de analiză și evaluare permanentă a sistemului informațional al Consiliului Județean Timiș.

Printre aplicațiile utilizate la nivelul instituției pentru integrarea digitalizării în procesele administrative se numără:

- LEGIS aplicație pentru accesul la legislația online;
- SIVADOC aplicație pentru administrarea documentelor;
- Siveco Applications;
- Portalul www.cjtimis.ro;
- Banat Busines;
- Sistem integrat de taxe, impozite și Registrul agricol;
- Monitorul oficial.

Compartimentul Informatică are în atribuții și gestionarea bazelor de date rezultate prin utilizarea aplicațiilor. Principalele baze de date administrate de compartiment sunt legate de:

- Date financiar-contabile;
- Patrimoniul județului Timiș;
- Magazie;
- Hotărârile adoptate de Consiliul Județean Timiș;
- Serviciul de resurse umane;
- Bază de date a județului Timiș.

Conform Raportului privind situația bunurilor Consiliului Județean Timiș și a unităților subordonate, realizat pentru anul 2019, valoarea estimativă a activelor fixe corporale și necorporale aflate la alte unități este de aproximativ 85 mil. Lei, în timp ce valoarea estimativă a activelor corporale și necorporale din domeniul informaticii de care dispune județul Timiș este de aproximativ 7 mil. Lei:

- Licențe în valoare de 2,737,614,73 Lei
- Programe informatice în valoare de 488,952.69 Lei

- Imobilizări corporale de natura utilajelor de calcul 3,288,083.73 Lei
- Obiecte de inventar de natura utilajelor de calcul 516,705.30 Lei

Activele evidențiate ce țin de sistemul informațional al Consiliului Județului Timiș denotă faptul că majoritatea procedurilor administrative și deliberative ale instituției sunt asistate de sisteme electronice specifice pentru fiecare activitate în parte. Astfel, digitalizarea instituției se află într-un stadiu avansat al dezvoltării, urmând ca pe viitor să fie necesară actualizarea sistemelor informaționale existent cu noile versiuni disponibile pe piața de profil și adoptarea noilor tehnologii, odată ce sunt disponibile pentru comercializare, prin care se pot eficientiza procedurile administrative și deliberative ale instituției.

11.5. PROCEDURI ȘI SISTEME DE LUCRU

Procedurile și sistemele de lucru sunt cele care, alături de resursa umană disponibilă, influențează eficiența activităților instituției și succesul cu care sunt îndeplinite obiectivele organizaționale și cele ale comunității.

ADOPTAREA HOTĂRÂRILOR CJT

Conform Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Județean Timiș, adoptată prin Hotărârea CJT nr. 91/28.04.2021, există 2 registre prin care în care este ținută evidența proiectelor de hotărâri și hotărârile Consiliului Județean Timiș, precum și modele ale documentelor ce țin de procedurile deliberative:

- Model al adresei prin care secretarul general transmite comisiei de specialitate documentele spre analiză;
- Model al adresei prin care comisia de specialitate transmite secretarului general al județului Timiș documentele produse de acesta;
- Model al avizului comisiei de specialitate;
- Model al registrului de evidență a avizelor/rapoartelor de către comisia de specialitate;
- Model orientativ de convocare a consilierilor județeni la ședința Consiliului Județean Timiș de către cel puțin o treime din numărul consilierilor județeni în funcție;
- Model al amendamentului la un proiect de hotărâre a consiliului județean;
- Detalierea calculării majorității absolute și a majorității calificate în funcție de numărul total al membrilor în funcție cu drept de vot ai consiliului județean.

*Procedura de adoptare a hotărârilor CJT este asistată și de un **sistem electronic** prin care se poate ține evidența voturilor consilierilor. Toate documentele realizate în urma procedurilor deliberative sunt gestionate și publicate în format electronic, putând fi consultate de publicul larg prin intermediul platformelor digitale.*

CORESPONDENȚA

Consiliul Județean Timiș dispune de un regulament³⁸² prin care sunt clar definite toate procedurile legate de gestionarea corespondenței interne și externe, precum și persoanele cu funcții de conducere desemnate să semneze corespondența sau documentele create de compartimentele funcționale.

³⁸² Regulamentul de organizare a evidenței și a circuitului documentelor la nivelul Consiliului Județean Timiș, aprobat prin Dispoziția nr. 286/20.07.2020

În regulamentul sunt prevăzute un număr de 8 registre de evidență și 22 de registre de evidență specială în care sunt înregistrate actele oficiale primite și transmise de Consiliul Județean Timiș.

De asemenea, în regulamentul sunt prevăzute categoriile de documente cu caracter general create de către compartimentele funcționale ale Consiliului Județean Timiș:

- Dispoziția președintelui;
- Anexa la dispoziția președintelui;
- Referatul ce conține motivarea temeinică a măsurii ce se propune prin dispoziție;
- Referat de aprobare;
- Proiect Hotărâre CJT;
- Anexa la proiect Hotărâre CJT;
- Raport compartiment de resort (la proiectele de hotărâre);
- Hotărâre CJT;
- Răspunsul la petiții în baza OG 27/2002 aprobată, cu modificările și completările ulterioare;
- Informări/rapoarte, care se prezintă plenului Consiliului județean;
- Răspunsuri la solicitările formulate în baza Legii nr. 544/2001;
- Contracte de achiziții publice de lucrări/servicii/produse;
- Contracte de finanțare;
- În cazul proiectelor de finanțare aflate în implementare, contractele și actele adiționale;
- Informări, rapoarte, etc. cu circuit intern;
- Referat de necesitate;
- Caiet de sarcini;
- Notă de fundamentare privind valoarea estimată a achiziției;
- Notificări;
- Somații;
- Adrese, notificări, comunicări, etc. pe proiecte cu finanțare nerambursabilă.

*În privința procesului de **digitalizare** a instituției, Consiliul Județean Timiș are implementate sisteme de primire și transmitere a corespondenței în **format electronic**, precum și aplicații prin care sunt **gestionate electronic** documentele înregistrate în evidență, fiind posibilă urmărirea circulației actelor în Consiliul Județean Timiș prin rețeaua de calculatoare, respectiv prin aplicația electronică de management a documentelor.*

11.6. RELAȚIA CU CETĂȚENII ȘI ACTORII LOCALI

Furnizarea informațiilor de interes public este reglementată de Legea 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public. Informațiile de interes public se furnizează la cererea solicitantului sau din oficiu, în format standardizat și deschis.

FURNIZAREA LA CERERE A INFORMAȚIILOR DE INTERES PUBLIC

În baza cererii cu privire la furnizarea de informații, transmisă Biroului Informare și Relații Publice de către solicitant, persoana responsabilă de cu informarea publică directă evaluează cererea și clasifică informațiile solicitate în următoarele categorii:

- o informare comunicată din oficiu;
- furnizabilă la cerere;
- exceptată de la liberul acces:

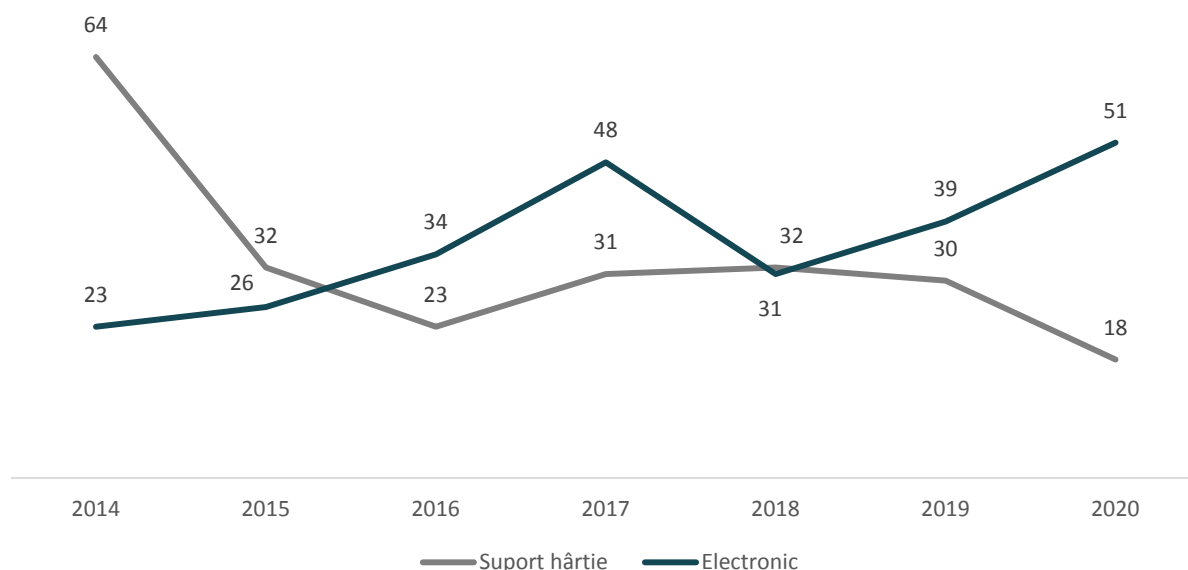
În cazul în care informațiile solicitate nu sunt exceptate de la liberul acces, situație în care se respinge cererea, persoana responsabilă cu informarea publică înaintează solicitarea compartimentelor competente, preluând ulterior răspunsurile furnizate de acestea și transmite răspunsul final mai departe solicitantului, pe suportul solicitat, împreună cu informația de interes public sau cu motivația întârzierii ori a respingerii solicitării.

Pe parcursul perioadei 2014 - 2020, la nivelul fiecărui an, au fost înregistrate în medie 76 de solicitări din partea persoanelor fizice și persoanelor juridice în baza Legii 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public. În medie, la finalul fiecărui an 63% dintre solicitările de informații au fost transmise din partea persoanelor juridice și aproximativ 37% dintre solicitări au fost transmise din partea persoanelor fizice. Astfel, se concluzionează faptul că la nivelul CJ Timiș nu există o dinamică accentuată în privința solicitărilor de informații de interes public, majoritatea persoanelor interesate de informații fiind cele juridice. Acest fenomen poate fi explicat prin prisma faptului că pe parcursul dezvoltării mijloacelor de comunicare instituționale s-au simplificat procedurile de diseminare a informațiilor, respectiv volumul informațiilor de interes public furnizate din oficiu a crescut semnificativ.

Conform datelor prezentate în Figura 343, începând cu anul 2014, numărul solicitărilor electronice a crescut semnificativ, la finele perioadei analizate depășind numărul solicitărilor adresate pe suport hârtie. Această tendință reflectă o schimbare de preferințe în obiceiul majorității publicului de a apela la mijloace de comunicare mai eficiente pentru a primi informațiile de interes.

În schimb, cel mai utilizat mijloc de comunicare pentru solicitarea informațiilor rămâne cel pe cale verbală, pe parcursul perioadei analizate fiind înregistrate în medie 10 astfel de solicitări zilnice, depășind detașat numărul de solicitări primite de Consiliul Județean Timiș prin celelalte modalități de adresare în baza legii 544/2001.

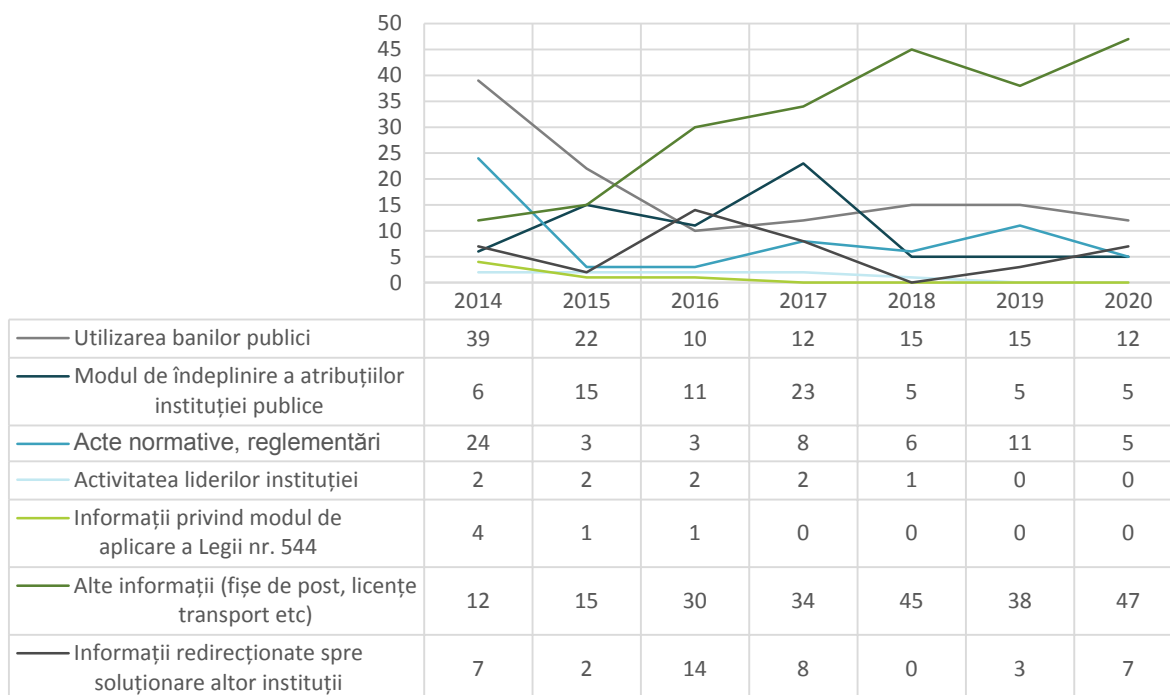
FIGURA 343. EVOLUȚIA MODALITĂȚII DE ADRESARE A SOLICITĂRILOR PE PARCURSUL PERIOADEI 2014 - 2020

Sursa: CJ Timiș, Raport Evaluare a Implementării Legii nr. 544/2001, 2014 - 2020

Cele mai multe solicitări electronice și pe suport hârtie primite de Consiliul Județean Timiș au avut ca subiect alte informații decât cele ce țin în mod direct de activitatea instituției, urmate de solicitări de informații referitoare la utilizarea banilor publici și la modul de îndeplinire a atribuțiilor instituției publice (Figura 344).

FIGURA 344. EVOLUȚIA SOLICITĂRILOR PRIMITE DE CONSILIUL JUDEȚEAN TIMIȘ ÎN BAZA LEGII 522/2001 PE PARCURSUL PERIOADEI 2014 - 2020

Sursa: CJ Timiș, Raport Evaluare a Implementării Legii nr. 544/2001, 2014 - 2020

În medie, 94% dintre solicitările primite de CJ Timiș au fost soluționate pozitiv pe parcursul perioadei analizate, instituția fiind deschisă la furnizarea informațiilor de interes public care fac obiectul Legii 544/2001. Restul solicitărilor au fost respinse pe motiv de solicitarea a informațiilor exceptate sau inexistente.

COMUNICAREA DIN OFICIU A INFORMAȚIILOR DE INTERES PUBLIC ÎN FORMAT STANDARDIZAT ȘI DESCHIS

Persoana responsabilă de informarea publică directă, solicită de la fiecare compartiment categoriile de informații care fac obiectul activității acestuia, comunicând, în scopul standardizării, formatul în care informațiile trebuie livrate.

Comunicarea din oficiu se face cu ajutorul Compartimentului Informatică, cel care gestionează pagina de internet a Consiliului Județean Timiș.

Printre informațiile comunicate din oficiu se numără:

- legislația care reglementează organizarea și funcționarea Consiliului Județean Timiș;
- lista completă a persoanelor din funcția de conducere;
- regulamentul de organizare și funcționare;
- organigrama și statul de funcții;
- posturile scoase la concurs;

- programe și strategii proprii;
- rapoarte și studii;
- lista cu documente de interes public;
- buletin informativ de informații de interes public;
- execuția bugetară;
- bilanțuri contabile semestriale;
- programul anual de achiziții publice;
- declarații de avere și declarații de interes;
- contracte de achiziții publice;
- program de funcționare al instituției;
- petiții.

COMUNICAREA PRIN INTERMEDIUL SOCIAL MEDIA

Consiliul Județean Timiș are creată o pagină dedicată în cadrul rețelei sociale Facebook. Această inițiativă permite instituției un contact direct cu cetățenii care au acces la internet, în special cei care sunt activi pe rețelele de socializare.

În cadrul rețelei sociale este încărcat în mod regulat conținut de tip video, imagine sau text prin care sunt furnizate publicului larg informații cu privire la:

- Ședințele de consiliu județean;
- Schimbări la nivelul județului Timiș;
- Anunțuri legate de evenimente importante pentru cetățenii județului Timiș;
- Noutăți legate de ultimele probleme de interes public (de exemplu, campania pentru vaccinare).

11.7. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ A UAT-URILOR DIN JUDEȚUL TIMIȘ

Județului Timiș include 99 de unități administrativ-teritoriale componente. Capacitatea administrativă per ansamblu a județului ține de capacitatea administrativă a fiecărei UAT care contribuie la buna funcționare a sistemului public.

Astfel, în fiecare zonă din teritoriu în care se identifică deficite legate de procesele operaționale sau de dezvoltarea strategică trebuie intervenit pentru a asigura funcționarea eficientă și eficace a întregului sistem administrativ la nivelul județului.

Criteriile privind numărul de posturi în aparatul de specialitate al primarului, prezentate în Tabelele 114, 115 și 116, sunt stabilite cu scopul de a asigura parametrii pentru un efectiv de personal adecvat, raportat la numărul de persoane înregistrate la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale (conform OUG 63/2010 pentru modificarea și completarea Legii 273/2006).

TABEL 114. NUMĂRUL POSTURILOR DIN COMUNE, CORESPUNZĂTOR GRUPELOR DE POPULAȚIE

NR. CRT.	GRUPE ÎN FUNCȚIE DE NUMĂRUL DE LOCUITORI	NUMĂRUL POSTURILOR		
		MINIM	MEDIU	MAXIM
1	Cel mult 1,500	10	14	16
2	1,501 3,000	17	19	22
3	3,001 5,000	22	25	30
4	5,001 10,000	30	35	43
5	10,001 20,000	44	52	60
6	Peste 20,000	65	65	65

Sursa: OUG 63/2010 pentru modificarea și completarea Legii 273/2006

TABEL 115. NUMĂRUL POSTURILOR DIN ORAȘE, CORESPUNZĂTOR GRUPELOR DE POPULAȚIE

NR. CRT.	GRUPE ÎN FUNCȚIE DE NUMĂRUL DE LOCUITORI	NUMĂRUL POSTURILOR		
		MINIM	MEDIU	MAXIM
1	1,501 3,000	25	30	33
2	3,001 5,000	35	44	51
3	5,001 10,000	53	63	75
4	10,001 20,000	76	100	130
5	20,001 50,000	131	151	189

Sursa: OUG 63/2010 pentru modificarea și completarea Legii 273/2006

TABEL 116. NUMĂRUL POSTURILOR DIN MUNICIPII, CORESPUNZĂTOR GRUPELOR DE POPULAȚIE

NR. CRT.	GRUPE ÎN FUNCȚIE DE NUMĂRUL DE LOCUITORI	NUMĂRUL POSTURILOR		
		MINIM	MEDIU	MAXIM
1	10,001 20,000	100	145	165
2	20,001 50,000	171	202	349
3	50,001 100,000	350	498	575
4	100,001 200,000	600	625	699
5	200,001 400,000	700	747	800

Sursa: OUG 63/2010 pentru modificarea și completarea Legii 273/2006

Majoritatea UAT-urilor componente ale județului Timiș dețin o platformă online (website) dedicată instituției, prin care au posibilitatea de a comunica publicului larg informații legate de primărie, activitățile consiliului local și alte activități de interes la nivel local și regional. Doar două dintre UAT-uri nu au creat o platformă online, astfel, persoanele interesate sunt nevoite să apeleze la alte canale de comunicare pentru a obține informații legate de activitatea instituției.

Deși există o infrastructură de comunicare prin intermediul internetului la nivelul UAT-urilor din județul Timiș, o mare parte dintre instituții, în proporție de aproximativ 33%, nu au publicate date referitoare la organigrama instituției și statul de funcții aferent aparatului de specialitate.

Având în vedere situația celor 66 de UAT-uri care au făcut disponibilă online publicului larg situația funcțiilor din aparatul de specialitate prin prezentarea organigramei direct pe platforma online sau prin publicarea Hotărârilor Consiliului Local cu privire la aprobarea organigramei și statul de funcții, conform datelor prezentate în Tabelul 117, rezultă faptul că în proporție de aproximativ 40% dintre cele 66 de UAT-urile depășesc numărul maxim de posturi admise prin OUG 63/2010 pct. 1.

În ceea ce privește capacitatea administrativă a UAT-urilor, în lista publicate de Ministerul Finanțelor Publice referitor la UAT-urile care nu au funcția de audit public intern figurează un număr de 16 UAT-uri din județul Timiș care încă nu au această componentă în aparatul de specialitate al primarului sau nu au solicitat acces la o capacitate de audit public intern, furnizată de organul ierarhic superior, ori în sistem de cooperare.

Conform raportului publicat de Ministerul Finanțelor Publice, cele mai multe entități optează pentru ca auditul public intern să fie asigurat de către organul ierarhic superior, în cazul primăriilor de către Consiliile Județene, sau pentru înființarea auditului public intern prin sisteme de cooperare. Administrația publică locală are obligativitatea înființării funcției de audit public intern, motiv pentru care este nevoie de existența unei intervenții în acest sens la nivel local în județul Timiș pentru a crește capacitatea administrativă a UAT-urilor de a raporta anual activitatea financiară a instituției.

Funcția de arhitect șef, funcție cu rol decizional în procesul de planificare urbană, atât la nivel strategic, cât și la nivel operațional, este ocupată / temporar ocupată în toate unitățile administrativ-teritoriale din județul Timiș. Având în vedere faptul că Guvernul României, prin publicarea spre consultare a unei Ordonanțe de Urgență³⁸³ care are ca scop soluționarea lipsei arhitecților șefi la nivelul unităților administrativ-teritoriale, a semnalat importanța existenței acestei funcții în cadrul unităților administrativ-teritoriale pentru a evita impedimente majore în întocmirea documentațiilor specifice prevăzute de lege și implicit lipsa ocupării acestei funcții în cadrul unui număr semnificativ din UAT-urile existente la nivel național, județul Timiș se află printre teritoriile în care procesul administrativ nu afectează desfășurarea activităților direct legate de activități de urbanism.

TABEL 117. CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ A UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE DIN JUDEȚUL TIMIȘ

UAT	WEBSITE	NUMĂR MAXIM DE POSTURI	NUMĂR DE POSTURI	FUNCȚIA DE AUDIT PUBLIC INTERN	FUNCȚIA DE ARHITECT ȘEF
Lugoj	Da	300	226	Da	Da
Timișoara	Da	800	644	Da	Da
Buziaș	Da	71	132	Nu	Da
Ciacova	Da	53	n/a	Da	Da
Deta	Da	64	65	Da	Da
Făget	Da	64	42	Da	Da

³⁸³ Ordonanța de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul

UAT	WEBSITE	NUMĂR MAXIM DE POSTURI	NUMĂR DE POSTURI	FUNCȚIA DE AUDIT PUBLIC INTERN	FUNCȚIA DE ARHITECT ȘEF
Gătaia	Da	55	62	Da	Da
Jimbolia	Da	102	101	Da	Da
Recaș	Da	75	87	Da	Da
Sănnicolau Mare	Da	111	119	Nu	Da
Balinț	Da	17	n/a	Da	Da
Banloc	Da	22	n/a	Da	Da
Bara	Da	10	n/a	Da	Da
Bârna	Da	17	17	Da	Da
Beba Veche	Da	17	17	Nu	Da
Becicherecu Mic	Da	22	22	Da	Da
Belinț	Da	22	17	Da	Da
Bethausen	Da	22	n/a	Nu	Da
Biled	Da	27	21	Da	Da
Bârna	Da	18	18	Da	Da
Bogda	Da	10	10	Da	Da
Boldur	Da	20	n/a	Da	Da
Brestovăț	Da	10	10	Da	Da
Bucovăț	Da	17	n/a	Da	Da
Cărpiniș	Da	32	n/a	Nu	Da
Cenad	Da	30	30	Da	Da
Cenei	Da	22	n/a	Da	Da
Checea	Da	19	18	Da	Da
Chevereșu Mare	Da	20	17	Da	Da
Comloșu Mare	Da	30	31	Da	Da
Coșteiu	Da	26	27	Da	Da
Criciova	Da	17	17	Nu	Da
Curtea	Da	15	n/a	Nu	Da
Darova	Da	22	22	Da	Da
Denta	Da	22	n/a	Nu	Da
Dudeștii Noi	Da	24	34	Da	Da
Dudeștii Vechi	Da	29	36	Da	Da
Dumbrava	Da	22	23	Da	Da
Dumbrăvița	Da	59	64	Da	Da
Fârdea	Da	17	n/a	Da	Da
Fibiș	Da	17	17	Da	Da
Foeni	Da	17	7	Nu	Da
Găvojdia	Da	22	22	Nu	Da
Ghilad	Da	17	17	Da	Da
Ghiroda	Da	41	45	Da	Da
Ghizela	Da	14	n/a	Nu	Da
Giarmata	Da	42	45	Da	Da

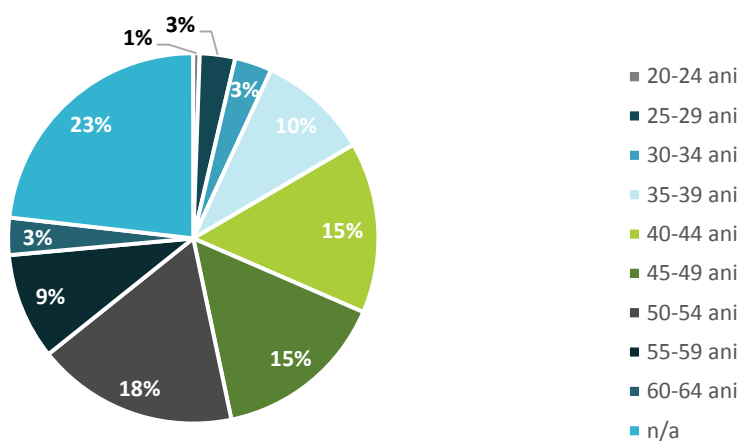
UAT	WEBSITE	NUMĂR MAXIM DE POSTURI	NUMĂR DE POSTURI	FUNCȚIA DE AUDIT PUBLIC INTERN	FUNCȚIA DE ARHITECT ȘEF
Giera	Da	16	16	Da	Da
Giroc	Da	60	89	Da	Da
Giulvăz	Da	22	n/a	Da	Da
Gottlob	Da	22	n/a	Da	Da
Iecea Mare	Da	22	n/a	Nu	Da
Jamu Mare	Da	22	23	Da	Da
Jebel	Da	24	24	Da	DA
Lenauheim	Da	36	36	Da	Da
Liebling	Da	27	n/a	Da	Da
Livezile	Da	17	n/a	Da	Da
Lovrin	Da	28	30	Nu	Da
Mânaștiur	Da	17	27	Da	Da
Margina	Da	20	22	Da	Da
Mașloc	Da	21	22	Da	Da
Moravița	Da	22	25	Da	Da
Moșnița Nouă	Da	46	66	Da	Da
Nădrag	Da	22	22	Da	Da
Nițchidorf	Da	17	17	Da	Da
Ohaba Lungă	Da	14	n/a	Da	Da
Orțișoara	Da	30	30	Da	Da
Otelec	Da	17	20	Da	Da
Pădureni	Da	17	14	Da	Da
Parța	Da	20	n/a	Da	Da
Peciu Nou	Da	31	25	Da	Da
Periam	Da	30	27	Da	Da
Pesac	Da	20	20	Da	Da
Pietroasa	Da	13	n/a	Da	Da
Pișchia	Da	22	22	Da	Da
Racovița	Da	22	n/a	Da	Da
Remetea Mare	Da	22	23	Da	Da
Săcălaz	Da	43	82	Da	Da
Sacoșu Turcesc	Da	22	22	Da	Da
Șag	Da	25	27	Da	Da
Sânpetru Mare	Da	41	n/a	Nu	Da
Sânandrei	Da	22	n/a	Da	Da
Șandra	Da	43	26	Da	Da
Sânmihaiu Român	Da	24	n/a	Da	Da
Saravale	Da	22	n/a	Da	Da
Satchinez	Da	30	33	Da	Da
Secaș	Nu	10	n/a	Da	Da
Știuca	Da	18	18	Da	Da

UAT	WEBSITE	NUMĂR MAXIM DE POSTURI	NUMĂR DE POSTURI	FUNCȚIA DE AUDIT PUBLIC INTERN	FUNCȚIA DE ARHITECT ȘEF
Teremia Mare	Da	30	n/a	Da	Da
Tomești	Da	17	n/a	Nu	Da
Tomnatic	Da	25	23	Da	Da
Topolovățu Mare	Da	22	22	Da	Da
Tormac	Da	22	22	Da	Da
Traian Vuia	Nu	19	n/a	Da	Da
Uivar	Da	22	22	Da	Da
Victor Vlad Delamarina	Da	16	n/a	Da	Da
Vălcani	Da	36	n/a	Da	Da
Variaș	Da	22	40	Da	Da
Voiteg	Da	20	n/a	Nu	Da

Sursa: Cercetare de birou / Ministerul Finanțelor Publice

La nivelul municipiilor din județul Timiș aparatele de specialitate ale primarilor dețin un efectiv de resurse umane relativ îmbătrânit. Din datele analizate reiese faptul că cea mai mare pondere din efectivul resurselor umane are vârsta cuprinsă între 40 și 64 ani, în proporție de 60%. Doar o proporție de 17% dintre personale angajate în aparatele de specialitate au vârste cuprinse între 25 și 39 ani, cu mențiunea că pentru o proporție de 23% din efectivul resurselor umane nu a fost specificată grupa de vârstă din care face parte (Figura 345).

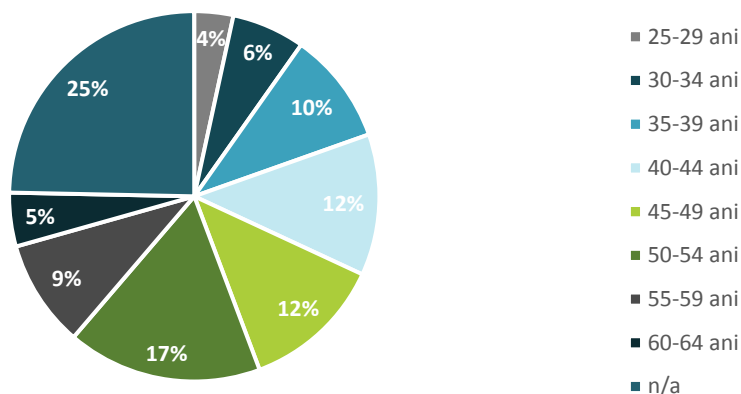
FIGURA 345. DISTRIBUȚIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ÎN FUNCȚIE DE GRUPA DE VÂRSTĂ LA NIVELUL MUNICIPIILOR DIN JUDEȚUL TIMIȘ

Sursa: ANFP

În cazul orașelor din județul Timiș, aparatele de specialitate ale primarilor au, de asemenea, o rată relativ ridicată a îmbătrânirii efectivului de resurse umane. Personalul care se situează în cadrul grupelor de vârstă 40-64 ani reprezintă o proporție de 55% din efectivul resurselor umane. Doar o proporție de 32% dintre funcționarii publici angajați în cadrul aparatelor de specialitate se situează în grupele de vârstă 25-39 ani, cu mențiunea că pentru 25% din efectivul resurselor umane nu au fost furnizate date cu privire la grupa de vârstă din care face parte (Figura 346).

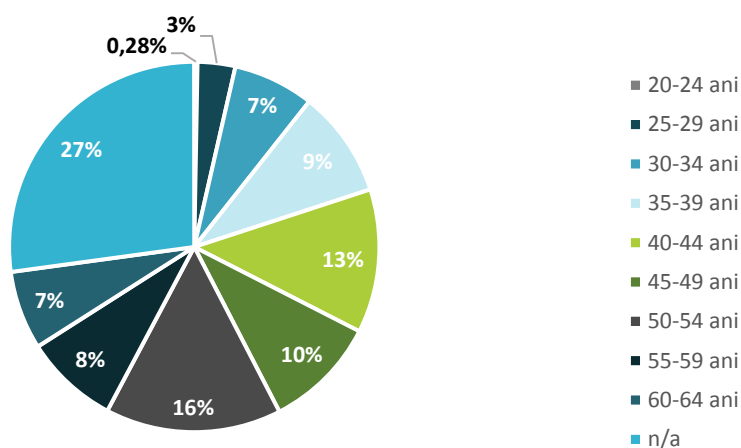
FIGURA 346. DISTRIBUȚIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ÎN FUNCȚIE DE GRUPA DE VÂRSTĂ LA NIVELUL ORAȘELOR DIN JUDEȚUL TIMIȘ

Sursa: ANFP

Asemănător contextului prezentat la nivelul municipiilor și orașelor din județul Timiș, la nivelul comunelor, efectivul resurselor umane din aparatele de specialitate ale primarilor este unul relativ îmbătrânit. În proporție de 54% din efectivul resurselor umane se situează în grupele de vârstă 40 – 64 ani, doar aproximativ 20% din totalul efectivului având vârsta cuprinsă între 20 și 39 ani, cu mențiunea că nu există date cu privire la vârsta funcționarilor publici pentru o proporție de 27% dintre aceștia (Figura 347).

FIGURA 347. DISTRIBUȚIA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ÎN FUNCȚIE DE GRUPA DE VÂRSTĂ LA NIVELUL COMUNELOR DIN JUDEȚUL TIMIȘ

Sursa: ANFP

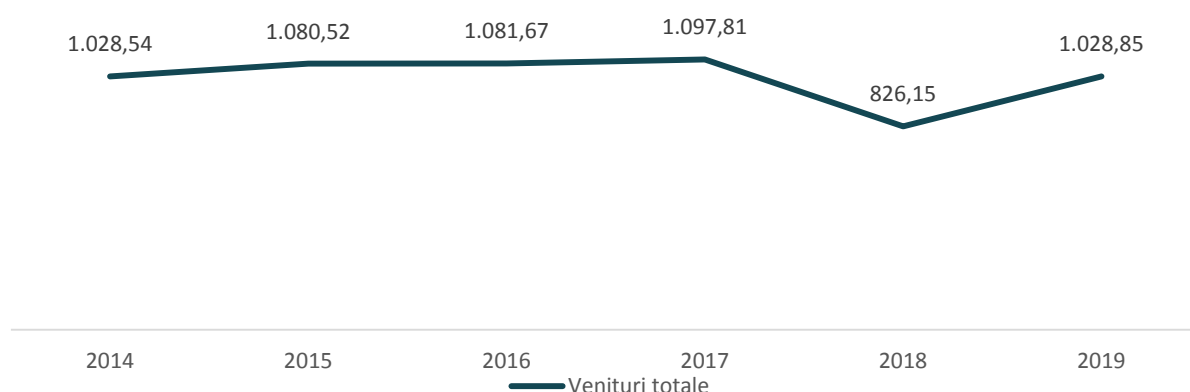
Astfel, situația îmbătrânirii efectivului de resurse umane este prezentă și în cadrul UAT-urilor din județul Timiș. Revitalizarea efectivului de resurse umane din aparatele de specialitate prin prisma creșterii ratei funcționarilor publici care se încadrează în grupele de vârstă tinere se poate realiza prin adoptarea unor măsuri care motivează persoanele tinere să aleagă o carieră în aparatul administrativ, în special în zonele rurale.

ASPECTE FINANCIARE

La nivel municipiilor și orașelor din județul Timiș a fost înregistrată o creștere treptată a veniturilor totale pe parcursul perioadei 2014 – 2017. În anul 2018 veniturile totale ale municipiilor și orașelor au înregistrat o scădere de aproximativ 33% față de valoarea înregistrată în anul 2017. Pe parcursul anului 2019 valoarea

veniturilor totale ale municipiilor și orașelor a înregistrat o tendință de creștere, îndreptându-se către valorile înregistrate în anul 2017 (Figura 348).

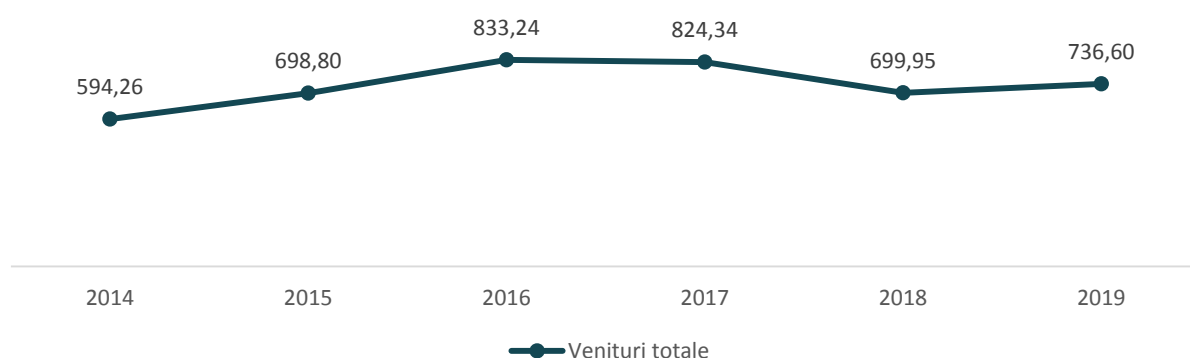
FIGURA 348. EVOLUȚIA VENITURILOR TOTALE ALE MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR DIN JUDEȚUL TIMIȘ (MIL. LEI)

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

În ceea ce privește comunele din județul Timiș, veniturile totale ale acestora au crescut semnificativ pe parcursul perioadei 2014 – 2016. Acest lucru indică faptul că la nivel local a existat o intensificare a activităților economice, contribuind substanțial la dezvoltarea socio-economică a comunităților. Pe parcursul perioadei 2017 – 2018 a fost înregistrată o scădere a veniturilor totale aferente comunelor din județul Timiș, dar valorile s-au redresat pe un trend ascendent odată cu anul 2019 (Figura 349).

FIGURA 349. EVOLUȚIA VENITURILOR TOTALE ALE COMUNELOR DIN JUDEȚUL TIMIȘ (MIL. LEI)

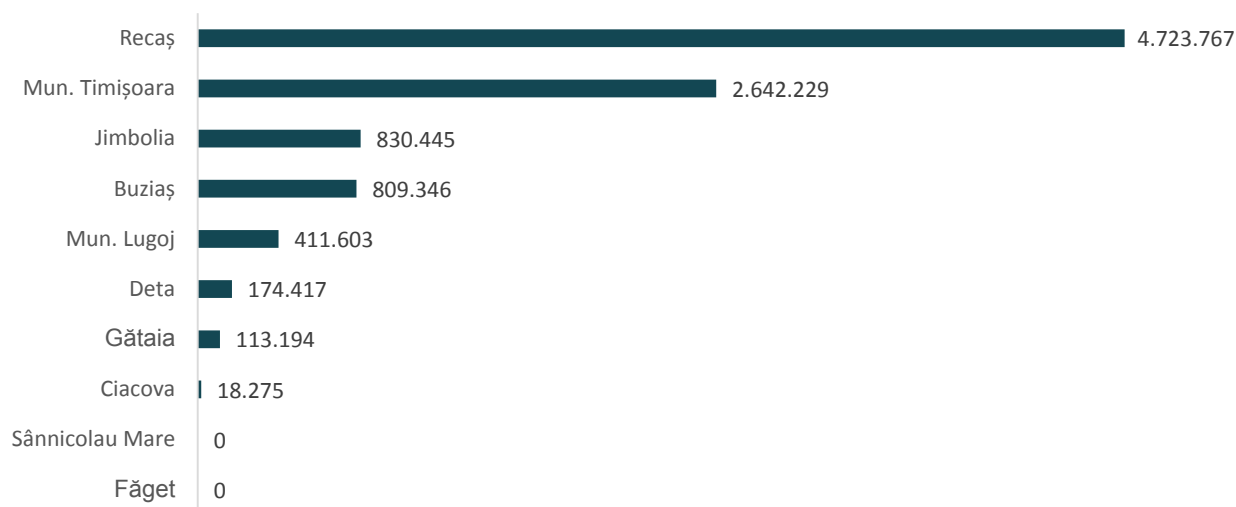

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

Pe parcursul perioadei 2014 – 2020, cel mai performant UAT în atragerea fondurilor nerambursabile a fost orașul Recaș. Primăria a avut la dispoziție peste 4.5 milioane lei pentru a realiza investiții, dublu față de valoarea atrasă de municipiul Timișoara care ocupă poziția a doua din clasament.

Cele mai neperformante UAT-uri în acest sens au fost Orașul Ciacova și Orașul Sânnicolau Mare care nu au avut capacitatea să atragă fonduri europene din cadrul financiar 2014 – 2020. Orașele Deta, Gătaia și Ciacova au atras sume relativ mici din fondurile europene disponibile, de asemenea, rezultând o capacitate administrativă redusă și în cazul acestor UAT-uri în privința atragerii investițiilor externe nerambursabile.

FIGURA 350. CLASAMENTUL PRIVIND ATRAGEREA DE FONDURI NERAMBURSABILE PE MUNICIPII ȘI ORAȘE ÎN PERIOADA 2016 - 2019

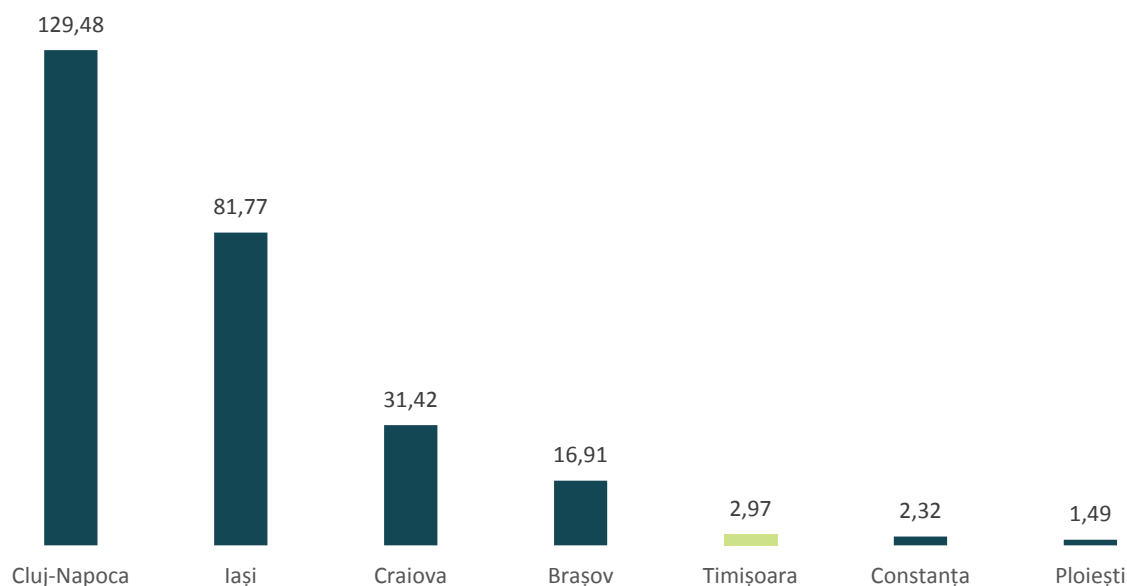
Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

Prevederile aferente art. 1 din H.G. 998/2008 stipulează faptul că la nivel național sunt desemnate 7 municipii prioritare pentru alocarea investițiilor din programele cu finanțare comunitară și națională, fiind considerate poli de creștere: Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara. Performanța municipiului Timișoara privind absorbția fondurilor comparată cu performanța celorlalți poli de creștere reprezintă un punct de referință privind capacitatea autorității publice locale de atragere a investițiilor din cadrul financiar 2021-2027, precum și de a genera dezvoltare și a antrena investiții la nivel județean.

Conform datelor prezentate în Figura 288, municipiul Timișoara se situează printre ultimii poli de creștere în ceea ce privește cuantumul sumelor atrase din fondurile externe nerambursabile în perioada 2016-2019. Sumele înregistrate la nivelul municipiului Timișoara sunt semnificativ mai mici în comparație cu cele înregistrate la nivelul polilor de creștere Cluj-Napoca, Iași sau Craiova. Pe de altă parte, este de menționat faptul că multe dintre proiectele aferente perioadei de programarea 2014-2020 sunt încă în curs de implementare, deci decalajul ar putea fi generat de implementarea mai rapidă a unor proiecte în municipiile de pe primele locuri, în timp ce cele clasate în a doua jumătate a clasamentului ar putea recupera în perioada imediat următoare, accelerând implementarea proiectelor contractate.

Astfel, pentru cadrul financiar 2021-2027 vor fi necesare intervenții pentru creșterea capacității municipiului Timișoara în atragerea fondurilor externe nerambursabile, inclusiv în managementul și implementarea proiectelor, în contextul în care se dorește creșterea performanței, respectiv a investițiilor, la nivelul județului Timiș.

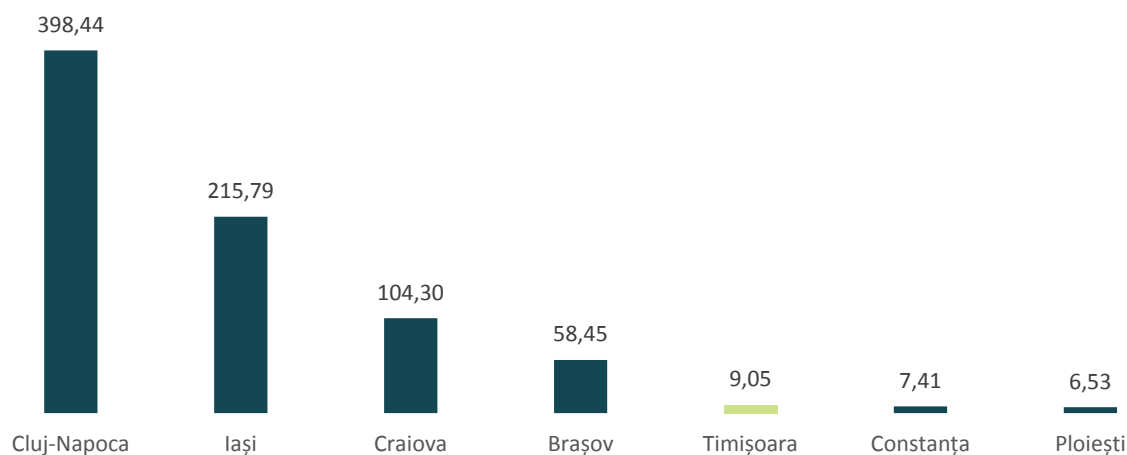
FIGURA 351. CLASAMENTUL PRIVIND ATRAGEREA DE FONDURI NERAMBURSABILE PE POLI DE CREȘTERE PE PARCURSUL CADRULUI FINANCIAR 2014 – 2020 (MIL. LEI)

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

În ceea ce privește fondurile externe nerambursabile atrase per capita, clasamentul polilor de creștere rămâne asemănător cu cel al sumelor total atrase din cadrul financiar 2014 – 2020. Datele prezentate în Figura 352 indică faptul că municipiul Timișoara a atras în perioada analizată (2016-2019) aproximativ 9 lei pe cap de locuitor din cadrul financiar 2014 – 2020, în schimb, cele mai importante sume au fost atrase la nivelul municipiului Cluj-Napoca, înregistrând sume totale de 398.44 lei pe cap de locuitor.

FIGURA 352. CLASAMENTUL PRIVIND ATRAGEREA DE FONDURI NERAMBURSABILE PER CAPITA PE POLI DE CREȘTERE PE PARCURSUL CADRULUI FINANCIAR 2014 – 2020 (LEI)

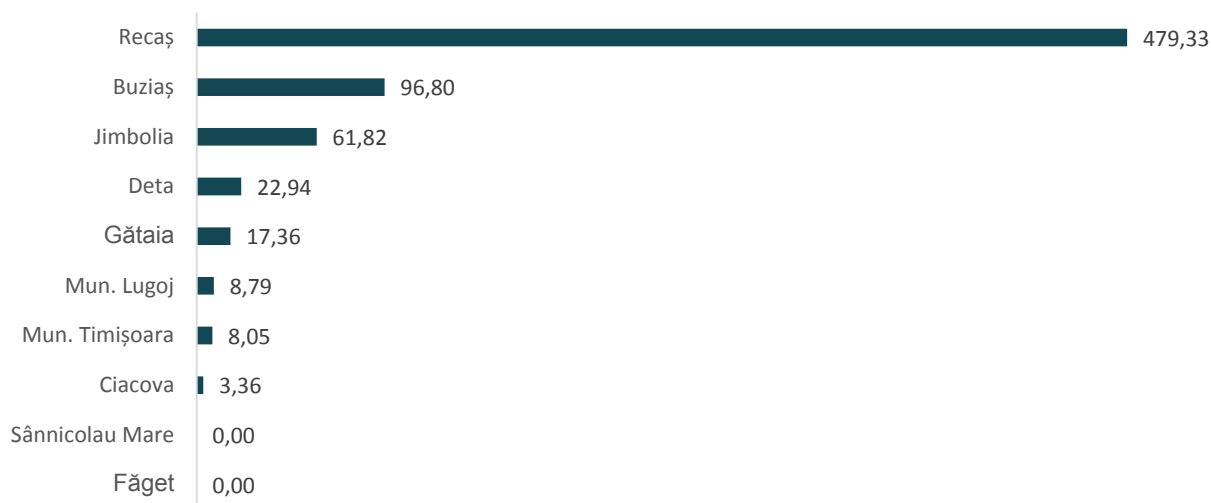

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

În completare, datele prezentate în Figura 353 ilustrează un clasament al municipiilor și orașelor în funcție de fondurile externe nerambursabile atrase pe cap de locuitor.

Din datele prezentate reiese faptul că, raportat la numărul populației, municipiul Timișoara nu a atras o sumă semnificativă din fondurile europene disponibile, valoarea pe cap de locuitor fiind depășită de majoritatea unităților administrativ-teritoriale orășenești și municipale.

FIGURA 353. VOLUMUL FONDURILOR EUROPENE NERAMBURSABILE ATRASE LA NIVELUL MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR PE CAP DE LOCUITOR ÎN PERIOADA 2016 - 2019

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

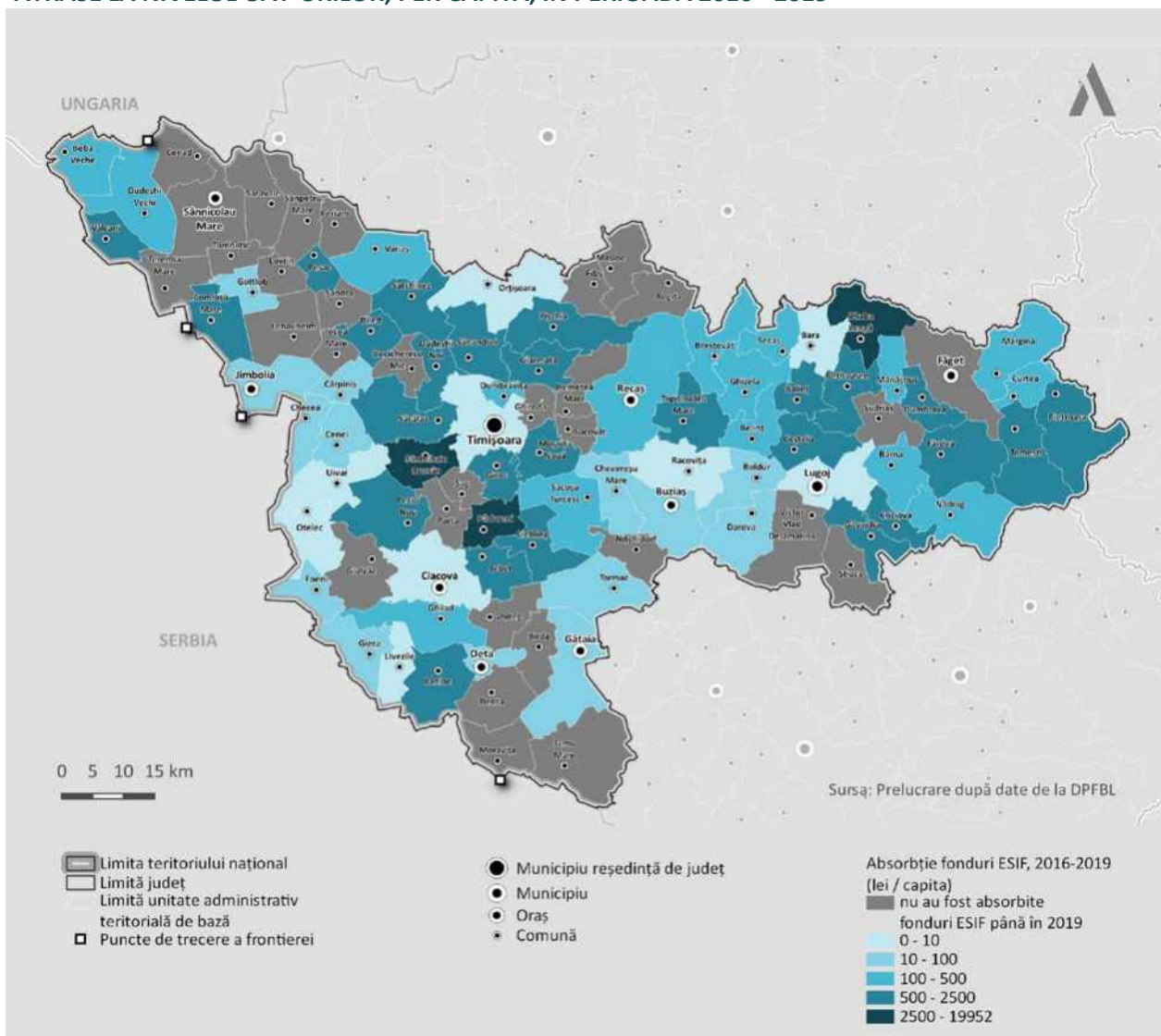
Clasamentul privind performanța UAT-urilor rurale din județul Timiș cu privire la atragerea fondurilor europene și indică zonele în care investițiile ajung cel mai greu. Conform datelor prezentate, un număr de 29 de UAT-uri, reprezentând o proporție de aproximativ 32%, nu au atras fonduri europene din cadrul financiar 2014 - 2020 pe parcursul perioadei analizate.

Pentru a exista o dezvoltare proporțională la nivelul județului Timiș, este necesară existența unei capacități administrative adecvate pentru atragerea unei sume cât mai semnificative din fondurile externe nerambursabile în rândul fiecărui UAT din județ. Din datele prezentate, peste 30% dintre UAT-uri nu au avut capacitatea de a atrage fondurile europene, iar alte aproximativ 30% dintre UAT-uri au atras sub pragul sumei de 1 milion de lei din fondurile europene disponibile, rezultând o performanță relativ slabă.

Luând în considerare datele prezentate în figura de mai jos, doar 15 UAT-uri, reprezentând aproximativ 17% dintre UAT-urile aferente comunelor din județul Timiș, au atras fonduri europene a căror sumă depășește 1,000 lei pe cap de locuitor, doar un singur UAT înregistrând o valoare mai mare de 5,000 lei pe cap de locuitor.

Astfel, se concluzionează faptul că pentru cadrul financiar 2021 - 2027 este necesară o creștere semnificativă a capacității administrative de accesare a fondurilor europene în cadrul majorității UAT-urilor din județul Timiș, incluzând atât UAT-uri de tip comune, cât și UAT-uri de tip municipii și orașe. Totodată, pe termen scurt este necesară accelerarea implementării proiectelor contractate, precum și pregătirea documentațiilor și proiectelor pentru perioada de programare 2021-2027, iar consiliul județean ar trebui să ia în considerare sprijinirea UAT-urilor cu capacitate redusă în acest sens (sprijin tehnic, etc.).

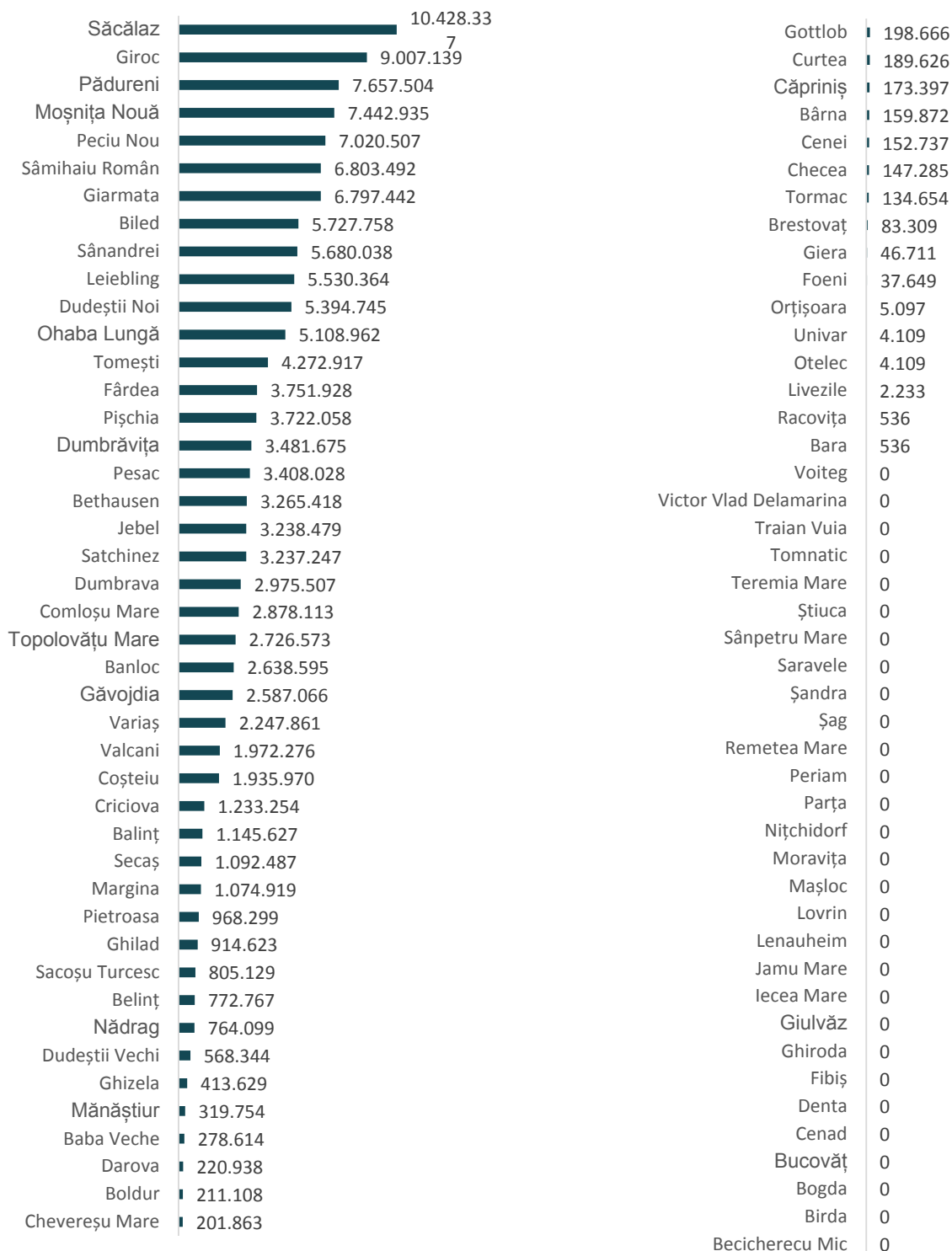
FIGURA 354. VOLUMUL FONDURILOR EUROPENE NERAMBURSABILE AFERENTE PERIOADEI 2014-2020 ATRASE LA NIVELUL UAT-URILOR, PER CAPITA, ÎN PERIOADA 2016 - 2019

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor de la Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

Capacitatea administrativă în acest context poate fi dezvoltată prin crearea unor funcții sau departament în cadrul aparatului de specialitate al primarului care se preocupe în special de atragerea finanțării nerambursabile sau externalizarea acestor funcții.

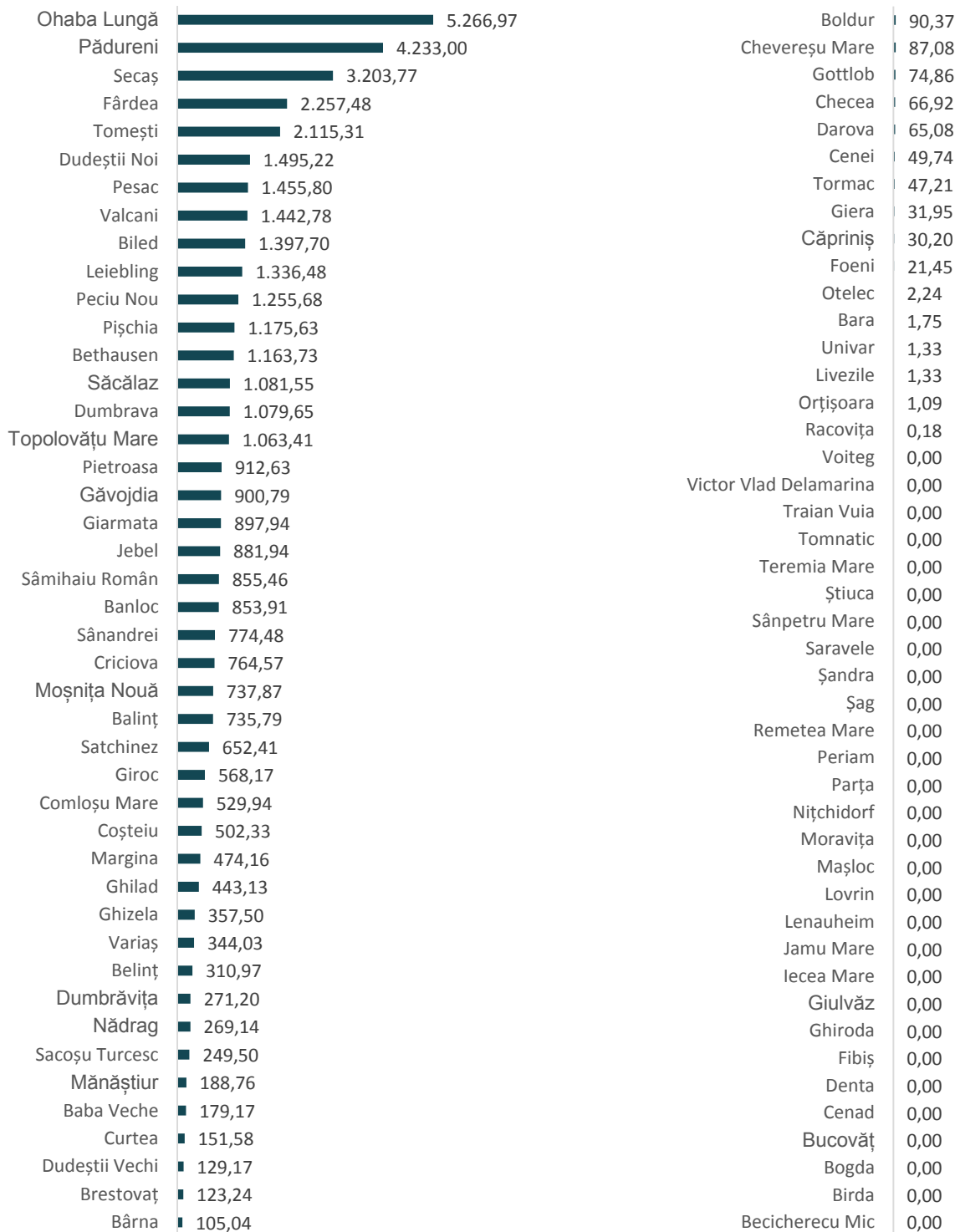
FIGURA 355. CLASAMENTUL PRIVIND ATRAGEREA FONDURILOR NERAMBURSABILE PE COMUNE ÎN PERIOADA 2016 - 2019

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

În completare, datele prezentate ilustrează un clasament al comunelor în funcție de fondurile externe nerambursabile atrase pe cap de locuitor.

FIGURA 356. VOLUMUL FONDURILOR EUROPENE NERAMBURSABILE ATRASE LA NIVELUL COMUNELOR PE CAP DE LOCUITOR ÎN PERIOADA 2016 - 2019

Sursa: Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locală

11.8. RELAȚII DE COOPERARE INTERNĂ/EXTERNĂ

Consiliul Județean Timiș, prin acordul de asociere încheiat în anul 2000, este membru al Uniunii Naționale a Consiliilor Județene din România (UNCJR), organizație nonguvernamentală care reunește pe baza liberului consimțământ, Consiliile Județene din România, ca autorități ale administrației publice locale. Obiectul cooperării dintre Consiliile Județene ale României are două obiective principale:

- creșterea autonomiei locale reale în conformitate cu Carta Europeană a Autonomiei Locale, accelerarea procesului de descentralizare, dezvoltarea dialogului social și a parteneriatului cu autoritățile administrației publice centrale și cu celelalte structuri asociative ale organelor administrației publice locale existente în România;
- creșterea gradului de implicare și participare a autorităților administrației publice locale în procesul decizional și reprezentarea acestora la nivel național; îmbunătățirea calității serviciilor publice oferite cetățenilor prin creșterea transparenței și celerității în prestarea acestora; dezvoltarea economico-socială armonioasă, durabilă și sustenabilă a unităților administrativ teritoriale în domeniile de competență.

Unitățile administrativ-administrativ teritoriale dispun de anumite instrumente bine definite în Codul Administrativ (OUG 57/2019) prin care pot încheia relații de cooperare sub diferite forme (asociere, protocoale etc.) cu alte structuri publice sau private. Sfera relațională internă din aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș cuprinde relații de natură ierarhice, funcționale, de control și de reprezentare, în timp ce sfera relațională externă cuprinde relații cu autorități și instituții publice, cu organizații internaționale și cu persoane juridice private.

RELAȚII DE COOPERARE CU ASOCIAȚII DE DEZVOLTARE INTERCOMUNITARE

În ceea ce privește asocierea între unități administrativ-teritoriale, conform art. 89 alin. (1) din Codul Administrativ (OUG 57/2019), este prevăzut faptul că „două sau mai multe unități administrativ-teritoriale au dreptul ca, în limitele competenței autorităților lor deliberative și executive, să coopereze și să se asocieze, în condițiile legii, formând asociații de dezvoltare intercomunitară, cu personalitate juridică, de drept privat. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară (ADI) sunt persoane juridice de utilitate publică. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară, conform definițiilor de la art. 5 lit. i), sunt „structuri de cooperare cu personalitate juridică constituite pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori pentru furnizarea în comun a unor servicii publice”. Consiliul Județean Timiș are încheiate relații de cooperare pe durată nedeterminată cu următoarele asociații de dezvoltare intercomunitară:

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Pădurea Bistra

Structuri în cooperare: Unități administrativ-teritoriale de pe raza Județului Timiș

Obiect: Acțiuni de conștientizare și de informare asupra biodiversității în județul Timiș

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Apă - Canal Timiș

Structuri în cooperare: Unități administrativ-teritoriale de pe raza Județului Timiș

Obiect: Reglementarea, înființarea, organizarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre.

Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului Timiș

Structuri în cooperare: Unități administrativ-teritoriale de pe raza Județului Timiș și societăți comerciale

Obiect: Promovarea potențialului turistic, cultural, a punctelor de atracție turistică existente, atât în țară, cât și în străinătate, prin creșterea fluxului turistic și asigurarea unei interacțiuni armonioase între sectorul turistic și factorii de ordin social și de mediu.

Asociația pentru Managementul Situațiilor de Urgență

Structuri în cooperare: Județul Arad, Județul Caraș-Severin, Județul Hunedoara și Județul Timiș

Obiect: Îmbunătățirea sistemului integrat pentru situații de urgență prin achiziționarea în comun a echipamentelor pentru intervenții în situații de urgență și furnizarea în comun a serviciului public de intervenție în situații de urgență.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Timiș

Structuri în cooperare: Toate unitățile administrativ-teritoriale de pe raza Județului Timiș

Obiect: Reglementarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciului de salubritate a localităților pe raza de competență a unităților administrativ - teritoriale membre.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Polul de Creștere Timișoara

Structuri în cooperare: Unități administrativ-teritoriale de pe raza Județului Timiș

Obiect: Creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă, în Polul de Creștere Timișoara, prin reabilitarea infrastructurii urbane și îmbunătățirea serviciilor urbane, inclusiv a serviciilor sociale, precum și prin dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor și a antreprenoriatului.

Asociația pentru Managementul Energiei Timiș

Structuri în cooperare: Județul Timiș, Municipiul Timișoara, SC. Colterm Timișoara S.A, Federația Asociațiilor de Proprietari Timișoara, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Timiș și Universitatea Politehnica Timișoara

Obiect: Promovarea conceptului de energie durabilă și a principiilor de management al energiei la nivelul autorităților locale, instituțiilor de învățământ, sănătate, agenților economici, etc., promovarea în plan local, regional și național a acquis-ului comunitar în domeniul politicii energetice europene.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zurobara Timișoara

Structuri în cooperare: 11 unități administrativ-teritoriale din Județul Timiș

Obiect: Dezvoltarea sustenabilă și echilibrată a unităților administrativ-teritoriale care fac parte din Asociație (ex: infrastructură, turism, economie, social, medical, biodiversitate etc.).

Clusterul Regional pentru Tehnologia Informației și Cercetării

Structuri în cooperare: Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest, Județele Arad, Caraș-Severin și Timiș, municipiile Arad, Timișoara și Deva, Universitatea Politehnica Timișoara, Universitatea de vest Timișoara și Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad, precum și societăți comerciale din domeniul comunicațiilor și IT

Obiect: Dezvoltarea sustenabilă și echilibrată a unităților administrativ-teritoriale care fac parte din Asociație (ex: infrastructură, turism, economie, social, medical, biodiversitate etc.).

Asociația de Dezvoltare Regională Vest (ADR Vest)

Structuri în cooperare: Județul Arad, Județul Caraș-Severin, Județul Hunedoara și Județul Timiș

Obiect: Realizarea programelor de dezvoltare regională și a planurilor de gestionare a fondurilor în conformitate cu hotărârile Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CDR) - organismul regional deliberativ care funcționează pe principii parteneriale la nivelul fiecărei regiuni și coordonează activitățile de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională.

RELAȚII DE COOPERARE CU GRUPURI DE ACȚIUNE LOCALĂ

Asemănător relațiilor create între Consiliul Județean Timiș și alte structuri, la nivelul județului există și relații de cooperare între structuri care nu implică în mod direct activitatea instituției Consiliului Județean Timiș, dar participă la dezvoltarea locală prin diferite forme.

Una dintre aceste relații este cea constituită între UAT-uri prin Grupurile de Acțiune Locală (denumite în continuare GAL) cu scopul de a implementa Programul LEADER care a fost creat la inițiativa Uniunii Europene. GAL-urile fac parte din Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală (RNDR) care este la rândul acesteia se află în relații de cooperare cu Rețeaua Europeană pentru Dezvoltare Rurală (REDR).

Dintr-un număr total de 239 de GAL selectate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) la nivel național în anul 2020 pentru implementarea programului LEADER, doar 10 dintre GAL-uri (reprezentând aproximativ 4.2%) includ în cadrul acoperirii teritoriale UAT-uri din județul Timiș:

Asociația „GAL Lunca Mureșului de Jos”, Suprafață: 1,898.38 km², Populație: 89,941.

Acoperire teritorială (Arad/Timiș): Șteitin, Fântânele. Zăbrani, Zădăreni, Semlac, Dorobanți, Secusigiu, Vinga, Iratoșu, Peregu, Mare, Vladimirescu, Frumușeni, Șagu, Felnac, Oraș Nădlac, Oraș Pecica (Jud. Arad), Sânpetru Mare, Variaș, Pișchia, Orțișoara.

Descriere: Asociația GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ “LUNCA MUREȘULUI DE JOS”, conform statului și actului constitutiv anexat, este o persoană juridică de drept privat cu scop nepatrimonial, independentă, apolitică, constituită cu scopul implementării strategiei din Programul Național de Dezvoltare Rurală în teritoriul alocat Asociației, în ansamblu și la nivelul fiecăreia din cele 20(douăzeci) de localități reprezentate în asociație, prin punerea în aplicare a unei strategii integrate în dezvoltarea rurală locală, prin conceperea și implementarea proiectelor și accesarea fondurilor europene, prin promovarea parteneriatelor de tip public-privat și interconectarea parteneriatelor locale, a cooperării între Grupurile de Acțiune Locală(denumite în continuare GAL) la nivel regional, național și european în vederea dezvoltării durabile și a îmbunătățirii guvernantei locale prin implicarea și participarea membrilor comunității rurale la procesul de dezvoltare locală.

Asociația „Grupul de Acțiune Locală Țara Gugulanilor”, Suprafață: 2,291.46 km², Populație: 51,827.

Acoperire teritorială (Caraș-Severin, Timiș): Armeniș, Băuțar, Bolvașnița, Buchin, Bucosnița, Constantin-Daicoviciu, Copăcele, Glimboca, Marga, Obreja, Păltiniș, Sacu, Slatina-Timiș, Teregova, Turnu Ruieni, Zăvoi (Jud. Caraș-Severin), Oțelu Roșu (Jud. Caraș-Severin), Criciova.

Descriere: Grupul de Acțiune Locală ȚARA GUGULANILOR își va desfășura activitatea în partea de vest a României, pe teritoriul a 16 comune și un oraș din județul Caraș-Severin, GAL Țara Gugulanilor își anunță intenția de a desfășura activități de cooperare și colaborare pentru proiectele de cooperare finanțate prin sub-măsura 19.3 “Pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de Acțiune Locală”.

Asociația „Grupul de Acțiune Locală Caraș-Timiș”, Suprafață: 1,359.00 km², Populație: 28,493.

Acoperire teritorială (Caraș Severin Timiș): Târnova, Carasova, Lupac, Firliug, Ramna, Ocna de Fier, Zorlentu Mare, Valiug, Brebu, Ezeriș, Dognecea, Brebu Nou (Jud. Caraș-Severin), Știuca, Darova, Victor Vlad Delamarina, Gavojdia.

Descriere: Strategia de dezvoltare rurală a teritoriului acoperit de Parteneriatul, Grupul de Acțiune Locală, se înscrie în contextul de reformă și dezvoltare pe care și-l propun UAT-urile componente, județele Caraș Severin și Timiș, Regiunea Vest, România și UE, prin strategia Europa 2020. Obiective: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și în zonele rurale; Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor; Promovarea organizării lanțului alimentar scurt, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor; Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistență la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic; Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

Asociația „Grup de Acțiune Locală Banat-Vest , Suprafață: 880.87 km², Populație: 45,067

Acoperire teritorială (Timiș): Jimbolia (oraș), Cărpiniș, Cenei, Checea, Comloșu Mare, Gottlob, Iecea Mare, Lenauheim, Otelec, Săcălaz, Uivar.

Descriere: Asociația GRUP DE ACȚIUNE LOCALĂ BANAT-VEST”, este persoană juridică de drept privat cu scop nepatrimonial, independentă, apolitică, constituită cu scopul implementării LEADER din Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) în teritoriul Asociației, în ansamblu și la nivelul fiecăreia Unități Administrativ-Teritoriale (UAT-uri) reprezentate în Asociație, în particular prin elaborarea și punerea în aplicare a unei strategii integrate de dezvoltare locală, promovarea parteneriatelor de tip public-privat și interconectarea parteneriatelor locale, a cooperării între Grupurile de Acțiune Locală (denumite în continuare GAL-uri) la nivel regional, național și european în vederea unei dezvoltări durabile și a îmbunătățirii guvernantei locale prin implicarea și participarea membrilor comunităților reprezentate de GAL Banat-Vest la procesul de dezvoltare locală. Scopul Asociației îl reprezintă dezvoltarea zonei din care fac parte localitățile cuprinse în prezenta Asociație prin elaborarea și implementarea unei Strategii integrate de Dezvoltare Locală (SDL), prin gestionarea fondurilor europene nerambursabile în sensul creșterii competitivității economice și administrative, a îmbunătățirii mediului și spațiului rural, și, implicit, a creșterii calității vieții și diversificării activităților economice din teritoriul reprezentat de Asociație.

GAL Asociația Timiș Torontal Bârzava”, Suprafață: 1,769.12 km², Populație: 53,128

Acoperire teritorială (Timiș – Caraș Severin): Deta, Gătaia (orașe, jud Timiș), Banloc, Birda, Denta, Foeni, Ghilad, Giera, Jamu Mare, Jebel, Liebling, Livezile, Moravița, Pădureni, Voiteg (comune, jud Timiș), Berzovia, Doclin, Forotic, Măureni (comune, jud Caraș Severin)

Descriere: Grupul de Acțiune Locală Asociația "Timiș Torontal Bârzava" (județele Timiș și Caraș Severin) în ansamblu și la nivelul fiecăreia din cele 2 orașe și 17 comune, reprezentate în asociație și-a propus elaborarea și punerea în aplicare a unei strategii integrate de dezvoltare locală, promovarea parteneriatelor de tip public-privat și interconectarea parteneriatelor locale, a cooperării între Grupurile de Acțiune Locală la nivel regional, național și european în vederea unei dezvoltări durabile și a îmbunătățirii guvernantei locale prin implicarea și participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală.

Asociația Microregională „Țara Făgetului”, Suprafață: 1,281.81 km², Populație: 30,608.

Acoperire teritorială (Timiș): Făget (oraș), Balint, Bârna, Bethausen, Curtea, Dumbrava, Fârdea, Mănăștiur, Margina, Nădrag, Pietroasa, Tomești, Traian Vuia

Descriere: Asociația Microregională Țara Făgetului este constituită ca persoană juridică, fără scop lucrativ, nonprofit, independentă, neguvernamentală și apolitică având la bază un parteneriat public-privat alcătuit pe baza experiențelor anterioare avute prin diverse proiecte în care au fost cuprinși majoritatea partenerilor care compun acest parteneriat. Parteneriatul creat reprezintă esența acestui tip de intervenție, a creșterii capacității comunităților de a gestiona dezvoltarea teritorială, a dezvoltării și a implicării sociale, a apartenenței la comunitate, ceea ce contribuie la dezvoltarea teritorială din punct de vedere economic, demografic, educațional, cultural etc prin intermediul Strategiei de Dezvoltare Locală elaborată și implementată la nivelul microregiunii precum și prin dezvoltarea Grupului de Acțiune Locală.

Asociația „Gal Triplex Confinium”, Suprafață: 1,095.59 km², Populație: 57,443.

Acoperire teritorială (Timiș): Sânicolau Mare(oraș), Beba Veche, Bechicheru Mic, Biled, Cenad, Dudești Noi, Dudești Vechi, Lovrin, Periam, Pesac, Satchinez, Șandra, Teremia Mare, Tomnatic, Vâlcani

Descriere: Triplex Confinium (din latină, „graniță triplă”) este numele locului în care se întâlnesc granițele României, Republicii Ungare și Serbiei. Este cel mai vestic punct din România, amplasat pe meridianul 20°15'44" longitudine E, în comuna Beba Veche. O zonă restrânsă în jurul acestui punct se consideră teritoriu neutru față de cele trei țări. Tot în acest punct este amplasată o bornă piramidală, cu trei laturi, fiecare orientată către țara respectivă și având însemnată stema țării. Pe partea românească, în afara stemei mai este înscrisă și data „4 VI 1920”.

Asociația „Grupul de Acțiune Locală Colinele Recaș , Suprafață: 1,020.75 km², Populație: 37,646

Acoperire teritorială (Timiș/Arad): Recaș (oraș), Dumbrăvița, Giarmata, Sânnandrei, Bucovăț, Mașloc, Fibiș, Bogda, Brestovăț, Remetea Mare, Secaș (jud. Timiș), Șiștarovăț (jud. Arad)

Descriere: Intenția noastră de a dezvolta acțiuni de cooperare cu alte teritorii care implementează o strategie LEADER va aduce un aport semnificativ microregiunii prin dezvoltarea unor proiecte comune, prin transferul de cunoștințe, schimbul de informații și idei, precum și prin susținerea inovației în mediul rural. Organizarea de tipul Grup de Acțiune Locală este o premieră pentru întreg arealul propus, care va contribui în mod semnificativ la obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate și va asigura gestionarea durabilă a resurselor naturale prin măsurile și obiectivele propuse.

Asociația „Grupul de Acțiune Locală Timișul de Centru”, Suprafață: 1,321.87 km², Populație: 63,903

Acoperire teritorială (Timiș/Caraș-Severin): Buziaș, Ciacova (orașe, jud Timiș), Chevereșu Mare, Ghiroda, Giroc, Giulvăz, Moșnița Nouă, Nițchidorf, Parța, Peciu Nou, Sacoșu Turcesc, Șag, Sânmihaiu Roman, Tormac (comune, jud Timiș), Vermeș (comuna, jud Caraș Severin).

Descriere: Parteneriatul public – privat Grupul de Acțiune Locală Timișul de Centru s-a constituit la inițiativa comunelor Moșnița Nouă și Giroc, precum și în urma acțiunilor de informare și consultare care au avut loc în teritoriu. În procesul de formare a parteneriatului s-a urmărit atragerea de membri din domenii diversificate de activitate, dar al căror domeniu de activitate să fie în concordanță cu specificul zonei și care să vină în sprijinul administrativ și economic al Grupului de Acțiune Locală Timișul de Centru. Sectorul serviciilor este format din parteneri precum: Cabinet Medical Doctor Zarici Maria, cabinet medical veterinar Dr. Vîrtosu Dan, Grup Sin Electric S.R.L., S.C. European Purchasing S.R.L., Total Recycling S.R.L., Roxinov Construct S.R.L., Dole Paradisul Verde S.R.L., Grinta S.R.L. și Lavaseco Patrik S.R.L.

Asociația „Banatul de Nord”, Suprafață: 716.29 km², Populație: 17,232

Acoperire teritorială (Timiș): Bara, Belinț, Ghizela, Boldur, Coșteiu, Ohaba Lungă, Topolovățu Mare, Racovița.

Descriere: Denumirea Banatul de Nord ține de poziționarea administrativ teritorială a comunităților ce formează parteneriatul, respectiv în nordul vechii provincii istorice Banat. Pentru zonă, implementarea LEADER este deosebit de importantă luând în considerare bunul exemplu dat de grupurile de acțiune locală care au implementat strategii de dezvoltare locală în perioada 2007 – 2013 și care au reușit finanțarea unor proiecte ce au adus un mare plus de valoare comunităților rurale. Pentru perioada 2014 – 2020 parteneriatul Banatul de Nord propune o inițiativă comună de dezvoltare a teritoriului în vederea sporirii calității vieții cetățenilor și ridicarea standardelor de trai la nivelul comunităților. Astfel, parteneriatul urmărește ca și obiectiv general dezvoltarea economică și socială a zonei cu valorificarea resurselor teritoriale precum și oportunitățile de dezvoltare generate de factori externi.

Deși nu apar pe lista GAL-urilor selectate de MADR, Consiliul Județean Timiș are încheiate relații de cooperare pe durată nedeterminată cu două GAL-uri care continuă să producă efecte pozitive la nivel local:

Asociația „Grupul de Acțiune Locală Timișoara”

Structuri în cooperare: Universitatea Politehnica Timișoara, Asociația Grupul de Acțiune Locală Colinele Recaș; Asociația Grupul de Acțiune Locală Timișul de Centru; Cătălin și Cătălina SRL; Fundația Cardiprevent; Centru Reformat Timișoara, Fundația pentru Cultură și Învățământ Ioan Slavici.

Obiect: Elaborarea și implementarea proiectelor finanțate prin Programul Operațional Regional, Programul Operațional Capitalul Uman, precum și alte programe similare care au elemente menite să aducă un aport scopului propus de Asociație

Asociația „Grupul de Acțiune Locală Timiș-Torontal-Bârzava Deta

Structuri în cooperare: Județele Timiș și Caraș-Severin cu următoarele unități administrativ-teritoriale : orașele Deta, Gătaia și comunele Banloc, Birda, Berzovia, Denta, Doclin, Forotic, Foeni, Giera, Ghilad, Jebel, Jamu Mare, Liebling, Livezile, Pădureni, Moravița, Măureni, Voiteg

Obiect: Implementarea Strategiei din Planul de Dezvoltare Locală, în baza căruia a fost selectat de către Autoritatea de Management, precum și sprijinirea dezvoltării comunităților, prin promovarea cooperării pentru rezolvarea unor probleme comune, prin conceperea și implementarea proiectelor și accesarea fondurilor europene.

RELAȚII DE COOPERARE CU ALTE INSTITUȚII NAȚIONALE

În ceea ce privește relațiile de cooperare internă, Consiliul Județean Timiș a încheiat protocoale și acorduri de parteneriat cu diferite instituții naționale:

- Reprezentanți ai mediului de afaceri din județul Timiș (Protocol de colaborare) / Obiect: Constituirea Consiliului Consultativ Economic;
- Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură APIA Centrul Județean Timiș (Protocol de colaborare) / Obiect: Schimb de informații referitoare la contractele de închiriere/concesiune/arendă a terenurilor agricole aflate în proprietatea publică/privată a județului Timiș;
- DGASPC Timiș; DSP Timiș; ISJ Timiș (Protocol de colaborare) / Obiect: Menținerea, îmbunătățirea și creșterea calității vieții copilului;
- Ministerul Afacerilor Interne, Agenția Națională Antidrog (Protocol de colaborare) / Obiect: Promovarea, la nivel județean, a activităților de prevenire și combatere a traficului și consumului ilicit de droguri;
- Universitatea de Vest Timișoara (Acord cadru de colaborare) / Obiect: Parteneriatul se bazează pe recunoașterea intereselor comune în domeniile de competență, pe deschidere și bună credință reciprocă, având ca scop dezvoltarea relațiilor de cooperare între cele două părți prin realizarea de activități complementare;
- Universitatea Politehnica Timișoara (Acord-cadru de colaborare) / Obiect: Organizare de activități și acțiuni în domenii de interes comune și efectuare stagii de practică;
- Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara (Acord cadru de colaborare) / Obiect: Organizarea în comun de simpozioane, comunicări științifice, ateliere de lucru și efectuare stagii de practică;
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” Timișoara (Acord cadru de colaborare) / Obiect: Organizarea în comun de simpozioane, comunicări științifice, ateliere de lucru;
- Mitropolia Banatului Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Timișoarei (Protocol de colaborare) / Obiect: Derulare de proiecte în domeniul conservării, restaurării, reabilitării și întreținerii lăcașelor de cult;
- Asociația Tehimplus Centrul Regional de Inovare și Transfer Tehnologic (Acord de colaborare) / Obiect: Furnizarea de informații și promovare în cadrul portalului www.banatour.eu;
- Consiliul Județean Caraș-Severin, Consiliul Local Reșița, Consiliul Județean Timiș și Consiliul Local Timișoara (Acord de parteneriat) / Obiect: Colaborarea dintre parteneri în vederea dezvoltării de proiecte comune de transport și mobilitate în județele Caraș-Severin și Timiș și asigurarea cadrului necesar accesării de finanțări, implementării și monitorizării acestor proiecte;
- Ministerul Sănătății, Consiliul Județean Timiș și Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius" Brînzeu Timișoara (Protocol de colaborare) / Obiect: Colaborarea în vederea realizării obiectivului „Interconectarea clădirilor existente și construcție nouă în incinta Spitalului Clinic Județean de Urgență 'Pius Brînzeu' Timișoara în vederea reorganizării circuitelor medicale pentru departamente: UPU, Chirurgie, ATI și Centrul de mari Arși”.

RELAȚII DE COOPERARE CU ASOCIAȚII INTERNAȚIONALE

În conformitate cu art. 89 alin. 7 din Codul Administrativ (OUG 57/2019), în privința posibilității Consiliilor Județene de a adera la asociații internaționale pentru protecția și promovarea intereselor comune, Consiliul Județean Timiș este membru, prin Acord de asociere încheiat în anul 1994, al **Adunării Regiunilor Europene (ARE)**, cea mai mare rețea independentă de regiuni de pe continentul european. Obiectul acestei asocieri este legat de promovarea rolului regiunilor în toate procesele decizionale europene și naționale; de recunoaștere a regiunilor ca un nivel important de guvernare în Europa în sistemul guvernării pe mai multe niveluri susținută de Tratatul de la Lisabona.

Începând cu anul 2021, Consiliul Județean Timiș face parte din noua rețea de Hub-uri regionale **RegHub 2.0**, constituită la inițiativa Comitetului European al Regiunilor (CoR) și cuprinzând 46 de instituții membre. La nivelul României, Consiliul Județean Timișoara, împreună cu Consiliul Județean Harghita și Consiliul Județean Ialomița, vor monitoriza implementarea politicilor Uniunii Europene la nivel regional și vor asigura faptul că opiniile persoanelor interesate la nivel regional și local vor fi luate în considerare în faza de evaluare a politicilor europene.

RELAȚII DE COOPERARE CU UAT-URI INTERNAȚIONALE CU STRUCTURI SIMILARE

Conform art. 89 lit. alin. 9 din Codul Administrativ, este permis ca „unitățile administrativ-teritoriale limitrofe zonelor de frontieră să poată încheia între ele acorduri de cooperare transfrontalieră cu structuri similare din statele vecine, în condițiile legii”. În completare, în alin. 10 se stipulează faptul că UAT-urile poziționate în proximitatea frontierelor care doresc coopereze și să se asocieze cu structuri similare din statele vecine trebuie să comunice această intenție și să trimită spre avizare proiectele de acord către administrația publică centrală, respectiv ministerele de resort care au atribuții în domeniul afacerilor externe și în domeniul administrației publice.

Consiliul Județean Timiș este poziționat în vecinătatea Ungariei și a Serbiei, oportunitate de care instituția a beneficiat și a încheiat relații de colaborare cu regiunile acestor state aflate în apropierea granițelor române.

Consiliul Județean Timiș, împreună cu Consiliul Județean Arad și cu Consiliul Județean Caraș Severin, au încheiat un Protocol de cooperare în anul 1997, reînnoit în 2003, cu Consiliul Județean Csongrád (Ungaria), Consiliul Județean Bács-Kiskun (Ungaria) și Provincia Autonomă Voivodina (Serbia), formând **Euroregiunea DKMT**, o cooperare trilaterală între regiuni din România, două regiuni Ungaria și o regiune din Republica Serbia. Obiectivul DKMT este dezvoltarea și lărgirea relațiilor dintre comunități locale și reprezentanți ai autorităților locale în domeniul economic, educație, cultură, sănătate, știință și sport, precum și cooperarea lor în vederea integrării în procesele moderne ale Europei.

Alte UAT-uri Internaționale cu structuri similare cu care Consiliul Județean Timiș are relații de cooperare:

- Declarație de intenție încheiată în anul 2006 cu Landul Niederösterreich (Austria) / Obiect: cooperare economică prin dezvoltarea relațiilor în domeniul turismului artei și culturii;
- Declarație de intenție încheiată în anul 2019 cu Provincia Autonomă Voivodina (Republica Serbia) / Obiect: de a promova relațiile reciproce, cu scopul de a crea legături mai puternice între ele, între instituțiile de cercetare și educație, universități, respectând autonomia lor, asociații și organizații neguvernamentale care desfășoară activități economice la nivel local, în vederea promovării activităților de schimb în diferite sectoare printre care cel al administrației publice, comerțului și economiei, științei și tehnologiei, agriculturii și silviculturii, turismului, al sănătății, sportului, tineretului, educației și formării, marilor rețele de transport, precum și valorificarea patrimoniului cultural și de mediu;
- Înțelegere de cooperare încheiată în anul 2014 cu Raionul Nisporeni (Republica Moldova) / Obiect: în domeniul administrației locale, economic, învățământ, cultură, turism, sport, sănătate asistență socială, politici de tineret;

- Înțelegere de cooperare încheiată în anul 2015 cu Provincia Yunnan (China) / Obiect: cultural, economic, administrativ, turistic, social, sanitar, educativ, mediu;
- Protocol de cooperare încheiat în anul 1992 cu Consiliul Județean Csongrád (Ungaria) / Obiect: Economic, Infrastructură, Cultură, Sprijinire minorități, Sport, Social, Învățământ, Sănătate, Administrație publică, etc.;
- Acord de parteneriat încheiat în anul 2000 cu Consiliul Județean Böblingen (Germania) / Obiect: Administrație, Economic, Social, Cultural, Medical, IMM-uri;
- Parteneriat încheiat în anul 2002 cu Consiliul Județean Rosenheim (Germania) / Obiect: Administrație, Economic, Social, Cultural, Medica, IMM-uri;
- Acord de cooperare încheiat în anul 2019 cu Regiunea Veneto (Italia) / Obiect: Domeniul medical, infrastructură, economic;
- Protocol de colaborare încheiat în anul 1995 cu Regiunea Piemonte (Italia) / Obiect: Administrație publică, economic, social, cultural;
- Declarație de intenție încheiată în anul 2002 cu Provincia Alessandria (Italia) / Obiect: Administrație publică, economic, social, cultural;
- Acord de cooperare încheiat în anul 2004 cu Provincia Rimini (Italia) / Obiect: Dezvoltarea relațiilor de colaborare cu alte unități administrativ-teritoriale; promovarea acțiunilor și proiectelor comune în domeniul dezvoltării turismului, agriculturii, formării profesionale.

11.9. PRINCIPALELE CONCLUZII, PROVOCĂRI ȘI RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIE

În urma analizelor realizate, capacitatea administrativă a aparatului de specialitate a Consiliului Județean Timiș necesită intervenții în zona resurselor umane, cu precădere pe formarea și perfecționarea acestora. Locurile vacante din organigramă și statul de funcții indică faptul că există loc pentru creșterea capacității administrative prin prisma resurselor umane, motiv pentru care procesul de recrutare și selecție este esențial dacă se dorește realizarea acestui demers. Pe de altă parte, având în vedere stabilirea unor noi obiective la nivelul consiliului județean, precum și nevoile specifice pentru pregătirea perioadei de programare 2021-2027, se poate lua în considerare reorganizarea resurselor umane, pentru a le răspunde eficient și eficace. În schimb, la nivelul unităților administrativ-teritoriale din județul Timiș există zone în care resursele umane sunt utilizate ineficient, raportat la criteriile impuse de administrația publică centrală în privința statelor de funcții.

Consiliul Județean Timiș deține proceduri și infrastructura necesară pentru a continua digitalizarea serviciilor publice. La nivelul unităților administrativ-teritoriale componente, deși există o infrastructură digitală prin care este posibilă comunicarea cu publicul de ex. prin intermediul website-urilor dedicate activității instituțiilor și a consiliilor locale, această infrastructură nu este folosită la potențialul maxim, în sensul în care frecvența cu care unitățile administrativ-teritoriale își actualizează activitatea este una foarte scăzută.

În ceea ce privește resursele financiare, analizele indică faptul că există o performanță scăzută în zona de investiții, în special în zona de accesare a fondurilor externe nerambursabile, atât la nivelul Consiliului Județean Timiș, cât și la nivelul unităților administrativ-teritoriale din județ. În vederea accesării de fonduri nerambursabile în perioada de programare 2021 - 2027, creșterea capacității administrative prin dezvoltarea departamentelor de investiții și managementul proiectelor este prioritară. Totodată, este necesară accelerarea pregătirii documentațiilor tehnice și proiectelor pentru perioada 2021-2027, astfel încât să existe proiecte mature, care să permită o bună absorbție a fondurilor disponibile.

Consiliul Județean Timiș este bine angrenat în relațiile de cooperare la nivel național și internațional, fiind implicat în activități cu județe din statele membre dezvoltate ale Uniunii Europene și făcând parte din organizații care sunt implicate direct în dezvoltarea regională la nivelul Uniunii Europene. Parteneriatele existente, precum și localizarea județului Timiș, reprezintă elemente de potențial importante în ceea ce privește consolidarea poziției județului la nivel european, participarea în proiecte și inițiative de cooperare teritorială și transfrontalieră, atrăgând resurse financiare suplimentare, dar și cunoștințe noi, prin intermediul schimburilor de experiență.

12. CONCLUZII

12.1. ANALIZA SWOT

STRUCTURĂ SOCIO-DEMOGRAFICĂ ȘI DEZVOLTARE SOCIALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Tendința de creștere a populației prin comparație cu cea de scădere de la nivel regional și național. - Raport de îmbătrânire mai favorabil în județul Timiș, având o valoare mai mică față de cele înregistrate atât mai nivel regional, cât și național. - Rata natalității la nivelul județului a fost în creștere în intervalul 2010-2020, prin comparație cu tendința la nivel național. - Rata fertilității este mai mare la nivelul județului prin comparație cu situația de la nivelul regiunii și a țării. - Rata mortalității este mai scăzută la nivelul județului prin comparație cu situația de la nivelul regiunii și a țării. - Sporul natural înregistrează valori mult mai bune la nivel județean față de cele de la nivelul regiunii și a țării. - Județul Timiș este al doilea la nivel național, după județul Ilfov, cu cea bună valoare a IDUL. - La nivelul județului Timiș nu există zone care să se confrunte cu marginalizare severă. - La nivelul județului suprafața locuibilă raportată atât la locuitor, cât și la gospodărie, a înregistrat creșteri considerabile. - Din perspectiva implicării populației în viața publică, se remarcă o prezență la vot (alegerile prezidențiale din anul 2019) mai mare față de cea de la nivel național.	- Diferența accentuată între ponderile principalelor grupe de vârste, ceea ce prevestește o dependență demografică sporită în următorii ani la nivelul județului. - Prezența unui număr mare de persoane vârstnice singure. - Fenomen foarte accentuat de suburbanizare în imediata proximitate a municipiului Timișoara, ceea ce atrage atenția unei mari presiuni asupra acestor comune (de a asigura un nivel optim de dotări publice, de dezvoltări tehnico-edilitare etc). - Prezența unei dependențe sporite a persoanelor vârstnice la nivelul județului, observate pe fondul creșterii numărului acestora în ultimii 10 ani concomitent cu scăderea asociată unor grupe ale populației active. - Necesitatea dezvoltării oportunităților pentru tineri și în restul județului, în afara municipiului Timișoara, unde este cea mai dezvoltată și variată ofertă.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Disponibilitatea finanțărilor pentru dezvoltarea urbană și rurală, precum și pentru o serie de priorități sectoriale de interes pentru dezvoltarea județului. - Creșterea speranței de viață și îmbunătățirea condițiilor de trai a locuitorilor. - Existența unor programe operaționale ce oferă surse de finanțare pentru intervenții în cadrul comunităților dezavantajate și, de asemenea, oportunități pentru dezvoltarea capitalului uman și incluziunea socială.	- Procentul populației în vârstă de muncă va scădea până în anul 2100 prognoză realizată la nivel național. - Prezența procesului de îmbătrânire demografică la nivel național. - Rată relativ scăzut de înlocuire a forței de muncă, ce va conduce la un deficit de forță de muncă. - Tendința de adâncire a numărului de locuitori în România. - Numărul crescând de persoane care vor ieși la pensie în mod constant în următorii 40 de ani, cu un vârf în perioada imediat următoare (procent ridicat al populației de 60-65 ani și al grupelor de vârstă

învecinate).

- Atractivitatea mai crescută a Municipiului București pentru tineri, care preferă să părăsească județul pentru a urma o facultate și a-și găsi un loc de muncă în capitală.

ECONOMIE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
SISTEMUL R&D	
• Existența unor infrastructuri de cercetare în domeniile de excelență ale județului (chimie, automotive, dezvoltare durabilă, mediu etc.) • EDIH Regiunea Vest care să scaleze inovarea prin transformarea digitală a companiilor (inclusiv digitalizarea administrației publice și dezvoltarea unor inițiative de tip Smart City) • Investiții în centre de R&D realizate de companii. • Timișul are de aproape 3 ori mai multe persoane care lucrează în industriile high-tech, care sunt considerate intensive în angajați STEM (science, technology, engineering & math) și de 2 ori mai multe în serviciile intensive în cunoștințe high-tech • Timișul este pe primul loc din perspectiva numărului de angajați din industriile și serviciile high-tech (1 din 9 persoane lucrează în industriile și serviciile high-tech) • Cei mai mulți absolvenți de studii superioare din centrul universitar Timișoara sunt specializați în domeniile STEM (IT&C, inginerie, matematică și statistică) 38%, sănătate (17%), afaceri, drept, administrație (16%) • Absolvenții STEM din județul Timiș au cea mai mare creștere de la nivel național, validând încă o dată importanța județului ca pol tehnic • Tradiția pentru activitățile ingineresti este extrem de importantă și reprezintă unul din avantajele competitive ale județului (prima universitate înființată în Banat a fost una tehnică). • Dezvoltarea ridicată a industriei automotive și domeniilor ce țin de mobilitate, cu perspective pentru inovare și dezvoltarea mobilității electrice	• Activitatea redusă de transfer tehnologic dinspre mediul academic înspre cel de afaceri. • Companiile străine nu dezvoltă tehnologia local, ci o importă din propria țară • Nivel redus de internaționalizare universitară • Concentrarea entităților de R&D în Timișoara și lipsa unor rețele prin care inovarea să ajungă în teritoriul județean • Lipsa personalului calificat, cercetătorii aleg să lucreze în sistemul privat sau să emigreze datorită salariilor necompetitive • Lipsa universităților antreprenoriale • Capacitatea de inovare a universităților nu este folosită/ valorificată de către mediul de afaceri • Preponderența lohn-ului de CD și insuficiente procese integrate
SISTEMUL DE PRODUCȚIE	
• Atractivitate crescută din partea investitorilor, mai ales străini • Valoarea Adăugată Brută se bazează în continuare, în proporție mare (peste 30%), pe activitățile industriale (locul 3 la nivel național). Totodată, județul se poziționează pe locul 3 și din perspectiva contribuției IT&C, serviciilor financiare și industriilor creative și culturale la formarea VAB • Corelarea programelor educaționale ale	• Dependență comercială mare de economiile țărilor partenere (Germania, Franța, Italia) • Lipsa lanțurilor de valoare locale (mai ales în industria automotive) • Dependența județului de investițiile companiilor străine • Disparități economice în teritoriu • Concentrarea "bunăstării" în zona municipiului

universităților cu nevoile de pe piața muncii (dezvoltarea de noi competențe ale viitorului)

- Cifre de afaceri mari realizate de întreprinderile mari cu profil industrial
- Județ specializat, pe baza LQ, în calculatoare și produse electronice și optice, industria automotive, echipamente electrice, cauciuc și mase plastice, servicii informatice
- Indice de atractivitate și competitivitate cu valori bune pentru municipiul Timișoara.
- Din perspectiva indicelui de atractivitate sectorială municipiul Timișoara este poziționat pe primele locuri la nivel național, astfel: Industria automotive locul 2, produse chimice locul 4, echipamente electrice locul 6, IT&C locul 4
- Județul este cea mai industrializată zonă din România
- Județul este un important pol industrial, având toate ingredientele necesare dezvoltării ca hub de Industry 4.0
- Luarea unei decizii în condiții de certitudine folosind metoda utilității globale evidențiază următoarele ramuri industriale de excelență la nivel județean: automotive, mase plastice, îmbrăcăminte, textile și marochinărie, agrofood, calculatoare și produse optice. În afară de agrofood, toate celelalte deservește industria automotive.
- Cel mai mare nivel de specializare al forței de muncă din UE pentru producția auto
- Mulți angajați care lucrează în companii furnizoare de soluții soft pentru industria automotive
- Centrul Regional de Competențe și Dezvoltare a Furnizorilor în Sectorul Automotive sprijină implementarea serviciilor legate de pregătirea resurselor umane
- Număr mare de angajați în sectorul industrial (locul 2 la nivel național)
- Al doilea cel mai competitiv nivel salarial din sectorul industrial, iar pentru salariul din industria auto peste media UE.

Timișoara și a inelului teritorial al zonei de influență

- Un grad scăzut de ocupare a forței de muncă, simultan cu lipsa rezistenței la presiunea crescândă a forțelor concurențiale, datorită lipsei unor produse competitive, care să înglobeze inovație și cercetare.
- Lipsa unui centru regional intermodal de transport marfă, deși județul se află la răscrucea unor importante rute comerciale din UE
- Dimensiune încă redusă a pieței auto locale, industrii de sprijin slab dezvoltate, raport de localizare a industriei încă scăzut, dependență de piese și componente importate
- Capacitate limitată de inovare a clusterelor

SISTEMUL ANTREPRENORIAL

- Triplarea cifrei de afaceri înregistrată la nivelul județului, fiind realizată în proporție de peste 35% de companiile cu peste 1000 de angajați
- Terțiarizare cifra de afaceri din servicii a ajuns să reprezinte peste 50%
- Profit net de 5 ori mai mare față de valoarea din 2009, cu valori mai mari a profitului mediu/firmă, în domeniile: agricultură, industria prelucrătoare, producția și furnizarea energiei electrice, transport și depozitare
- Lipsa incubatoarelor și a acceleratoarelor, iar infrastructura de afaceri este încă subdezvoltată și oferă servicii limitate. Totodată, majoritatea sunt concentrate în Municipiul Timișoara.
- Lipsa fondurilor de capital de risc, a rețelelor de business angels
- Rata scăzută a antreprenoriatului local, și din perspectiva răspândirii în teritoriu
- Mediul de afaceri județean este dominat de microîntreprinderi și de companii mici, iar

- Existența firmelor cu capital autohton stimulează atractivitatea investițiilor străine, așadar măsurile de sprijin trebuie privite în mod sinergic
 - Concentrarea de talente, acces la resurse și la o piață mai mare, precum și eferescența academică sunt caracteristici cheie care trebuie valorificate pentru stimularea continuă a antreprenoriatului
 - Locul 3 la nivel național din perspectiva efectivului de salariați. Statutul de salariat este un fenomen puternic urbanizat, în timp ce statutul de lucrător pe cont propriu sau familial este unul rural.
 - Rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Timiș depășește media regională și națională.
 - Rată a șomajului scăzută (0.8%)
 - Magnetism pentru investitorii străini mai ales din domeniul industrial Timișul are al doilea cel mai mare stoc de ISD-uri din țară mediul de business atractiv pentru investițiile străine
 - Existența unui lanț de valoare local în auto, cu verigi high-tech puternice prin prezența unor companii "propulsoare"
 - Locul 2 la nivel național din perspectiva densității firmelor cu capital străin la 1000 locuitori (densitatea s-a dublat în intervalul de analiză)
 - Locul 2 la nivel național din perspectiva valorii exporturilor/cap de locuitor
 - Județul Timiș are rezultate foarte bune și la exporturi, iar Timișoara este pe locul 3 din perspectiva celor mai atractive zone din țară
 - Exporturi mari de produse complexe: mașini, aparate și echipamente electrice, instrumente și aparate optice, materiale plastice
 - Locul 3 la nivel național din perspectiva valorii exporturilor de servicii
 - Locul 2 la nivel național din perspectiva salariilor din IT&C
 - Județul Timiș este al doilea cel mai activ județ din perspectiva operațiunilor logistice (Timișoara ocupă locul 4 din perspectiva indicelui de atractivitate sectorială)
 - Al patrulea hub IT din țară
 - Din perspectiva ponderii absolvenților de IT&C în numărul total al absolvenților, se observă că în Timiș, 11% obțin o diplomă de absolvire în IT&C, comparativ cu județul Cluj, în care numai 9% din numărul total al absolvenților sunt IT-iști, ceea ce demonstrează atractivitatea acestei specializări pentru studenți și a facultăților timișorene cu tradiție în domeniile tehnice
 - Cea mai bine remunerată activitate de telecomunicații de la nivel național (dublu față de Cluj)
- capacitatea de finanțare a bugetului local este dependentă de diversitatea și eferescența mediului antreprenorial
- Fragilitatea mediului antreprenorial - din cele 31.000 de firme active juridic, doar 29.000 și-au depus situațiile financiare, doar 62% au înregistrat profit, iar 2.000 de persoane juridice din județ sunt inactive economic. În altă ordine de idei, doar 17.700 (57%) au personal angajat, din care 49% sunt microîntreprinderi (0-9 salariați).
 - Rată de înființare a SRL-D-urilor scăzută, număr redus de înregistrări de startup-uri pe an
 - Lipsa agilității companiilor de a reacționa rapid la schimbările din piață
 - Lipsa unui centru expozițional care să permită inclusiv startup-urilor sau companiilor care lansează produse noi, să le poată testa cu potențialii utilizatori
 - Potențial deficit de forță de muncă și o capacitate limitată de a răspunde nevoilor angajatorilor actuali și potențiali, putând totodată să descurajeze marii investitori (români și străini) să investească în piața locală
 - Economii locale nediversificate în baza indexului Hachman: Sânnicolau Mare, Jimbolia, Deta, pentru care dependența de un număr redus de activități este mare (se pune problema unui profil monoindustrial)
 - Activitate antreprenorială autohtonă redusă, aspect ce se reflectă în capacitatea companiilor cu K românesc de a plăti salarii mai mari
 - Măsuri locale de sprijin insuficiente pentru dezvoltarea IMM-urilor
 - Cu toate că exportă produse complexe, din calculul RCA rezultă că deține avantaj comparativ în produse intensive în materii prime
 - Slaba rezonanță a programelor de sprijin a sistemului antreprenorial
 - Densitate de IT-iști/1000 locuitori mai scăzută decât în alte zone care se promovează ca huburi tech

- Al treilea pol financiar din țară
- Efervescență antreprenorială în domeniul medical

SISTEMUL CIRCULAR

• Număr de angajați în EC în creștere	• Companiile non-circulare nu au strategii de sustenabilitate și de adaptare a planurilor de business la principiile circularității. • Lipsa unei zone industriale nepoluante, cu facilități care încurajează principiile economiei circulare • Scăderea numărului absolvenților de științe naturale, unde intră cei care pot deservi economia circulară • Capacitate redusă de reciclare a deșeurilor municipale • Valoare adăugată brută din economia circulară redusă ca procent în PIB • Număr redus de firme active în domeniul economiei circulare.

SISTEMUL AGROALIMENTAR

• Locul 1 la nivel național din perspectiva VAB obținută în agricultură. • Printre cei mai importanți producători din țară ferme foarte mari • Două treimi din localitățile județului, mai ales din zona de nord, sunt caracterizate printr-un potențial agricol foarte bun, determinat de calitatea terenurilor • Agricultură extensivă și potențial pentru dezvoltarea unui sistem agroalimentar puternic • Județul se plasează pe locul 2 din perspectiva absolvenților de agricultură, după Municipiul București • Poziție de lider în clasamentul național pentru cultura cerealelor, mai ales a porumbului și pentru viticultură. S-a constatat un potențial și în ceea ce privește efectivul de porcine. • Existența unor producători mari în domeniul procesării/prelucrării de alimente, parte din ei • Existența multiplelor crame cu potențial de încurajare a turismului vitivinicol • Existența unui număr de operatori înregistrați eco • Județul se plasează pe primul loc din perspectiva producției de carne de porc • Existența preocupărilor academice în industria alimentară, agricultură și științele veterinare.	• Potențialul agricol nu este suficient exploatat, iar agricultura nu este susținută printr-un sistem de producție adecvat • Ocuparea informală atinge o pondere importantă, existând un amplu fenomen de șomaj "mascat" de practicare a agriculturii de subzistență în mediul rural • Problema ameliorărilor funciare a fost și este acută deoarece terenurile agricole sunt afectate de diverși factori limitativi ai capacității productive: exces frecvent de apă în sol, secetă frecventă, eroziunea solului prin apă, compactarea solului datorită lucrărilor executate necorespunzător etc. • Structură fragmentată a terenului, fapt ce împiedică producătorii să producă și să comercializeze în cantități mai mari • Agricultură se poziționează pe locul II la nivel județean din perspectiva populației ocupate (15% din populația ocupată totală) • Lanțurile de distribuție sunt lungi de la producător la consumator prin prezența intermediarilor • Se prelucurează industrial numai o mică parte din materiile prime agricole; agenții nu beneficiază în fazele intermediare de prelucrare a materiilor prime din agricultură, acolo unde, de altfel se creează plusvaloare • Chiar dacă sistemul agroalimentar este complet la nivel județean, nu toate verigile sunt bine reprezentate • Mediu rural în curs de depopulare din cauza migrației populației, în special a tinerilor

OPORTUNITĂȚI

- Inovarea transformativă sistemică prin intermediul căreia soluțiile noi rezultă din combinația dintre

AMENINȚĂRI

- Economie dependentă de piețele externe, variațiile economice, mai ales ale partenerilor comerciali,

tehnologii, infrastructuri, competențe, antreprenariat, implicarea cetățenilor, capacitatea administrativă locală.

- Pactul Ecologic European potențialul pentru un Pact de succes va depinde de recunoașterea diversității de la nivel local
- Circularitatea digitală
- Guvernanța multinivel creată la nivelul strategiilor de specializare inteligentă servește ca platformă pentru a implementa Pactul Ecologic European
- Acces la lanțuri de valoare globale noi care stimulează adopția tehnologiilor verzi, creând piețe noi
- Conexiuni la rețele europene de actori platforme tehnologice europene, comunități EIT Knowledge and Innovation (ex. EIT Food)
- Similarități în ceea ce privește structura economică cu Gröningen, din Olanda (regiune care ar putea deveni de referință)
- Economia viitorului este o economie antreprenorială, în care din ce în ce mai mulți oameni aleg freelancing-ul
- Rolul administrației publice antreprenoriale în creștere
- Potențial pentru dezvoltarea energiei regenerabile (solară, biomasă, termală)
- Oportunități pentru dezvoltarea unui sistem energetic net zero prin eficiență energetică, cogenerare
- Poziție geografică bună (frontieră cu Ungaria, Serbia) și conectivitate cu Vestul Europei perspectivele dezvoltării ca hub logistic
- Impactul major în dezvoltarea economică a Timișului pe care l-ar putea avea proiectele de infrastructură, precum centura de sud și vest a Timișoarei sau conectarea municipiului cu autostrada spre Moravița
- Finanțările existente din Planul Național de Redresare și Reziliență
- Preluarea Aeroportului Internațional "Traian Vuia" în administrarea județului, precum și dezvoltarea Aeroportului Utilitar (Aerodromului) Cioca
- Utilizarea tehnologiilor generice esențiale pentru transformare industriilor tradiționale
- Îmbunătățirea comercializării produselor locale pe piața locală prin crearea de depozite și centre logistice agricole care permit comercializarea produselor
- Orientările viitoare ale strategiilor de specializare inteligentă pentru sustenabilitate și creștere incluzivă care sunt strategii bazate pe inițiative locale ce vin ca răspuns la provocările de mediu,

afectează industria și comerțul.

- Efectele negative ale schimbărilor climatice
- Criză economică determinată de criza sanitară
- Îmbătrânirea populației (creșterea populației de peste 60 de ani și scăderea populației tinere)
- Viteza de automatizare și computerizare, mai ales a activităților industriale de care județul Timiș este dependent (ex. industria automotive care trebuie să treacă într-o verigă superioară din lanțul de valoare)
- Dependența la nivel național și județean de industria automotive zeci de furnizori TIER 1 sau 2 din majoritatea orașelor cu 10-15k de locuitori (furnizori mase plastice, textile, sticlă etc.)
- Agilitate redusă a companiilor de a se adapta la noile trenduri și pierderea competitivității pe termen lung
- Contribuția industriei prelucrătoare la amplificarea schimbărilor climatice.

derivate ale strategiilor de specializare inteligentă elaborate la nivel regional, motivând și ghidând forțele antreprenoriale

- Reorganizarea lanțurilor de valoare la nivel global poate aduce oportunități de dezvoltare, mai ales în industrie
- Economia județului seamănă din ce în ce mai mult cu economia UE oportunitate la nivel de orientare a investițiilor și de încurajare a antreprenoriatului și în sectoarele care domină economia UE
- Trenduri în domeniul logistic: e-commerce, logistica "ultimului km", livrare cu drone și logistica elastică
- Trenduri tech care pot fi implementate în industrie: Big Data, Cloud, Security, 5G, Machine Learning, Blockchain, Internet of Things, AI, realitate augmentată etc.
- Economia creativă, în contextul prezenței talentelor mai ales în Timișoara, pentru dezvoltarea ecosistemelor de inovare.

TURISM	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
RESURSELE TURISTICE	
• Statutul orașului Timișoara de Capitală Europeană a Culturii 2021/2023. • Județul Timiș dispune de numeroase atracții inedite, cum sunt resursele naturale bogate și resursele antropice unice, cum este spre exemplu singurul sat circular din România. • Județul dispune de o concentrație mare de patrimoniu religios și arheologic, pus în evidență prin trasee turistice specifice. • Caracterul multicultural și multiethnic are o amprentă puternică asupra județului, inclusiv prin construcțiile realizate încă din perioada 1500-1000 î.Hr., de când datează Fortificația preistorică de la Cornești. • Județul dispune de o bogată și inedită cultură populară românească, existând materiale ale prezenței omului încă din timpuri preistorice. • Existența unor demersuri și proiecte pilot care au permis desfășurarea evenimentelor în maximă siguranță pe timpul pandemiei Covid-19, respectând prevederile legale de distanțare socială și limitare a publicului ex. Banat Brunch în aer liber. • Există o tendință de creștere a investițiilor în proiecte de revitalizare a turismului în județul Timiș în perioada 2020-2021 ex. Eco Timiș, Banat Bruch, Punctele Gastronomice Locale, pârtia	• Valorificarea insuficientă a componentei arheologice de pe teritoriul județului Timiș, precum Cetatea Cenad sau Cula Turcească care poate fi vizitată doar cu acordul Primăriei, neexistând nimic amenajat pentru turiști în acea zonă Info point, pază etc. • Istoria și tradițiile bănățene slab promovate și valorificate în mediul online. • Lipsa unei abordări strategice la nivel județean asupra dezvoltării sectorului turistic se remarcă lipsa unei strategii unitare în domeniul turismului sau a unei identități vizuale asumate și promovate a județului. • Promovarea în mediul online și social-media este slab utilizată, informația oferită de către instituții publice sau entități comerciale fiind fragmentată. • Signalistică scăzută a resurselor turistice, traseelor sau monumentelor de arhitectură naturală și antropică. • Slaba promovare a unităților de tip balneoclimater în mediul online și/sau la nivel național. • Concentrarea atenției și a comunicării în principal asupra orașului Timișoara, motiv pentru care județul nu este de multe ori perceput ca o destinație în sine. • Interesul și capacitatea în general scăzute ale autorităților din mediul rural pentru dezvoltarea infrastructurii turistice și a celei conexe acesteia.

Slalom Uriș etc.

- Existența unor resurse turistice naturale și antropice diverse ce favorizează practicarea unor numeroase tipologii de turism precum turismul de afaceri, turismul activ, turismul cultural religios, turismul gastronomic, turismul de tip city-break, turismul rural, turismul de evenimente sau turismul balneoclimatic /de wellness.
- Existența Parcului Natural Lunca Mureșului spațiu ideal pentru activități de educație ecologică și ecoturism, precum și a altor Rezervații Naturale de mare importanță.

- Lipsa unor ghizi/specialiști de turism locali care să asigure promovarea destinațiilor rurale.
- Nu există un inventar turistic (resurse și infrastructură).
- Exploatarea redusă din punct de vedere turistic a facilităților Parcului Natural Lunca Mureșului de pe teritoriul județului Timiș.

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE TURISTICE

- Deservirea relativ satisfăcătoare a județului cu infrastructura de cazare și structuri de alimentație publică.
- Interesul sporit al autorităților pentru găsirea unor soluții inovatoare în contextul COVID-19, pentru susținerea industriei HoReCa.
- Rețeaua existentă de circuite tematice și trasee cicloturistice ce conectează principalele atracții la nivelul Banatului și includ multe din localitățile componente ale județului Timiș.
- Existența proiectelor pilot de plimbare virtuală prin zone consacrate din județul Timiș Țara Făgetului 360° sau traseul Bisericii din Lemn 360°.
- Implicarea autorităților publice și existența Asociației pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului în județul Timiș, ce contribuie la managementul mai eficient al destinației.

- Deficiențe majore ale infrastructurii de cazare și structurilor de alimentație publică în zonele rurale și necesitatea de realizare a unor noi.
- Caracter relativ sezonier al activităților turistice și insuficiența unor dotări și produse turistice integrate la nivel local / județean care să susțină turismul pe tot parcursul anului.
- Inexistența mai multor unități hoteliere de 5 stele și a unor structuri cu număr ridicat de locuri de cazare și/sau săli de conferințe pentru practicarea unor evenimente de anvergură conferințe.
- Insuficiența dotărilor moderne din destinațiile dedicate turismului balneoclimatic, care face ca acestea să nu poată fi competitive la nivel național sau internațional pentru care ar putea petrece sejururi îndelungate în astfel de facilități.
- Lipsa unei infrastructuri/servicii de transport public regulat spre obiectivele turistice de interes major ale județului (ex.Lacul Surduc, Buziaș cu cramele Silagiu, Deta cu ștrandul termal, Ciacova cu Cula sau zona naturală a Țării Făgetului).

CIRCULAȚIA ȘI PERFORMANȚA TURISTICĂ

- Tendința de sporire a fluxurilor turistice în județul Timiș, în perioada 2010-2019 atât numărul de sosiri, cât și numărul de înnoptări, au cunoscut o tendință generală de creștere cu 83.48% în cazul sosirilor, respectiv 80.71% în cazul înnoptărilor.
- Unul dintre principalele atuuri ale destinației îl reprezintă nivelul ridicat de autenticitate cu privire la valorile de patrimoniu construit și natural, aspecte apreciate îndeosebi de turiștii străini în special în contextul turismului rural.

- Cel mai practicat tip de turism în județul Timiș este cel de scurtă durată, fapt ce indică o performanță turistică scăzută în ceea ce privește șederea vizitatorilor, durata medie de ședere a turiștilor înregistrând o scădere de -1.51% din 2010 până în 2019.
- Dezechilibru existent la nivel județean între orașul Timișoara și celelalte localități în ceea ce privește localizarea principalilor factori de atracție majoritatea turiștilor români și străini se duc strict în Timișoara.
- În cazul turiștilor străini, o barieră importantă rămâne cea a limbii, mulți dintre aceștia neputându-se bucura de contactul direct cu localnicii sau meșteșugarii locali.

OPORTUNITĂȚI

AMENINȚĂRI

RESURSELE TURISTICE

- Județul Timiș dispune de un amplasament favorabil în cadrul circuitului cetăților fortificate și a bisericilor de lemn, ce face ca acest lucru să joace un rol important în dezvoltarea turistică regională, dar și a parteneriatelor cu alte cetăți și biserici.
- Oportunitatea de accesare a finanțărilor europene și naționale pentru dezvoltarea și valorificarea resurselor turistice naturale și antropice.
- Oportunitatea de accesare a finanțărilor nerambursabile pentru susținerea de investiții și proiecte de dezvoltare / revitalizare urbană.
- Progresul tehnologic ca factor determinant în utilizarea tehnologiilor smart (aplicații mobile, hărți interactive, tichet online etc.) ce pot spori accesibilitatea ofertei culturale și turistice, inclusiv în contextul COVID-19.
- Creșterea interesului pentru turismul gastronomic și agroturistic.
- Existența parteneriatelor cu alte municipii, inclusiv parteneriatul cu municipiul Cluj-Napoca și Arad în vederea susținerii municipiului Timișoara pentru câștigarea rolului de Capitală Europeană a Culturii 2023 și implementarea programului aferent sau a județului Caraș-Severin pentru reabilitarea pârtiei de schi Slalom Uriăș.

- Riscul de degradare a unor valori locale în lipsa unor măsuri de promovare și valorificare a potențialului turistic.
- Riscul de degradare a zonelor naturale protejate prin exploatarea turistică necontrolată și datorită neimplicării autorităților publice în amenajarea corespunzătoare a acestora ex. Parcul Dendrologic De la Bazoș și Buziaș.
- Ratarea unor importante atracții de pe teritoriul județului de către turiști din cauza slabei vizibilități a acestora sau din cauza lipsei insuficiente de promovare a acestora.

INFRASTRUCTURA ȘI SERVICIILE TURISTICE

- Localizarea județului Timiș la granița vestică a României, fapt ce contribuie la o pondere ridicată a turiștilor străini sosiți aici (aprox. 30% din totalul turiștilor sosiți în județ în anul 2019 locul 5 la nivel național) oportunitate ce poate fi valorificată prin promovarea ofertei turistice ce poate fi accesată în tranzitul lor către alte locații din țară.

- În ciuda unei oferte diversificate de resurse turistice, județul Timiș nu poate concura la acest moment cu gradul mai ridicat de dotare și de atractivitate a unor destinații deja de notorietate la nivel național și chiar internațional Cluj, Bihor sau Sibiu.
- Existența mai mult entități cu rol de organizații de management al destinației, atât la nivel județean, cât și la nivelul municipiului Timișoara, fapt ce poate prezenta un risc de îngreunare a comunicării între actorii relevanți și managementul neeficient al destinației în lipsa unei colaborări permanente între cele două organizații.

CIRCULAȚIA ȘI PERFORMANȚA TURISTICĂ

- Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării turismului care pot fi folosite pentru a crește
- Accesibilitate bună a județului datorită rețelei de transport rutier și feroviar, dar și a aeroportului internațional ce face mai ușor accesul turiștilor străini.

- Restricții provocate de răspândirea virusului și a evoluției pandemiei de COVID-19.
- Reducerea importanței la nivel național a Aeroportului Internațional Traian Vuia, acesta având acces la o gamă mai redusă de destinații externe decât alte aeroporturi din România.

SERVICIILE DE EDUCAȚIE

PUNCTE TARI

- Unități de învățământ de tradiție (liceu, școli), ce

PUNCTE SLABE

- Numărul redus de instituții care au realizat investiții

concentrează o populație școlară numeroasă

- Infrastructura sportivă școlară este în proces de dezvoltare și modernizare, interesul autorităților locale fiind de a asigura mai multe facilități de acest gen la nivel județean
- Datorită pandemiei de Covid-19, la nivel județean au fost achiziționate peste 7000 de echipamente de tip laptop și tablete electronice, care să susțină inclusiv după întoarcerea elevilor în clase educația digitală.
- Numărul de elevi per sală de clasă este mic în cazul ciclurilor primar și secundar, fapt ce sporește astfel disponibilitatea spațiilor instituțiilor pentru alte activități didactice.
- Numărul de elevi aflați în risc de abandon școlar este foarte scăzut la nivel județean pentru aproape toate ciclurile de învățământ (excepție învățământul profesional), ca atare, ratele de abandon școlar au scăzut semnificativ, sub 0,5%.
- Oferta educațională disponibilă absolvenților de gimnaziu este una bogată și diversificată, inclusiv în cadrul profilurilor tehnologic și vocațional, numărând la nivelul anului 2020 câte cel puțin 500 de locuri fiecare.
- 9 licee la nivel județean prezintă rate de promovabilitate la examenul de bacalaureat de peste 90%, majoritatea fiind localizate în municipiul reședință de județ.
- Existența în județ a 5 instituții de învățământ superior acreditate cu oferte diversificate pentru studii terțiare creează cadrul pentru îmbunătățirea retenției forței de muncă disponibile la nivel local și județean, și chiar atragerea de noi persoane din alte județe.
- Colaborarea instituțiilor de învățământ cu mediul de afaceri local și județean asigură diversificarea posibilităților de învățare a unei meserii căutate pe piața forței de muncă locală și, în același timp, o absorbție mai facilă a absolvenților școlilor profesionale.
- Infrastructura sportivă școlară este în proces de dezvoltare și modernizare, interesul autorităților locale fiind de a asigura mai multe facilități de acest gen la nivel județean
- Datorită pandemiei de Covid-19, la nivel județean au fost achiziționate peste 7000 de echipamente de tip laptop și tablete electronice, care să susțină inclusiv după întoarcerea elevilor în clase educația digitală.

OPORTUNITĂȚI

- Implementarea și operaționalizarea infrastructurii tehnice necesare utilizării resurselor și serviciilor de tipul OER și WEB 2.0 la nivelul unităților de

în ultimii ani în infrastructura de laboratoare specifice materiilor STEM produce o scădere a interesului elevilor pentru acestea, în cadrul lor fiind posibile predarea unor conținuturi experimentale complementare noțiunilor teoretice.

- Numărul de cadre didactice calificate cu rezidența în mediul rural este mic, astfel că se pune problema asigurării aceluiași nivel de calitate a procesului educativ precum în mediul urban.
- Atractivitatea profilului tehnologic pentru elevi în cazul nivelului liceal a scăzut semnificativ, sub 14% alegând acest tip de învățământ pentru continuarea studiilor după gimnaziu.
- La nivel județean rata de promovare a examenului de bacalaureat a scăzut în ultimii 3 ani, situându-se constant sub media națională.
- Subfinanțarea activităților instituțiilor de învățământ conduce la prelungirea problemelor existente de disponibilitate a unei infrastructuri educaționale complet dotate
- Doar aproximativ jumătate dintre elevii ce susțin proba de competențe digitale la examenul de bacalaureat obțin o calificare peste nivelul mediu.
- Sistem de învățământ dual subdezvoltat în raport cu potențialul sistemului de educație și nivelul de dezvoltare al mediului de afaceri
- Lipsa corelării cererii de forță de muncă din industria serviciilor cu oferta școlară (ex. Făget, Buziaș, Sănnicolau Mare, Lugoj).

AMENINȚĂRI

- Efectivele școlare anuale de la nivel județean prezintă o rată continuă de scădere în ultimii ani, însă la nivelul unităților de învățământ gimnazial se

învățământ locale (prin proiectul Campus Wi-Fi) va spori posibilitățile de adoptare a instrumentelor TIC în procesele de predare-învățare și va crea un cadru propice dezvoltării cursurilor de alfabetizare digitală a elevilor.

- Dezvoltarea unui organism de reglementare pentru cariera didactică (centru de mentorat al carierei didactice) va reprezenta răspunsul Ministerului Educației pentru nevoile specifice de dezvoltare a profesorilor debutanți și formare continuă a profesorilor din sistemul educațional în vederea creșterii atractivității și performanței carierei didactice.
- Includerea în curriculum-ul școlar obligatoriu a cursurilor dedicate alfabetizării digitale și a dezvoltării competențelor cheie de utilizare a noilor instrumente TIC va constitui o sursă de creștere a nivelului de înțelegere și utilizare a noilor tehnologii de către noile generații de elevi.
- Continuarea programelor de finanțare a mobilității personalului didactic (ex: Twinning) și a studenților (Erasmus+) va permite realizarea de schimburi de experiență și dezvoltarea continuă a proceselor de predare-învățare din cadrul unităților de învățământ locale.

preconizează o creștere semnificativă (21%) în următorii 4 ani a numărului de elevi, astfel că infrastructura disponibilă trebuie să corespundă de spațiile necesare înglobării acestora..

- Lipsa/scăderea finanțării și/sau a puterii de acoperire a cofinanțării proiectelor pentru infrastructura educațională deficitară de la nivel de UAT poate conduce în timp la supraaglomerarea spațiilor din mediul rural sau impunerea mobilității elevilor.
- Menținerea unui nivel redus de finanțare a sistemului de învățământ poate conduce la imposibilitatea unităților școlare de adaptare și actualizare a dotărilor din cadrul laboratoarelor dedicate materiilor STEM sau a celor dedicate învățământului profesional/dual.
- Creșterea nivelului de calitate a proceselor educaționale din cadrul unităților de învățământ superior din alte centre urbane importante (Cluj-Napoca, Iași, București) poate avea ca efect scăderea atractivității mediului universitar local, astfel că elevii foarte bine pregătiți vor prefera să plece din județ.
- Menținerea unui număr restrâns de cadre didactice calificate cu rezidență în mediul rural pot cauza creșterea discrepanțelor în ce privește nivelul de cunoștințe al elevilor din localitățile rurale

SERVICIILE DE SĂNĂTATE

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Infrastructură de sănătate foarte dezvoltată, cu un rol central la nivel regional, și o tradiție medicală (incl. universitară) bogată. • Este printre județele cu cea mai mare speranță de viață; • Este printre județele cu cele mai mici rate ale mortalității prin boli ale aparatului circulator (494,6‰); • Este printre județele cu cele mai mici rate ale mortalității prin boli ale aparatului digestiv (47,2‰); • Este printre județele cu cele mai mici valori ale deceselor prin boli ischemice ale inimii (140,7‰); • Este printre județele cu cele mai mici rate ale morbidității spitalizate prin boli cerebro-vasculare (229,8‰); • Este județul cu cea mai mică rată a mortalității prin boli cerebro-vasculare (84‰); • Este printre județele cu cele mai mari scăderi ale ratei morbidității spitalizate prin diabet zaharat (46,3‰); • Este printre județele cele mai mari scăderi ale ratei	• Disparități mari din punct de vedere al deservirii (mediu urban vs. mediu rural) • Este printre județele cu cele mai multe întreruperi de sarcină; • Este printre județele cu cele mai mari creșteri privind rata mortalității prin bolile aparatului circulator (22,8‰); • Este printre județele unde anii de viață pierduți au crescut prin decese cauzate de bolile aparatului circulator; • Este printre județele cu cele mai mari valori ale numărului de ani de viață pierduți prin decese cauzate de tumori maligne; • Este printre județele care au înregistrat valori în creștere ale anilor de viață pierduți prin decese cauzate de bolile aparatului respirator; • Este printre județele cu cele mai mari rate ale morbidității spitalizate din perspectiva cazurilor de boli ischemice ale inimii (539,7‰); • Este printre județele cu cele mai mari creșteri ale ratei morbidității spitalizate din perspectiva cazurilor de boli ischemice ale inimii (61,8‰); • Este printre județele cu cele mai mari valori

morbidității spitalizate prin cancer la sân la femei (67,5‰);

- Este printre județele cu cele mai mici rate ale prevalenței în ceea ce privește cazurile de cancer de prostată (184,1‰);
- Este printre județele cu cele mai mari scăderi ale ratei morbidității spitalizate prin cancer de prostată (49,4‰);
- Este printre județele cu cele mai mici rate ale mortalității prin decese asociate cancerului de prostată (16,2‰);
- Este printre județele cu cele mai mici rate ale morbidității spitalizate prin BPOC (204,8‰);
- Este printre județele cu cele mai mari rate de examinare CT înregistrate (2.721,5‰);
- Este printre județele cu cele mai mari rate de examinare RMN înregistrate (649,3‰);
- Este printre județele cu cele mai multe angioplastii efectuate;
- Este printre județele cu cele mai multe bypass-uri efectuate în sistem public;
- Realizarea de activități de informare-educare-consiliere cu privire la consumul de droguri.

înregistrate ale ratei morbidității prin diabet zaharat (505,7‰);

- Este printre județele cu cele mai mari rate ale morbidității asociate cazurilor de cancer (1.455,9‰);
- Este printre județele cu cele mai mari rate ale mortalității prin cancer pulmonar (57,4‰);
- Este printre județele cu cele mai mari rate ale mortalității prin astm (3‰);
- Prevalența infecției cu HIV/SIDA la nivelul județului este în creștere.
- Numărul persoanelor cu boli psihice de la nivelul județului este în creștere.
- Municipiul Timișoara concentrează cea mai variată și complexă gamă de servicii medicale, celelalte zone din județ dispunând de un nivel al infrastructurii și serviciilor mult mai redus (după caz chiar insuficient).
- Orașele Buziaș, Receaș, Ciacova și Gătaia nu beneficiază de spitale generale publice (conform Legii nr. 351/2001, aceasta este una dintre dotările de bază care ar trebui să existe în cadrul unui oraș).
- Pe teritoriul județului nu mai există cabinete medicale de familie care să funcționeze în sistemul public de sănătate, toate fiind private.
- Comunele Bara, Beba Veche, Secaș și Otelec nu beneficiază de cabinete medicale de familie.
- Există un număr considerabil de UAT-uri care nu beneficiază de unități sanitare de bază (de exemplu farmacie, cabinet stomatologic etc).
- Comunele Giroc, Coșteiu și Dumbrăvița înregistrează valori peste limita maximă în ceea ce privește numărul de locuitori ce ar trebui să revină unui medic de familie.
- Numărul de locuitori ce revin unui medic de familie a crescut în ultimii ani la nivelul județului.
- Este unul dintre cele 10 județe unde cauzistica rămâne concentrată din perspectiva consumului de canabis.
- Este unul dintre cele 9 județe unde cauzistica urgențelor medicale datorate de consumul de NSP (noi substanțe psihoactive) este foarte concentrată.
- Analiza repartiției urgențelor medicale cauzate de consumul de droguri în raport cu ponderea numărului de cazuri de urgență înregistrate plasează județul Timiș în categoria zonelor cu risc mare.
- Accesibilitatea populației județului din perspectiva serviciilor medicale din cadrul spitalelor este redusă în special în extremitățile de nord-vest și sud-vest, astfel că durata de deplasare până la o astfel de unitate sanitară depășește 30 de minute.

OPORTUNITĂȚI

AMENINȚĂRI

- Fonduri guvernamentale și europene dedicate sistemului medical, pentru crearea/reabilitarea/modernizarea dotărilor și pentru realizarea de campanii de medicină preventivă în rândul populației.
- Bugetul estimat în cadrul fișelor de proiecte realizate pentru accesarea de fonduri prin PNRR concentrează în județul Timiș aproximativ 84% din totalul bugetului de proiecte propuse aproximativ pentru întreaga Regiune de Dezvoltare Vest.
- Atragerea de investitori pentru dezvoltarea de unități spitalicești private.
- Exploatarea oportunităților de digitalizare în sectorul medical, prin raportarea la tendințele europene (eSănătate, telemedicină etc).
- Dezvoltarea parteneriatelor în context transfrontalier cu Ungaria și Serbia în contextul realizării de platforme/programe/strategii pentru asigurarea unei oferte cât mai complexe de servicii medicale care să poată fi accesate inclusiv de la distanță - telemedicină (adresate inclusiv comunităților dezavantajate).
- Debutul elaborării Planului General de Servicii Sanitare care reprezintă o condiție favorizantă la nivelul întregii Regiuni de Dezvoltare Vest pentru finanțarea intervențiilor în domeniul sănătății, și unde județul Timiș are un rol central, ca principal furnizor de servicii medicale din regiune.
- Privatizarea continuă a dotărilor medicale limitează responsabilitatea și capacitatea de intervenție a administrației publice în ceea ce privește calitatea serviciilor medicale oferite și poate avea efect de majorare a costurilor serviciilor medicale.

SERVICIILE SOCIALE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Prezența unei oferte variate de servicii sociale pe teritoriul municipiului Timișoara. - Reprezentativitate la nivelul județului prin implicarea unui număr considerabil de ONG-uri și furnizori acreditați în domeniul social. - Scăderea numărului de cazuri de copii care suferă de afecțiuni mintale la nivelul județului. - Numărul persoanelor cu handicap la nivelul județului este în creștere.	- Sistemul public de asistență socială este slab dezvoltat în comparație cu nevoile existente și cu numărul beneficiarilor. - Prezența unor grupuri vulnerabile pe teritoriul județului care nu dispun de suficiente servicii sociale dedicate, ceea ce contribuie la accentuarea și agravarea problemelor cu care acestea se confruntă. - Numărul asistenților maternali atestați este în scădere. - Creșterea numărului de copii care suferă de afecțiuni fizice, asociate, boli rare și HIV/SIDA.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Disponibilitatea finanțărilor pentru dezvoltarea urbană și rurală, precum și pentru o serie de priorități sectoriale de interes pentru dezvoltarea socială a județului. - Înclinarea balanței de la prestații sociale la dezvoltarea de servicii sociale și de economie socială care să conducă la o incluziune activă a grupurilor vulnerabile.	În cazul în care furnizorii publici și centrele sociale nu se adaptează în mod continuu la noile norme de siguranță și de furnizare a serviciilor sociale, acestea riscă să piardă fondurile alocate de la bugetele de stat.

INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE ȘI SERVICIILE CULTURALE

PUNCTE TARI

PUNCTE SLABE

INFRASTRUCTURA CULTURALĂ

Județul dispune de numeroase atracții inedite, cum sunt: obiectivele naturale și culturale, prezența unor podgorii și centre de echitație, precum și zonele cu valoare etnografică specială, zone arheologice și singurul sat circular din România. Spațiul timișean se caracteriza printr-o relativă armonie interetnică. Timișoara a fost deschizător de drumuri în dezvoltarea ulterioară a județului și a regiunii, având / reprezentând prima fabrică de bere de pe teritoriul actual al României (1718), primul oraș al Imperiului Austro-Ungar cu iluminat stradal (1760) și singurul oraș din Europa care are trei teatre de stat, unul în limba română, unul în limba maghiară și unul în limba germană (1953). Județul Timiș prezintă o ofertă culturală relativ bogată, înregistrând un număr de 1.251 de instituții publice cu caracter cultural muzee, teatre, biblioteci, lăcașuri și edificii de cult, cetăți, monumente, castele, palate, cule etc. Cele peste 680 de biserici din județul Timiș sunt distribuite uniform la nivelul județului, acoperind majoritatea zonelor de locuit. Deservire relativ satisfăcătoare a majorității UAT-urilor din județul Timiș cu dotări culturale de bază biblioteci, muzee, lăcașuri și edificii de cult, case de cultură sau cămine culturale. Există un interes crescut al autorităților locale pentru sectorul cultural prin numeroasele investiții desfășurate în ultimii ani pentru construcția, modernizarea sau dotarea caselor de cultură și a căminelor culturale din numeroase unități administrativ-teritoriale.	Vizibilitate redusă a instituțiilor culturale din zonele rurale și distribuția spațială a acestora inegală față de mediul urban. Insuficiența promovare a prezenței structurilor culturale destinate multiculturalității pe care județul o are. Dezechilibru în modul de promovare a atracțiilor din județul Timiș, orașul Timișoara fiind cel mai prezent în prezentarea destinației în mediul online. Lipsa mai multor centre de informare distribuite la nivelul județului. Lipsa personalului specializat în promovarea turistică în centrele de informare distribuite la nivelul județului.

ELEMENTE DE PATRIMONIU

Existența unui patrimoniu istoric construit relativ bogat, care cuprinde 340 de monumente, ansambluri și situri, clasificate și protejate prin lege, dintre care unele prezintă elemente de unicatitate și valoare deosebită la nivel național. Județul dispune de o serie de monumente arheologice complexe paleolitice, așezări și necropole din neolitic, eneolitic, epoca bronzului și din prima epocă a fierului precum și așezări de factură dacică și daco-romană Județul dispune de o bogată și inedită cultură populară românească, existând materiale ale prezenței omului încă din timpuri preistorice. Patrimoniul cultural al județului Timiș poartă amprenta stilurilor central-europene, evidențiind	Existența unui număr ridicat de monumente istorice aflate în pericol sau care prezintă diferite stadii de degradare a părților componente. Valorificarea insuficientă a componentei arheologice în special a săpăturilor arheologice și a descoperirilor recente. Valorificare insuficientă a zonelor cu concentrare ridicată a patrimoniului cultural material și imaterial foste ruine, cule, cetăți și palate care nu beneficiază de niciun Info point, panou cu informații, mijloace de promovare în mediul online etc. Site-ul oficial de promovare a elementelor cultural-turistice din județul Timiș oferă de multe ori informații puține și generale despre elementele de patrimoniu, fiind omise elemente ale patrimoniului

aspectele multiculturale și multietnice drept componente definitorii pentru patrimoniul cultural material și fiind compus din construcțiile realizate începând cu primele perioade și culminând cu monumente industriale sau ale tehnicii din secolul al-XX-lea

- Timișoara reprezintă un simbol unic plin de valoare, cu o concentrație mare de patrimoniu cultural, religios și arheologic din județ, fiind una dintre cele mai vechi și frumoase așezări din această zonă.
- Existența bisericilor de lemn unice din zona Făgetului, care încă mai sunt într-o stare bună, chiar și după 250 de ani de la construcție.
- Interesul crescut al Asociației pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului în Timiș de a promova obiecte arhitecturale puțin cunoscute și vizitate.
- Direcția Județeană pentru cultură Timiș intenționează ca, în anul 2021, să desfășoare o amplă acțiune de verificare a stării reale a patrimoniului mobil și imobil de la nivelul județului Timiș.
- Existența la nivelul județului a unor inițiative de valorificare și promovare a monumentelor de patrimoniu Timbrul Monumentelor Istorice și a unor lucrări de renovare, restaurare și conservare.
- Utilizarea tehnologiilor noi în promovarea cercetărilor arheologice descoperite pe teritoriul județului Timiș.
- Județul Timiș beneficiază de numeroase resurse de patrimoniu imaterial evenimente specifice, gastronomie bănățeană, meșteșuguri și tradiții căutate, personalități importante și marcante la nivelul județului etc.

material și imaterial mai puțin cunoscute.

- Valorificarea insuficientă a unora dintre cele mai importante meșteșuguri și tradiții din Banat creația costumelor populare, olăritul, pictura pe sticlă, prelucrarea și sculptura lemnului.
- Slaba promovare a turismului gastronomic și a marketingului culinar, fiind aproape inexistent pe social media.

VITALITATEA CULTURALĂ

- Timișoara este Capitala Europeană a Culturii pentru anul 2023, fiind al doilea oraș din România care a primit acest titlu.
- Municipiul Timișoara se află pe o poziție favorabilă în Clasamentul privind Vitalitatea culturală a orașelor locul 9 din 46 de orașe din România.
- Consumul cultural la nivelul județului Timiș a crescut considerabil în perioada 2010-2019, cea mai mare creștere fiind înregistrată în rândul vizitatorilor la muzee 145.2% în 2019.
- Oferta culturală a județului și în special a municipiului Timișoara a cunoscut o creștere atât calitativă cât și cantitativă în ultimii ani, reușind chiar să se adapteze repede noului context (COVID-19) prin adoptarea unor noi soluții digitale.
- Existența unor demersuri și proiecte pilot care au permis desfășurarea evenimentelor culturale în maximă siguranță, respectând prevederile legale

- Consumul cultural se află în scădere în ceea ce privește cazul cititorilor activi.
- Prezența insuficientă sau insuficienta promovare a unor evenimente fanion, de interes regional, național sau internațional.
- Vizibilitatea redusă a evenimentelor mai mici din județul Timiș.
- Consumul cultural se petrece predominant la nivelul zonelor urbane, respectiv în cadrul municipiilor și orașelor din județul Timiș, zonele rurale neavând o infrastructură culturală suficient de dezvoltată pentru a susține un consum cultural ridicat.
- Lipsa posibilității de a procura bilete în format electronic de pe site-urile online ale instituțiilor culturale.
- Identitatea culturală a județului este strict legată de municipiul Timișoara.

de distanțare socială și limitare a publicului.

- O mare parte a instituțiilor de cultură au o prezență sporită în mediul online, oferind acces online la evenimentele desfășurate în cadrul acestora.
- Există o tendință de creștere a investițiilor în domeniul cultural în județul Timiș în perioada, pentru anul 2019 înregistrându-se creșteri cu 135.68% mai mult față de anul 2010.
- Patrimoniul cultural și artele vizuale reprezintă sectoarele culturale creative de pe primele locuri, cu una dintre cele mai mari contribuții la economia județului.
- Existența unui număr mare de asociații și fundații, organizații profesionale, reprezentanți din mediul privat și organizații publice active, implicate în dezvoltarea potențialului cultural și creativ al județului.

- Cooperarea limitată între UAT-uri pentru realizarea de evenimente și inițiative comune în sectorul cultural-artistic.

OPORTUNITĂȚI

AMENINȚĂRI

INFRASTRUCTURA CULTURALĂ

- Oportunitatea accesării finanțărilor europene și naționale pentru dezvoltarea și valorificarea resurselor culturale.
- Progresul tehnologic ca factor determinant în utilizarea tehnologiilor smart (aplicații mobile, hărți interactive, tichet online etc.) ce pot spori accesibilitatea ofertei culturale.
- Existența a numeroase platforme online pentru vizualizare 3D, plimbări virtuale prin muzee / locuri din oraș etc., care pot fi adoptate cu ușurință și în contextul COVID-19.

- În ciuda unei oferte diversificate de resurse culturale și turistice, județul Timiș concurează cu o serie de destinații culturale de notorietate la nivel național și chiar internațional (București, Cluj, Iași, Sibiu etc.)
- Neadaptarea infrastructurilor culturale din zonele rurale la contextul pandemiei de COVID-19 lipsa resurselor tehnologice potrivite.

ELEMENTE DE PATRIMONIU

- Oportunitatea accesării finanțărilor nerambursabile pentru susținerea de investiții și proiecte de reabilitare / consolidare / valorificare a obiectivelor de patrimoniu.
- Potențial de includere a resurselor județului Timiș în produse integrate la nivel suprateritorial, în cadrul sistemului urban Arad Timișoara Oradea, și potențialul de dezvoltare a arealului ca un pol de atracție la nivel regional pentru zona de vest a țării.
- Oportunitatea de valorificare a multiculturalității bănățene.

- Riscul de degradare a unor valori locale în lipsa unor măsuri de promovare și valorificare a potențialului cultural.
- Pierderea unor elemente de identitate bănățene.

VITALITATEA CULTURALĂ

- Oportunitatea accesării finanțărilor europene și naționale pentru dezvoltarea unor mari proiecte cultural-artistice.
- Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării sectorului cultural-artistic, care pot fi folosite pentru a crește atractivitatea județului.
- Parteneriate externe cu alte capitale care au titlul

- Evoluția pandemiei de COVID-19 poate afecta viitoarele evenimente culturale de pe întreg județul, care poate avea impact inclusiv asupra actorilor locali.
- Ofertele de turism cultural nu sunt competitive pe plan internațional cu alte oferte ale unor zone mult mai recunoscute.
- Lipsa de comunicare între actorii locali relevanți

de Capitală Culturală Europeană pentru anul 2021/2023, precum Novi Sa, precum și cu alte destinații culturale din țară.

pentru dezvoltarea unor evenimente culturale de amploare.

INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE ȘI SERVICIILE PENTRU SPORT ȘI AGREMENT	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
INFRASTRUCTURA ȘI ACTIVITĂȚILE SPORTIVE	
- Ofertă diversă din punct de vedere a disciplinelor ce pot fi practicate în cadrul numeroaselor cluburi sportive. - Interes sporit al autorităților pentru dezvoltarea infrastructurii sportive săli de sport în localități și sate care nu beneficiază în acest moment, bazine de înot și complexuri sportive etc. - Există o tendință de sporire a interesului pentru sectorul sportului de performanță, atât numărul de secții sportive cât și cel al sportivilor legitimați fiind în creștere. - Rezultate deosebite la Campionate, Cupe Mondiale, Campionate Europene și Naționale, inclusiv sportivi participanți la Jocurile Olimpice. - Activitățile sportive sunt susținute de actori privați și independenți. - Cluburi universitare polidisciplinare.	- Lipsa unei evidențe clare a infrastructurii sportive din județ și lipsa unei baze sportive majore pentru evenimente de mare amploare. - Insuficiența promovare a evenimentelor și activităților sportive. - Insuficiența unor evenimente sportive de talie națională sau internațională care să crească notorietatea județului și în acest segment. - Cicloturismul este slab dezvoltat.
INFRASTRUCTURA ȘI ACTIVITĂȚILE DE AGREMENT	
- Existența mai multor zone naturale dar și antropice ideale pentru activități de educație ecologică, de agrement și de ecoturism. - Ofertă diversă de resurse de agrement și petrecerea timpului liber spații de promenadă, zone de agrement, zone de pescuit, echitație, parcuri etc. - Interes sporit al autorităților pentru dezvoltarea infrastructurii de agrement.	- Insuficiența dotărilor moderne din destinațiile dedicate turismului balneoclimatic, care face ca acestea să nu poată fi competitive la nivel național sau internațional pentru turiștii mai în vârstă. - Dezvoltarea neechilibrată a infrastructurii de agrement și accesibilitatea scăzută pentru locuitorii din mediul rural.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
INFRASTRUCTURA ȘI ACTIVITĂȚILE SPORTIVE	
Oportunitatea accesării finanțărilor naționale și europene pentru dezvoltarea unor proiecte de infrastructură sportivă.	Cooperarea limitată între UAT-uri pentru realizarea de evenimente și inițiative comune în sectorul sportiv.
INFRASTRUCTURA ȘI ACTIVITĂȚILE DE AGREMENT	
- Existența a numeroase modele de bună practică în domeniul promovării culturii care pot fi folosite pentru a crește atractivitatea zonelor de agrement din cadrul județului. - Valorificarea potențialului natural turistic și includerea unor servicii și activități de agrement în cadrul acestora. - Acces la resurse semnificative de apă Lacul Surduc, râul Bega etc.	Evoluția pandemiei de COVID-19 care poate sista activitățile sportive și de agrement pe perioade nedeterminate.

INFRASTRUCTURA UTILITĂȚII PUBLICE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE APĂ UZATĂ	
- Creșterea populației cotectată la sistemele centralizate de alimentare cu apă (24,6%) și canalizare apă uzată (18%). - Suficiența resurselor de apă de suprafață și calitatea bună apei brute pentru asigurarea alimetării cu apă, resursa tehnic utilizabilă este de 400mil m³ - Capacitate disponibilă de apă subterană pentru asigurarea viitorilor consumatori, resursa tehnic utilizabilă este de 500mil. m3 - Societatea AQUATIM asigură servicii de alimetare cu apă și canalizare apă uzată în 57 de UAT-uri (9 UAT-uri în urban și 48 UAT-uri în rural), însemnând o pondere de 57,6% din totalul localităților județului (99 UAT-uri). - Consumul de apă la nivel județean a scăzut începând cu anul 2016, pe fondul creșterii randamentului infrastructuri de alimentare cu apă) - Toate UAT-urile din județ (10 în mediul urban și 89 în mediul rural) au asigurat serviciul de alimentare cu apă în sistem centralizat. - O parte din localitățile rurale cu rețele de canalizare apă uzată dispun și de stație de epurare a acestora (33 de UAT reprezentând o pondere de 33,3% la nivel județean). - Construcția de noi stații de epurare prin Fonduri de Coeziune în orașele Recaș, Buziaș, Deta, Gătaia, Ciocova, Făget, Sănnicolau Mare.	- Sursele de apă subterană au concentrații mari de nitrați, nitriți și amoniu. - Lungimea totală a rețelelor de canalizare acoperă cca. 43,5% din lungimea totală a rețelelor de distribuție apă potabilă. - Ponderea mare (50,5%) a localităților din mediul rural cu infrastructură de alimentare cu apă, fără infrastructură de canalizare și epurare a apelor uzate. - Stații de epurare a apei uzate cu grad avansat de uzură (oraș Găvojdia), cu capacitate de funcționare depășită (comuna Cenad) și nefuncționale (comuna Lovrin).
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE APĂ UZATĂ	
- Finanțări prin Fonduri de Coeziune și programe naționale (POS Mediu și PNDL-etapele I, II) pentru investițiile de reabilitare, modernizare și realizare a infrastructurilor de alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate. - Acces la surse de apă suficiente pentru alimentarea cu apă a viitorilor consumatori.	- Risc permanent de degradare a factorilor de mediu datorat neconformării stațiilor epurare a apelor uzate existente la cerințele Directivei 91/271/CEE privind tratarea apelor urbane reziduale. - Ponderea scăzută a asigurării serviciilor de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate duce la depopularea spațiului rural.
ALIMENTARE CU ENERGIE TERMICĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Existența surselor de producere a energiei termice în municipiul Timișoara: CET Sud, CT Centru, a centralelor de cartier și acelor trei centrale de cogenerare de cvartal: CET Freidorf, CET Buziaș și CET Dunărea. - Existența sistemului de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) în municipiul Timișoara.	- Desființarea sistemelor centralizate de termoficare din municipiul Lugoj (2005), orașul Sănnicolau Mare (2014), orașul Jimbolia (2004). - Reducerea energiei termice distribuite ca urmare a debransărilor consumatorilor casnici (principalul consumator). - Numărul total al apartamentelor debransate în

- Reabilitarea a 28% din lungimea totală a traseului rețelei de transport agent termic primar (circa 20,6 km traseu).
- Reabilitarea a cca. 57,8 km traseu rețea termică secundară din totalul de 244,3 km.
- Modernizarea în întregime a 68 PT cu schimbatoare de căldură cu plăci, pompe cu turație variabilă, automatizare performantă.
- Existența sistemelor de urmărire și automatizare a proceselor sistemului de termoficare.
- Utilizarea apei geotermale ca sursă pentru producerea energiei termice în centrala termică geotermală din comuna Lovrin, prin care sunt încălzite clădirile publice, 110 apartamente și 20 case.
- Implementarea proiectelor de creștere a eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale.
- Potențial suficient de ridicat pentru utilizarea surselor regenerabile în scopul producerii de energie termică: solar, biomasă, geotermal.

perioada 2011-2020 a fost de 22267.

- Numărul total al bransamentelor agenților economici și instituții a scăzut în perioada 2011-2020 cu 269.
- În prezent, nu este racordat la COLTERM nici un consumator industrial.
- Datorită vechimii sistemului de transport, conductele prezintă coroziuni, degradări fizice și morale a izolațiilor termice, ce determină pierderi de fluid și căldură. Este necesară reabilitarea a cca. 53,2 km traseu (restul de 72% traseu nereabilitat).
- Amplasarea unor tronsoane de rețea primară de transport pe terenuri private.
- Rețelele de distribuție nereabilitate (cca. 186,5 km) au o stare tehnică necorespunzătoare, datorată vechimii și uzurii acestora, ceea ce determină necesitatea continuării reabilitării lor, pentru reducerea pierderilor de fluid și energie termică.
- Existența unor tronsoane de conducte în spații private.
- Colmatarea instalațiilor din unele puncte termice nemodernizate, sau subdimensionarea unor aparate de schimb de căldură.
- Sistemul de încălzire existent ce folosește apa geotermală este destul de învechit și necesită modernizare și retehnologizare pentru obținerea unei eficiențe energetice sporite; potențialul geotermal nu este exploatat la adevarata sa capacitate.
- Apa termală reziduală nu este condusă/reinjectată printr-un al doilea puț în rezervor, ci este condusă în șanțuri de drenaj.
- Izolarea termică necorespunzătoare a clădirilor publice și rezidențiale duce la inconfort termic, consum mare de energie, apariția condensului, degradarea clădirilor.
- Majoritatea locuințelor din mediul rural, dar și din localitățile urbane nealimentate cu gaze naturale, folosesc pentru încălzire combustibil solid (lemne, cărbuni) ceea ce duce la poluarea mediului, riscuri pentru siguranța oamenilor și un confort termic redus.
- Valorificare slabă a surselor regenerabile de energie existente solară, biomasă și în special geotermală.

OPORTUNITĂȚI

- Având în vedere că Stația de Sortare Deșeuri a Municipiului Timișoara este operată de COLTERM SA se consideră necesară studiarea soluției de utilizare a deșeurilor menajere municipale ca și combustibil în instalații de cogenerare de înaltă eficiență, soluție ce ar rezolva și problema depozitării acestor deșeuri municipale
- Existența proiectului "Actualizarea Strategiei de

AMENINȚĂRI

- Dezechilibrarea produsă de debransările masive și aleatorii conduce la imposibilitatea reglării corecte a rețelelor exterioare și a instalațiilor interioare, la scăderea confortului și la discrepante semnificative în ce privește costul întreținerii consumatorilor SACET Timișoara.
- Degradarea clădirilor condominiale debransate de la sistemele de termoficare, prin folosirea pentru

alimentare cu energie termică a Municipiului Timișoara” prin care se continuă programul de eficientizare a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și reducerea consumului de căldură în municipiu.

- Realizarea proiectului “Strategia de Eficientizare a sistemului producere a energiei termice în Municipiul Timișoara”.
- Existența celor trei proiecte trimise către UE în anul 2019 de Min. Energiei:
 - Cogenerare de înaltă eficiență cu motoare termice în CT Dragalina Timișoara (P=1 MW) - în valoare de 4, 7 milioane de euro;
 - Cogenerare de înaltă eficiență cu motoare termice în CT UMT Timișoara (P=1 MW) - în valoare tot de 4,7 milioane de euro;
 - Folosirea biomasei drept combustibil adițional la cazanele de abur existente, la CET Sud Timișoara, pentru producerea de energie în cogenerare 1, 2 milioane de euro
- Existența sursei de finanțare prin “Programul Termoficare”, în perioada 2019-2027.
- Existența proiectului “Încălzire geotermală în România. Potențial de utilizare și strategii de optimizare a comunităților Lovrin”, prin care se dorește optimizarea uzinei de termoficare existente în comuna Lovrin, elaborarea bazelor pentru o uzină de termoficare comună a comunelor Lovrin și Gottlob din resurse geotermice.
- În anul 2019, Primăria orașului Pecica a inițiat un proiect de utilizare a apei geotermale pentru încălzirea instituțiilor publice și realizarea unei rețele de conducte de distribuție de cel puțin trei kilometri prin oraș.
- În anul 2020, Primăria Comunei Șandra a inițiat un proiect de utilizare a apei geotermale, prin Programul Operațional Infrastructură Mare, pentru încălzirea instituțiilor publice din comună, a locuințelor și pentru un ștrand termal propus a fi realizat în anul 2021.
- Modernizarea clădirilor și a instalațiilor interioare aferente, însoțită de reabilitarea termică a anvelopei clădirilor, va conduce la creșterea confortului termic și reducerea consumului de combustibil, respectiv a cheltuielilor utilizatorilor finali.

încălzire a aragazului, încălzirea numai a anumitor încăperi, neîncălzirea spațiilor comune, degradare manifestată prin: apariția mușgaiului, acumularea umidității în pereți, degradarea armăturilor structurii de rezistență.

- Folosirea în mod abuziv a combustibilului lemnos duce în timp la distrugerea pădurilor, degradarea solului, poluarea mediului.

ALIMENTARE CU GAZE NATURALE

PUNCTE TARI

- Existența pe teritoriul județului a conductelor de

PUNCTE SLABE

- Lipsa sistemelor de alimentare cu gaze naturale în

transport gaze naturale aparținând Culoarului Sudic Est-Vest, precum și a racordurilor către vestul județului, conducte ce aparțin Sistemului Național de Transport Gaze Naturale.

- 7 localități urbane (Municipiul Timișoara, Municipiul Lugoj, Orașele Buziaș, Deta, Jimbolia, Receaș, Sânnicolau Mare) dintr-un total de 10 localități urbane din județ au sisteme de distribuție gaze naturale.
- 27 de comune din județ beneficiază de alimentare cu gaze naturale.
- Creșterea lungimii rețelei de distribuție gaze naturale în majoritatea UAT cu distribuții gaze naturale.
- Creșterea numărului de consumatori casnici și non-casnici.
- În perioada 2007-2019, se constată o creștere atât a cantității totale a gazelor distribuite cât și a cantității de gaze distribuite consumatorilor casnici, ca urmare a extinderii rețelelor de distribuție și instalării de sisteme individuale de încălzire.
- Existența proiectelor în derulare, propuneri de proiecte, dezvoltarea/extinderea sistemelor de distribuție gaze naturale administrate de Delgaz Grid SA.

zona de est a județului.

- Costul ridicat al investiției de realizare a sistemelor de conducte de transport.
- În perioada 2007-2019 numărul localităților urbane cu distribuții gaze naturale a rămas constant.
- Orașele Ciacova, Făget și Gataia nu sunt alimentate cu gaze naturale.
- În perioada 2007-2019 numărul comunelor cu distribuții gaze naturale a rămas constant, 27 comune, dintr-un total de 89 comune.
- 62 de comune nu beneficiază de sisteme de alimentare cu gaze naturale.
- Racordarea greoaie a localităților rurale la rețelele de înaltă presiune, prețurile ajungând la costuri foarte ridicate.
- Costul ridicat al investiției de realizare a distribuțiilor de gaze în localități.
- Zone vulnerabile din cauza epuizării unor zăcăminte (Deta, Sânnicolau Mare).

OPORTUNITĂȚI

- Constituirea a cinci asociații de dezvoltare intercomunitară: ADI Gaz Vest, ADI Gaz Sud, ADI Gaz Centru, ADI Gaz Est, ADI Gaz Nord în scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatării, monitorizării și gestionării serviciului de alimentare cu gaze naturale în UAT componente.
- Există propuneri/ proiecte în derulare, în faza Studiu de Fezabilitate, pentru înființarea unor noi sisteme de distribuție gaze naturale în localitățile: Pischia, Beregsău Mare, Beregsău Mic, Seceani, Calacea.
- Posibilitatea extinderii sistemului de transport gaze naturale în zona de est a județului, fapt ce va permite înființarea de noi distribuții gaze în localitățile din zonele respective.
- Creșterea confortului în localități și a interesului pentru realizarea de noi investiții, prin introducerea alimentării cu gaze naturale.
- Eliminarea consumului de combustibil solid (lemne și cărbuni) pentru încălzire și prepararea apei calde menajere.
- Existența zăcămintelor de petrol la: Beba Veche, Satchinez, Șandra; petrol și gaze naturale la: Șandra, Dudeștii Vechi, Lovrin, Teremia Mare, Variaș, Călacea (comuna Ortisoara); gaze naturale la: Deta, Buziaș, Sânnicolau Mare, Peciu Nou constituie elemente de diversificare a resurselor

AMENINȚĂRI

- Creșterea consumului de gaze naturale și a dependenței de acest tip de combustibil în localități.
- Nerespectarea distanțelor de siguranță de către clădiri și alte obiective construite în apropierea conductelor de gaze, pune în pericol atât siguranța respectivelor clădiri, dar și a conductelor de distribuție și a celor de transport gaze naturale.
- Lipsa spațiilor pentru amplasarea conductelor de distribuție gaze de-a lungul drumurilor (la șosele montarea conductelor ar trebui făcută pe ambele laturi pentru eliminarea traversărilor apropiate).
- Nerespectarea de către consumatori a prevederilor impuse de legislația în vigoare poate conduce la explozii, incendii, intoxicații.
- Nerespectarea distanțelor minime de siguranță a sondelor de extracție, conductelor și instalațiilor de petrol și gaze față de clădiri și alte obiective învecinate.
- Pierderile de fluide produse accidental constituie pericol de explozii și incendii.
- Uzura conductelor și diverse accidente conduc la poluarea solului și a pânzei de apă freatică, putând duce, în unele cazuri, la incendii și explozii.

energetice ale județului.

ALIMENTARE CU ENERGIE ELECTRICĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- Existența rețelei electrice de transport, ce securizează alimentarea zonei de consum din județul Timiș și, totodată, din vestul sistemului electroenergetic (SEN) din România. Sursele din zona de vest a țării (CET Timișoara, CET Arad sau CHE Ruienii), acoperă doar parțial consumul, deficitul de putere al zonei fiind acoperit de la sursele învecinate. De asemenea, crește stabilitatea tensiunilor în aceasta zonă, contribuind la reducerea pierderilor de putere și energie. - Este favorizată dezvoltarea liniilor de interconexiune cu statele vecine care promovează extinderea relațiilor comerciale în contextul dezvoltării pieței regionale de electricitate, al interconectării Sistemului Electroenergetic Național cu sistemele electroenergetice vest-europene UCTE. - Retehnologizarea rețelei electrice de transport - Existența rețelei electrice de distribuție în toate localitățile județului - Reabilitarea anuală a rețelei electrice de distribuție - Existența iluminatului public în localități - Existența surselor de producere a energiei electrice din surse regenerabile: centrale hidroelectrice, centrale fotovoltaice - Potențial ridicat pentru utilizarea surselor regenerabile în scopul producerii de energie electrică: solar, biomasă, biogaz, deșeuri municipale.	- Sistemul de iluminat public organizat doar în 24% dintre UAT din județ. - Valorificare redusă a surselor regenerabile de energie existente.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Investiții în proiecte pentru extinderea și modernizarea infrastructurii energetice - Implementarea unor tehnologii moderne în funcționarea rețelelor electrice de transport și de distribuție - Interes pentru investiții în instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile	- Lipsa interesului pentru reabilitarea rețelei electrice de transport și de distribuție - Lipsa investițiilor pentru modernizarea și extinderea sistemelor de iluminat public - Lipsa investițiilor pentru valorificarea potențialului surselor regenerabile

TELECOMUNICAȚII	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existența rețelelor de telefonie fixă și mobilă pe teritoriul județului Timiș	Localități rurale fără acces la internet în bandă largă

- Existența rețelei fixe de telefonie asigură comunicațiile, indiferent de condiții, în cazuri în care semnalul pentru telefonie mobilă nu este constant, în situații de urgență, în special pentru instituțiile publice. Costul unui telefon fix este mai redus față de cel mobil, iar gradul mai scăzut de alfabetizare digitală a unei părți a populației, în special din categoria celor în vârstă sau din zonele rurale defavorizate, încă face din telefonie fixă un serviciu mai accesibil.
- O bună acoperire cu servicii 4G a teritoriului județean.

OPORTUNITĂȚI

- Programe de finanțare pentru extinderea rețelei de fibră optică.
- Creșterea investițiilor pentru asigurarea accesului la comunicații electronice broadband.

AMENINȚĂRI

- Scăderea importanței telefoniei fixe, în special, în zonele neracordate.
- Lipsa investițiilor în telecomunicații în zona rurală.

MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

PUNCTE TARI

- Depozitul conform de deșeuri nepericuloase din Comuna Ghizela are încă o durată mare de depozitare, deoarece are o celulă construită recent, iar pe viitor mai pot fi construite încă 3 celule de depozitare.
- Există un proiect de realizare a unui uscător de nămol și valorificare a acestuia, aflat în faza de proiectare și execuție, care va fi localizat în Stația de Epurare a Municipiului Timișoara.
- Stația de sortare din Municipiul Timișoara funcționează la aproximativ jumătate din capacitatea totală în anul 2019.
- Centrele de colectare din orașele Jimbolia, Deta și Făget, funcționau deja, în anul 2019, la aproximativ 75 % din capacitatea totală de colectare.
- Cantitatea de deșeuri generate și necolectate reprezintă, în anul 2018, doar 2 % din totalul deșeurilor generate în județul Timiș.
- Există o tendință de creștere a cantității de deșeuri colectate selectiv, astfel că față de anul 2015, în anul 2018 cantitatea s-a dublat, ajungând astfel la 16 % din cantitatea totală de deșeuri colectate din județul Timiș.
- Cantitatea de deșeuri biodegradabile colectate din județ reprezintă mai mult de jumătate din cantitatea totală de deșeuri colectate (57 % în anul 2018), acestea pot fi deci compostate.
- cantitate de aproximativ 95 % din cantitatea totală de deșeuri nepericuloase din construcții și demolări a fost valorificată, în anul 2018, datorită celor 3 instalații de concasare a deșeurilor din construcții și demolări de capacitate mare.

PUNCTE SLABE

- În Zona 1 TIMIȘOARA, un proiect mai vechi, încă din anul 2013, de realizare a unei stații de compostare, nu a fost realizat, iar această zonă nu valorifică deșeurile biodegradabile.
- Stația de transfer din municipiul Timișoara nu acoperă nevoile din prezent, cantitatea totală de deșeuri generată în UAT-urile deservite fiind de peste două ori mai mare decât capacitatea stației.
- Stația de sortare din Comuna Ghizela funcționează cu mult sub capacitatea totală de transferare/sortare (în anul 2019, funcționa la 32 % din capacitatea totală de sortare).
- Stația de compostare din Comuna Ghizela are o capacitate redusă de compostare, de 1.780 t/an de deșeuri verzi.
- În județul Timiș nu există nici un depozit pentru deșeurile inerte, nici instalații de sterilizare și incinerare/ compostare a deșeurilor de origine animală.
- Cantitatea medie de deșeuri municipale în mediul urban din județul Timiș (de 318 kg/ locuitor) depășește media națională (de 272 kg/ locuitor), iar în Municipiul Timișoara și zona periurbană a acestuia media (cuprinsă între 350-450 kg/ locuitor) se apropie chiar de media europeană (de 492 kg/ locuitor). Deci, din cauza Municipiului Timișoara și a zonei periurbane, zona de colectare Zona 1 TIMIȘOARA generează cea mai mare cantitate de deșeuri din județ, de 76 % din total.
- În județ este reciclată o cantitate mică de deșeuri de tip plastic, hârtie/ carton, metale și sticlă, mai exact doar 3 % din deșeurile reciclabile au fost reciclate în

- Salubritatea este desfășurată în aproape tot județul Timiș, de către cei 7 operatori economici autorizați, în anul 2018, rata de conectare a populației la serviciul de salubritate fiind de 96 %.
- Zona 1 TIMIȘOARA, zona care generează cele mai multe deșeuri, reciclează cel mai mult în comparație cu celelalte zone de colectare, mai exact 72 % din totalul deșeurilor reciclabile din județul Timiș.
- La nivelul județului Timiș, sticla și hârtia/ cartonul sunt reciclate cel mai mult, reprezentând 76 % din totalul deșeurilor reciclate.
- Majoritatea operatorilor economici care gestionează deșeurile, aproximativ 75 % din totalul operatorilor din județ, sunt localizați în zona care generează cea mai mare cantitate de deșeuri din județ: Zona 1 TIMIȘOARA.

anul 2019.

- În județ este reciclată o cantitate foarte mică de metale feroase și neferoase, de aproximativ 2 % din totalul deșeurilor reciclate.

OPORTUNITĂȚI

- Posibilitatea valorificării nămolului rezultat în Stația de Epurare a Municipiului Timișoara după implementarea proiectului de realizare a instalației.
- Județul Timiș dispune de Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor (2019-2025) care vizează o serie de indicatori de monitorizare a măsurilor planului și vor contribui la realizarea proiectelor care vor fi propuse în prezenta strategie.
- Cantitățile mari de deșeuri, colectate din zonele de colectare, în special cantitățile mari de deșeuri colectate din Zona 1 TIMIȘOARA, pot fi reciclate și valorificate, și pot contribui la transformarea orașelor județului în orașe verzi bazate pe o economie circulară.

AMENINȚĂRI

- Consiliul Județean, Municipalițiile și alți actori implicați în gestiunea deșeurilor pot fi sancționați în cazul în care nu respectă țintele asumate cu privire la gestiunea deșeurilor, ținte impuse de Uniunea Europeană.
- Lipsa surselor financiare poate să afecteze activitatea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Timiș.

TRANSPORT ȘI MOBILITATE

PUNCTE TARI

- Județul Timiș este bine conectat în teritoriu, având legături facile pe cale rutieră cu marile centre urbane din regiune (Arad, Deva, Reșița).
- Județul Timiș dispune de al treilea cel mai mare aeroport din România Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara.
- Amenajarea nodului intermodal pentru transportul de marfă în cadrul Aeroportului Internațional Traian Vuia Timișoara, ce va permite o mai bună gestionare a acestuia proiect în implementare.
- Se realizează demersuri pentru conturarea legăturii feroviare către Aeroportul Internațional Traian Vuia, ce va contribui la creșterea accesibilității către aeroport.
- Județul Timiș dispune de o rețea rutieră bine

PUNCTE SLABE

- Orașele Buziaș și Ciacova nu sunt deservite de rețeaua de drumuri naționale din județ.
- Creșterea accentuată a indicelui de motorizare în perioada 2010-2019 (58.48%) pune presiune pe infrastructura rutieră din județ și contribuie în mod direct la problemele de poluare și congestie.
- Prezența problemelor de congestie și poluare în mediul urban cauzate de prezența traficului greu în interiorul orașelor (Jimbolia, Sănnicolau Mare) ca urmare a lipsei unor variante ocolitoare.
- Drumurile comunale din județ se află într-o stare precară, cu doar aprox. 1.3% din km de drumuri comunale fiind modernizați.
- Zona Dealurile Lipovei este slab irigată de coridoare de transport.

dezvoltată, susținută de multiple drumuri naționale și județene, precum și de autostrada A1.

- Transportul public metropolitan completează serviciile de transport public județean, crescând frecvența curselor către localitățile din zona metropolitană Timișoara.
- Calitatea drumurilor naționale este una foarte buna, cu aproximativ 99.5% dintre km de drumuri naționale fiind modernizați.
- Calitatea drumurilor județene este în curs de îmbunătățire, existând multiple proiecte în implementare sau planificate, ce vizează modernizarea / reabilitarea acestora.
- Numărul accidentelor rutiere și a persoanelor vătămate în urma acestora înregistrează o scădere considerabilă în ultimii 3 ani (-27%).
- Infrastructura feroviară de pe teritoriul județului Timiș deservește 96.4% din populația totală.
- Județul urmărește extinderea căilor navigabile interioare și a infrastructurii portuare locale prin reabilitarea Canalului Bega și amenajarea unui port în municipiul Timișoara.
- Județul dispune de o pistă de biciclete transfrontalieră, ce urmează să lege municipiul Timișoara de orașul Zrenjanin, Serbia.
- Configurația localităților din mediul rural permite amenajarea infrastructurii specifice deplasărilor nemotorizate de-a lungul drumurilor județene și/sau comunale.
- Județul Timiș se află pe traseul a 4 trasee de cicloturism transfrontaliere (România - Serbia).

- Canalul Bega nu este utilizat la potențialul maxim în prezent.
- Infrastructura intermodală este redusă la nivelul județului Timiș, aceasta fiind prezentă doar în municipiile Timișoara și Lugoj.
- Majoritatea liniile de transport public județean prezintă o frecvență scăzută.
- Transportul public metropolitan al Timișoarei nu deservește încă toate comunele din primul inel de localități.
- Există un număr redus de autogări amenajare la nivelul teritoriului județean, iar stațiile de transport public județean sunt de o calitate scăzută.
- Accesul la informații privind transportul public județean este precar.
- Infrastructura destinată transportului cu bicicleta între localitățile din județ este încă redusă, aceasta fiind concentrată în zona metropolitană a municipiului Timișoara.
- Deși municipiul Timișoara deține cea mai amplă rețea de piste pentru biciclete din județ (nu și din regiune) această are foarte multe discontinuități și un nivel de serviciu mediu și redus.
- Există localități unde nu este amenajată infrastructură destinată deplasărilor nemotorizate (Pietroasa, Hăuzești, Crivina, Poieni), reducând astfel siguranța în trafic a pietonilor și bicicliștilor.

OPORTUNITĂȚI

- Județul Timiș este conectat la cele două coridoare TEN-T de pe teritoriul României Rin-Dunăre și Orient Est-mediteraneeen. Acest aspect face ca proiectele de infrastructură mare, din cele două coridoare să fie incluse în prioritățile UE.
- Infrastructura rutieră majoră este conectată cu cea a statelor vecine (Serbia, Ungaria).
- Aeroportul Internațional Traian Vuia Timișoara deservește populația întregii regiuni, fiind singurul aeroport funcțional pe întreg parcursul unui an. Deși există două aeroporturi în apropiere, acestea nu reprezintă momentan o concurență reală.
- Județul Timiș dispune de conexiuni feroviare facile cu centre urbane europene precum Budapesta sau Viena.
- Îmbunătățirea legăturilor între Timișoara și Arad este una dintre prioritățile de dezvoltare la nivel național (cf. MPGT).
- Masterplanul General de Transport al României prevede multiple proiecte de eficientizare și

AMENINȚĂRI

- Legăturile feroviare ale județului Timiș cu centrele urbane din Serbia nu mai sunt funcționale în prezent.
- Legăturile rutiere cu Serbia și Ungaria sunt unele secundare, tranzitul fiind orientat către Arad Nădlac, acestea fiind principala poartă de intrare în țară dinspre Europa de Vest.
- Legăturile feroviare din centrul și nordul țării sunt deficitare (Sibiu, Brașov, Cluj-Napoca, Iași), mai ales în comparație cu alternativa deplasării cu autoturismul personal. Deși municipiul Reșița se află la 100km de Timișoara, legăturile feroviare între cele două sunt indirecte.
- Conexiunile facile cu țări mai dezvoltate contribuie la acutizarea migrației forței de muncă către acestea.
- Creșterea economică a României și a nivelului de trai permite ca un număr din ce în ce mai ridicat de persoane să își permită achiziția unui autovehicul personal (nou sau la mâna a doua), aspect ce

extindere a infrastructurii rutiere și feroviare din județul Timiș, ce vor conduce la creșterea accesibilității spre și din județ.

- Potențial ridicat de dezvoltare a căilor navigabile interioare la nivel național prin revitalizarea Canalului Bega și extinderea infrastructurii portuare.
- Fondurile UE disponibile pentru proiecte de mobilitate și infrastructură mare de transport au fost suplimentate prin PNRR.
- Transportul feroviar este considerat o prioritate la nivelul UE.
- Cadru legal pentru transportul public metropolitan este pregătit.

conduce la creșterea presiunilor asupra infrastructurii locale de transport rutier.

- România dispune încă zone ample nedeservite de infrastructură de transport de mare capacitate. Este destul de probabil că acestea să fie prioritizate în defavoarea județului Timiș când vine vorba de investiții.
- Cadrul legal pentru proiectele de infrastructură velo și pentru traseele de cicloturism nu este actualizat.

MEDIUL NATURAL

PUNCTE TARI

PUNCTE SLABE

ELEMENTE DE CADRU NATURAL

- Județul beneficiază de resurse de subsol: hidrocarburi (în special în vest), materiale de construcție, minereuri neferoase și izvoare de ape minerale și ape geotermale (în special de-a lungul liniilor de falie).
- Forma predominantă din județ este câmpia (peste 85 % din suprafața județului), fapt ce permite o valorificare mai ușoară a resurselor de sol.
- Pe teritoriul județului se regăsesc toate formele de relief (câmpie, dealuri și podișuri, munți).
- Prezența a numeroase lacuri relict în câmpia joasă, unele cu suprafețe importante (lacul Satchinez 40 ha).
- Toate cele 8 corpuri de apă freatică din județ se află în stare cantitativă bună.
- Corpul de apă de adâncime ROBA18 Banat beneficiază de existența unui strat acoperitor format din corpurile de ape freactice, ce îl protejează față de sursele de poluare de suprafață.
- Datorită influențelor mediteraneene, județul are printre cele mai lungi durate ale intervalului fără îngheț din țară.
- Durata de strălucire a soarelui depășește 2.000 ore în partea vestică a județului, indicând un potențial ridicat pentru utilizarea energiei solare (intensitate a radiației solare de 1.300 - 1.350 kWh/m²/an).
- Caracteristicile pedologice ale județului Timiș indică o favorabilitate ridicată pentru culturile agricole (tipuri de sol și fertilitatea acestora).
- Județul beneficiază de existența unor suprafețe considerabile de amenajări de îmbunătățiri funciare: pentru irigații (1.131 ha), desecări (438.788 ha) și pentru combaterea eroziunii

- Zonele cu loess din județ (Câmpia Vingăi, Câmpia Jimboliei) determină procese de tasare prin care se formează crovuri, afectând agricultura și posibilitățile de construire.
- Comunele Nădraf, Pietroasa și Tomești sunt incluse în zona montană defavorizată conform Ordinului 355/2007.
- Procesele de aluvionare determinate de divagarea râurilor principale (câmpia joasă) și ritmul accentuat al proceselor geomorfologice din zona colinară pot deveni un element de risc pentru populației și așezările umane.
- Județul este străbătut de râuri importante (Mureș, Bega, Timiș, Bârzava), ce au necesitat lucrări hidrotehnice importante pentru a reduce riscul la inundații.
- Apele freactice se află la adâncimi foarte mici în cea mai mare parte a județului (0,5 - 2 m), fapt ce restricționează posibilitățile de amenajare a terenurilor și contribuie la excesul de umiditate din perioadele ploioase.
- În estul județului există zone cu posibilități reduse de alimentare cu apă subterană: orașul Făget, comunele Margina, Tomești, Pietroasa.
- Județul are un ușor deficit de resurse de apă, raportat la populație (circa 2.256 m³/locuitor/an).
- Cea mai mare parte a județului prezintă valori ale vitezei vântului la înălțimi de 50 m de sub 6 m / s, potențialul de utilizare a energiei eoliene fiind astfel redus.
- Există o suprafață considerabilă (circa 68.000 ha) de sărături și soluri salinizate, concentrată în special în Câmpia Timiș Bega, ce determină o productivitate

solurilor (40.913 ha).

- Circa 38 % din suprafața agricolă acoperită de studii pedologice a fost încadrată în clasele I și II de calitate pentru folosință arabilă.
- Peste 93 % din suprafața fondului forestier se află în proprietate publică (a statului sau a unităților administrativ-teritoriale).
- Direcția Silvică Timiș are în subordine o pepinieră centrală, fapt ce poate facilita acțiunile de împădurire la nivel județean.
- Pe teritoriul județului există 30 de fonduri de vânătoare gestionate de AVPS Timiș.

agricolă redusă în zona respectivă.

- Doar 11 % din suprafața județului este ocupată de fond forestier, prin urmare județul Timiș prezintă un deficit de vegetație forestieră.

BIODIVERSITATEA. ARIILE NATURALE PROTEJATE

- Pe teritoriul județului se află o arie naturală protejată de interes internațional (Parcul Natural Lunca Mureșului), 30 de arii naturale protejate de interes comunitar (care ocupă peste 7 % din suprafața județului), 14 arii naturale protejate de interes național și 4 arii naturale protejate de interes județean și local.
- Peste jumătate (59 %) din UATB-urile din județ beneficiază de prezența, pe teritoriul administrativ, a cel puțin o arie naturală protejată de interes comunitar.
- În județul Timiș au fost identificate 11 habitate de interes comunitar și 35 de specii de floră și faună de interes comunitar.

- Doar 5 situri de importanță comunitară (26 %), 6 arii de protecție specială avifaunistică (55 %) și 4 arii naturale protejate de interes național (29 %) au planuri de management aprobate.
- Promovare și valorificare redusă a ariilor naturale protejate, în special în zonele rurale din câmpie.

CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU

- Patru localități (Margina, Nădrag, Fârdea și Tomești) au fost declarate prin lege ca având un istoric de poluare din cauza combinatului petrochimic, iar locuitorii beneficiază de intrarea la pensie mai devreme cu 2 ani.
- În anul 2020 numărul total de depășiri zilnice la indicatorul PM10 a fost de 29, în scădere considerabilă față de anii precedenți (când se înregistrau peste 80 de depășiri).
- Centrala termică și electrică din Timișoara se află în faza de re tehnologizare.
- Există activități care vizează diminuarea degradării aerului care se derulează periodic, precum identificarea surselor de poluare a aerului, elaborarea planurilor și programelor de gestionare a calității aerului sau monitorizarea calității aerului.
- Majoritatea corpurilor de apă subterană și de suprafață au o stare chimică și ecologică bună sau moderată.
- Există activități care vizează diminuarea degradării apelor care se derulează periodic (salubritate maluri și igienizare cursuri de apă, monitorizare calitate aer, aplicare măsuri punitivă) și unele care se află în faza de realizare.

- În ultimii ani, au fost înregistrate depășiri ale valorilor limită în cazul dioxidului de azot (NO₂), ozonului (O₃) și particulelor în suspensie (PM₁₀).
- Încălzirea comercială, instituțională și rezidențială generează emisii mari, de peste 3.000 t/ an.
- Zonele Municipiului Timișoara, Municipiului Lugoj, orașelor Deta și Gătaia dețin cele mai multe surse de dragradare a aerului, înregistrând valori ridicate la PM₁₀, din cauza traficului rutier (în special, cel de pe drumurile importante E70, E671, E673, A1 și A6), feroviar (în special, pe magistralele aglomerate, 900 București Nord Craiova Timișoara Nord și 310 Timișoara Arad Oradea), încălzirii rezidențiale, comerciale și instituționale, activităților industriale.
- Depozitul de zgură și cenușă din satul Utvin afectează localitățile din jur, mai ales atunci când este vânt și spulberă cenușa.
- Depozitul de deșeuri de la Ghizela poate polua aerul din cauza gazului de depozit și pulberilor spulberate provenite de la deșeurile depozitate.
- Activitățile agricole, mai ales în cadrul fermelor de porcine din sudul și vestul județului contribuie la degradarea aerului.
- În depozitul de deșeuri de la Ghizela pot apărea

- În perioada 2008 – 2020 au fost realizate acțiuni de decontaminare pentru 4 situri potențial-contaminate: două depozite de deșeuri municipale, un sit din industria chimică și un sit din industria petrolieră
- Există activități care vizează diminuarea degradării solurilor care se derulează periodic (măsuri privind controlul fertilizării, monitorizarea calității solului, reglementarea amplasării fermelor etc.) și unele care se află în faza de realizare.
- Datele statistice indică o creștere a suprafeței de păduri în perioada 2015 – 2019.
- Jumătate din orașele din județul Timiș (5 din 10) prezintă valori ale suprafeței de spații verzi publice pe locuitor de peste 26 mp.
- Există activități care vizează diminuarea degradării factorilor biotici care se derulează periodic (actualizare baze de date privind fondul forestier, extinderea suprafețelor ocupate de păduri etc.).

infiltrări și scurgeri accidentale de levigat, metale grele, produși petroliferi, și alte ape uzate în corpurile de apă, mai ales că acesta este localizat în proximitatea a 3 cursuri de apă.

- 560 de segmente de apă de suprafață sunt degradate din cauza a 18 surse de degradare, astfel că au rezultat 3 corpuri de apă de suprafață cu stare chimică slabă și 1 corp de apă de suprafață cu stare ecologică slabă.
- Principalele surse de degradare sunt lipsa de canalizare și deversarea directă a apelor reziduale, mai ales în cazul fermelor de porcine.
- Trei corpuri subterane au o stare chimică slabă.
- Aproape tot județul este vulnerabil la nitrați, iar 14 UAT-uri au concentrații mari de nitrați, din cauza lipsei canalizării, depozitării dejecțiilor de animale și aplicării îngrășămintelor chimice în cantități mari.
- Apa potabilă distribuită populației din Z.A.P. Dumbrăvița și Z.A.P. Deta a înregistrat rezultate neconforme la fier și mangan în anul 2019.
- Pe 54 % din suprafața totală a județului au fost identificate surse de degradare a solurilor.
- Există 7 surse principale de degradare a solurilor, iar cele care afectează cel mai mult, aproximativ 40 % din suprafața totală, sunt compactarea primară și secundară a solurilor din cauza activităților agricole necorespunzătoare.
- Există o cantitate mare de îngrășăminte chimice utilizate, tendința fiind în creștere - în anul 2019, 77 % din totalul îngrășămintelor au fost chimice.
- Îngrășămintele chimice sunt utilizate pe 91 % din suprafața totală a terenurilor agricole.
- Se utilizează o cantitate mare de pesticide care este aplicată pe 66 % din suprafața totală a terenurilor agricole.
- În depozitul de deșeuri de la Ghizela pot apărea infiltrări și scurgeri accidentale de levigat, metale grele, produși petroliferi, și alte ape uzate în corpurile de apă, mai ales că acesta este localizat în proximitatea a 3 cursuri de apă.
- Există 28 de situri care necesită decontaminare, existând și situri pe care au fost desfășurate activități ale industriei petrolifere: în Călacea, Dumbrăvița, Moravița, Partoș, Lovrin, Satchinez și Șandra.
- Există 18 UAT-uri în care operatorii economici au primit sancțiuni pentru degradarea mediului natural, UAT-urile fiind în proximitatea a 7 situri Natura 2000.
- 40 % din suprafața totală a pădurilor este degradată.
- Suprafețele forestiere regenerate anual sunt foarte mici, de aproximativ 50 ha, în anul 2019.
- Suprafețele spațiilor verzi din Municipiul Timișoara și orașele Ciacova, Făget, Gătaia și Recaș sunt mici,

	constante în ultimii ani, sub suprafața optimă de 26 m²/ locuitor, conform legilor naționale și normelor Uniunii Europene. - Traficul de pe axele de transport rutiere și feroviare importante poluează cu plumb vegetația, implicit și solurile din zona respectivă. - Nu există perdele forestiere de-a lungul axelor de transport, dar există un proiect aflat în faza de realizare de plantare a perdelei forestiere în jurul Municipiului Timișoara.
RISCURI ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE	
- Impactul prognozat al schimbărilor climatice în ceea ce privește creșterea temperaturii aerului și modificarea regimului pluviometric este mai redus decât în alte zone din țară. - Potențialul de utilizare a energiei din surse regenerabile (geotermală, solară), fără emisii de dioxid de carbon care să agraveze efectele schimbărilor climatice. - Cea mai mare parte a județului prezintă un potențial scăzut și mediu de producere a alunecărilor de teren și a proceselor de eroziune.	- În ultimii 30 de ani s-a înregistrat o creștere a temperaturii medii anuale la toate stațiile meteorologice din județ, comparativ cu perioada 1961-1990. - Se înregistrează o tendință de creștere a numărului de zile tropicale într-un an și de creștere a intensității precipitațiilor (valoarea maximă de precipitații căzute în 24 de ore). - Județul Timiș se află în a doua zonă seismică a României, fiind traversat de 8 falii seismice - șase orașe din județ sunt încadrate în zona cu intensitate seismică VII (scara MSK). - În județ există 84 de clădiri încadrate în clasa II de risc seismic: 32 la Timișoara, 34 la Lugoj și 17 la Jimbolia. - Comunele Brestovăț, Ohaba Lungă, Pietroasa și Secaș prezintă un potențial ridicat de producere a alunecărilor de teren. - Județul este vulnerabil la inundații, în special pe cursurile de apă neamenajate integral (Bega, Timiș, Bârzava, Mureș) sau pe anumite pâraie 46 de unități administrativ-teritoriale sunt afectate. - O suprafață împădurită de 6.145 ha poate fi afectată de incendii de pădure. Această suprafață este distribuită pe teritoriul a 22 de unități administrativ-teritoriale. - Șase localități dispuse în aval de barajul de acumulare Surduc ar putea fi afectate în cazul unui accident hidrologic. - Pe teritoriul județului există 12 operatori economici care prezintă pericole de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase (obiective SEVESO): 5 cu risc major de accident și 7 cu risc minor.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
- Realizarea unor proiecte comune cu județele limitrofe (Arad, Hunedoara, Caraș-Severin) pentru promovarea și valorificarea ariilor naturale protejate de interes comunitar. - Implementarea proiectului privind extinderea cu 16 stații a rețelei de monitorizare a calității aerului	- Lipsa implicării guvernamentale (inclusiv cu finanțare) pentru elaborarea și actualizarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate din județ. - Traficul de tranzit prin județ reprezintă o sursă importantă de poluare, în special cu oxizi de azot,

în municipiul Timișoara.

- Județul Timiș dispune de Planul de menținere a calității aerului din județ (2017-2022) care vizează o serie de indicatori de monitorizare a măsurilor planului și vor contribui la realizarea proiectelor care vor fi propuse în prezenta strategie.
- Accesarea unor finanțări externe pentru extinderea sistemului de alimentare cu apă și canalizare la nivel județean.
- Accesarea de fonduri publice guvernamentale și europene pentru implementarea măsurilor și proiectelor din Strategia de Eficiență Energetică pentru perioada 2021-2027.
- Implementarea măsurilor de protecție împotriva inundațiilor, conform Planului de Management al Riscului la Inundații elaborat de către Administrația Bazinală de Apă Banat.

poluarea fiind prezentă în special pe drumurile E70, E671, E673, A1 și A6.

- Poluări accidentale survenite în amonte, de-a lungul cursurilor de apă ce traversează județul (Mureș, Timiș).
- Proliferarea speciilor invazive în habitatele valoroase (arii naturale protejate) din județ.
- Fenomene meteorologice extreme (furtuni, grindină, viscol) pot afecta circulația pe drumurile și căile ferate din județ.

CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ A CONSILIULUI JUDEȚEAN TIMIȘ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
• Consiliul Județean Timiș are cuprinsă în organigrama aparatului de specialitate o Direcție dedicată investițiilor și managementului proiectelor. • Cea mai mare parte din personalul care activează în cadrul aparatului de specialitate deține o experiență semnificativă în domeniul studiilor necesare exercitării funcției • Consiliul Județean Timiș are dezvoltată o relație solidă de cooperare transfrontalieră cu județe din țările vecine, constituind o regiune cu potențial mare de dezvoltare la nivelul Uniunii Europene. • Consiliul Județean Timiș are proceduri bine definite privind comunicarea informațiilor persoanelor interesate. • Consiliul Județean Timiș se află în relații de cooperare la nivelul Uniunii Europene și cu județe din diferite state membre dezvoltate.	• Procesul de recrutare și selecție al Consiliului Județean Timiș este unul relativ slab din punct de vedere al ocupării locurilor vacante din organigrama aparatului de specialitate. • Deși au fost planificate și organizate sesiuni de formare și perfecționare pentru personalul din aparatul de specialitate al Consiliului Județean Timiș, participarea a fost una foarte slabă în ultimii trei ani. • Consiliul Județean Timiș a avut o performanță foarte slabă în comparație cu majoritatea județelor din România în atragerea fondurilor externe nerambursabile disponibile pentru cadrul financiar 2014 - 2020. • Majoritatea unităților administrativ-teritoriale, atât din mediul urban, cât și din mediul rural, au avut o performanță slabă în atragerea fondurilor europene din cadrul financiar 2014 - 2020.

CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ A UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE DIN JUDEȚUL TIMIȘ

• Marea majoritate a unităților administrativ-teritoriale dețin un website dedicat instituției, furnizând informații publice și de interes local • Marea majoritate a unităților administrativ-teritoriale au integrat în activitatea instituției funcția de audit public intern, având posibilitatea transmiterii rapoartelor solicitate de Ministerul Finanțelor Publice. • Volumul total al veniturilor a înregistrat o creștere constantă la nivelul unităților administrativ-teritoriale din mediul rural pe parcursul ultimilor cinci ani. • Accelerarea investițiilor la nivelul județului Timiș	• O mare parte dintre unitățile administrativ-teritoriale din județul Timiș au depășit numărul de locuri alocate în organigramă în raport cu numărul populației înregistrate pe raza teritoriului, rezultând o ineficiență a sistemului administrativ din punct de vedere al indicatorilor stabiliți la nivelul administrației publice centrale. • Există un număr important de unități administrativ-teritoriale care nu comunică prin intermediul website-ului dedicat instituției aspecte legate de activitatea instituției și a consului local. • Volumul total al veniturilor nu a crescut semnificativ la nivelul unităților administrativ-teritoriale din
--	--

prin creșterea bugetelor pentru investiții și accesarea fonduri externe nerambursabile din cadrul financiar 2021 - 2027.

- Creșterea capacității de a atrage fonduri externe nerambursabile din cadrul financiar 2021 - 2027 prin dezvoltarea Direcției de investiții și managementul proiectelor, respectiv prin contractarea serviciilor firmelor specializate sau prin parteneriate public-private.
- Continuarea valorificării imobilelor aflate în patrimoniul Consiliului Județean Timiș.

mediul urban pe parcursul ultimilor cinci ani.

OPORTUNITĂȚI

- Accelerarea investițiilor la nivelul județului Timiș prin creșterea bugetelor pentru investiții și accesarea fonduri externe nerambursabile din cadrul financiar 2021 - 2027.
- Creșterea capacității de a atrage fonduri externe nerambursabile din cadrul financiar 2021 - 2027 prin dezvoltarea Direcției de investiții și managementul proiectelor, respectiv prin contractarea serviciilor firmelor specializate sau prin parteneriate public-private.
- Continuarea valorificării imobilelor aflate în patrimoniul Consiliului Județean Timiș.

AMENINȚĂRI

- Diminuarea sumelor totale aferente veniturilor încasate de Consiliul Județean Timiș.
- Utilizarea ineficientă a împrumuturilor, respectiv creșterea ponderii serviciului anual al datoriei publice aproape de limita impusă de administrația publică centrală.
- Reducerea alocării de fonduri externe nerambursabile pentru domeniile și zonele din județul Timiș în care există o necesitate pentru realizarea investițiilor.
- Grad ridicat de încărcare a angajaților la nivel de UAT și deconcentrate

CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ A UNITĂȚILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE DIN JUDEȚUL TIMIȘ

- Optimizarea capacității administrative, în sensul eficientizării alocării resurselor umane în cadrul aparatelor de specialitate ale primarilor în care numărul funcțiilor alocate în organigramă depășesc numărul funcțiilor alocate de administrația publică centrală.
- Crearea unor direcții dedicate accesării fondurilor externe nerambursabile din cadrul financiar 2021 - 2027 în cadrul unităților administrativ-teritoriale neperformante, respectiv alocarea fondurilor necesare pentru a externaliza serviciile de accesare fondurilor externe nerambursabile.
- Elaborarea și implementarea unor strategii de comunicare prin intermediul online, utilizând într-o proporție cât mai mare infrastructura digitală existentă la nivelul județului Timiș.
- Dezvoltarea unui sistem de interoperabilitate a bazelor de date la nivelul unităților administrativ-teritoriale din județul Timiș, încurajând digitalizarea UAT-urilor și eficientizând procesele de comunicare la nivel județean.

- Reducerea alocării de fonduri externe nerambursabil pentru zonele defavorizate din județul Timiș.

12.2. ANALIZA PESTLE

FACTORII POLITICI

Climatul politic influențează implementarea acestei strategii, incertitudinea politică putând duce la provocări și bariere în calea creșterii. Guvernul român influențează în mare măsură economia prin politica guvernamentală. Guvernul și instabilitatea politică au un impact profund asupra sistemului juridic, educațional, infrastructurii și reglementărilor din domeniul sănătății etc. Pentru indicele de stabilitate politică (-2.5 slab; 2.5 puternic), Banca Mondială furnizează date pentru România din 1996 până în 2019 (0.53). Valoarea medie pentru România în această perioadă a fost de 0.2 puncte, cu un minim de -0.38 puncte în 2000 și maxim 0.6 puncte în 1996. Printre prioritățile guvernului se numără absorbția îmbunătățită a fondurilor UE și concentrarea pe investiții în infrastructură, îmbunătățirea asistenței medicale, reformarea sistemului de pensii etc.. Lipsa stabilității politice în țară afectează operațiunile comerciale. În implementarea acestei strategii, următorii factori politici sunt semnificativi:

POLITICAL FACTORS	IMPACT 1=LOW, 5=HIGH -VE OR +VE	TURNING POINT (TP) OR PERIODICAL (P)
Birocrație	3, -ve	P
Politicienii pot influența acceptarea de noi tehnologii	3, -ve / +ve	P
Reglementarea concurenței	3, -ve	P
Stabilitatea guvernului	4, -ve	P
Deciziile politice pot influența rata de apariție a noilor tehnologii	4, -ve / +ve	P
Transformarea guvernelor prin digitalizare	4, +ve	TP
Controlul comerțului	2, -ve	P

FACTORII ECONOMICI

Factorii economici sunt determinanți ai performanței unei anumite economii (locale, județene sau naționale), deoarece influențează puterea de cumpărare a consumatorilor și ar putea modifica modelele de cerere/ofertă din economie. În consecință, acești factori afectează modul de stabilire a prețurilor produselor și serviciilor. Creșterea economică creează oportunități pentru implementarea strategiei de dezvoltare a județului Timiș pentru ca acest județ să-și continue dezvoltarea activităților cu probleme minime privind tendințele economice nedorite de pe piața națională. Creșterea rapidă a cererii de digitalizare (practic întreaga economie digitală) este un factor extern care corespunde oportunităților de creștere. Adoptarea pe scară largă a noilor oportunități de dezvoltare ar trebui să determine companiile să își crească investițiile pentru digitalizare. Totodată, județul Timiș trebuie să țină cont de orientările viitoare ale strategiilor de specializare inteligentă pentru sustenabilitate și creștere incluzivă care sunt strategii bazate pe inițiative locale care vin ca răspuns la provocările de mediu, derivate ale strategiilor de specializare inteligentă elaborate la nivel regional, motivând și ghidând forțele antreprenoriale. Astfel, trebuie luați în considerare următorii factori externi economici:

ECONOMICAL FACTORS	IMPACT 1=LOW, 5=HIGH -VE OR +VE	TURNING POINT (TP) OR PERIODICAL (P)
Creștere economică	2, +ve	P
Cerere pentru digitalizare	3, +ve	TP
Economie informală	3, -ve	TP
Economie diversificată, cu sectoare	3, +ve	P

ECONOMICAL FACTORS	IMPACT 1=LOW, 5=HIGH -VE OR +VE	TURNING POINT (TP) OR PERIODICAL (P)
publice și private mari		
Bani mulți distribuiți pentru furnizarea unor servicii publice gratuite și ajutor financiar	4, -ve	P
Piață liberă	4, +ve	P
Piață internă mare	3, +ve	TP

FACTORII SOCIALI

Situația socio-culturală poate prezenta provocări, tendințe sociale și schimbări care afectează modul în care județul se dezvoltă:

SOCIAL FACTORS	IMPACT 1=LOW, 5=HIGH -VE OR +VE	TURNING POINT (TP) OR PERIODICAL (P)
Atitudini față de economisire și investiții	3, +ve	P
Atitudini față de produsele și serviciile de digitalizare	4, +ve	TP
Atitudini față de produsele și serviciile economiei circulare	3, +ve	P
Atitudini față de îmbunătățirea calității serviciilor pentru clienți și a produselor	3, +ve	P
Disparități regionale în materie de educație, formare profesională, asistență medicală și transport, zonele rurale rămân în urmă	4, -ve	P

Contextul social: nevoia pentru ocuparea forței de muncă este în creștere, determinată de o cerere internă puternică, mai ales din domeniile de excelență de la nivel județean. Companiile raportează din ce în ce mai multe dificultăți în angajarea și retenția salariaților. Există un deficit de competențe tehnice pentru joburi mai calificate din inginerie, IT&C, servicii sau din anumite sub-ramuri ale industriei prelucrătoare mai intensive în forță de muncă calificată. Salariile mai mari din străinătate, inițiativa antreprenorială timidă și legăturile slabe dintre educație și nevoile pieței muncii contribuie la creșterea deficitului de forță de muncă.

Demografia și emigrația afectează oferta pieței forței de muncă. Deși populația în vârstă de muncă este în scădere, cel puțin din 2017, există încă un fond mare de forță de muncă neexploată. Capacitatea de a anticipa nevoile viitoare de competențe și de a estima impactul noilor tehnologii, cum ar fi big data, biotehnologii, tehnologii de reutilizare a deșeurilor, producție avansată și Industry 4.0, inovații în sectorul public, este încă scăzută. Se așteaptă ca sistemele de prognoză a competențelor dezvoltate de serviciile publice de ocupare a forței de muncă să ghideze proiectarea programelor de formare, inclusiv a celor finanțate de FSE. Implicarea partenerilor sociali în procesul de elaborare a politicilor este încă foarte limitată. Învățământul vocațional și formarea profesională nu sunt bine conectate la nevoile pieței muncii.

FACTORII TEHNOLOGICI

Tehnologiile și modificările asociate acestora determină instrumentele de business disponibile în companii. Următorii factori externi tehnologici afectează capacitățile de business de la nivel județean:

TECHNOLOGICAL FACTORS	IMPACT 1=LOW, 5=HIGH -VE OR +VE	TURNING POINT (TP) OR PERIODICAL (P)
Integrarea digitalizării	3, +ve	P
Integrarea eCommerce	3, +ve	P
Lipsa măsurilor de politică privind digitalizarea industriei	3, -ve	TP
Reticența companiilor față de digitalizare	4, -ve	P

Regiunea Vest are un vector prin care își propune să stimuleze cooperarea dintre actori. DIH Vest coordonat de Centrul de Transfer Tehnologic Tehimpuls, care își propune să scaleze inovarea prin transformarea digitală a companiilor punându-le la dispoziție instrumente, formând abilități și rețele internaționale prin care să exploateze tendințele tehnologice. Până în 2025, EDIH Regiunea Vest va deveni o platformă partenerială funcțională în proiecte de inovare digitală, având un rol activ în digitalizarea administrației publice locale și dezvoltând inițiative de tip Smart City.

În general, pare să existe mult spațiu pentru adoptarea unor măsuri politice care să sprijine adoptarea tehnologiilor digitale în companii³⁸⁴. Cu toate acestea, companiile din România nu par să vadă tehnologia digitală ca pe un instrument de creștere a productivității și de creștere. Tehnologia TIC și serviciile cloud sunt văzute ca o investiție suplimentară semnificativă, mai degrabă decât ca o condiție prealabilă pentru o afacere de succes.

FACTORII JURIDICI

Legislația existentă are un impact asupra oricăror factori relevanți (economici, sociali, tehnologici, de mediu) și afectează activitatea organizației sau parteneriatele acesteia. În prezent, legislația și reglementările care guvernează tehnologia sunt foarte complicate și este necesar să le simplificăm pentru a reduce riscul legislativ al companiilor și antreprenorilor. Astfel, trebuie abordați următorii factori legali externi relevanți:

LEGAL FACTORS	IMPACT 1=LOW, 5=HIGH -VE OR +VE	TURNING POINT (TP) OR PERIODICAL (P)
Lipsa măsurilor legale privind digitalizarea industriei	4, -ve	P
Protecția consumatorilor și e-commerce	2, +ve	P
Protecția datelor	3, +ve	TP
Legea sănătății și securității	4, +ve	P

FACTORII DE MEDIU

Conștientizarea tot mai mare a efectelor negative ale schimbărilor climatice afectează modul în care operează companiile care se văd nevoite să-și adapteze produsele și modelele de business. România este a șasea țară din

³⁸⁴ Conform studiului "Barometrul digitalizării. Studiu despre percepția managerilor cu privire la impactul digitalizării asupra companiilor din România" realizat de Valoria, 46% dintre companii nu au făcut din transformarea digitală partea centrală a strategiei lor de business, 62% dintre companii dintre companii nu au dat unui lider din conducerea companiei responsabilitatea pentru dezvoltarea digitală a afacerii, 60% dintre companii spun că au valorificat digitalizarea pentru a avea un avantaj competitiv, 40% dintre companii spun că principalul obstacol în calea digitalizării este faptul că nu au consumatori "digitali", 50% spun că simplificarea proceselor este beneficiul integrării procesului de digitalizare.

lume în ceea ce privește sustenabilitatea ecologică și deține pole position pentru adopția certificatului de mediu ISO 14001. Pe lângă implementarea principiilor circularității în toate domeniile competitive ale județului, trebuie abordate și efectele următorilor factori externi ecologici:

ENVIROMENTAL FACTORS	IMPACT 1=LOW, 5=HIGH -VE OR +VE	TURNING POINT (TP) OR PERIODICAL (P)
Legi pentru reglementarea clară a poluării mediului	3, -ve	TP
Managementul deșeurilor	2, +ve	P
Interes pentru programele de sustenabilitate ale companiilor	4, +ve	TP
Promovarea unor atitudini pozitive cu privire la produsele green sau eco	3, +ve	TP
Creșterea disponibilității programelor de reciclare	4, +ve	P

Pe lângă acești factori, în funcție de domeniul de interes, mediul extern mai are sau poate avea impact direct printr-o serie de aspecte cheie.

STRUCTURĂ SOCIO-DEMOGRAFICĂ

Principalii factori externi care pot influența direcția de dezvoltare a județului Timiș din punct de vedere socio-demografic sunt:

- Nivelul de atractivitate pentru investitori care să se își stabilească și desfășoare activitatea economică în județ (avantaj pentru populație în ceea ce privește ocuparea unui loc de muncă pe teritoriul județului și implicit popularea acestei zone);
- Politici sociale formulate la nivel național/regional care să adreseze problemele referitoare la îmbătrânirea demografică (încurajarea natalității);
- Politici sectoriale formulate la nivel național/regional care să adreseze aspecte ce țin de opțiunile de formare, educare, recreere pentru tineri (aceștia reprezentând generațiile care vor fi motorul schimbărilor sociale, economice și politice);
- Cadru dezvoltat (instrumente administrative, economice) pentru realizarea de parteneriate public-private care să contribuie la abordarea integrată de identificare și aplicare a unor soluții ce vizează evoluția tendințelor socio-demografice într-o manieră durabilă.

TURISM

Influența factorilor politici:

- Cadru politic relativ stabil la nivel județean, marcat de o deschidere a autorităților locale în a sprijini dezvoltarea turistică în regiune.
- Existența unor instrumente de cooperare teritorială de tipul GAL-urilor care creează cadrul pentru realizarea unor inițiative ce depășesc limitele administrative ale unităților teritoriale.
- Existența APDT Timiș Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului în Timiș, formată din asocierea sectorului public cu cel privat, la inițiativa Consiliului Județean Timiș, cu scopul de promova potențialul turistic, cultural, a punctelor de atracție turistice existente și care în ultimii ani a desfășurat numeroase activități de management și promovare a destinației atât în țară cât și în străinătate.

Influența factorilor economici:

- Veniturile salariale reduse obținute din activitățile turistice comparativ cu alte activități economice la nivel național.
- Migrația forței de muncă bine calificată.
- Prețurile relativ scăzute din România și din cadrul destinației în comparație cu alte destinații europene, fapt ce constituie un factor de atractivitate pentru turiștii străini.
- Capacitatea de a face față cererii va determina o creștere a prețurilor, atât în cazul costurilor de cazare, cât și în ceea ce privește tarifele aeriene în cazul unora dintre cele mai atractive destinații turistice, moment în care turiștii ar putea să devină mai interesați de destinațiile mai puțin cunoscute.
- Contextul actual de COVID-19 a avut influențe mari asupra turismului și asupra industriei HoReCa, fapt ce s-a văzut în economia turismului.
- Posibila declanșare a unei crize economice post-pandemie.
- Posibilitatea atragerii de fonduri pentru dezvoltarea proiectelor transfrontaliere în special în contextul în care județul Timiș se află la granița cu Serbia și Ungaria.

Influența factorilor sociali:

- Lipsa unor eforturi concentrate la nivel național pe promovarea României și îmbunătățirea imaginii acesteia printre turiștii străini.
- Noile interese și tendințe ale turiștilor, în special ale celor străini, de a căuta un turism experimental, de tipul *Do it Yourself* în care autenticul este descoperit împreună cu comunitatea locală.

Influența factorilor tehnologici:

- Rolul din ce în ce mai important al tehnologiei atât în promovarea unei destinații, cât și în comportamentul de planificare a unei călătorii.
- Posibilitatea de a atrage publicului țintă prin intermediul rețelelor de socializare: Facebook, Instagram, Tik Tok, Snapchat etc.
- Accesibilitatea deficitară a informațiilor despre oferta turistică a destinației, atât din cauza unei lipse uneori a informațiilor, cât și a prezentării unor atracții doar în limba română.
- Rolul puternic al influenței, turiștii fiind foarte mult influențați de review-urile din mediul online, articolele postate pe diferite Blog-uri de travel, aparițiile în mass-media sau promovarea realizată de personalitățile internaționale.

Influența factorilor de mediu:

- Tendința europeană de promovare a turismului sustenabil și responsabil, în care impactul negativ asupra mediului social, economic, și natural să fie diminuat.
- Existența și activitatea susținută a actorilor locali și regionali care protejează și promovează patrimoniul natural și activitățile în natură.

Influența factorilor legali:

- Existența regulamentelor de construire aferente planurilor urbaniste generale și zonale care uneori nu sunt suficient de specifice sau de bine aplicate pentru a păstra identitatea și înalta calitate arhitecturală a destinației.

- Existența reglementărilor privind desfășurarea activităților turistice în contextul pandemiei de COVID-19 și sistarea anumitor evenimente cultural-turistice: drumeții, evenimente ce ciclaturism, vizitarea monumentelor naturale etc.

SERVICII PUBLICE

SERVICIILE DE EDUCAȚIE

Influența factorilor politici:

Documentele strategice importante pentru realizarea activităților de educație și formare își propun în perioada următoare:

- Să creeze un sistem de educație flexibil, digitalizat, adaptabil, de calitate, capabil să răspundă provocărilor și să genereze schimbarea;
- Să dezvolte cetățeni activi, bine integrați pe piața muncii din perspectiva utilizării tehnologiilor digitale;
- Să asigure o creștere economică sustenabilă, bazată pe meserii ale viitorului;
- Să ofere oportunități de dezvoltare digitală în domeniul educației și formării profesionale pentru o societate digitală și o economie verde;
- Să consolideze reziliența și predictibilitatea funcțională a sistemului de educație în era digitală.

Influența factorilor economici

- Sistemul de educație are în prezent o alocare propusă de 11% în Planul Național de Redresare și Reziliență, ce se bazează pe un nou mecanism de acordare de fonduri nerambursabile în vederea realizării de reforme, inclusiv în educație.
- De asemenea, tot în cadrul PNRR se regăsește și un program național de reducere a abandonului școlar și un unul destinat creșelor, astfel încât ponderea copiilor ce urmează activități antepreșcolare să crească semnificativ.
- Deschiderea operatorilor economici locali în realizarea de parteneriate cu unitățile de învățământ profesional și tehnic ajută la asigurarea pe de-o parte a unor oferte educaționale diversificate, dar și a siguranței elevilor în privința disponibilității unui loc de muncă după studii.

Influența factorilor sociali

- Părinții și elevii nu sunt activ implicați în căutarea informațiilor despre tendințele pieței forței de muncă, astfel că majoritatea acestora se orientează către licee de profil real, în detrimentul celor cu profil tehnic.
- Creșterea demografică la nivel județean, resimțită și în cazul copiilor, impune asigurarea din timp a infrastructurilor școlare pentru ca spațiile disponibile să fie conforme realizării învățării în cazul fiecărui elev.

Influența factorilor tehnologici

- În contextul industriei 4.0, elevii trebuie să fie pregătiți să utilizeze și să înțeleagă elementele resurselor de tehnologie a informației. În acest sens, Ministerul Educației a asigurat o parte din dotările IT necesare la nivelul unităților de învățământ, atât din perspectiva hardware-ului prezent în laboratoare,

cât și a software-urilor specifice pentru procesul educativ (ex: AEL) și a cursurilor de formare a profesorilor în sensul utilizării acestor noi metode de predare.

- În plus, datorită restricțiilor impuse în pandemia de Covid-19, procesul educativ a fost obligat să se desfășoare în mediul online, iar în sensul creșterii accesibilității echitabile a elevilor la activitățile de învățământ, la nivel județean și local au fost organizate campanii și proiecte de dotare cu infrastructură IT mobilă (laptop-uri, tablete, telefoane inteligente).

Influența factorilor legislativi

- Schimbările continue la legislația națională produc confuzie în rândul autorităților publice care sunt responsabile de buna funcționare a sistemului de educație de la nivel local, astfel că anumite proiecte au șanse mai ridicate să întârzie în cazul unor nereguli sesizate la nivelul infrastructurii.
- În plus, nivelul ridicat de birocrațizare și modalitatea de finanțare a sistemului de învățământ din prezent cauzează anumite lacune sau alte întârzieri în realizarea activităților curente, atât administrative, cât și educative.

Influența factorilor ecologici

- Există în continuare factori ce cauzează poluarea aerului, apei și solului, în special în mediul urban, astfel că noile generații nu se dezvoltă neapărat într-un mediu propice asigurării unei stări de sănătate optime.

SERVICII DE SĂNĂTATE

Principalii factori externi care pot influența direcția de dezvoltare a județului Timiș din perspectiva infrastructurii și serviciilor de sănătate sunt:

- Politicile naționale de sănătate publică, care să adreseze provocările în ceea ce privește cele mai actuale și alarmante afecțiuni medicale (conștientizare a populației, diagnosticare, monitorizare, tratare etc);
- Parteneriatele public-private realizate atât la nivel național, dar și la nivel transfrontalier cu țările imediat învecinate cu scopul de a formula strategii/programe/colaborări comune de asigurare a unei varietăți și complexități de servicii medical (inclusiv pentru comunitățile dezavantajate);
- Instrumente stabilite la nivel național prin intermediul cărora să se stabilească indicatori și măsuri de monitorizare/verificare/evaluare a performanțelor reprezentanților economici/administrativi și cadrelor medicale din unitățile sanitare (în special în secțiile ATI, dar și ca practică generală în cadrul fiecărei secții);
- Programe naționale realizate cu scopul de a spori în rândul populației nivelul de conștientizare cu privire la importanța prevenției medicale în contextul longevității și a unei vieți cât mai sănătoasă;
- Programe naționale de valorificare a potențialului de dezvoltare a digitalizării în contextul infrastructurii/serviciilor medicale prin alinierea la tendințele europene/globale.

SERVICII SOCIALE

Principalii factori externi care pot influența direcția de dezvoltare a județului Timiș din punct de vedere al serviciilor sociale sunt:

- Politici sociale la nivel național care să vizeze problemele sociale ale populației, respectiv să contribuie prin măsuri specifice la combaterea sărăciei, a infracționalității, a abandonului școlar etc (accent pe grupurile vulnerabile);
- Programe naționale de valorificare a potențialului de dezvoltare a digitalizării în contextul serviciilor sociale.

INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE ȘI SERVICIILE CULTURALE

Analiza mediului extern (analiza PESTLE) are în vedere factorii și influențele externe generate de mediul politic, economic, social, tehnologic, legislativ și de mediu și efectele acestora asupra turismului în județul Timiș și capacității acestuia de planificare și dezvoltare viitoare a acestui sector.

Influența factorilor politici:

- Cadrul politic relativ stabil la nivel județean, marcat de o deschidere a autorităților locale în a sprijini dezvoltarea culturală în regiune.
- Existența Direcției Județene pentru Cultură Timiș ca serviciu public deconcentrat, cu personalitate juridică, al Ministerului Culturii și Identității Naționale, are ca obiectiv principal asigurarea condițiilor de exercitare a dreptului la educație și a accesului la cultură pentru toți cetățenii județului Timiș, indiferent de apartenența religioasă, etnică sau sexuală, și în conformitate cu opțiunile lor liber exprimate.
- Asumarea unor direcții strategice în privința sectorului cultural la nivel european, național sau regional, care se aplică și la nivel județean și local.

Influența factorilor economici:

- Veniturile salariale reduse obținute din activitățile culturale comparativ cu alte activități economice la nivel național.
- Migrația forței de muncă bine calificată.
- Contextul actual de COVID-19 a avut influențe mari asupra sectorului cultural și asupra evenimentelor desfășurate, fapt ce s-a văzut prin amânarea tuturor evenimentelor și sistarea acestora pe o perioadă nedeterminată.
- Posibilitatea atragerii de fonduri pentru dezvoltarea proiectelor transfrontaliere în special în contextul în care județul Timiș se află la granița cu Serbia și Ungaria.

Influența factorilor sociali:

- Lipsa unor eforturi concentrate la nivel național pe promovarea României și îmbunătățirea imaginii acesteia printre turiștii străini.

Influența factorilor tehnologici:

- Posibilitatea de a atrage publicului țintă prin intermediul rețelelor de socializare: Facebook, Instagram, Tik Tok, Snapchat etc.
- Accesibilitatea deficitară a informațiilor despre oferta turistică a destinației, atât din cauza unei lipse uneori a informațiilor, cât și a prezentării unor atracții / informații doar în limba română.

- Accesibilitatea deficitară asupra anumitor evenimente culturale cu impact mare asupra publicului prin diferite canale YouTube / Facebook / pagini oficiale ale evenimentelor, la care publicul străin nu are acces.

Influența factorilor de mediu:

- Existența și activitatea susținută a actorilor locali și regionali care protejează și promovează patrimoniul cultural material și imaterial.
- Tendințele actuale și rolul important de Capitală Culturală Europeană.

Influența factorilor legali:

- Existența reglementărilor privind desfășurarea activităților culturale, sportive și de agrement în contextul pandemiei de COVID-19 și sistarea anumitor evenimente cultural-turistice: drumeții, evenimente ce cicloturism, vizitarea monumentelor naturale etc.

TRANSPORT ȘI MOBILITATE

Analiza PESTLE identifică principali factori externi, ce au sau pot avea un impact semnificativ asupra sistemului de transport și mobilitate de la nivelul județului Timiș, luând în considerare factori de ordin politic, economic, social, tehnologic, legislativ și de mediu. Identificarea factorilor este necesară în vederea adaptării corespunzătoare a demersurilor și intervențiilor în domeniul transportului și mobilității, astfel încât să se asigure o bună implementare a acestora.

Influența factorilor politici:

- Schimbările politice care pot rezulta în urma alegerilor de la nivel central sau local, ce pot avea un impact direct asupra modului de implementare/actualizare a anumitor documente strategice și proiecte existente, inclusiv abandonarea acestora.

Influența factorilor economici:

- Evoluția economică de la nivel național și fluctuația bugetului de stat, cu impact direct asupra alocărilor către bugetele locale.
- Perspectiva unei crize economice sau declinul anumitor sectoare economice ca urmare a pandemiei de COVID-19.
- Creșterea inflației la nivel național, cu impact direct asupra bugetului consiliului județean.
- Posibilitatea atragerii fondurilor europene nerambursabile și a fondurilor pentru dezvoltarea proiectelor transfrontaliere.
- Creșterea nivelului de trai care conduce la creșterea indicelui de motorizare.

Influența factorilor sociali:

- Migrarea populației către centre urbane mai dezvoltate din Europa.
- Îmbătrânirea populației, conducând la nevoi suplimentare de mobilitate ce trebuie luate în considerare în procesul de planificare a transportului și mobilității de la nivel județean.

- Percepția întipărită în rândul societății civile asupra autovehiculului personal ca simbol al unui statut social.

Influența factorilor tehnologici:

- Dezvoltarea tehnologică accentuată din ultimii ani, ce permite utilizarea unor tehnologii mai eficiente și cu un impact redus asupra mediului.
- Existența multiplelor soluții digitale pentru serviciile de mobilitate atât la nivel național, cât și la nivel internațional, ce permit replicarea facilă în cadrul altor localități.

Influența factorilor legislativi:

- Instaurarea stărilor de alertă sau de urgență în contextul unor situații de criză (ex. epidemii, pandemii, dezastre naturale etc.), ce pot restricționa deplasarea cetățenilor și/sau schimba tiparele de deplasare.
- Schimbările legislative de la nivel național și european, cu impact direct asupra transportului și mobilității.

Influența factorilor de mediu:

- Riscul de producere a unor catastrofe naturale (cutremure, inundații etc.) cauzate de schimbările climatice.
- Directivele, normele și planurile/strategiile privind mediul adoptate la nivel național, european și internațional (ex. Agenda 2030, Pactul Verde European etc.).

12.3. DIAGNOSTIC

STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ ȘI DEZVOLTARE SOCIALĂ

La nivelul județului Timiș, municipiul Timișoara reprezintă principalul centru catalizator, atât din punct de vedere economic, cât și al dezvoltării comunității. Astfel, în imediata proximitate a acestuia, se observă cum cele mai mari creșteri demografice au fost înregistrate în cadrul comunelor Giroc, Dumbrăvița și Moșnița Nouă, din prima coroană de localități. Fenomenul foarte accentuat de suburbanizare din această zonă, unde sunt remarcate inclusiv cele mai intense fluxuri de navetism în special pentru accesarea locurilor de muncă, a serviciilor publice și a altor dotări, atrage după sine necesitatea dezvoltării dotărilor și serviciilor publice, cu scopul de a asigura un nivel sporit de calitate a vieții pentru populația din zonă. În plus față de aceste 3 comune, o populație foarte ridicată se remarcă și în Săcălaz, toate acestea îndeplinind condiția de schimbare a rangului de la statutul de comună la cel de oraș, dat fiind faptul că depășesc pragul de 10.000 de locuitori.

În ceea ce privește întregul județ, tendința demografică este ascendentă în ultimii ani (+4,3%), fiind în contrast cu cea de la nivel național. Totuși, prognoza pentru anul 2060 este de scădere a populației (-11,1%), care va avea loc pe fondul migrației externe și a îmbătrânirii demografice, ceea ce va atrage atenția asupra necesității elaborării unor politici sectoriale care să abordeze această tendință. Timiș este printre județele cu cel mai mare procent asociat populației active, înregistrând cel mai bun raport de dependență demografică prin comparație cu celelalte niveluri teritoriale superioare. În prezent, inclusiv valoarea raportului de îmbătrânire demografică este mai mică față de cea de la nivel regional și național. Cu toate acestea, având în vedere prognozele de îmbătrânire demografică, faptul că ponderile tinerilor și ale vârstnicilor sunt în creștere iar ponderea adulților este previzionată a fi în scădere, faptul că speranța de viață este în creștere, este deosebit de important să fie luate din timp măsuri care să abordeze aceste tendințe demografice pentru a preîntâmpina pe cât posibil problemele referitoare la îmbătrânirea demografică și la incapacitatea de înlocuire a generațiilor. Pe termen scurt și mediu, situația este totuși favorabilă, având în vedere faptul că rata natalității este în creștere la nivelul județului, fapt datorat inclusiv unei rate foarte bune a fertilității, iar rata mortalității înregistrează valori mult mai reduse față de situația de la nivel regional și național. Toate acestea evidențiază faptul că valorile sporului natural sunt în cea mai mare parte favorabile la nivelul județului.

În contextul în care rolul tinerilor este deosebit de important, atât pentru a echilibra structura demografică, cât și din perspectiva faptului că aceștia reprezintă generațiile care vor fi motorul schimbărilor sociale, economice și politice, ceea ce înseamnă ca ei vor avea un impact foarte puternic asupra dezvoltării zonei pe termen lung, este important de menționat rolul deosebit de important al municipiului Timișoara. Acesta reprezintă unul dintre cele mai importante centre universitare din țară și concentrează cele mai multe și variate oportunități pentru tineri de la nivelul întregului județ (fie orientate către oportunitățile de dezvoltare educaționale, de antreprenoriat, de incluziune socială etc, cât și orientate către petrecerea timpului liber, cultură etc). Este important ca acest avantaj să fie valorificat, consolidând poziția județului de atractor la nivel național pentru tineri și pentru talente.

ECONOMIA

Județul Timiș este unul dintre vectorii de creștere economică ai României, fiind un model de succes pentru întreaga țară. Atractivitatea economică a județului Timiș este determinată de o multitudine de factori, printre aceștia numărându-se și înalta calificare a forței de muncă, mai ales a celei STEM (știință, tehnologie, inginerie și matematică), mai puțin costisitoare comparativ cu cea existentă în alte zone din țară. Ceea ce caracterizează Banatul este faptul că aici prima universitate înființată a fost una tehnică, astfel că tradiția pentru activitățile ingineresti este extrem de importantă și reprezintă unul din avantajele competitive ale județului. Investitorii străini au înțeles acest avantaj, investind în mod deosebit în sectoarele puternic intensive în angajați STEM.

La nivel structural, economia s-a transformat treptat din una preponderent industrială, în una de tip terțiar, bazată din ce în ce mai mult pe servicii, iar producția industrială a început să devină tot mai mult intensivă în competențe profesionale de specialitate. Județul Timiș are totuși un potențial imens pentru investițiile private,

cu avantaje ce țin de existența unui parteneriat de succes cu administrația, universități active, mai ales cele tehnice, care colaborează cu mediul privat, are o poziționare geografică favorabilă, fiind un județ de graniță, are o tradiție industrială, o infrastructură care crește potențialul de progres, toate aceste avantaje, folosite într-un mod mai structurat și sustenabil, vor duce la creșterea calității vieții locuitorilor.

Mediul de afaceri este multicultural, având o deschidere spre cultura antreprenorială occidentală, aspect confirmat de prezența a numeroși investitori străini. Atractivitatea județului este dată și de următoarele atuuri, considerate elemente de diferențiere:

- cea mai mare valoare adăugată brută obținută din agricultură;
- lider la nivel național în cultura cerealelor, viticultură și în producția de carne de porc;
- al doilea cel mai mare număr de angajați din sectorul industrial;
- cel mai mare nivel de specializare al forței de muncă din UE în industria auto, cu salarii competitive, peste media europeană;
- al doilea cel mai mare stoc al investițiilor străine directe din țară;
- al doilea cel mai atractiv climat de business din perspectiva densității firmelor cu capital străin;
- lider la nivel național din perspectiva numărului de angajați în industriile și serviciile high-tech;
- al doilea cel mai mare nivel salarial din IT&C;
- cea mai bine remunerată activitate de telecomunicații de la nivel național;
- cea mai mare creștere a numărului absolvenților STEM de la nivel național;
- a doua cea mai redusă rată a șomajului, deși județul este unul dintre cele mai populate;
- cea mai mare valoare a exporturilor/capita, fiind unul dintre puținele județe care înregistrează excedent comercial etc.

Cu toate aceste avantaje, indicatorii macroeconomici arată că, din anul 2017, județul Timiș a pierdut poziția secundă în clasamentul național din perspectiva PIB-ului, ajungând pe locul trei, după municipiul București și județul Cluj, care l-a devansat pentru prima dată după anul 2002. În ultimii 7 ani, evoluțiile județului sunt ascendente, însă ritmul de creștere al PIB-ului, este mai puțin accelerat comparativ cu cel al Clujului. În ceea ce privește convergența reală, ultimii 7 ani au adus o creștere a PIB-ului/capita la standardul puterii de cumpărare cu 12 puncte procentuale, mai redusă comparativ cu cea a Clujului. Din perspectiva ritmului de creștere, așa-numita "catching-up policy", județul Timiș se situează sub media națională.

Se impun măsuri de sprijin pentru cel puțin următoarele tipuri de activități care ar reaseza județul pe poziția secundă în context național: IT&C, piața imobiliară (tranzacțiile imobiliare și construcțiile) și activitățile profesionale, științifice și tehnice (cu focus mare pe stimularea freelancing-ului). Activitățile de transformare industrială prin specializare inteligentă vor asigura un boost suplimentar de creștere, în condițiile respectării guvernanței multi-nivel.

Totodată, cu toate că forța de muncă este specializată și bine pregătită, mediul de afaceri reclamă lipsa acestora, în condițiile în care, în prezent, există un bazin de forță de muncă potențial disponibilă de peste 81.000 de persoane. Companiile întreprind acțiuni de atragere a forței de muncă din alte zone ale țării, în mod constant, mai ales pentru deservirea sectorului industrial. O strategie de retenție a talentelor, dar și de atragere a acestora, trebuie implementată pe termen lung, considerând că, până în anul 2050, populația aflată în pregătire profesională (elevii și studenții la cursurile de zi) se estimează că va scădea cu 34%.

Pe baza calculelor de trend, se estimează că, până în anul 2030, va exista o cerere cumulată de forță de muncă de peste 260 mii de persoane (cu studii superioare, studii medii sau muncitori; solicitați atât de sectorul public, cât și de cel privat, în scenariul în care nu se realizează nicio investiție strategică mare în sectorul industrial). De asemenea, în paralel, trebuie sprijinită crearea unor centre de reconversie și formare profesională care să asigure diversificarea și perfecționarea competențelor resurselor umane pentru a face față cerințelor joburilor viitorului.

O altă vulnerabilitate a județului este legată de dependența de companiile străine, acesta înregistrând o rată scăzută a antreprenoriatului local și o răspândire redusă a înreprinderilor autohtone în teritoriu, cu densități antreprenoriale reduse și cu o concentrare a bunăstării în zona municipiului Timișoara și a inelului teritorial al zonei de influență. Mediul de business autohton este fragil și dominat de microîntreprinderi și de companii mici. Nevoia de susținere a antreprenoriatului ca alternativă de ocupare trebuie să fie acoperită cu ajutorul **incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri creative și inovatoare** care să permită organizarea continuă a proceselor de descoperire antreprenorială. În tandem cu aceste structuri și pentru stimularea efervescenței startup-urilor, o măsură utilă ar fi înființarea unui **fond de investiții de tip high-risk/de inovare** care să sprijine ideile îndrăznețe.

Chiar dacă județul Timiș se bucură de un volum semnificativ al investițiilor străine directe, care oferă și cele mai mari salarii, distribuția capitalului în teritoriu este redusă. Astfel, se impune promovarea județului pentru atragerea de investiții private, străine sau autohtone, prin dezvoltarea unor **infrastructuri "satelit"** în câteva orașe din județ care să respecte cel puțin următoarele condiții: să fie structuri agile, rapid schimbabile, care să implice cetățeanul sau potențialul utilizator în procesul de co-creare, să fie deschise (să permită accesul companiilor private sau startup-urilor pay per use sau pe bază unor contracte de închiriere), asigurând transferul tehnologic și valorificarea ideilor inovatoare dezvoltate pe plan local.

Cu toate că agricultura joacă un rol important în dezvoltarea economică a județului, potențialul agricol nu este suficient exploatat, numai o mică parte din producția agricolă fiind prelucrată industrial în unități/centre de producție proprii. Lanțurile de distribuție sunt lungi de la producător la consumator prin prezența multor intermediari, astfel că se impune scurtarea acestora și **dezvoltarea unor capacități logistice pentru depozitarea și transportul producției agricole**.

Diagnosticul județului Timiș demonstrează multe similarități cu Gröningen (Olanda) în termeni de populație, număr de joburi, număr total de firme și număr de firme din industrie, număr de universități și profilul acestora, structură economică. Gröningen se axează pe agricultură și agrifood, healthcare și științele vieții, chimie (cu un focus pe chimie verde și materiale avansate), energie, WaterTech, logistică, digital și tech. Pentru creșterea sustenabilă a județului trebuie identificate soluții care să asigure păstrarea sau fortificarea avantajelor competitive de care acesta are nevoie în viitorul Industriei 4.0, antreprenoriatului, IT&C-ului și industriilor creative, iar Gröningen poate reprezenta un exemplu de succes și o sursă de inspirație.

Oportunitatea dezvoltării economiei circulare la nivel global determină județul să gândească instrumente de implementare a principiilor circulare, atât în mediul public, cât și în cel privat, indiferent de potențialul existent. Dezvoltarea unui program de tip "Timiș Circular Valley", cu multiple componente, printre care și promovarea unei culturi a circularității în județ, ar reprezenta un început bun.

Nișele potențiale de dezvoltare durabilă și specializare inteligentă, care pot genera venituri salariale mai mari și o creștere a calității vieții în județ, unde s-a putut observa un potențial mai ridicat comparativ cu alte județe din țară, de care ar trebui să se țină cont și la nivel județean, sunt: realizarea unor vehicule auto mai ușoare, cu o autonomie mare a bateriilor, consum optimizat, idei pentru confort sporit, interconectivitate, toate acestea sub impactul noilor revoluții industriale: Industry 4.0, Smart Mobility cu vehicule conectate și conducere autonomă, Smart Cities și Society 5.0. Un viitor mai conectat înseamnă mai multă electronică, soluții inteligente și sigure, ecologice pentru a combate schimbările climatice.

TURISM

În ceea ce privește atractivitatea turistică a județului Timiș, acesta dispune de un capital turistic bogat, cu numeroase atracții inedite, cum sunt resursele naturale și cele antropice unice care pot contura un produs complex pentru turiștii cu interese diverse. Cu toate acestea, județul se confruntă în unele cazuri cu un deficit din punct de vedere al percepției județului ca destinație turistică per ansamblu, municipiul Timișoara fiind punctul turistic-cultural central, ce cunoaște maximul de atractivitate pe timpul verii.

Există în prezent o varietate mare de evenimente gastronomice, culturale și de recreere în zona județului Timiș la care pot participa sute de turiști curioși de a avea parte de experiențe noi și inedite, dar care uneori sunt insuficient promovate în mediul social și digital. Cu toate acestea, notorietatea județului a crescut considerabil

dacă ar fi să ne raportăm la evoluția turiștilor sosiți în județ în ultimul deceniu – cu 87,68% mai mulți turiști români în anul 2019 față de anul 2010 și cu 74,56% mai mulți turiști străini în aceeași perioadă. Această creștere înregistrată la nivelul județului Timiș poate fi pusă și pe fondul notorietății crescute a municipiului Timișoara care este desemnată ca fiind Capitala Culturală Europeană în anul 2023 și care de-a lungul anilor și-a păstrat un specific cultural aparte, atrăgând anual un număr foarte mare de turiști pasionați de arhitectura din oraș.

Altfel spus, în prezent, elementele reprezentative ale județului, resursele naturale, resursele antropice, elementele de unicitate precum: cabanele silvice din Timiș de la Pișchia, Chevereșu, Fârdea și Cheia, sau cascada Cornet de lângă Lugoj, Peștera Albastră din Pietroasa sau Peștera Nelu Balaș din Nădrag și chiar unicul sat circular din România – satul Charlottenburg, nu sunt suficient exploatate în beneficiul comunității și nu susțin dezvoltarea economică locală prin turism la adevăratul lor potențial.

SERVICII PUBLICE

Serviciile de educație

Infrastructura de educație preuniversitară existentă în județul Timiș permite școlarizarea elevilor pentru toate ciclurile de studii, de la nivel antepreșcolar, până la cel secundar superior și postliceal, în fiecare UAT existând cel puțin o grădiniță și o școală. La nivel teritorial se observă o concentrare a unităților de învățământ liceal în cadrul mediului urban, fapt ce conduce la un necesar de deplasări zilnice a unei părți dintre elevii școlarizați din mediul rural către centrele urbane. Însă, o problemă recurentă la nivel județean este cea a lipsei finanțărilor destinate reabilitării și modernizării laboratoarelor didactice specializate (ex: pentru materii STEM, informatică), unitățile de învățământ dispunând de materiale învechite în majoritatea cazurilor.

Mai mult, din perspectiva nivelului de pregătire al elevilor care intră în examenul de bacalaureat, nivelul de promovabilitate în prima sesiune de examinare s-a situat în ultimii 3 ani sub media națională, în 2020 ajungând doar la 62,4%. La nivel instituțional, din cele 43 de licee doar în 15 au fost obținute rate de promovare medii peste media obținută la nivel național, iar 12 entități au înregistrat medii de promovare de sub 30%, existând astfel o diferență clară între liceele teoretice (9 cu medii de promovare de peste 90%) și cele tehnice sau tehnologice.

În plus, la nivel județean se observă o creștere a preferințelor elevilor și părinților acestora pentru studiile liceale cu profil teoretic în decursul ultimilor 4 ani analizați, în ciuda faptului că a fost diversificată oferta pentru profilurile tehnic (economic, mecanică, electronică, turism) și vocațional (artistic, sportiv), inclusiv prin creșterea numărului de parteneriate cu operatori economici pentru realizarea practicii.

Un alt punct forte al sistemului de educație din Timiș este prezența a 5 instituții de învățământ superior acreditate, cu 246 de specializări pentru studii de licență și 122 de master. Majoritatea acestor specializări se desfășoară în municipiul reședință de județ, Timișoara fiind văzut ca un centru universitar de importanță națională, ce atrage peste 40000 de studenți din județ și din țară, pentru care se află în competiție cu centrele universitare din București, Cluj-Napoca și Iași. În privința atractivității, cele mai căutate domenii științifice din cadrul universităților timișorene sunt medicina, științele economice și ingineria mecanică, cumulând aproape un sfert din numărul total de studenți din județul Timiș.

Serviciile de sănătate

Spitalele de pe teritoriul județului Timiș reprezintă 45% din totalul celor de pe teritoriul Regiunii de Dezvoltare Vest (atât cele publice, cât și cele private), majoritatea acestora fiind concentrate în municipiul Timișoara. Din perspectiva accesibilității populației județului la serviciile medicale din cadrul spitalelor, se remarcă îndeosebi în extremitățile de nord-vest și sud-vest faptul că durata de deplasare până la o astfel de unitate sanitară depășește 30 de minute. Infrastructura medicală din județ este cel mai bine dezvoltată la nivelul așezărilor urbane, îndeosebi în municipiul Timișoara unde există atât unități sanitare în sistemul public, cât și în cel privat.

Tot la nivelul municipiului reședință de județ se remarcă și primii pași în direcția eSănătății, astfel că există elemente de digitalizare ce se remarcă prin prezența telemedicinii, a sistemelor informatice etc în cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara. În ceea ce privește întreg mediul urban, deși conform Legii nr.351/2001 este obligatoriu ca pe teritoriul orașelor/municipiilor să existe un spital public, acesta fiind una dintre dotările de bază, în orașele Buziaș, Recaș, Ciacova și Gătaia nu există. Cu atât mai mult este o problemă cu cât, în afara municipiilor Timișoara și Lugoj, în restul județului nu există unități sanitare private care să contribuie la completarea celor publice. În acest context, deși județul Timiș se poziționează la nivel național pe prima poziție din perspectiva speranței de viață, acesta înregistrează multe tipuri de afecțiuni cu valori îngrijorătoare asociate nivelului de morbiditate, ceea ce atrage atenția asupra necesității implementării cu prioritate a unor măsuri ce vizează serviciile de medicină primară. Mai mult, încă se observă în teritoriu comune unde nu există nici măcar un cabinet medical de familie, acestea fiind Bara, Beba Veche, Secaș și Otelec. În cazul tuturor celorlalte localități din mediul rural, cu excepția cabinetelor medicale familiale, a cabinetelor stomatologice și a farmaciilor, care se regăsesc în majoritatea comunelor, pentru celelalte tipuri de servicii medicale populația este nevoită să se deplaseze către așezările urbane. Totodată, există comune în cadrul cărora numărul medicilor de familie este prea mic, astfel că în localitățile Giroc, Coșteiu și Dumbrăvița numărul de locuitor ce revin unui medic de familie depășește valoarea de 3.000, aceasta fiind limita maximă impusă de Ministerul Sănătății.

În ceea ce privește personalul medical, județul Timiș beneficiază de prezența Universității de Medicină și Farmacie „Victor Babeș”, astfel că există posibilitatea de specializare în acest domeniu, formându-se noi generații de cadre medicale, iar în ceea ce privește oportunitatea pentru studenți, aceștia pot fi implicați în activități de voluntariat în cadrul unităților sanitare din județ. În acest context, numărul cadrelor medicale este în creștere, cea mai accentuată evoluție fiind înregistrată în mediul privat ca urmare a dezvoltării antreprenoriatului în domeniul medical.

Serviciile sociale

Din punct de vedere al serviciilor sociale, acestea nu sunt suficient dezvoltate în special ca prezență teritorială. Cea mai mare problemă este remarcată în contextul grupurilor vulnerabile, fiind nevoie de realizarea unui sistem integrat de servicii sociale care să contribuie la sporirea accesului populației la educație, consiliere și sprijin în vederea ocupării pe piața muncii etc. Mai mult, potențialul de furnizare a serviciilor sociale la nivelul județului constă în crearea unor structuri asociative care să includă actori relevanți din mediul public, privat și ONG-uri (se remarcă prezența unora care sunt deja foarte active) care să facă lobby pentru dezvoltarea de servicii sociale și să identifice oportunități de parteneriate și dezvoltare în acest domeniu.

Infrastructura, activitățile și serviciile culturale

În ceea ce privește domeniul culturii, sportului și agrementului, județul Timiș dispune de o ofertă bine dezvoltată fiind caracterizat de o gamă diversificată de activități de petrecere a timpului liber. Din punct de vedere al ofertei culturale, deși bogată, aceasta se confruntă însă în unele cazuri cu o insuficiență, o stare precară sau o dotare redusă a infrastructurii culturale sau a clădirilor de patrimoniu, în special în zonele rurale, unde este necesară amenajarea și / sau dotarea unor spații culturale atractive. În plus, oferta culturală a județului Timiș nu este suficient de atractivă pentru comunitatea locală din mediul rural, acest lucru fiind pus pe fondul unei promovări insuficiente / inadecvate a acesteia, care să fie bazată pe educarea publicului local și promovarea mai sporit a patrimoniului cultural (material și imaterial) în zonele rurale cu specific autentic și bogat în patrimoniu. O altă provocare majoră a județului o reprezintă polarizarea puternică a municipiului Timișoara pe scena cultural-artistică la nivel județean și național, fapt ce duce la o slabă notorietate a celorlalte resurse culturale de pe teritoriul județului Timiș.

Cu toate acestea, județul Timiș își poate baza viitoarele dezvoltări pe numeroasele atuuri existente din punct de vedere al ofertei culturale, de la diversitatea ofertei culturale, la elementele valoroase de patrimoniu cultural material (constituit din monumentele istorice ce reflectă epocile istoriei județului Timiș, începând cu primele perioade și culminând cu monumente industriale sau ale tehnicii din secolul al-XX-lea, precum și o serie de monumente arheologice complexe paleolitice, așezări și necropole din neolitic, eneolitic, epoca bronzului și din prima epocă a fierului sau așezări de factură dacică și daco-romană) și imaterial (constituit din tradițiile și obiceiurile locale, moștenirea culturală existentă, precum și instrumentele, obiectele, artefactele și spațiile culturale asociate și în special multiculturalitatea existentă). Mai mult, având în vedere prezența în județul Timiș a peste 380 de asociații și fundații în sectorul cultural și creativ, mediul privat și independent ar trebui să fie mult mai des implicat și susținut de autoritățile publice pentru implementarea unor noi inițiative culturale în beneficiul comunității locale și nu numai.

Infrastructura, activitățile și serviciile pentru sport și agrement

În ceea ce privește domeniul culturii, sportului și agrementului, județul Timiș dispune de o ofertă bine dezvoltată fiind caracterizat de o gamă diversificată de activități de petrecere a timpului liber. Din punct de vedere al ofertei culturale, deși bogată, aceasta se confruntă în unele cazuri cu o insuficiență, o stare precară sau o dotare deficitară a infrastructurii culturale sau a clădirilor de patrimoniu. Totodată, se observă o discrepanță între mediul urban (în special municipiul Timișoara), ce polarizează activitățile și serviciile culturale, și mediul rural, unde este necesară amenajarea și / sau dotarea unor spații culturale atractive, dar și o mai bună adecvare la profilul comunității și promovare a ofertei culturale, însoțită de activități privind educarea publicului local și promovarea patrimoniului cultural (material și imaterial) în zonele rurale cu specific autentic și bogat în patrimoniu. O altă provocare majoră a județului o reprezintă polarizarea puternică a municipiului Timișoara pe scena cultural-artistică la nivel județean și național, fapt ce duce la o slabă notorietate a celorlalte resurse culturale de pe teritoriul județului Timiș. Astfel, deși județul Timiș are un patrimoniu cultural și material bogat, diversitatea culturală și profilul multi-etnic reprezentând competențe distinctive importante, acest potențial este insuficient valorificat, dacă ne raportăm la actul cultural și impactul la nivelul populației din întreg teritoriul județean, și la identitatea și notorietatea încă în curs de dezvoltare.

În ceea ce privește domeniul sportului și agrementului, județul Timiș este caracterizat de un acces sporit la dotări sportive, cu o infrastructură sportivă competitivă la nivel național și cu o diversitate ridicată din punct de vedere al numeroaselor discipline practicate. Cu toate acestea, majoritatea infrastructurilor sportive majore se află preponderent în municipiul Timișoara, aici fiind și locul unde se desfășoară majoritatea competițiilor și evenimentelor sportive, observându-se astfel un acces mai redus la evenimente și infrastructură sportivă al populației din mediul rural. Totodată, se remarcă interesul sporit al autorităților publice față de domeniul sportiv, fapt vizibil prin tendința de creștere a investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii sportive prin dotări precum complexuri sportive, bazine de înot și săli de sport, inclusiv în zonele rurale.

În același timp, cadrul natural al județului este favorabil desfășurării a numeroase activități de agrement în aer liber. Majoritatea obiectivelor din județ sunt concentrate în municipiul Timișoara, însă pot fi descoperite locuri deosebite pe întreg teritoriul județului: Parcul Natural Lunca Mureșului, Pădurea Cenad, Insula Mare Cenad, Insulele Igrish, Rezervația Naturală Lunca Pogănișului, Rezervația Ornitologică, Mlaștinile Satchinez, Rezervația Ornitologică Beba Veche, Lacul Surduc sau Parcul Dendrologic de la Buziaș și Bazoș. Pe lângă toate acestea, în zona centrală a municipiului reședință de județ, parcurile, scuarurile verzi, piețele, locurile de joacă și terenurile de sport fac parte din oferta cea mai la îndemână pentru loisir și sunt în general bine amenajate și întreținute. De asemenea, prezența cursului râului Bega și a unor vaste suprafețe amenajate adiacente acestuia îl pune pe harta atracțiilor importante din oraș.

UTILITĂȚI PUBLICE

Alimentarea cu apă și colectarea apelor uzate

Pentru asigurarea consumului de apă, Județul Timiș beneficiază de resurse de apă de suprafață și subterane suficiente pentru satisfacerea a cerințelor de apă. Satisfacerea cerințelor de apă pe termen mediu și lung, necesită proiecte majore de redistribuire în timp și spațiu a resurselor de apă (transferuri inter-bazinale, noi acumulări de apă, ș.a.).

Calitatea apei de suprafață se înscrie în parametrii normelor naționale în vigoare. Apa subterană prezintă nivele semnificative de amoniu și concentrații de nitriți și nitrați. Noile surse de apă de subterană necesită studii suplimentare privind calitatea apei captate.

Alimentarea cu apă în sistem centralizat a populației județului a crescut constant în ultimii 10 ani, având o creștere semnificativă, de cca. 20%, începând din anul 2015. Infrastructura de apă potabilă existentă în localitățile județului a crescut în aceeași perioadă, ca urmare a investițiilor de reabilitare și modernizare, precum și a extinderii sistemului de contorizare a consumului de apă potabilă.

Canalizarea și epurarea apelor uzate colectate la nivel județean a crescut în ultimii 10 ani, cu cca. 18%, infrastructura de canalizare având o creștere accentuată în perioada 2016-2019, ceea ce indică creșterea investițiilor pentru înființarea acesteia. O situație deosebită se observă la nivelul anului 2019 față de anii precedenți, când a avut loc o creștere însemnată a racordărilor consumatorilor la sistemele de canalizare fără epurare, de cca. 13.554 persoane. Situația pune în pericol calitatea surselor de apă ale sistemelor de alimentare cu apă prin evacuarea apelor uzate direct în cursurile de apă sau în stratul freatic de apă subterană.

În mediul rural, problema majoră o ridică ponderea mare, de cca. 50,5%, a localităților care au infrastructură de alimentare cu apă și nu au infrastructură de canalizare și epurare a apei uzate rezultate.

Administrația județeană, prin Direcția de investiții și management al proiectelor, are finanțate prin Planul Național de Dezvoltare Locală - PNDL - etapele I și II, investiții de modernizare și înființare a sistemelor de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, aflate în diverse stadii de realizare. Localitățile care au beneficiat de aceste finanțări sunt mun. Lugoj, orașele Făget, Gătaia, Jimbolia și 43 de comune.

Alimentarea cu energie termică

În județul Timiș, în anul 2019, se distribuia energie termică în sistem centralizat în Municipiul Timișoara și în Comuna Lovrin.

Energia termică distribuită în municipiul Timișoara a scăzut în perioada 2007-2019, în anul 2019 fiind distribuită cca. 44% din cantitatea de energie termică distribuită în anul 2007. Principala cauză a reducerii energiei termice distribuite o reprezintă debranșările consumatorilor casnici (principalul consumator) cauzate de starea precară a rețelei de termoficare învechite, care generează pierderi ce sunt plătite de către consumatori/populație. Între 2011-2020, a scăzut numărul total de apartamente racordate la SACET Timișoara (de la 78800 în anul 2011, la 56533 în anul 2020) cu 22267 apartamente, numărul total al cererilor de deconectare individuală fiind de 26843. Până în prezent au fost reabilitate cca. 20,6 km din rețeaua primară și 57,8 km din rețeaua secundară de termoficare din municipiul Timișoara, fiind necesară continuarea lucrărilor de reabilitare pentru cca. 53,2 km rețea primară și cca. 186,5 km rețea secundară de termoficare. De asemenea, 68 de puncte termice au fost modernizate integral, fiind necesare măsuri pentru modernizarea celorlalte 49 de puncte termice ne-modernizate.

Existența și implementarea proiectelor de transformare a centralelor termice de cartier în CET, precum și de folosire a biomasei ca și combustibil adițional în cadrul CET Sud vor duce la creșterea eficienței energetice a SACET în municipiul Timișoara.

Utilizarea apei geotermale ca sursă pentru producerea energiei termice în centrala termică geotermală din comuna Lovrin, prin care sunt încălzite clădirile publice, 110 apartamente și 20 case, precum și existența

proiectelor de utilizare a energiei geotermale în Orașul Pecica, comunele Gottlob și Șandra, constituie acțiuni importante pentru extinderea utilizării sursei geotermale existentă în județ.

Majoritatea clădirilor sunt construcții mai vechi de 30 de ani, cu un grad de izolare termică redusă, fapt ce conduce la inconfort termic, consum mare de energie necesară pentru încălzire, apariția condensului, fiind necesare măsuri de creștere a eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale din județ.

Alimentarea cu gaze naturale și fluide combustibile

Teritoriul județului Timiș este traversat de Culoarul Sudic Est-Vest (Brua Giurgiu - Nădlac) de conducte de transport gaze naturale de presiune înaltă și de conducte de transport către vestul județului, conducte ce aparțin Sistemului Național de Transport Gaze Naturale, operat de Transgaz SA.

În perioada 2007-2019, atât numărul UAT urbane cât și al celor rurale alimentate cu gaze naturale a rămas constant, de 7 localități urbane, respectiv 27 comune, astfel că, principala disfuncționalitate o constituie racordarea greoaie a localităților (orașe și comune) la rețele, ajungându-se la costuri foarte ridicate. Dintr-un total de 10 localități urbane din județ, municipiul Timișoara, municipiul Lugoj, orașele Buziaș, Deta, Jimbolia, Receaș, Sânnicolau Mare dispun de sisteme de distribuție gaze naturale; orașele Ciacova, Făget și Gătaia nu sunt alimentate cu gaze naturale. Pe de altă parte, din cauza epuizării naturale a zăcămintelor de gaze naturale din județ, ultimul din zonă aflat în exploatare fiind cel din localitatea Partoș (zona Deta), epuizat la începutul anului 2021, alimentarea cu gaze naturale a mai multor localități din județul Timiș suferă întreruperi, în special în sezonul rece, când necesarul este mai ridicat. În acest context, obligația de identificare și implementare a unor soluții de conectare la Sistemul Național de Transport Gaze Naturale revine distribuitorilor locali, în colaborare cu Transgaz. Printre localitățile cele mai afectate de această problemă se numără Deta, Banloc, Denta, Voiteg și Stamora Moravița. Într-o situație vulnerabilă se află și Sânnicolau Mare, în perspectiva epuizării resurselor de gaze. La nivel județean s-au demarat procedurile necesare obținerii conectării la SNT a zonelor Deta și Sânnicolau Mare, urmate apoi de zona Făget.

În perioada 2007-2019 rețeaua de distribuție gaze naturale a municipiului Timișoara a crescut cu 106,2 km, acoperind majoritatea străzilor din localitate, fiind și cea mai lungă rețea de distribuție gaze din județ. În celelalte localități urbane, lungimea rețelei de distribuție depășește lungimea străzilor orășenești, acoperind astfel întreaga localitate, excepție făcând Orașul Sânnicolau Mare unde lungimea rețelei de distribuție gaze este cca. 70% din lungimea străzilor orășenești, fiind necesare lucrări de extindere a rețelei de distribuție gaze.

În perioada 2007-2019, se constată o creștere atât a cantității totale a gazelor naturale distribuite cât și a cantității de gaze distribuite consumatorilor casnici, ca urmare a extinderii rețelelor de distribuție către noi consumatori și instalării de sisteme individuale de încălzire.

În județul Timiș au fost constituite cinci asociații de dezvoltare intercomunitară: ADI Gaz Vest, ADI Gaz Sud, ADI Gaz Centru, ADI Gaz Est, ADI Gaz Nord în scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatarei, monitorizării și gestionării serviciului de alimentare cu gaze naturale în UAT componente.

Existența zăcămintelor de petrol la: Beba Veche, Satchinez, Șandra; petrol și gaze naturale la: Șandra, Dudeștii Vechi, Lovrin, Teremia Mare, Variaș, Călacea (comuna Ortisoara); gaze naturale la: Deta, Buziaș, Sânnicolau Mare (vulnerabil, în perspectiva epuizării resurselor de gaze), Peciu Nou constituie elemente de diversificare a resurselor energetice ale județului.

Infrastructura energetică și telecomunicații

În județul Timiș, alimentarea cu energie electrică este bine dezvoltată prin rețelele de transport și distribuție existente. Utilizarea energiei regenerabile la nivelul județului Timiș, constă, în principal, din energie solară și hidro, dar investitorii sunt, în cea mai mare parte, privați, iar centralele au puteri mici.

O problemă identificată în analiza situației existente este capacitatea scăzută de producție a energiei electrice la nivel de județ.

O altă problemă este reprezentată de procentul mic de UAT (24,24%) în care este organizat serviciul de iluminat public. În această categorie sunt incluse toate localitățile urbane și o parte a localităților rurale din județ. Astfel, rezultă că trei sferturi din localitățile județului, din zona rurală, nu au serviciul de iluminat public organizat.

Sursele regenerabile de energie existente nu sunt valorificate corespunzător, mai ales biomasa, biogazul și deșeurile municipale. Investițiile în centrale care utilizează sursele regenerabile de energie sunt predominant private, interesul administrațiilor locale fiind scăzut.

La nivelul județului Timiș există un decalaj între zonele urbane și rurale privind accesul corespunzător la rețeaua de telecomunicații, o mare parte a localităților rurale neavând acces la comunicații electronice în bandă largă, iar în contextul dezvoltării noilor tehnologii, modernizarea și extinderea serviciilor de comunicații electronice pe tot teritoriul județului sunt deficitare.

Gestiunea deșeurilor

În ciuda investițiilor importante din ultimii ani, **infrastructura de gestionare a deșeurilor din județul Timiș rămâne incompletă**. Deșeurile biodegradabile sunt încă insuficient valorificate, iar județul nu dispune de un depozit de deșeuri inerte, de o instalație pentru tratarea deșeurilor de origine animală sau de instalații pentru valorificarea nămolurilor rezultate în urma epurării apelor uzate menajere.

TRANSPORT ȘI MOBILITATE

MEDIU ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

Județul Timiș beneficiază de caracteristici fizico-geografice favorabile dezvoltării: prezența resurselor de subsol (**hidrocarburi** în vestul județului, izvoare de **ape minerale și ape geotermale** de-a lungul liniilor de falie), un potențial ridicat de **utilizare a energiei solare** (în vestul județului) și **soluri fertile** (38% din suprafața agricolă acoperită de studii pedologice încadrată în clasele I și II de calitate). Principalele restricții sunt determinate de situarea celei mai mari părți a teritoriului județean într-o **câmpie joasă de divagare**, cu procese geomorfologice accentuate ce determină sărăturarea solurilor, și cu un **risc semnificativ la inundații pe principalele râuri** (Mureș, Timiș, Bega, Bârzava), risc parțial atenuat de lucrările hidrotehnice realizate. Județul are un **deficit de vegetație forestieră** (doar 11 % din suprafață ocupată de fond forestier, concentrat în estul județului), însă prezintă o biodiversitate ridicată. Există **30 de situri Natura 2000**, concentrate în zona montană din estul județului și de-a lungul principalelor râuri, inclusiv în Parcul Natural Lunca Mureșului Inferior (**zonă umedă de importanță internațională**). Majoritatea ariilor naturale protejate nu au însă planuri de management aprobate, fiind de altfel insuficient promovate și valorificate.

Calitatea aerului este afectată în special în zonele urbane (valori ridicate ale concentrației de particule în suspensie PM₁₀) și în zonele cu **depozite de deșeuri** (depozitul de zgură și cenușă de la Utvin, cel de deșeuri nepericuloase de la Ghizelea). Fermele porcine din sudul și vestul județului afectează calitatea apelor și a solurilor contribuind, alături de lipsa sistemelor de canalizare și de utilizarea excesivă a îngrășămintelor, la problema poluării cu nitrați (14 UAT-uri cu **concentrații mari de nitrați**). Zonele de extracție și depozitare a hidrocarburilor sunt strâns legate de cele **28 de situri contaminate și potențial-contaminate** de pe teritoriul județului.

Se remarcă tendința de creștere a numărului anual de zile tropicale și de creștere a intensității precipitațiilor, fiind necesare măsuri pentru creșterea rezilienței teritoriului județean la riscurile naturale existente - în prezent 46 UATB-uri sunt potențial afectate de inundații, 4 comune prezintă un **potențial ridicat de producere a**

alunecărilor de teren (nord-estul județului) și 22 UATB-uri pot fi afectate de incendii de pădure. De asemenea, județul Timiș se află în **a doua zonă seismică a țării** (zona Banat).

CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Diagnosticul capacității administrative a aparatului de specialitate a Consiliului Județean Timiș are ca scop evidențierea aspectelor care necesită intervenții pentru a fi îmbunătățite, precum și evidențierea aspectelor în care au fost realizate progrese pe parcursul perioadelor analizate.

Noua Organigramă a Consiliului Județean Timiș prezintă o structură bine definită la nivelul aparatului de specialitate prin care au fost create posturi dedicate funcționarilor publici specializați în fonduri europene. Posturile urmează să fie ocupate în funcție de necesarul volumului de muncă creat în urma demarării implementării proiectelor cu finanțare externă, asigurând faptul că nu va exista situația unui deficit de resurse umane în acest sens.

În proporție de 16% din posturile create în Organigramă sunt posturi vacante, existând potențialul unei creșteri a capacității administrative prin prisma creșterii numărului funcționarilor publici. Una dintre recomandări legate de natura resurselor umane este creșterea efectivului de personal prin angajarea persoanelor care fac parte dintr-o grupă de vârstă tânără, recomandare formulată în urma constatării existenței unui efectiv de personal relativ îmbătrânit la nivelul Consiliului Județean Timiș.

Cuantumul resurselor financiare alocate pentru investiții a crescut treptat pe parcursul perioadei 2017 – 2019, dar trebuie acordată o atenție asupra evoluției datoriei publice locale în raport cu evoluția veniturilor totale, observația fiind motivată de creșterea datoriilor și scăderea veniturilor în perioada 2017 – 2019. În comparație cu alte consilii județene, instituția nu a fost performantă în atragerea investițiilor din fonduri externe în perioada de programare 2014 – 2020. Astfel, este necesară îmbunătățirea capacității administrative cu scopul accesării unui volum mai mare de investiții pe parcursul următoarei perioade de programare.

Procesul de digitalizare a aparatului de specialitate al Consiliului Județean Timiș este într-un stadiu avansat de dezvoltare, instituția utilizând sisteme informatice pentru majoritatea serviciilor furnizate publicului, precum și pentru gestionarea activităților administrative din cadrul instituției.

Având în vedere impedimentele create de numărul mare de posturi vacante de arhitect-șef la nivelul administrației publice locale, în județul Timiș toate posturile de arhitect-șef sunt ocupate, asigurând fluxul documentelor tehnice necesare sectoarelor a căror nevoie de dezvoltare implică activități de urbanism. În schimb, funcția de audit public intern nu este asigurată la nivelul unui număr relativ mare de UAT-uri din județul Timiș, motiv pentru care pot apărea impedimente din cauza imposibilității raportării activităților către administrația publică centrală. O altă constatare este legată de numărul funcționarilor publici din UAT-uri care depășește pragul impus de autoritățile publice centrale. Acest fenomen denotă o lipsă a eficienței alocării resurselor umane în cadrul unui număr semnificativ de UAT-uri din județul Timiș.

Poziția geografică a județului Timiș permite existența relațiilor de cooperare între UAT-uri cu structuri similare aflate la frontierele țărilor învecinate. Astfel de relații au fost dezvoltate și menținute între CJ Timiș și structuri similare din țări învecinate pe parcursul unei perioade îndelungate de timp. În ceea ce privește dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității, există un număr semnificativ de asociații (GAL și ADI) constituite pentru a realiza investiții în zone de interes pentru dezvoltarea județului.

13. ANEXE

13.1. ANEXE CONTEXT STRATEGIC

13.1.1. OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE PENTRU PERIOADA 2021-2027

TABEL 118. OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE PENTRU PERIOADA 2021-2027

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
1. O Europă mai inteligentă	(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	CCO 01 Întreprinderi care beneficiază de sprijin pentru inovare CCO 02 Cercetători care lucrează în centre de cercetare care beneficiază de sprijin	CCR 01 IMM-uri care introduc inovații în materie de produse, procese, comercializare sau organizare
	(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	CCO 03 Întreprinderi și instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta produse, servicii și aplicații digitale	CCR 02 Utilizatori suplimentari de noi produse, servicii și aplicații digitale dezvoltate de întreprinderi și instituții publice
	(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	CCO 04 IMM-uri care beneficiază de sprijin pentru a crea locuri de muncă și creștere economică	CCR 03 Locuri de muncă create în IMM-urile care beneficiază de sprijin
	(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	CCO 05 IMM-uri care investesc în dezvoltarea competențelor	CCR 04 Angajați ai IMM-urilor care beneficiază de formare în vederea dezvoltării competențelor
2. O Europă mai ecologică	(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică	CCO 06 Investiții în măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice	CCR 05 Beneficiari cu o clasificare energetică îmbunătățită
	(ii) Promovarea energiei din surse regenerabile	CCO 07 Capacitate suplimentară de producție a energiei din surse regenerabile	CCR 06 Volum de energie din surse regenerabile suplimentar produsă
	(iii) Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente	CCO 08 Sisteme digitale de gestionare dezvoltate pentru rețele inteligente	CCR 07 Utilizatori suplimentari conectați la rețele inteligente
	(iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor	CCO 09 Sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de alertă și de reacție în caz de dezastre	CCR 08 Populația suplimentară care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor, incendiilor forestiere și a altor dezastre naturale legate de climă
	(v) Promovarea gestionării	CCO 10 Capacități noi sau	CCR 09 Sisteme noi sau

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
	durabile a apelor	modernizate pentru tratarea apelor uzate	modernizate de monitorizare, de alertă și de reacție în caz de dezastre
	(vi) Promovarea tranziției la o economie circulară	CCO 11 Capacități noi sau modernizate pentru reciclarea deșeurilor	CCR 10 Deșeuri suplimentare reciclate
	(vii) Dezvoltarea biodiversității, a infrastructurii ecologice în mediul urban și reducerea poluării	CCO 12 Suprafața infrastructurii verzi în zonele urbane	CCR 11 Populația care beneficiază de măsuri privind calitatea aerului
3. O Europă mai conectată	(i) Îmbunătățirea conectivității digitale	CCO 13 Gospodării și întreprinderi suplimentare care beneficiază de acoperire prin rețele în bandă largă de foarte mare capacitate	CCR 12 Gospodării și întreprinderi suplimentare cu abonamente la servicii de bandă largă prin rețele de foarte mare capacitate
	(ii) Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală	CCO 14 Rețeaua TEN-T rutieră: Drumuri noi și modernizate	CCR 13 Timp câștigat datorită îmbunătățirii infrastructurii rutiere
	(iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	CCO 15 Rețeaua TEN-T feroviară: Căi ferate noi și modernizate	CCR 14 Numărul anual de pasageri deserviți de transporturi feroviare îmbunătățite
	(iv) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile	CCO 16 Extinderea și modernizarea liniilor de tramvai și de metrou	CCR 15 Numărul anual de utilizatorii deserviți de linii de tramvai și de metrou noi și modernizate
4. O Europă mai socială	(i) Sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale	CCO 17 Numărul anual de șomeri care beneficiază de servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă	CCR 16 Persoane aflate în căutarea unui loc de muncă care utilizează anual servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă
	(ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	CCO 18 Capacități noi sau modernizate pentru infrastructurile de îngrijire a copiilor și din domeniul învățământului	CCR 17 Numărul anual de utilizatorii care beneficiază de infrastructuri noi sau modernizate de îngrijire a copiilor și din domeniul învățământului
	(iii) Îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migraților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri	CCO 19 Capacități suplimentare ale infrastructurilor de primire înființate sau modernizate	CCR 18 Numărul anual de utilizatori care beneficiază de infrastructuri de primire noi și îmbunătățite și de locuințe

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
	integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale (iv) Asigurarea egalității de acces la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență primară		
5. O Europă mai aproape de cetățeni	(i) Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a dezvoltării patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane	CCO 20 Capacități noi sau modernizate pentru infrastructurile din domeniul sănătății CCO 21 Populația care beneficiază de strategii de dezvoltare urbană integrată	CCR 19 Populația cu acces la servicii de sănătate îmbunătățite

Sursa: Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune

13.1.2. ALOCARE PNRR PENTRU FIECARE DIN CEI 6 PILONI

TABEL 119. ALOCARE PNRR PENTRU FIECARE DIN CEI 6 PILONI

PILOT	COMPONENTĂ	BUGET ÎNȚIAL DE NEGOCIERE (MIL. EUR)
Pilonul I Tranziție Verde	I.1. Sistemul național de gestionare a apei: acces la apă și canalizare, irigații, dezmlăștiniri, lucrări de combatere a eroziunii solului și intervenții active în atmosferă	4,000
	I.2 Împădurim România și protejăm biodiversitatea	1,500
	I.3 Managementul deșeurilor, colectare selectivă și economie circulară	1,300
	I.4 Transport feroviar și mobilitate urbană	5,000
	I.5 Valul renovării Fondul pentru reabilitarea verde și seismică	2,200
	I.6 Energie regenerabilă și eficiență energetică	1,300
Total Pilon I	15,300 mil. EUR (aprox. 37.2% din total)	
Pilonul II Transformare digitală	II.1 Cloud guvernamental și sisteme digitale interconectate în administrația publică, semnătură și identitate electronică, promovarea investițiilor cu valoare adăugată mare în TIC	2,590
	II.2 România Educată Digitalizarea educației	780
	II.3 Broadband și 5G	650
Total Pilon II	4,020 mil. EUR (aprox. 9.7% din total)	
Pilonul III Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii	III.1 Reforma sistemului de pensii și reforme fiscale	110
	III.2 Investiții și instrumente financiare pentru sectorul privat și reforma companiilor de stat	2,405
	III.3 România Educată Învățământ dual, tehnic și profesional	630
	III.4 Cercetare, Dezvoltare și Inovare	510
	III.5 Dezvoltarea infrastructurii de gaz natural în amestec cu hidrogen și alte gaze verzi	600
	III.6 România Creativă (industrii creative)	77
	III.7 Transport rutier și autostrăzi	4,500
Total Pilon III	8,832 mil. EUR (aprox. 21.5% din total)	
Pilonul IV Coeziune socială și teritorială	IV.1 Fondul de reziliență pentru localități	4,000
	IV.2 Fondul pentru dezvoltare comunitară în rural și zone urbane	400

PILOT	COMPONENTĂ	BUGET ÎNȚIAL DE NEGOCIERE (MIL. EUR)
	sărace	
	IV.3 Infrastructură socială și cămine de bătrâni	250
	IV.4 România Velo Încurajarea transportului și turismului pe bicicletă, pedestru și alte forme nemotorizate	120
	IV.5 România Atractivă	400
Total Pilon IV	5,170 mil. EUR (aprox. 12.6% din total)	
Pilonul V Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională	V.1 Fondul pentru Spitale. Creșterea accesului la Sănătate	3,000
	V.2. Reziliență în situații de criză	700
	V.3 România Educată infrastructură școlară și universitară	2,000
	V.4 Încurajarea formalizării muncii și introducerea Venitului Minim de Incluziune	567
	V.5 Reforma administrației publice, salarizarea unitară, dialog social și creșterea eficienței justiției	148
	V.6 Fondul de reziliență a societății civile	100
Total Pilon V	6,515 mil. EUR (aprox. 15.8% din total)	
Pilonul VI Politici pentru generația următoare, copii și tineri	VI.1 România Educată - Programul național de reducere a abandonului școlar	636
	VI.2 Granturi pentru tineret și sport	300
	VI.3 România Educată - Programul Național pentru Creșe	370
Total Pilon VI	1,306 mil. EUR (aprox. 3.2% din total)	
Total	41,143 mil. EUR	

Sursa: PNRR Martie 2021

13.2. ANEXE TURISM

13.2.1. O SELECȚIE A PRINCIPALELOR RESURSE TURISTICE NATURALE DIN JUDEȚUL TIMIȘ

PARCUL NATURAL LUNCA MUREȘULUI | Parcul Natural Lunca Mureșului se află pe lista zonelor umede de importanță internațională. Parcul are o suprafață de peste 17.400ha și face parte din rețeaua europeană „Natura 2000” pentru protejarea și conservarea zonelor umede și a speciilor de faună și floră caracteristice acestui tip de ecosistem. Biodiversitatea este ridicată, iar în cele 9 habitate prezente se remarcă cel puțin 1.000 de specii de plante, 3.000 de specii de nevertebrate, 200 de specii de păsări, 55 de specii de pești, 40 de specii de mamifere și 10 specii de amfibieni.³⁸⁵

În cadrul Parcului Natural Lunca Mureșului există patru zone strict protejate, ce se întind și pe suprafața județului Timiș și unde sunt interzise orice fel de activități de exploatare a resurselor naturale. Acestea sunt:

Prundul Mare Rezervația naturală Prundul Mare este cea mai sălbatică porțiune a parcului. Această rezervație este reprezentată de o zonă cu prunduri, lunci de câmpie, pâlcuri de pădure, pajiști și zone umede cu stuf și papură. Aici se află una din cele mai spectaculoase bălți ale parcului, Balta Bezdin. Printre stuf și papură, acolo unde există ochiuri de apă limpede, se află o suprafață mai mică de jumătate de hectar acoperită cu nufăr alb. Tot în această rezervație se găsesc și câteva specii rare de orhidee.

Pădurea Cenad Această arie forestieră strict protejată, cuprinde o diversitate arboricolă de stejar, frasin, salcie și plop. Se află situată pe malul stâng al Mureșului și cuprinde și o serie de insule, printre care Insula Mare Cenad și Insulele Igrîș.

Insula Mare Cenad Această arie protejată se află pe teritoriul administrativ al comunei Cenad. Este caracterizată de prezența depunerilor de aluviuni nisipoase și a grindurilor de argile lacustre.

Insulele Igrîș Aceste mici insule oferă condițiile de habitat optime pentru găzduirea, hrănirea și cuibărirea mai multor specii avifaunistice. Printre păsările migratoare prezente aici menționăm: egreta mică, stârcul roșu, galben și de noapte și barza neagră.

Printre cele mai recomandate activități se numără plimbările cu canoe de-a lungul cursului râului Mureș, plimbările cu bicicleta sau pe jos pe numeroasele drumuri și poteci din interiorul parcului, eco-tur de 3 zile și activitățile de observare a păsărilor, toate acestea putând fi organizate de către reprezentanții parcului, care oferă spre închiriere tot echipamentul necesar. Mai multe informații pot fi accesate chiar pe pagina oficială a Parcului <https://www.luncamuresului.ro/>

REZERVAȚIA NATURALĂ LUNCA POGĂNIȘULUI | Lunca Pogănișului este o rezervație naturală de tip botanic situată la 27 km de Timișoara, în zona localității Sacoșu Turcesc, dar și a satelor apropiate, cum ar fi Berini, Blajova, Cadar, Nițchidorf.

Scopul rezervației este de a proteja habitatul lalelei pestrițe (*Fritillaria meleagris*), specie ocrotită prin Convenția de la Berna. Laleaua pestriță crește într-o pădure rară de stejar, frasin și jugastru, în amestec cu carpen, ulm, păr pădureț, cireș și măr pădureț.³⁸⁶

REZERVAȚIA ORNITOLOGICĂ ȘI MLAȘTINA SATCHINEZ | Mlaștinile de la Satchinez figurează pe lista rezervațiilor naturale din România ca și rezervație ornitologică, înființată în anul 1942 la propunerea ornitologului Dionisie Linția. Rezervația ornitologică prezintă un potențial avifaunistic excepțional, fiind de asemenea supranumită și „Delta Banatului”. Mlaștinile de la Satchinez, împreună cu complexul lacustru, sunt

³⁸⁵ <https://romaniasalbatica.ro/ro/parc-natural/lunca-muresului>

³⁸⁶ <https://discovertimis.com/ro/places/lunca-poganisului-rbroynm1wrff3g>

considerate un rest al fostelor mlaștini din Câmpia Banatului, inundate periodic și ocupând cea mai mare parte a câmpiei până în secolul al XVIII-lea.³⁸⁷

Rezervația ornitologică este considerată unicat și reprezintă unul dintre siturile NATURA 2000 cu valori ecofaunistice incontestabile. Potențialul biologic al acestei rezervații este subliniat prin prezența a peste 100 de specii de păsări protejate la nivel european, dintre care 42 sunt specii endemice³⁸⁸. Pe lângă acestea, se mai întâlnesc 93 de specii de plante acvatice și palustre, 10 asociații vegetale și 875 de specii de insecte.

Pentru că Timișoara se pregătește să devină Capitală Culturală Europeană în anul 2023, tot mai multe locuri ascunse de ochii lumii au început să fie redescoperite și transformate în destinații turistice. Asta se întâmplă și cu Delta Banatului, în Satchinez funcționând un Info Centru turistic, unde doi angajați de la Primărie sunt însărcinați să ofere informații. Asociația Pentru Promovarea Turismului Timiș a montat un panou care să îi informeze pe turiști despre ce se găsește în zona rezervației ornitologice și promovarea acesteia în rândul turiștilor curioși.

A fost depus și un proiect transfrontalier România-Serbia care, dacă va fi acceptat, se vor putea promova și proteja mult mai bine aceste resurse naturale speciale ale județului.

REZERVAȚIA ORNITOLOGICĂ BEBA VECHÉ | În cel mai vestit punct al județului Timiș se află rezervația ornitologică Beba Veche, aproape 2.200 de hectare fiind declarate din anul 2000 arie protejată. Aici poate fi întâlnită dropia comună, o specie rară de pasăre de stepă, declarată dispărută în urmă cu aproape cinci decenii din România – dropia comună (*Otis tarda*).

Aceste zone reprezintă un mare potențial de promovare, atât a locurilor în sine, a județului și a faunei prezente pe teritoriul județului, cât și la nivel internațional, prin promovarea existenței acestor tipuri de rezervații.

LACUL SURDUC | Barajul și Lacul Surduc alimentează cu apă potabilă și industrială municipiul Timișoara și pune în mișcare turbinele unei microhidrocentrale de 2 MW. Lacul Surduc este unul dintre principalele puncte de atracție turistice pentru cei ce doresc o zi de relaxare sau să înoate pentru sporturi nautice, pescuit sau pentru plaja în timpul verii. Cazarea se poate face la cabanele existente sau cu cortul în zona special amenajată.

Lacul de acumulare are ca scop principal asigurarea cu apă potabilă a zonei Timișoara, apărarea împotriva inundațiilor și bineînțeles, un scop turistic, unde iubitorii de pescuit și de agrement se pot bucura în voie. Cu o suprafață totală de 460 ha, el este cel mai mare lac din județul Timiș.

PARCUL DENDROLOGIC DE LA BAZOȘ ȘI BUZIAȘ | Rezervația este împărțită în Parcul Mare, Parcul American și mai multe pepiniere în care sunt cultivate specii exotice. Parcul are cea mai completă colecție de stejari americani și de carya din țară.

Istoria parcului de la Bazoș a început în 1909, când, de la cea mai mare pepinieră de arbori din lume, cea al Universității Harvard, au fost aduse primele exemplare de arbori de colecție. Tot atunci a început și construcția unui castel în incinta parcului, care a durat până la finele Primului Război Mondial.

Din 1994 a fost declarat arie protejată pentru ocrotirea biodiversității, genofondului, ecofondului și pentru păstrarea echilibrului ecologic în județul Timiș, și face parte din Asociația Internațională a Grădinilor Botanice, reprezentând una dintre atracțiile turistice ale județului Timiș.

Astăzi, teoretic cel puțin, 800 de specii diferite de arbori și arbuști, din toată lumea, sunt plantate în parc, unele dintre acestea fiind unice în țară. În parcul de la Bazoș se află unul dintre cei mai bătrâni arbori din Timiș: un stejar de aproape 500 de ani care are peste 30 de metri înălțime.

Dincolo de aceste informații însă, realitatea din zonă este dezamăgitoare, pusă pe fondul lipsei unor minime dotări și amenajări și a interesului de a amenaja și promova corespunzător această zonă.

³⁸⁷ http://banatour.eu/poi_details.do?poi_id=16156

³⁸⁸ Se vorbește de endemism atunci când o specie de organisme își are arealul de răspândire doar pe o anumită suprafață geografică restrânsă, bine definită, precum o insulă, o pădure, un lac sau o altă zonă sau habitat bine determinat.

PEȘTERA CU APĂ ROMÂNEȘTI | Este celebră pentru concertul care are loc aici an de an. Peștera are însă și o altă însemnătate, săpăturile arheologice care au fost făcute aici au scos la lumină oase de urs de cavernă și obiecte provenind dintr-o așezare din perioada Neolitică. O vatră descoperită aici este expusă la Muzeul Banatului din Timișoara, acolo unde se păstrează și rămășițele de urs de cavernă.

13.2.2. O SELECȚIE A CELOR MAI REPREZENTATIVE ATRACȚII TURISTICE ANTROPICE DIN JUDEȚUL TIMIȘ

CETATEA TIMIȘOARA | Reperul turistic cu cel mai mare potențial al județului este reprezentat de Cetatea Timișoara, ce datează încă din secolul al XIII-lea, când se amintește de o cetate de formă dreptunghiulară, cu fortificația constând dintr-un val de pământ cu palisadă care era apărată din trei părți de brațe de apă, iar pe a patra latură de un canal.

Din a doua jumătate a secolului al-XVIII-lea se manifestă tot mai acut problema fortificațiilor care împiedică extinderea orașului. În paralel, tehnica militară se dezvoltă la un nivel care face ca toate cetățile europene de tipul Timișoarei să cadă în desuet. Comunicațiile între cartierele orașului se face tot mai dificil, simțindu-se nevoia unei rețele moderne de străzi, de alimentare cu apă și de canalizare. În aceste condiții, în anul 1892 se ia decizia defortificării, fapt care marchează o răscruce în dezvoltarea urbană a orașului. Arhitecții orașului au realizat mai multe planuri de sistematizare iar varianta finală prevedea o structură radial-concentrică a orașului, cu un bulevard care să urmeze aproximativ conturul zidurilor cetății, soluție asemănătoare faimosului *Ring* al Vienei, care începuse defortificarea încă din anul 1859.

Din vechile ziduri ale cetății Timișoara au mai rămas în prezent doar câteva rămășițe³⁸⁹:

- Bastionul Maria Theresia construit între anii 1730-1735, cea mai mare parte a zidurilor care s-a păstrat și care reprezintă un complex ce poate fi vizitat;
- O parte din ziduri în Piața 700, în care astăzi funcționează o brutărie, un restaurant și alte spații comerciale;
- Un fragment de zid, cel mai mic dintre toate, amplasat în Parcul Botanic;
- Un fragment la mică distanță de Piața Mărăști, care adăpostește un spațiu comercial.

Pe lângă cea mai cunoscută cetate din Timiș, se numără multe alte atracții inedite ce pot fi vizitate în diferite trasee turistice prin Banat și/sau excursii în județ.

CETATEA CENAD | Un alt exemplu este și Cetatea Cenadului, fiind primul oraș bănățean care se presupune că datează puțin după anul 1030 când a fost înființată Episcopia din Cenad. Forma cetății (a orașului medieval) era dreptunghiulară. Ceea ce se distinge astăzi este o axă aflată de-a lungul bisericii catolice Sf. Gerhard, fiind și partea cea mai înaltă a fostei cetăți.

La Primăria localității se pot afla detalii privind posibilitatea de vizitare a muzeului unde se află elemente ale vechii biserici medievale Sfântul Gheorghe. Printre alte atracții ce pot fi vizitate în apropiere se numără și: Biserica romano-catolică Sf. Gerhard (1870), biserica ortodoxă Românească (1888), biserica ortodoxă Sârbă (1773), vechiul drum spre Budapesta dintre Cenad și Mureș și ruinele podului rutier peste Mureș sau ruinele podului feroviar peste Mureș.

CULA TURCEASCĂ CIACOVA | Este recunoscută ca fiind cea mai bine păstrată construcție medievală din județul Timiș. Este un turn masiv, cu plan aproape pătrat cu dimensiuni de 10.5x9.8 metri și înălțimea de 24 metri, realizat din cărămidă. Alcătuit din patru nivele și o platformă în partea superioară, cu creneluri.

³⁸⁹ http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Cetatea_Timi%C5%9Foara

Turnul a fost construit între sfârșitul secolului al XIII-lea și primii ani din secolul al XIV-lea, parte componentă a așa-numitului „castrum Chaak”, apoi a cetății Ciacovei, cucerită de turci la 1551.

Este vizitabil în orice perioadă a anului, aflându-se în centrul localității Ciacova, însă pentru vizitarea acestuia la interior, trebuie luată legătura cu Primăria Ciacova.

CETATEA FĂGETULUI | Supranumită și Cetatea din mlaștină, aceasta a fost consemnată în documente încă din secolul al XVI-lea, demolată după pacea de la Karlowitz (1699). Astăzi se mai poate observa conturul unei cetăți rectangulare cu ziduri de piatră, cu turnuri circulare la colțuri.

Ajunși aici, turiștii mai pot vizita în împrejurimi și următoarele obiective: drumul de pământ, de unde există o panoramă asupra orașului Făget, dar și asupra Munților Poiana Ruscă sau bisericile de lemn din Țara Făgetului (Batești, Jupânești, Românești, Crivina de Sus etc.).

FORTIFICAȚIA PREISTORICĂ DE LA CORNEȘTI | Este considerată cea mai mare fortificație din epoca bronzului din Europa, fiind cunoscută și sub numele de Iarcuri sau Dâmburile turcești și este situată la aproximativ 20 km nord de Timișoara.

Unică în preistoria Europei, cetatea a fost datată 1500 - 1000 î.Hr., fiind construită de comunitățile Cruceni-Belegiș. Aceasta cuprinde 4 cercuri concentrice, care reprezentau zidurile așezării, fiind ridicate cu ajutorul unor piloni de lemn, pe care s-a adăugat pământ. În incinta fortificației s-au descoperit: o poartă de acces prevăzută cu turnuri de apărare de 4 metri înălțime, ruinele unui templu străvechi, morminte Sarmatice³⁹⁰, ateliere de ceramică și o așezare datând din sec. III sau IV. Autoritățile intenționează să deschidă un muzeu în sat pentru punerea în valoare a descoperirilor făcute în zonă, iar specialiștii pregătesc acum documentația necesară pentru a introduce fortificația în patrimoniul UNESCO.

Pe lângă acestea, mai există o serie de cetăți și fortificații care pot fi vizitate în județul Timiș, printre acestea se numără și: Valul Roman de la Alioș, Valul Roman de la Charlottenburg, câmpul fortificat de la Cornești (cel mai mare câmp fortificat din Europa), Valul Roman de la Fibiș, Cetatea de pământ de la Herneacova, Cetatea de piatră de la Jdioara, Cetatea de pământ de la Mașloc, Cetatea de pământ și Valul Roman de la Opațița, Valul Roman de la Sacoșul Turcesc, Cetatea de pământ de la Satchinez, Cetatea de pământ de la Sânnandrei, Dealul Șumigului (fosta cetate medievală Somlya sau Sumlow) sau Valul Roman din Timișoara³⁹¹.

SATUL CIRCULAR CHARLOTTENBURG | Charlottenburg, cunoscut și ca Șarlota, este un sat micuț, cu numai 124 de locuitori, din vestul țării. Situat în județul Timiș, satul ascuns între dealuri este unul extrem de pitoresc, iar în ultimii ani a început să atragă tot mai mulți vizitatori curioși să vadă cu ochii lor localitatea.

Unii locuitori ai satului și-au transformat casele în mici pensiuni pe care le pun la dispoziția turiștilor ce ajung în sat. Bucuria turiștilor este cu atât mai mare cu cât decorul caselor este mai simplu, mai autentic astfel încât să poată trăi măcar pentru o zi asemeni coloniștilor germani de altădată. Se remarcă prin faptul că este singurul sat construit în formă de cerc din Banat și din țară, din acest motiv întreaga localitate a fost declarată monument istoric de către Ministerul Culturii și Cultelor

TURNUL CLOPOTNIȚĂ SF. NICOLAE - LUGOJ | Turnul clopotnița este cel mai vechi vestigiu lugojean și a aparținut de fosta biserică mănăstire „Sfântul Nicolae”, ctitorită în secolul al XIV-XV-lea. Unii cercetători susțin că biserica din care face parte actuala clopotniță a fost construită din lemn de către călugări veniți din Țara Românească, însă nu există date concrete care să ateste acest lucru.

TRANSLUCANI | Este una dintre cele mai spectaculoase șosele din țară, inaugurată în vara anului 2019. Drumul are un total de 5.4 kilometri și pleacă din comuna Luncanii de Jos, fiind săpat în munte și urcă până la 700 de metri. Are o singură bandă, este marcat și semnalizat, prevăzut cu parapete. Are peste 10 curbe deosebit de periculoase, ce șerpuiesc prin munte, iar multe dintre pante au înclinații ce ajung și la 25°.

³⁹⁰ Sarmatii (lat. Sarmatae) erau un grup de triburi nomade iranice care au existat în antichitate, prosperând din secolul al V-lea î.Hr. și până în secolul al IV-lea d.Hr. La apogeul extinderii teritoriale au ocupat stepele dintre Volga, Caucaz și gurile Dunării.

³⁹¹ <https://turismtimis.ro/cetati-si-fortificatii-din-banat-judetul-timis/>

13.3. ANEXE INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE ȘI SERVICIILE CULTURALE

13.3.1. ELEMENTE DE PATRIMONIU IMATERIAL SPECIFICE JUDEȚULUI TIMIȘ

EVENIMENTE

FESTIVALUL ETNIIOR | Festivalul celebrează multiculturalitatea specifică Banatului prin intermediul obiceiurilor și tradițiilor specifice etniilor: sârbă, germană, maghiară, bulgară, slovacă, rromă, evreiască, ucraineană, cehă și aromână, care arată frumusețea costumelor populare, gustul preparatelor gastronomice de odinioară și care aduc pe scena Muzeului Satului Bănățean cântece și dansuri în care tradiția se păstrează „vie”.

FESTIVALUL LADA CU ZESTRE | Rapsozi populari, formații de dansuri bănățene, meșteșuguri tradiționale și tradiții gastronomice, dar și colecții de artă populară toate acestea sunt puse în valoare la o nouă ediție a Festivalului Concurs „Lada cu zestre”.

Fenomenul „Lada cu zestre” reprezintă cea mai importantă manifestare pentru valorificarea și promovarea patrimoniului tradițional al Banatului, reunind muzica populară, cu dansurile, graiul bănățean, portul și arta culinară.

FESTIVALUL ANA LUGOJANA | Evenimentul are loc pe platoul Casei de Cultură a Sindicatelor și este organizat de către Casa de Cultură a Municipiului Lugoj, în colaborare cu Primăria și Consiliul Local Lugoj și Consiliul Județean Timiș. Manifestarea o adevărată sărbătoare a cântului, dansului și portului popular reunește ansambluri folclorice din Bulgaria, Georgia, Cipru de Nord, Polonia, Turcia și România.

FESTIVALUL INIMILOR³⁹² | Conceput în ianuarie 1990 și inițiat în luna iulie a aceluiași an, „Festivalul Inimilor”, denumire ce i-a fost atribuită în semn de omagiu pentru cei care s-au jertfit în decembrie 89, a devenit una din cele mai importante manifestări folclorice internaționale. Sărbătoarea folclorului mondial înseamnă prezența la Timișoara a celor mai cunoscute ansambluri folclorice din toată lumea, un motiv în plus de bucurie pentru iubitorii de folclor, dar și un puternic legământ față de patrimoniul cultural imaterial nu doar al României, ci chiar cel mondial, deoarece an după an la Timișoara își dau întâlnire formații folclorice din cel puțin 12 țări într-un melanj cultural de înaltă ținută.

FESTIVALUL SALTIMBACIADA | Festivalul se desfășoară la sfârșitul lunii iulie pe o durată de 3 zile. În toate cele trei zile, sunt organizate sesiuni de jonglerii și ateliere speciale: improvizație (teatru), pictură textilă, flori, brățări din șnur, suporturi de pahare, brățări din deșeuri realizate prin diferite tehnici sau bijuterii din hârtie prin tehnica *quilling*. În cadrul ediției din anul 2014, bătrânii de la complexul „Sf. Nicolae” au realizat un workshop intitulat „Murăturile bunicuței”, acesta fiind un atelier de tricatat.

FESTIVALUL INTERETNIC JAKU RONKOV | este un eveniment important al comunității Dudeștii Vechi, înființat în memoria dascălului Jaku Ronkov. Acesta a fost o personalitate locală din perioada interbelică, care a contribuit la păstrarea identității culturale a comunei Dudeștii Vechi, a organizat și a întemeiat corul bărbătesc, a fost membru fondator al ziarului „Glasul Bulgar Bănățean”, autor al broșurilor de istorie a bulgarilor bănățeni și al albumului 200 de ani în Banat, tipărit în anul 1938. Ca o tradiție, în fiecare an, se acordă o distincție în mod special unei persoane, care a contribuit la promovarea culturii și în general a comunității Dudeștii Vechi.

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL TIMORGELFEST³⁹³ | Timișoara devine capitala europeană a muzicii de orgă, în care toată suflarea organică românească se adună pentru a cinsti și a se bucura de mesajul muzicii lui Bach.

³⁹² <https://festivalulinimilor.ro/>

³⁹³ <https://timorgelfest.net/>

De la primele ediții festivalul a polarizat interesul publicului timișorean datorită unor participări de marcă precum artiștii Lehotka Gabor (profesor de orgă la Academia de Muzică Franz Liszt din Budapesta), Jean Luc Salique (Franța), Horst Gehann, Franz Metz, Dieter Hubov (Germania), Dalibor Miklavcik (Slovenia), precum și artiști de prestigiu din România ca Hans Eckardt Schland, Ursula Philippi, Felician Roșca, Erich Turk, Molnar Tunde, Steffen Schlandt etc.

Concomitent cu festivalul TIMORGELFEST, din anul 2007 au avut loc două ediții ale festivalului de muzică de orgă contemporană românească, sub egida programului PROMOCULT.

FESTIVALUL DE DATINI, COLINDE ȘI OBICEIURI DE IARNĂ | Opt ansambluri din țară și șapte ansambluri din Banat prezintă datini și obiceiuri specifice sfârșitului de an pe scenele festivalului din Giarmata, Dumbrăvița, Ghiroda, Giarmata Vii, Dudeștii Noi și Ghilad.

FESTIVALUL ISTORIC BANATUL | Acest festival a devenit de mult timp punctul central al sezonului turistic din Banat și datorită lui tot mai multe persoane interesate de evenimentele muzicale cunosc și Banatul în sine. Festivalul are și o limită stabilită de 1500 de persoane, astfel încât să ajute satul Eibenthal și să nu-i dăuneze.

Concomitent, evenimentele se efectuează în cinci locații diferite Baia Nouă, Vila, Medveș, Căminul cultural și în parcul copiilor, în anul 2020 se deschide și a șasea locație Biserica din Eibenthal.

În ultimii ani, Festival Banat a depășit granițele satului Eibenthal și a ajuns treptat și către alte locuri. De exemplu, se organizează în ziua de vineri o noapte extraordinară în satul Gârnic, și mai nou a fost inclusă în perioada festivalului și o acțiune în partea sârbească a Banatului ceh Paprikašijáda.

BALUL VIENEZ DE LA TIMIȘOARA³⁹⁴ | Pe vremuri, tinerele erau pregătite timp de un an pentru câteva ore de dans în care părinții hotărau cui își încredințează copilul și averea. Timișoara, considerată de-a lungul timpului un spațiu de interferență a mai multor culturi și religii, s-a remarcat în istoria ei multiseculară și prin continuitatea tradițiilor.

În anul 2012, după aproape 100 de ani, s-a reînnoțat istoria prin prima ediție a Balului Vinez de la Timișoara by Ioana Hațegan.

Evenimentul respectă întru totul eticheta unui bal vinez, ce presupune o ținută și un comportament distins, elaborat conform convențiilor secolului XIX. Domnii poartă ținuta clasică white tie (frac), în timp ce doamnele etalează cele mai extravagante toalete de seară și bijuterii ale momentului.

Balul Speranței, Balul Sânzienelor sau Balul Învățătorilor, care se desfășoară în ultimii ani cu regularitate, încearcă de asemenea să învie farmecul serilor de acum sute de ani. Balul Ionilor are loc cu prilejul sărbătorii Sfântului Ioan Botezătorul, fără a presupune o organizare aparte, numai că, la miezul nopții, toți Ionii sunt obligați să intre în joc. Fiecare dintre ei trebuie să conducă un brâu și o horă și să-i cinstească pe cei prezenți cu țările. Balul Ionilor este și un prilej de promovare a costumelor și tradițiilor populare.

GALA INTERNAȚIONALĂ DE JAZZ | Evenimentul este organizat de către Casa de Cultură a Municipiului Lugoj, cu sprijinul financiar al Consiliului Județean, al Consiliului Local Lugoj și al Primăriei Lugoj. Tinerii muzicieni lugoieni vor interpreta acustic piese din jazz-ul clasic, preluări și teme din melodiile lui Billy Evans, John Coltrane sau Gershwin.

În fiecare an, pe scenă urcă artiști consacrați precum duetul româno-argentinian Berti Barbera & Mariano Castro, Silviu Dan Iliescu, chitaristul trupei de blues rock AXIS, Duo Marianao Castro pian & Calos Libedinsky bandoneon, dublu nominalizați la Latin Grammy Awards și mulți alții.

FESTIVALUL TOACELOR DE LA GIROC | Localitatea Giroc găzduiește în apropierea Sfintelor Paști festivalul „În glas de toacă”. Grupuri de tineri din satele bănățene, dar și monahi și monahii de la mănăstirile din Eparhia Timișoarei, participă la festival, continuând tradițiile de Sfintele Paști și transmitându-le astfel generațiilor viitoare.

³⁹⁴ <http://balul-vinez.ro/ro>

Cele 33 de toace folosite în cadrul Festivalului de la Giroc semnifică anii pe care Iisus Hristos i-a petrecut pe pământ. Festivalul toacelor de la Giroc este organizat de Arhiepiscopia Timișoarei, în colaborare cu Primăria Giroc.

FESTIVALUL CODRU | Festivalul Codru are loc în perioada 23-25 august la marginea Pădurii Bistra din județul Timiș, chiar la marginea Timișoarei. Artiști din România, dar și de peste hotare vor urca pe cele trei scene ale festivalului.

Sunt zile de experiențe multietnice, unde arta, mâncarea, sportul, pacea, iubirea și muzica se împletesc armonios.

Organizatorii spun că festivalul s-a născut din dorința de a revitaliza pădurea, astfel că intrarea la Codru se plătește în copaci. Practic, tot ce trebuie să facă participanții pentru a intra în festival este să doneze 50 de lei pentru doi copaci. Astfel, pentru doi copaci donați primesc o invitație pentru câte o zi de festival, iar pentru patru arbori donați primesc o invitație pentru două zile. În ultima zi accesul este gratuit.

Plantarea se face toamna, iar un alt lucru inedit pus la cale de organizatori este că cei care și-au cumpărat invitațiile vor putea da nume puieților plantați.

ZILELE CULTURII SPANIOLE | Inclus în Agenda Culturală a Timișoarei, festivalul își ocupă locul cuvenit, fiind evenimentul anual cel mai așteptat de către localnicii vorbitori de limba spaniolă, dar și de membrii comunității hispanice din zona de Vest a țării.

Organizat de către Asociația Via Rumania Cultura cu sprijinul Ambasadei Spaniei la București, a Primăriei Municipiului Timișoara și a Consulatului Onorific al Spaniei la Timișoara, în fiecare an pe parcursul a 4 zile, festivalul promovează marea diversitate a culturii spaniole prin intermediul multitudinii de activități ce fac parte din program.

Acest festival a început în anul 2012, fiind pentru prima dată în România când s-a organizat un eveniment ce are ca tematică apropierea între cele două culturi.

TÂRGUL MEȘTERILOR POPULARI | În cadrul Târgului, zeci de făuritori de artă tradițională din toată țara își expun operele artistice în incinta Muzeului Satului Bănățean, iar vizitatorii pot să le admire sau să cumpere tot felul de obiecte. Este vorba despre vase sau diverse obiecte făcute din ceramică, lemn, os, cupru, țesături, broderii ori costume populare. Se găsesc și obiecte de pictură, ouă încondeiate, bijuterii, instrumente muzicale, țesături din păr de capră, păpuși în costume populare, precum și mâncare românească.

FESTIVALUL CONDEIRILOR PLUGARI | La acest eveniment participă condeieri din Banat și creatori populari din toată țara, dar și soliști vocali recunoscuți. De asemenea, la Casa Condeilor din Muzeul Satului Bănățean, în locația de la lac, au loc spectacole de poezie, lansări de carte și șezători populare.

TÂRGUL OLARILOR DE LA JUPÂNEȘTI | Târgul olarilor de la Jupânești se organizează de peste trei decenii, satul fiind recunoscut în trecut ca principală vatră a olarilor bănățeni. Aproape fiecare gospodărie avea un cuptor și o roată de olărit. Astăzi au mai rămas doar doi meșteri. Aceștia expun oale de lut de toate dimensiunile, ulcioare, farfurii și alte obiecte care îi încântă pe vizitatori.

Evenimentul este organizat de Primăria și Consiliul Local Făget, Casa de Cultură și cofinanțat de Consiliul Județean Timiș, la el fiind așteptați toți meșterii olari din zona Banatului și nu numai.

COLINDATUL CU DUBE | Cu mici tobe realizate de săteni, 50 de tineri necăsătoriți îmbrăcați în costume populare pleacă la colindat. Acești colindători se numesc dubași, iar micile tobe în care cântă sunt dube, realizate din piele de vițel și împodobite cu diferite ornamente. În fiecare an se formează trei grupuri de dubași în trei din cele șase localități din Românești, Tomești și Balotești.

În general, din echipele de dubași poate să facă parte oricine însă, există o regulă nescrisă care spune că merg la colindat doar flăcăii și feciorii satului până se căsătoresc. Dubașii au mai multe jocuri, dansuri și colinde specifice și merg la colindat prin sate, în curțile oamenilor care-i primesc, în Ajunul Crăciunului, în prima și a doua zi de Crăciun.

Obiceiul de Crăciun din comuna Tomești se încheie în seara zilei de 26 decembrie, la căminul cultural din localitate, unde dubașii din toate cele trei grupuri pregătesc un spectacol.

FESTIVALUL PAPRICAȘULUI ȘI VINULUI DE LA BUZIAȘ | De-a lungul anilor, organizatorii festivalului și-au propus să promoveze folclorul autentic și tradițiile bănățene. An de an, festivalul a atras tot mai multă lume, chiar și de peste hotarele României, devenind cea mai cunoscută manifestare de gen din vestul țării.

FESTIVALUL BERII | Timp de trei zile, între 8 - 10 iunie, timișorenii sunt așteptați la Shopping City Timișoara să se bucure de berea românească cu tradiție de peste 300 de ani. Timișoreana, în cadrul Festivalului Berii Timișoreana!

Evenimentul aduce 3 zile de distracție cu mâncăruri tradiționale, bere, parcuri și locuri de joacă special amenajate pentru copii.

FESTIVALUL VINULUI LA TIMIȘOARA | Festivalul Vinului este o sărbătoare a roadelor toamnei, care aduce în fața timișorenilor artiști îndrăgiți, de diferite genuri muzicale. De asemenea, festivalul este destinat celor ce doresc atât să deguste vinul tradițional, cât și celor ce doresc să guste produse gastronomice specifice bucătăriei românești și celei internaționale.

MEȘTEȘUGURI ȘI TRADIȚII

OLĂRITUL ȘI CERAMICA BĂNĂȚEANĂ | În județul Timiș olăritul este unul din cele mai întâlnite meșteșuguri. Pe vremuri existau aici cinci centre de olărit: Jupânești, Făget, Temenești, Băloșești și Răchita. Ceramica bănățeană este definitorie pentru întreaga regiune de vest, fiind o ceramică roșie, nesmălțuită, care amintește, atât prin formă, cât și prin elementele de decor, de ceramica romană. Decorul este aplicat prin pensulare sau cu degetul, sub formă de brăie alveolare (de culoare albă sau brun-roșcat la Jupânești), puncte și linii frânte din oxid roșu și alb (Biniș) sau cu negru (Lugoj).

Meșterul popular își îndrepta atenția spre utilitatea obiectului, spre valoarea lui practică și mai puțin pe elemente ce țineau de estetică, urmărind satisfacerea nevoilor vieții de zi cu zi.

VATRA DE OLARI DE LA JUPÂNEȘTI | Satul Jupânești, situat pe valea Vădanei (afluent al râului Bega), este singurul centru de olărit activ din județul Timiș. Deși în prezent mai lucrează doar doi olari (Velcu Trandafir și Bărbos Martin), satul Jupânești a fost renumit între centrele de olari din Banat, prin vasele nesmălțuite pe care le producea.

În cadrul ceramicii bănățene, ceramica de Jupânești prezintă trăsături specifice și calități certe: finețea pastei de nuanță roșiatică, bogată în oxizi de fier, distincția decorului geometric înscris numai cu roșu, eleganța formelor. Olarii din Jupânești își duceau produsele la târgurile din Făget, Balinț, Lugoj, Săvârșin, Dobra, Ilia, pe valea Mureșului și în ținutul Hunedoarei. În prezent, meșterii își vând produsele la târgul din Făget sau participă la târgurile din țară.

PRELUCRAREA PIEILOR DE ANIMALE ȘI COJOCĂRITUL | În Banat cojocăritul a cunoscut o amplă dezvoltare de-a lungul timpului. Cojocul, pieptarul și alte piese asemănătoare au pornit de la cele mai simple forme, fiind piese de îmbrăcăminte practice, realizate în scopul de a proteja omul de intemperiiile climei, și s-au dezvoltat treptat, devenind parte integrantă a celui mai complex domeniu, cel al artei populare.

PRELUCRAREA ȘI SCULPTURA LEMNULUI | În ceea ce privește sculptura sau creștăturile în lemn, acestea urmează, în general, modelul meșteșugurilor tradiționale. Zimții, spirala, cercul, romb, arcul de cerc, motivul solar, roza vânturilor, dinții de lup, șarpele, floarea - prin alăturarea și creștarea lor - sunt un simbol al modului în care meșterii populari, de-a lungul timpului, au înțeles lumea, viața, moartea.

PICTURA PE STICLĂ | În casele bătrânești din Banat puteau fi întâlnite 3 până la 5 asemenea icoane, agățate de pereți, în jurul lor fiind petrecute ștergere decorative. Una dintre icoane se așeza de obicei pe peretele de la răsărit al încăperii, reprezentând sfântul patron al familiei. Până în zilele noastre, în unele sate din sudul și estul Banatului se păstrează obiceiul de a serba praznicul familiei în ziua unui sfânt.

CUSUTUL ȘI ȚESUTUL | În satele bănățene mai există femei care torc lâna, țes la război cuverturi alese sau se îndeletnicesc cu cusutul fețelor de masă și al șervetelor, dar această ocupație tinde să dispară întrucât tinerii nu se mai simt atrași de ea.

Costumul popular bănățean vorbește întâi de toate despre oamenii de aici care, datorită modului de viață, a meșteșugului și în contact cu lumea central-europeană încă din secolul al XVIII-lea, au folosit în alcătuirea costumului surse de inspirație din cele mai diverse în privința materialelor.

Portul popular bănățean atinge un indice de somptuozitate și fast cu totul special, pentru că aici firul de aur și argint este cel care îi conferă, în special costumului feminin, o notă de noblețe și bogăție pe care nu o întâlnim în alte părți ale țării.

GASTRONOMIA BĂNĂȚEANĂ

CLĂTITE BĂNĂȚENE | Peste clătite se toarnă un sos de vanilie și se introduce la cuptor. Între timp se prepară o beza clasică, ce se va turna peste clătite când sunt aproape gata și se lasă la rumenit. Clătitele bănățene se pot servi ca atare sau cu diverse sosuri de fructe sau ciocolată.

VARGA BELEȘ | Un alt preparat specific bucătăriei bănățene este Varga Beleş, budinca din tăiței de casă cu brânză de vaci și stafide, învelită în foaie de plăcintă și coaptă în cuptor.

IOFCA | Iofca este un preparat tradițional obținut din tăiței, la care se adaugă brânză, nucă, lapte, mac sau varză.

PĂTURATĂ PE CRUMPI | Păturata pe crumpi este una dintre mâncărurile din Banat bazată pe cartofi, care în această zonă se mai numesc și crumpi. La originea acestei mâncări se află o rețetă șvăbească găluște fierte direct în mâncare *Strudlknedle*. Umplutura pentru păturată constă în brânză proaspătă de vaci amestecată cu puțină telemea, ouă și mărar după gust.

POGĂCELE CU JUMĂRI | Tradiția impune ca la scurtă vreme după tăierea porcului, gazda să facă pogăcele cu jumări din jumările proaspete, bine scurse de grăsime, rumenite atât cât trebuie, crocante, fără a fi însă tari. Musafirii sunt apoi primiți cu pogăcele făcute din aluat cu jumări, servite cu țuică.

PROSPĂTURI DIN PORC | În satul bănățean nu se poate să nu se taie porcul în ziua de Ignat, când se fac niște preparate speciale care se mănâncă cu varză murată.

Cârnaț cu multă boia, slănină (*clisă*), șuncă afumată (*șonc*), untură (*unsoare*), osânză (*untură*), tobă, leber (*maioș*), sângerete, caltaboș, borândău, carne pusă în saramură, friptură conservată în untură reprezintă o parte din sortimentele care asigură, practic, hrana familiei vreme de un an.

KARFIOL PANE | În perioada toamnei, dar și pe parcursul anului, slovacii servesc cu plăcere conopidă pane cu cartofi prăjiți și sos tartar.

MĂLAI COPT | Unul dintre cele mai preparate feluri de mâncare în Banat este mălaiul copt la cuptor, care poate să fie sărat sau dulce. Mălaiul care are mai multă sare se consumă cu brânză, cu cârnați fripți, sau în loc de pâine, la fasole, la sarmale, la varza călită, la tocănițe ori papricaș

COTOROAGE | Rețeta tradițională de cotoroage din Banat are ca ingrediente doar câteva componente din gospodărie: ce a mai rămas de la porcul tăiat la Ignat, respectiv picioarele, capul, coada și ceva ciolane, dar și câteva legume.

PERSONALITĂȚI

TRAIAN VUIA | A fost celebrul inventator al primului aparat de zbor. După îndelungi eforturi și refuzuri, inventatorul a reușit să ridice de la sol primul aparat de zbor cu o greutate mai mare decât a aerului. Este considerat pionierul aviației mondiale, iar în cinstea sa, aeroportul din Timișoara îi poartă numele.

HERTHA MÜLLER | Este o scriitoare germană de limbă germană și română, originară din Timiș, laureată a Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 2009. După ce a fost nominalizată pentru a treia oară, pe 8 octombrie 2009 i-a fost decernat Premiul Nobel pentru Literatură 2009, pentru „densitatea poeziei și sinceritatea prozei cu care a descris plastic universul dezrădăcinaților”, fiind a douăsprezecea femeie care primește acest premiu. Odată cu primirea prestigioasei distincții, Müller intră în rândul celor mai mari scriitori de limbă germană, alături de Thomas Mann, Herman Hesse, Heinrich Böll, Günter Grass sau Elfriede Jelinek, toți laureați ai Premiului Nobel pentru Literatură.

IOAN HOLENDER | A fost directorul Operei din Viena până în anul 2010 și a condus această instituție timp de 18 ani. Născut la Timișoara dintr-o familie de evrei, a studiat ingineria mecanică, dar s-a îndrăgostit ulterior de muzică. Acesta este recunoscut datorită faptului că a cântat alături de Pavarotti la Opera din Timișoara, făcând orașul de pe Bega un nume important pentru lumea muzicii clasice.

AUREL COSMA | A fost primul prefect român al județului Timiș-Torontal după unirea Banatului cu România, iar în perioada interbelică a deținut și portofoliul Ministerului Lucrărilor Publice în guvernul liberal condus de Ion I.C. Brătianu, după ce a urmat cursurile universităților din Debrecin și Budapesta, devenind doctor în drept (1894), s-a stabilit la Timișoara unde a activat ca avocat.

IOAN HUNIADE | Cunoscut și sub numele de Iancu de Hunedoara, a avut reședința în Cetatea Timișoarei, deținută de familia sa până în 1440 a construit Castelul Huniade, cel mai vechi monument istoric din oraș.

CLAUDIUS MERCY | A fost guvernator al Banatului, a eliberat Timișoara de ocupația otomană, a reconstruit cetatea după model occidental, a colonizat-o cu șvabi și a transformat-o într-un important centru economic și capitală a Banatului.

CAROL TELBISZ | La doar 31 de ani, Telbisz devine primar al Timișoarei pentru un mandat de 4 ani, care a fost prelungit timp de 30 de ani până în anul 1914, timp în care a modernizat complet orașul.

ANA BLANDIANA | Este o scriitoare și luptătoare pentru libertate civică în România. Înainte de revoluția din 1980, faimoasa scriitoare și apărătoare a drepturilor omului, a avut curajul să-l înfrunte direct pe dictatorul Nicolae Ceaușescu prin declarații publice și publicații în străinătate.

13.3.2. ACTORI RELEVANȚI ÎN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE DIN JUDEȚUL TIMIȘ O SELECȚIE A ASOCIAȚIILOR, INDIVIZILOR ȘI GRUPURILOR MICI DIN JUDEȚ

ASOCIAȚII, INDIVIZI ȘI GRUPURI MICI

Organizații Profesionale

Consiliul Internațional al Organizatorilor de Festivaluri Folclorice și de Artă Populară CIOFF®	Secția CIOFF® România a fost fondată în 1990 ca asociație privată, apolitică, non-guvernamentală, care a funcționat până în 2019 în cadrul Asociației Coregrafilor Ansamblurilor Folclorice din România (A.C.A.F.R.). Asociația CIOFF® ROMÂNIA reprezintă secțiunea Națională Română a Organizației Mondiale a CIOFF® Consiliul Internațional al Organizatorilor de Festivaluri Folclorice și de Artă Populară prezintă astăzi în mai mult de 90 țări din lume și colaborând activ cu U.N.E.S.C.O., în conformitate cu acordurile de cooperare încheiate între cele două organisme. În România, 11 festivaluri se desfășoară sub egida C.I.O.F.F., dar singurele două festivaluri recunoscute și agreeate de C.I.O.F.F., aflat sub patronajul U.N.E.S.C.O., sunt Festivalul Internațional de Folclor „Festivalul Inimilor” (Timișoara) și Festivalul Internațional de Folclor „Peștișorul de Aur” (Tulcea).
Asociația Uniunea Artiștilor Plastici	Uniunea Artiștilor Plastici din România (prescurtat UAP) există sub această denumire din anul 1951 și este moștenitoarea Sindicatelor

Filiala Timișoara	Artelor Frumoase din 1921. UAPT este o asociație nonguvernamentală și nonprofit, alcătuită din artiști plastici profesioniști (pictori, sculptori, graficieni, designeri, artiști decoratori, scenografi, critici de artă, restauratori, artiști multimedia). Numărul membrilor titulari și stagiați ai Filialei Timișoara a UAPdR la data de 12.02.2020 este de 218. Datorită reînființării învățământului artistic de nivel academic la Timișoara, puternica familie a creatorilor de frumos crește an de an într-un ritm intens și îmbucurător.
Organizații neguvernamentale (asociații și fundații)	
Asociația Culturală Timorgelfest	Proiectul Vacanță pe portativ - muzica la sat se adresează comunități rurale din Vinga. Proiectul are în vedere crearea unor concerte de muzică clasică, realizarea de ateliere de muzică și creativitate care să îi atragă pe copiii și tineri, să îi încurajeze să își descopere și să își dezvolte aptitudini nebănuite.
Asociația Centrul Cultural PLAI	PLAI s-a născut din dorința unei comunități de a crea un festival cum nu au găsit în oraș. Suntem o comunitate de voluntari dedicați acțiunilor civice pozitive și schimbării sociale. Printre cele mai cunoscute festivaluri produse de echipa PLAI se numără și următoarele: Ambasada și Festivalul JazzTM festival simbol al orașului Timișoara.
Asociația Imagine Timișoara	Asociația Imagine Timișoara a fost înființată în anul 2019, de către un grup de fotografi și tineri pasionați de evenimente culturale și educaționale. Imagine Timișoara Festival este principalul proiect al asociației Imagine Timișoara. Un eveniment de talie europeană dedicat fotografiei și videografiei, organizat în regiunea de vest a României, festivalul aduce față în față artiștii în formare cu mentorii lor și cu publicul larg. Este un festival multianual, care cuprinde o conferință foto, o serie de workshop-uri, concursuri de fotografie, expoziții și târg de echipamente foto-video. Prima ediție a Imagine Timișoara Festival a avut loc în anul 2019. Fotografia de eveniment, de stradă, de produs, fine art, fashion toate aceste domenii și-au găsit locul în cadrul ITF.
Asociația Iubesc Timișoara	Asociația Iubesc Timișoara a fost concepută ca ONG care să reamintească, prin proiectele ei, De ce iubim Timișoara! Știm că de multe ori se face exces de zel în ceea ce privește "apărarea" orașului în fața "invadatorilor" care tulbură apele. Noi suntem de părere că prin proiectele pe care le dezvoltăm creăm o echipă, integrăm persoanele provenite din alte județe și le arătăm că avem atât de multe motive pentru a iubi Timișoara și pentru a face tot ce e mai bun pentru ea. Printre cele mai importante proiecte realizate de Asociație se numără: Filmul Iubesc Timișoara³⁹⁵, Festivalul de Teatru TIFT³⁹⁶ și Tururile Ghidate Descoperă Timișoara.³⁹⁷
Asociația Pelicula Culturală	Pelicula Culturală s-a născut în 2012 din pasiunea pentru filmele europene și dragostea pentru Timișoara și își propune promovarea filmului european și a spațiului multicultural timișorean. Principalele realizări ale asociației: Festivalul de Film Ceau, Cinema! fondat în anul 2014, împreună cu Marele Ecran, peste 30 proiecții de

³⁹⁵ <http://iubescstimisoara.com/>

³⁹⁶ <http://tift.ro/>

³⁹⁷ <http://descoperatimisoara.ro/>

	filme, din care 20 premiere pentru Timișoara, peste 3000 produse colectate și donate unor cauze sociale din oraș, 15 locații inedite de proiecție, participări la festivaluri din Timișoara: Plai, Street Delivery, Festivalul Artelor Timișorene, Support Art, Muze Intergeneraționale, Zilele Culturii Spaniole și este 600 de liceeni implicați în campania CinemaEdu de la Timișoara.
Asociația Culturală Kratima	Creata în 2009, Asociația Culturală Kratima își propune organizarea de evenimente și proiecte culturale de anvergură locală, națională și internațională, prin care urmărește ca obiectivelor proprii să coincidă, într-o cât mai mare măsură, cu obiectivele culturale stabilite la nivel European. Printre cele mai importante proiecte realizate de asociație se numără Proiectul Bunici Antikitch și Proiectul Pașaportul Cultural.
Asociația Teatru pentru Tine	Asociația Teatru pentru Tine este o asociație înființată în 2013 de către un grup de tineri actori și regizori din Timișoara. Scopul asociației este acela de dezvoltare a sectorului teatrului independent din partea de vest a țării și de a genera proiecte și programe educative folosind metode teatrale sau inspirate din teatru. Este organizat primul Festival de Teatru Lectură din România (Dramalogue) și un Festival de Teatru Independent Festivalul Bastion, primul implementat prin programul cultural finanțat de fondurile SEE, al doilea fiind sprijinit de Administrația Fondului Cultural Național și Primăria Municipiului Timișoara. Anul 2017 este un an plin pentru asociație, debutând cu proiecte de flashmob și continuând cu organizarea ediției a doua Festivalului de Teatru Lectură Dramalogue, de această dată cu sprijinul AFCN. De asemenea, tot în acest an, asociația derulează alte 3 proiecte: "Călătorie în Timp", "Învățăm să reciclăm" și "Marea Unire Mai mult decât o poveste", proiecte ce aduc laolaltă teme educative: înțelegerea istoriei și reciclarea și protecția mediului cu instrumentele teatrului: jocul de rol, regia, scenografia.
Asociația Pro Datina	Asociația se ocupă cu unele dintre cele mai importante evenimente culturale la nivelul județului Timiș, fiind responsabili pentru organizarea următoarelor evenimente: Festivalul Național Concurs Din Comoara Satului, Festivalul euroregional HORA, Festivalul Național Concurs Mariana Drăghicescu și Festivalul de Datini, Colinde și Obiceiuri de iarnă.
Fundația Culturală Artmedia	Fundația Culturală „Artmedia”, de-a lungul celor aproape trei decenii de existență, pe lângă spectacole de excepție din țară, și nu numai, a prezentat spectacole de binefacere, de caritate, de aniversare, de comemorare a unor personalități marcante ale neamului românesc.
Asociația Timișoara 2021	În anul 2016 orașul a câștigat titlul de Capitală Culturală Europeană pentru anul 2023, astfel Timișoara dorește să devină un oraș în care excelența culturală le conferă încredere de sine cetățenilor săi și puterea de a provoca schimbări prin participare și implicare. Începând de la fondarea sa, Asociația a avut ca scop pregătirea dosarului de candidatură a orașului pentru obținerea titlului de Capitală Europeană a Culturii. În urma câștigării competiției Timișoara a fost desemnată Capitală Europeană a Culturii pentru anul 2023 iar pregătirea programului cultural pentru anul 2023, planificarea evenimentelor, asigurarea coordonării și punerii în practică a măsurilor necesare pentru derularea acestora, precum și strângerea de fonduri necesare organizării,

promovării și realizării programului devin scopul principal al Asociației. Ulterior anului 2023, Asociația va avea ca scop sprijinirea și dezvoltarea de proiecte culturale în folosul comunității, în ideea sustenabilității.

Arte vizuale

Asociația pentru
Comunicare Vizuală
VIDEOVEST

VIDEOVEST a inițiat și a organizat Festivalul euroregional de televiziune TELEVEST, vreme de 6 ediții, având ca principal partener Primăria și Consiliul municipal Timișoara, a derulat și derulează programe europene și naționale de anvergură cum este Face to Face, journalists and PR împreună cu TransForma Olanda, programe de relaționare a administrației publice cu mass-media și mai recent, New Media Literacy for Media Professionals in Programul Leonardo da Vinci în parteneriat cu organizații media din Slovacia, Malta și Bulgaria.

Asociația deține de asemenea o bibliotecă media și o videotecă amplă conținând filme documentare, reportaje, programe câștigătoare ale competiției TELEVEST.

Art Encounters
Foundation

Fundația Art Encounters își propune să livreze un model instituțional adaptat nevoilor locale, care este totodată angajat într-o prezență susținută pe scena artei internaționale. Fondată în 2015 de către Ovidiu Șandor, colecționar de artă și antreprenor din Timișoara, Fundația Art Encounters este o inițiativă care își propune să crească și să sprijine dezvoltarea artei contemporane din România.

Activitățile fundației se desfășoară în câteva direcții majore: organizarea Bienalei Art Encounters și a programului de expoziții desfășurat la sediul permanent al fundației sau în alte locuri; sprijinirea educației și dezvoltarea de public prin programe dedicate; dezvoltarea unor serii de rezidențe pentru artiști și curatori. În conjuncție cu programele permanente ale Fundației, colecția privată a lui Ovidiu Șandor, președintele Fundației Art Encounters, funcționează ca resursă deschisă pentru expoziții, colaborare instituțională și cercetare.

Asociația FOA Fusion
for Arts

Asociația Fusion of Arts a fost înființată în anul 2015 și este formată dintr-o echipă de profesori și artiști din domenii diferite.

Programele și activitățile implementate de FOA variază de la programele sociale pentru tinerii cu probleme grave de sănătate la programele culturale, cetățenia activă. Printre cele mai cunoscute proiecte realizate de asociație se numără: Între mit și adevăr istoric, Festivalul Veterani și târgul Fii mai bun, fii Moș Crăciun.

De asemenea, asociația realizează și o serie de proiecte europene precum The KASPAR Machine, LEGREBI sau FAIDRA. Cel mai recent proiect al acestora este programul „În stare de bine”, susținut de Kaufland România și implementat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (FDSC) este un program privat de finanțare ce vizează susținerea proiectelor dezvoltate de către organizații neguvernamentale în beneficiul comunităților din România.

Parte a programului „În stare de bine”, prin intermediul programului de dezvoltare organizațională #CreștemONGuri #ÎnStareDeBine propune să acorde suport ONG-urilor pregătite să pună accent pe dezvoltarea lor organizațională, pentru a se dezvolta și a fi eficiente în satisfacerea nevoilor reale ale beneficiarilor și comunităților în care lucrează.

13.4. ANEXE INFRASTRUCTURA, ACTIVITĂȚILE ȘI SERVICIILE PENTRU SPORT ȘI AGREMENT

13.4.1. PRINCIPALELE SPAȚII DE PETRECERE A TIMPULUI LIBER DIN JUDEȚUL TIMIȘ

RÂUL BEGA | În perioada 2011-2016 Bega a fost decolmatată, s-a realizat consolidarea malurilor și au fost amenajate alei pietonale și piste de biciclete pe malurile Begăi pe întregul parcurs din Timișoara. Pista de biciclete a fost amenajată și în afara orașului, în aval, până la granița cu Serbia. Începând din august 2018 pe Bega se efectuează transport public de călători, cu vapoare (în cadrul STPT Societatea de Transport Public Timișoara), care circulă în sezonul cald, după un program prestabilit, între Centrala Hidroelectrică și Podul Modos (Freidorf).

Bega artera vie a Timișoarei, e azi un element definitoriu al orașului. Pe malurile Begăi sunt numeroase locuri de agrement, parcuri, piscine, cluburi sportive, restaurante. Anual, începând din 2008, aici are loc festivalul Bega Boulevard, ce cuprinde concerte, concursuri, prezentări, toate aceste acțiuni dorind să sublinieze importanța și potențialul pe care Bega îl are.

PARCUL ALPINET TIMIȘOARA | Parcul Alpinet, numit în trecut *Arboretum* este situat pe malul stâng al Canalului Bega, între Podul Traian și Podul Tinereții. Parcul a fost creat de Mihai Demetrovici în anul 1924, cu prilejul unei întâlniri a horticultorilor din România, și conține diverse specii alpine și subalpine.

Terenul denivelat a permis realizarea mai multor terase cu ziduri din piatră, de aici provenind și denumirea de Alpinet, care i-a fost atribuită ulterior. Aleea de pe faleză oferă o perspectivă deosebită a malului drept al Begăi, acoperit cu vegetație ornamentală, cu numeroase rășinoase, având turlele Catedralei Mitropolitane în fundal.

PARCUL BOTANIC TIMIȘOARA | Parcul Botanic din Timișoara, denumit de localnici și Grădina Botanică, este gândit ca un parc dendrologic și a fost înființat în perioada 1986-1990 de către arhitectul Silvia Grumeza. Acesta este situat în imediata vecinătate a fostei cetăți și cuprinde în prezent 218 specii de plante.

Parcul are utilitate științifică, didactică, educativă și recreativă, pe timp de vară fiind scena unor activități de artă.

PARCUL CENTRAL ANTON SCUDIER TIMIȘOARA | Parcul Central „Anton Scudier” este unul dintre cele mai vechi parcuri din Timișoara, înființat în 1880 din dispoziția generalului Anton von Scudier. În parc se află mai multe monumente ale unor personalități: Statuia generalului Scudier, Bustul lui Barbu Ștefănescu Delavrancea, Monumentul lui Vinčențiu Babeș și Monumentul Ostașului Român.

Aleea Personalităților este un muzeu în aer liber, unde sunt expuse 24 de busturi de bronz: de la Carol Robert de Anjou, care și-a stabilit capitala la Timișoara, la comandanți de oști, primari care au contribuit la dezvoltarea orașului, precum și medici, ingineri, scriitori, muzicieni și artiști plastici. Parcul este amenajat cu fântâni, bănci și mese de șah.

PARCUL CIVIC TIMIȘOARA | Între anii 1730-1961, pe terenul actualului parc a funcționat Cazarma Transilvania sau Cazarma Ardeleană, una dintre cele mai mari cazărmi militare din Europa, situată în vecinătatea cetății Timișoarei. Demolarea ei avea drept scop construirea unui centru civic, proiect care a fost abandonat, în locul lui amenajându-se Parcul Civic.

Tot în Parcul Civic se află unul dintre simbolurile Timișoarei - Ceasul floral, un ceas al cărui design se schimbă de două ori pe an.

În prezent, Parcul se află într-un amplu proces de modernizare și reamenajare, proiect semnat în toamna anului 2019. Parcul de aproape 70.000 mp din inima Timișoarei trebuia să-și schimbe înfățișarea pentru anul 2021 când orașul avea să devină Capitala Culturală a Europei, înainte ca aceasta să se amâne pentru 2023.

PARCUL JUSTIȚIEI TIMIȘOARA | Parcul Justiției, cunoscut anterior drept Parcul Consiliului Popular, se află în centrul orașului Timișoara, având în apropierea vecinătate cinematograful Capitol (unde își desfășoară activitatea și Filarmonica Banatul) și Facultatea de Hidrotehnică.

Numele parcului provine de la un vechi proiect de construire în zonă a Palatului Justiției, proiect abandonat. Parcul a fost reamenajat în 2015, fiind refăcute aleile, gazonul, zonele de flori și copaci și s-a montat un sistem de irigare.

PARCUL POPORULUI TIMIȘOARA | Numit, în acte, parcul Regina Maria, acesta este cel mai vechi parc al Timișoarei, cu copaci seculari, fântâni decorative și porți impozante în stil Secession.

Locul unde astăzi se întinde Parcul Poporului se afla la începutul secolului al XIX-lea în afara zidurilor cetății Timișoarei, pe teritoriul numit Esplanadă. Aceasta era o zonă de apărare unde nu erau permise construcții pe o rază de 950 de metri în jurul cetății, pentru a preveni apropierea eventualilor atacatori.

Parcul a purtat mai multe denumiri de-a lungul timpului, reflectând istoria care a marcat orașul și țara. Numele inițial de parcul Coronini s-a păstrat până în 1918 când a luat denumirea de parcul Regina Maria, în onoarea reginei, care a avut un rol important în înfăptuirea Unirii de la 1918. Nu puteau lipsi denumirile în maghiară și germană, care au fost întotdeauna specifice Timișoarei: *Stadt Park* sau *Varosliget*, ambele traducându-se prin Parcul Orașului. În timpul comunismului, parcul s-a numit parcul Tineretului, iar apoi Parcul Poporului (care a rămas și cel mai cunoscut nume al său), deși astăzi a revenit oficial la denumirea de parcul Regina Maria.

PARCUL ROZELOR TIMIȘOARA | Situat în centrul orașului Parcul Rozelor reprezintă una din atracțiile Timișoarei. Faima Timișoarei de oraș al parcurilor sau oraș al trandafirilor este în mare măsură datorată acestui parc. Trandafirii Timișoarei erau exportați în întreaga Europă, deseori spre destinații precum Viena sau Budapesta.

Parcul Rozelor a fost modernizat în anii 2011-2012 și au fost plantați noi trandafiri, numărul soiurilor ajungând din nou la peste 1200. Timișoara sărbătorește începând din anul 2009 „Ziua Trandafirului” în fiecare ultimă zi de joi a lunii mai.

PARCUL DE AVENTURĂ HERNEACOVA | Herneacova Parc Aventura, este un nou concept pentru distracție și petrecerea timpului liber. Este locul perfect pentru amatorii de senzații tari.

PARCUL DE AVENTURĂ NĂDRAG | Parcul se întinde pe o suprafață de 3.000 mp și oferă doritorilor de distracție 6 trasee cu grade diferite de dificultate, patru fiind destinate adulților, iar două copiilor. Vizitatorii sunt supravegheați permanent de un personal desemnat.

BĂILE CĂLACEA | Ștrandul dotat cu un bazin olimpic cu apă termală, construit în anii '80, a fost reamenajat iar în jurul acestuia se află o plajă și mai multe terenuri de sport. Apele termale care se găsesc aici au 38-40°C și sunt recomandate pentru boli ale aparatului locomotor, pentru sistemul nervos periferic, pentru afecțiuni reumatismale degenerative, precum și pentru gastrite sau afecțiuni hepato-biliare.

STAȚIUNEA BALNEOCLIMATICĂ BUZIAȘ³⁹⁸ | Primele atestări ale Buziașului apar în documente în anul 1072. În anul 1809 sunt descoperite “izvoarele cu apă tămăduitoare” de către doctorul Johann Bernhart Lindenmayr care profesa la Buziaș. Acesta atrage atenția autorităților de la acea vreme despre erupția acestor izvoare. Construirea celor două parcuri din stațiune a avut drept scop crearea unui climat special care să completeze curele cu apă minerală, devenind astfel, un factor natural de cură folosit și în prezent.

După Revoluția de la 1989, stațiunea a stagnat din punct de vedere turistic, iar după procesul de privatizare în 1994-1995 Buziașul a început să piardă semnificativ în fața stațiunilor balneare din țară și străinătate, din cauza unui management neperformant. În anul 2005, noua echipă executivă a stațiunii și-a propus prin strategia investițională derulată pe o perioadă de 8 ani să readucă Buziașul în rândul stațiunilor balneare reprezentative din România și cu posibilități de recunoaștere în țările europene învecinate.

³⁹⁸ <https://buzias.ro/>

ȘTRANDUL TERMAL SÂNMIIHAIUL GERMAN³⁹⁹ | Pentru relaxare și distracție Ștrandul pune la dispoziție locuri special amenajate, foișor, terase, umbrare, locuri cu spații verzi destinate tuturor, în special familiilor cu copii, și nu numai. Începând cu anul 2017, s-a deschis bazinul acoperit ce are o temperatură constantă a apei de 36°C, precum și 4 bazine dedicate pentru sezonul de vară.

Pe lângă acestea, complexul oferă și servicii de cazare cu cele 17 căbănuțe care pot fi închiriate pe perioada de vară, precum și o zonă de camping destinat special instalării corturilor și rulotelor, o zonă de saună și un restaurant cu o capacitate de 50 de locuri ce pune la dispoziție cele mai gustoase preparate culinare.

ȘTRANDUL TERMAL LOVRIN | Apa pentru baia termală de la Lovrin ajunge în bazin la o temperatură de 32°C. Ștrandul funcționează din anii '60, iar douăzeci de ani mai târziu s-au făcut în zonă prospecțiuni geologice, descoperindu-se că unul din foraje are un potențial uriaș, apa având un debit de opt litri pe secundă și 84°C la captare.

Apa termală de la Lovrin, total mineralizată, este sulfuroasă, bicarbonată, clorurată, bromurată, sodică și hipotonă și este recomandată mai ales pentru reumatismul degenerativ și cel articular.

ȘTRANDUL TERMAL DETA | Ștrandul a fost modernizat în anul 2012 și a devenit o adevărată atracție pentru cei din localitățile apropiate dar nu numai. A fost amenajată o bază de tratament cu spații de masaj, dar și de agrement, locuri de joacă pentru copii, locuri pentru grătare sau umbrele, precum și conexiune Wi-Fi. În incinta ștrandului există și un bar cu cafea și răcoritoare și o parcare cu aproximativ 50 de locuri.

Apa termală are o temperatură de aproximativ 35°C și este destinată tratamentului celor care suferă de reumatism, artroze, afecțiuni post-traumatice ale aparatului locomotor, afecțiuni neurologice cronice periferice ori au o circulație sanguină deficitară.

Seara, bazinul se află la dispoziția înotătorilor. Un al treilea bazin cu apă rece care va fi încălzită de panouri solare urmează să fie dat în folosință în vara acestui an.

ȘTRANDUL SANTA MARIA JIMBOLIA | Un punct de mare atracție al orașului Jimbolia este ștrandul termal „Santa Maria”, cu umbrare acoperite cu stuf. Cei care doresc să-și petreacă noaptea la Jimbolia pot găsi cazare la hotelul cu același nume construit în 1870, dar renovat și modernizat în interior în urmă cu câțiva ani.

În jurul orașului se află șase bălți foarte căutate de pescari, cu peisaje sălbatice dar și locuri amenajate pentru grătare sau mici. Bălțile sunt populate cu pește și se poate pescui fie pe baza unui permis anual, fie cu achitarea unei taxe pe zi. De vineri până duminică este permis și pescuitul nocturn.

CENTRUL DE ECHITAȚIE DOMENIUL HERNEACOVA⁴⁰⁰ | Domeniul Herneacova este un centru de echitație și agrement din județul Timiș, la doar 35 km depărtare de Lugoj, după celebrele dealuri cu viță de vie de la Cramele Recaș. Într-o oază de liniște greu de imaginat, se găsește un centru de echitație uimitor, restaurante și parc de aventuri. Locația găzduiește și competiția ecvestră Herneacova National Jumping.

CENTRU DE ECHITAȚIE HERGHELIA IZVIN | Herghelia Izvin a fost înființată în 1968 prin mutarea hergheliei existentă la acea dată de la Pădureni la Izvin. Din 2015, Herghelia Izvin trece în subordinea Direcției de Creștere, Exploatare și Ameliorare a Cabalinelor, ca subunitate a acesteia.

Herghelia este destinată creșterii și ameliorării cailor din rasele Nonius și Ardenez, de promovare a cailor de rasă prin sportul ecvestru și agrement și este depozit de armăsari de montă publică pentru ameliorarea cabalinelor din marea creștere.

³⁹⁹ <https://www.strand-termal.ro/>

⁴⁰⁰ <https://www.herneacova.ro/#servicii>

13.5. ANEXE INFRASTRUCTURA DE ALIMENTARE CU GAZE NATURALE ȘI FLUIDE COMBUSTIBILE

NUMĂRUL LOCALITĂȚILOR ÎN CARE SE DISTRIBUIE GAZE NATURALE ÎN CADRUL MACROREGIUNII PATRU ȘI REGIUNILE DE DEZVOLTARE COMPONENTE

AN	MACROREGIUNEA PATRU		REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA		REGIUNEA VEST	
	URBAN	RURAL	URBAN	RURAL	URBAN	RURAL
2007	51	88	20	37	31	51
2008	52	87	21	37	31	50
2009	52	89	21	39	31	50
2010	56	95	24	45	32	50
2011	56	98	24	48	32	50
2012	56	100	24	50	32	50
2013	56	99	24	49	32	50
2014	57	99	25	48	32	51
2015	57	99	25	48	32	51
2016	57	99	25	48	32	51
2017	57	101	25	48	32	53
2018	58	104	26	51	32	53
2019	57	105	25	51	32	54

Sursa: INS, 2021

GAZE NATURALE DISTRIBUITE ÎN MACROREGIUNEA PATRU ȘI ÎN REGIUNILE DE DEZVOLTARE COMPONENTE, MII MC

AN	MACROREGIUNEA PATRU	REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA	REGIUNEA VEST
2007	1493035	679780	813255
2008	1304233	488368	815865
2009	1102465	395667	706798
2010	987898	429789	558109
2011	1257148	572949	684199
2012	1009306	357805	651501
2013	863276	332417	530859
2014	830456	334457	495999
2015	883594	339504	544090
2016	972738	380439	592299
2017	1051656	445235	606421
2018	1124044	520600	603444
2019	1077089	458882	618207

Sursa: INS, 2021

NUMĂRUL LOCALITĂȚILOR ÎN CARE SE DISTRIBUIE GAZE NATURALE PE MEDII DE REZIDENȚĂ, ÎN REGIUNEA DE DEZVOLTARE VEST ȘI JUDEȚELE AFERENTE

AN	REGIUNEA VEST	ARAD	CARAȘ-SEVERIN	HUNEDOARA	TIMIȘ
----	---------------	------	---------------	-----------	-------

AN	REGIUNEA VEST		ARAD		CARAȘ-SEVERIN		HUNEDOARA		TIMIȘ	
	URBAN	RURAL	URBAN	RURAL	URBAN	RURAL	URBAN	RURAL	URBAN	RURAL
2007	31	51	7	11	4	5	13	10	7	25
2008	31	50	7	11	4	4	13	10	7	25
2009	31	50	7	12	4	4	13	9	7	25
2010	32	50	8	12	4	4	13	9	7	25
2011	32	50	8	12	4	4	13	9	7	25
2012	32	50	8	12	4	4	13	9	7	25
2013	32	50	8	12	4	4	13	9	7	25
2014	32	50	8	13	4	4	13	9	7	25
2015	32	51	8	13	4	4	13	9	7	25
2016	32	51	8	13	4	4	13	9	7	25
2017	32	51	8	13	4	4	13	9	7	27
2018	32	53	8	13	4	4	13	9	7	27
2019	32	54	8	13	4	5	13	9	7	27

Sursa: INS, 2021

GAZE NATURALE DISTRIBUITE, DUPĂ DESTINAȚIE, ÎN REGIUNEA DE DEZVOLTARE VEST, MII MC

AN	REGIUNEA VEST		ARAD		CARAȘ-SEVERIN		HUNEDOARA		TIMIȘ	
	TOTAL	UZ CASNIC	TOTAL	UZ CASNIC	TOTAL	UZ CASNIC	TOTAL	UZ CASNIC	TOTAL	UZ CASNIC
2007	813255	234131	93471	43966	125474	38994	295476	63469	298834	87702
2008	815865	252170	93782	43275	95641	40654	313817	73725	312625	94516
2009	706798	250010	94310	46547	87438	39596	225739	68942	299311	94925
2010	558109	255270	80362	46979	85980	40080	191106	70271	200661	97940
2011	684199	279159	94981	51747	85731	40975	198933	77822	304554	108615
2012	651501	270858	91803	50163	75707	37458	201596	74086	282395	109151
2013	530859	268543	88085	49802	62622	35210	120528	71528	259624	112003
2014	495999	249071	84587	45820	52335	31692	127784	65882	231293	105677
2015	544090	276937	91610	52085	55500	34620	136994	71027	259986	119205
2016	592299	305165	98777	58292	57817	36877	140911	76981	294794	133015
2017	606421	315356	104441	63354	59216	36718	156420	76714	286344	138570
2018	603444	306353	114391	62358	54901	34326	140806	73734	293346	135935
2019	618207	315559	133169	65426	52395	33942	135647	73561	296996	142630

Sursa: INS, 2021

LUNGIMEA TOTALĂ A CONDUCTELOR DE DISTRIBUȚIE A GAZELOR ÎN REGIUNEA DE DEZVOLTARE VEST, KM

AN	REGIUNEA VEST	ARAD	CARAȘ-SEVERIN	HUNEDOARA	TIMIȘ
2007	3792	961	514,6	770,3	1546,1
2008	3756	963,6	472,7	740,4	1579,3
2009	3847,2	1011,8	476,5	749,8	1609,1
2010	3764,7	1064,6	476,4	760,1	1463,6
2011	4015	1167,5	479,4	797	1571,1
2012	4074,4	1203,5	484,2	811	1575,7

AN	REGIUNEA VEST	ARAD	CARAȘ-SEVERIN	HUNEDOARA	TIMIȘ
2013	4126,3	1210,3	491,2	845,4	1579,4
2014	4154,7	1217,9	484,7	854,7	1597,4
2015	4416,5	1274,3	632,9	847,7	1661,6
2016	4280,2	1265,8	496,1	846,5	1671,8
2017	4392,3	1278,5	492,1	843,4	1778,3
2018	4517,2	1299,5	512,8	857,2	1847,7
2019	4648,6	1323	515,5	868,7	1941,4
Δ (2007-2019)	856,6	362	0,9	98,4	395,3

Sursa: INS, 2021

VARIAȚIA LUNGIMII TOTALE A CONDUCTELOR DE DISTRIBUȚIE GAZE NATURALE ÎN LOCALITĂȚILE URBANE DIN JUDEȚUL TIMIȘ, KM

LOCALITATE URBANĂ		KM													Δ (2019-2007)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Municipiul Timișoara	Lungime totală conducte distribuție	514	531,6	534,4	564,5	574	576,3	577,5	579,1	588,3	605,3	614	617,8	620,2	106,2
	Lungime străzi orășenești	582	582	582	582	582	582	582	655	655	655	655	655	655	
Municipiul Lugoj	Lungime totală conducte distribuție	94,9	94,9	94,9	94,4	96,3	96,3	96,5	96,9	123	127,8	130,6	133	134	39,1
	Lungime străzi orășenești	86	86	86	86	86	86	94	95	95	95	97	99	99	
Oraș Buziaș	Lungime totală conducte distribuție	27,3	27,3	27,4	27,4	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	28,7	29	29	44	16,7
	Lungime străzi orășenești	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	
Oraș Deta	Lungime totală conducte distribuție	27,9	27,9	29,2	27,3	28,5	28,5	28,5	28,5	24,9	24,9	24,9	24,9	24,9	-3
	Lungime străzi orășenești	17	17	18	18	18	18	18	18	18	20	20	20	26	
Oraș Jimbolia	Lungime totală conducte distribuție	82,8	84,4	84,4	96,2	97,8	97,9	98	98,1	95,4	81,1	81,1	83,1	83,3	0,5
	Lungime străzi orășenești	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	
Oraș Recaș	Lungime totală conducte distribuție	38,2	38,3	38,4	38,4	38,8	38	38	38	38	37	40,3	40,4	41,8	3,6
	Lungime străzi orășenești	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32	
Oraș Sănnicolau Mare	Lungime totală conducte distribuție	40,7	40,7	40,7	38,4	38,5	38,5	38,5	39	39,1	40,1	42,6	43,9	47,3	6,6
	Lungime străzi orășenești	63	64	64	64	64	64	64	64	64	64	67	67	67	

Sursa: INS, 2021

VARIAȚIA LUNGIMII TOTALE A CONDUCTELOR DE DISTRIBUȚIE GAZE NATURALE ÎN LOCALITĂȚILE DIN JUDEȚUL TIMIȘ, KM

DENUMIRE LOCALITATE	KM													Δ (2019-2007)
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Municipiul Timișoara	514	531,6	534,4	564,5	574	576,3	577,5	579,1	588,3	605,3	614	617,8	620,2	106,2
Municipiul Lugoj	94,9	94,9	94,9	94,4	96,3	96,3	96,5	96,9	123	127,8	130,6	133	134	39,1
Oraș Buziaș	27,3	27,3	27,4	27,4	27,6	27,6	27,6	27,6	27,6	28,7	29	29	44	16,7
Oraș Deta	27,9	27,9	29,2	27,3	28,5	28,5	28,5	28,5	24,9	24,9	24,9	24,9	24,9	-3
Oraș Jimbolia	82,8	84,4	84,4	96,2	97,8	97,9	98	98,1	95,4	81,1	81,1	83,1	83,3	0,5
Oraș Recaș	38,2	38,3	38,4	38,4	38,8	38	38	38	38	37	40,3	40,4	41,8	3,6
Oraș Sănnicolau Mare	40,7	40,7	40,7	38,4	38,5	38,5	38,5	39	39,1	40,1	42,6	43,9	47,3	6,6
Banloc	37,4	37,6	37,6	18,6	18,5	18,6	18,6	18,6	18,6	18,6	18,6	18,6	18,6	-18,8
Belinț	5,4	5,4	5,4	9,6	9,6	9,6	9,6	10	15,1	15,1	15,3	16,1	16,1	10,7
Biled	44,3	43,6	43,6	22,1	22	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1	-22,2
Bucovăț	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,4	23	23,1	14,7
Coșteiu	15,2	15,2	15,2	15,2	15,5	15	15	15	15	15	15,2	15,2	15,7	0,5
Denta	43,5	43,4	43,4	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	-21,8
Dumbrava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	18	5
Dumbrăvița	80,1	80,1	80,1	81,6	86,4	86,9	86,9	87,7	95	101,2	105,5	113,3	116,6	36,5
Ghiroda	24,2	24,2	26,3	26,3	27,8	28,2	29,1	30,3	39,3	42,5	44,6	48,3	51,8	27,6
Giarmata	25	25	25,3	25,3	31,9	32	32	32	32	32	30,7	30,8	45,8	20,8
Giroc	29,3	29,3	34,2	35,8	39,8	40,7	40,7	46,3	52,7	33,4	62,2	73,1	79,6	50,3

DENUMIRE LOCALITATE	KM													Δ (2019-2007)
Moravița	37	37,1	37,1	18,5	18,5	18,8	18,8	19,1	19,2	19,2	19,2	19,2	19,2	-17,9
Moșnița Nouă	3,9	3,9	3,9	3,9	71,7	71,9	73,2	75,5	80,5	89,5	95,9	103,2	120	116,1
Nădrag	6,4	6,4	6,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	-2
Orțișoara	18,4	18,4	18,5	18,5	19,6	20	20	20	20	20	19,9	19,9	21,1	2,7
Parța	17,1	17,1	17,2	17,2	17,3	17	17	17	17	17	20,7	22,1	22,9	5,8
Peciu Nou	18,8	19	18,9	19	19	18	18	20	20	20	21,2	21,2	21,5	5,8
Periam	66	65,5	65,5	33,4	33,4	33,4	33,4	33,4	33,4	33,9	33,9	33,9	33,9	-32,1
Remetea Mare	11,2	12	12,3	12,3	12,3	12	12	12	12	12	14,2	14,3	15,9	4,7
Săcălaz	35,4	38,4	37	22,5	22,6	23	23	23	24	24	35	36,4	38	2,6
Sâg	27,3	28	32,3	33,1	33,6	34	34	35	36	-	38,1	39,9	40,5	13,2
Sânandrei	28,6	29,3	38,8	38,8	38,8	38,8	38,8	40	40	40	46,1	47,3	50,8	22,2
Sandra	25,2	25,2	25,2	12,6	12,5	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,7	12,7	-12,5
Sânmihaiu Român	5,7	15,3	20,7	20,7	26,9	28	28	28	28,5	30,5	31	31	41	35,3
Sanpetru Mare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	-	-
Satchinez	15,3	15,3	15,3	15,3	15,3	15,3	15,3	15,3	14,9	14,9	15	15	15	-0,3
Varias	71,2	71,1	71,1	36,4	36,4	36,4	36,4	36,5	36,5	36,5	36,5	36,5	36,5	-34,7
Voiteg	28,4	28,4	28,4	14,2	14,1	14,2	14,2	14,7	14,8	14,8	14,8	23,4	23,4	-5

Sursa: INS, 2021

GAZE NATURALE DISTRIBUITE, DUPĂ DESTINAȚIE, ÎN JUDEȚUL TIMIȘ, MII MC

LOCALITATE	DESTINAȚIE	ANI/MII MC												
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

LOCALITATE	DESTINAȚIE	ANI/MII MC												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Municipiul Timișoara	Total	243423	251426	233557	133535	236023	216464	194639	167059	188158	214988	199631	205508	202019
	Uz casnic	56103	60502	59234	63399	71074	72316	74764	69950	77902	86323	86113	81249	79888
	% uz casnic din total	23	24	25	47	30	33	38	42	41	40	43	40	40
Municipiul Lugoj	Total	19267	19492	19139	19442	19829	18498	17297	15493	17114	18844	19373	18363	17597
	Uz casnic	10898	11064	11207	11499	11833	11124	10466	9380	10303	11259	11515	10853	11023
	% uz casnic din total	57	57	59	59	60	60	61	61	60	60	59	59	63
Oraș Buziaș	Total	3281	3518	2425	2413	2535	2373	2041	1830	2082	2628	2353	2371	3287
	Uz casnic	812	844	855	901	867	894	816	757	860	948	1086	1109	2599
	% uz casnic din total	25	24	35	37	34	38	40	41	41	36	46	47	79
Oraș Deta	Total	2845	2396	2446	2634	2806	2843	2585	2359	2595	2869	2857	2374	2245
	Uz casnic	1593	1586	1687	1880	1781	1638	1585	1413	1546	1696	1754	1647	1640
	% uz casnic din total	56	66	69	71	63	58	61	60	60	59	61	69	73
Oraș Jimbolia	Total	2821	2905	4305	4881	4422	3100	3436	3662	3174	3421	3692	3703	3880
	Uz casnic	1093	1154	1213	1349	1394	1275	1278	1186	1289	1384	1615	1653	1868
	% uz casnic din total	39	40	28	28	32	41	37	32	41	40	44	45	48
Oraș Recaș	Total	1208	1112	1376	1474	1454	1314	1314	1169	1296	1296	1584	1622	1723
	Uz casnic	878	793	694	740	686	668	668	620	754	754	983	1043	1186
	% uz casnic din total	73	71	50	50	47	51	51	53	58	58	62	64	69
Oraș Sânnicolau Mare	Total	5176	5058	4804	5113	5079	4741	4646	4547	4743	5006	5519	5422	5400
	Uz casnic	1667	1751	1731	1678	2086	2005	2231	2225	2418	2593	2698	2548	2752
	% uz casnic	32	35	36	33	41	42	48	49	51	52	49	47	51

LOCALITATE	DESTINAȚIE	ANI/MII MC												
Com. Banloc	din total													
	Total	395	507	496	251	264	242	230	247	258	269	269	286	285
	Uz casnic	296	444	364	190	194	187	175	163	198	203	203	231	231
	% uz casnic din total	75	88	73	76	73	77	76	66	77	75	75	81	81
Com. Belint	Total	237	330	346	327	266	238	179	166	198	229	260	321	359
	Uz casnic	166	167	183	170	190	176	159	147	171	203	236	269	328
	% uz casnic din total	70	51	53	52	71	74	89	89	86	89	91	84	91
Com. Biled	Total	1861	2374	2023	1065	1126	896	869	983	982	1019	1019	1020	1008
	Uz casnic	984	1422	1300	400	640	641	611	565	626	652	652	757	748
	% uz casnic din total	53	60	64	38	57	72	70	57	64	64	64	74	74
Com. Bucovăț	Total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66	361	398
	Uz casnic	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44	287	325
	% uz casnic din total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67	80	82
Com. Costeiu	Total	192	198	195	212	206	222	222	201	213	213	317	394	462
	Uz casnic	143	139	137	154	151	160	160	150	157	157	261	343	415
	% uz casnic din total	74	70	70	73	73	72	72	75	74	74	82	87	90
Com. Denta	Total	396	506	490	273	244	258	259	248	294	299	299	352	305
	Uz casnic	323	407	374	218	211	218	208	203	236	241	241	299	302
	% uz casnic din total	82	80	76	80	86	84	80	82	80	81	81	85	99
Com. Dumbrava	Total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89	89	354
	Uz casnic	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82	82	296
	% uz casnic din total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92	92	84

LOCALITATE	DESTINAȚIE	ANI/MII MC												
Com. Dumbravița	Total	3418	3827	4792	5892	6357	6319	6132	6063	7176	8918	9520	9795	10196
	Uz casnic	2704	2921	3925	4730	5216	5168	5188	5180	6196	7640	8141	8250	8668
	% uz casnic din total	79	76	82	80	82	82	85	85	86	86	86	84	85
Com. Ghiroda	Total	2595	2911	3372	4158	4640	4664	4931	4551	6584	7244	7631	7852	7898
	Uz casnic	1980	1972	2132	2333	2578	2467	2509	2283	2568	2924	3077	3065	3215
	% uz casnic din total	76	68	63	56	56	53	51	50	39	40	40	39	41
Com. Giarmata	Total	760	826	864	933	941	1063	1063	881	1155	1150	1843	1965	1949
	Uz casnic	594	638	688	742	722	763	763	681	809	809	1042	1106	1948
	% uz casnic din total	78	77	80	80	77	72	72	77	70	70	57	56	100
Com. Giroc	Total	2713	4930	6975	6791	8692	8490	8475	8782	9997	11350	11922	12115	12372
	Uz casnic	1910	2043	2688	2437	3685	3581	3900	4012	4772	5806	6492	6817	7348
	% uz casnic din total	70	41	39	36	42	42	46	46	48	51	54	56	59
Com. Moravița	Total	278	382	467	234	248	245	292	345	341	427	427	751	859
	Uz casnic	222	292	356	179	170	167	153	137	156	150	150	192	198
	% uz casnic din total	80	76	76	76	69	68	52	40	46	35	35	26	23
Com. Moșnița Nouă	Total	2	2	-	-	12	277	1126	1549	2073	2697	3447	4076	4801
	Uz casnic	2	2	-	-	12	263	1013	1395	1915	2516	3198	3769	4501
	% uz casnic din total	100	100	-	-	100	95	90	90	92	93	93	92	94
Com. Nădrag	Total	308	340	328	310	328	331	323	287	316	323	316	311	328
	Uz casnic	211	244	239	223	280	275	263	243	271	287	280	276	281
	% uz casnic din total	69	72	73	72	85	83	81	85	86	89	89	89	86

LOCALITATE	DESTINAȚIE	ANI/MII MC												
Com. Orțișoara	Total	470	569	612	688	686	763	763	848	848	848	1292	1292	1283
	Uz casnic	243	252	267	298	297	295	295	255	255	255	440	440	562
	% uz casnic din total	52	44	44	43	43	39	39	30	30	30	34	34	44
Com. Parta	Total	75	106	141	161	165	197	20	184	239	239	414	482	564
	Uz casnic	42	67	99	115	119	140	10	166	222	222	379	450	532
	% uz casnic din total	56	63	70	71	72	71	50	90	93	93	92	93	94
Com. Peciu Nou	Total	570	530	564	792	711	643	643	962	825	825	880	849	1019
	Uz casnic	374	393	400	428	403	436	436	426	498	498	662	707	789
	% uz casnic din total	66	74	71	54	57	68	68	44	60	60	75	83	77
Com. Periam	Total	2427	2582	2398	1232	1279	1163	1121	1024	1152	1258	1258	1474	1503
	Uz casnic	1538	1288	1138	591	586	597	571	501	585	664	664	901	917
	% uz casnic din total	63	50	47	48	46	51	51	49	51	53	53	61	61
Com. Remetea Mare	Total	434	476	523	549	533	544	544	627	751	751	1144	1116	1050
	Uz casnic	361	379	386	402	397	389	389	336	374	374	470	500	567
	% uz casnic din total	83	80	74	73	74	72	72	54	50	50	41	45	54
Com. Sacalaz	Total	-	165	371	476	477	605	605	767	984	984	1384	1645	1861
	Uz casnic	-	98	176	240	278	374	374	416	562	562	1003	1241	1480
	% uz casnic din total	-	59	47	50	58	62	62	54	57	57	72	75	80
Com. Sag	Total	631	844	923	937	776	828	828	751	1013	-	1350	1489	1715
	Uz casnic	197	379	331	393	427	493	493	496	709	-	1018	1171	1380
	% uz casnic din total	31	45	36	42	55	60	60	66	70	-	75	79	80

LOCALITATE	DESTINAȚIE	ANI/MII MC												
Com. Sanandrei	Total	134	380	1433	3071	1471	2123	2123	2757	1990	1990	2022	1652	2273
	Uz casnic	91	214	341	373	355	427	427	493	631	631	1116	1254	1542
	% uz casnic din total	68	56	24	12	24	20	20	18	32	32	55	76	68
Com. Sandra	Total	660	800	834	441	455	438	458	409	452	477	477	544	535
	Uz casnic	548	661	680	358	370	369	381	313	352	398	398	471	460
	% uz casnic din total	83	83	82	81	81	84	83	77	78	83	83	87	86
Com. Sânmihaiu Român	Total	44	424	591	770	854	978	1024	963	1147	1348	1735	1945	3240
	Uz casnic	11	85	199	302	380	504	554	555	707	899	1225	1435	1009
	% uz casnic din total	25	20	34	39	44	52	54	58	62	67	71	74	31
Com. Sanpetru Mare	Total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1013	-	-	-
	Uz casnic	-	-	-	-	-	-	-	-	-	709	-	-	-
	% uz casnic din total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	-	-	-
Com. Satchinez	Total	480	511	549	588	595	543	536	487	509	532	615	608	658
	Uz casnic	366	383	419	453	458	416	427	390	426	468	542	530	583
	% uz casnic din total	76	75	76	77	77	77	80	80	84	88	88	87	89
Com. Variaș	Total	1360	1744	1526	775	833	759	682	656	692	746	746	788	2892
	Uz casnic	1061	1506	1154	594	595	546	568	483	535	572	572	704	2574
	% uz casnic din total	78	86	76	77	71	72	83	74	77	77	77	89	89
Com. Voiteg	Total	373	454	446	243	247	233	218	436	635	593	593	411	678
	Uz casnic	291	426	328	171	180	179	168	157	202	218	218	286	475
	% uz casnic din total	78	94	74	70	73	77	77	36	32	37	37	70	70

VARIAȚIA CANTITĂȚII DE GAZE NATURALE DISTRIBUITE CONSUMATORILOR CASNICI DESERVIȚI DE COMPANIA DELGAZ GRID ÎN LOCALITĂȚILE DIN JUDEȚUL TIMIȘ ÎN PERIOADA 2010-2019

LOCALITATE	CANTITATE GAZE NATURALE DISTRIBUITĂ CONSUMATORILOR CASNICI (MC)										Δ (2019- 2010)
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Albina	0	0	18444	63970	78057	93054	120601	145205	159546	182406	182406
Belinț	149418	165974	154405	137694	127774	146801	172082	196909	227175	285326	135908
Chișoda	776146	1204686	1139126	1148417	1152345	1273972	1457159	1574145	1571085	1633914	857768
Chizătău	20734	23507	22134	20853	19384	24242	31487	38729	41793	43390	22656
Deta	1879837	1781033	1637762	1584707	1412676	1545992	1696030	1753761	1647319	1640038	-239799
Dumbrăvița	4730423	5215589	5167900	5188283	5180049	6196157	7640329	8140821	8250205	8667670	3937247
Ghiroda	1775283	1972358	1882711	1915092	1737274	1934524	2191457	2323288	2262525	2391182	615899
Giarmata Vii	557568	606381	583752	594018	546230	632527	733012	753860	801821	819470	261902
Giroc	1660735	2479759	2441889	2751998	2859584	3497977	4349103	4917932	5245679	5713103	4052368
Jimbolia	1348562	1394149	1275318	1278039	1185575	1288787	1384466	1614956	1652519	1868275	519713
Lugoj	11498937	11833179	11124229	10465504	9380221	10302886	11259457	11515430	10852700	10877425	-621512
Moșnița Nouă	0	10827	167007	642467	920755	1233115	1598321	1946843	2190301	2479802	2479802
Moșnița Veche	0	0	36163	142497	228609	372507	520160	776252	982647	1304534	1304534
Nădrag	222903	279700	274591	263146	243484	270605	287094	279790	275713	281158	58255
Satchinez	453297	458035	415768	427472	390396	425609	468380	541921	529869	582640	129343
Sănnicolau Mare	1677971	2085638	2005247	2231227	2224500	2418349	2593275	2698228	2548286	2752083	1074112
Timișoara	63399557	71074005	72315994	74763514	69949912	77901568	86323184	86112966	81249358	78765752	15366195
Urseni	0	908	41823	165150	166904	216052	277465	329788	435601	533565	533565
TOTAL	90151371	100585728	100704263	103784048	97803729	109774724	123103062	125660824	120924142	120821733	

Sursa: Delgaz Grid SA, 2021

VARIAȚIA CANTITĂȚII DE GAZE NATURALE DISTRIBUITE CONSUMATORILOR NON-CASNICI DESERVIȚI DE COMPANIA DELGAZ GRID ÎN LOCALITĂȚILE DIN JUDEȚUL TIMIȘ, ÎN PERIOADA 2010-2019

LOCALITATE	CANTITATE TOTALĂ GAZE NATURALE DISTRIBUITĂ CONSUMATORILOR NON-CASNICI (TOTAL=COMERCIALI+TERȚIARI+ASIMILAȚI+SECUNDARI) (MC)									Δ (2019-2010)	
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Albina	0	0	274	3190	3497	3698	5515	13422	13574	11874	11874
Belinț	19411	13253	18796	16666	16340	21876	20314	17726	44685	23627	4216
Buziaș	0	0	0	0	0	0	750	0	0	0	0
Chișoda	1187882	1257635	852436	4076861	4314209	4663374	4943353	4776982	4643110	4356289	3168407
Chizătău	2334	3820	4607	3812	3010	4802	5396	6031	7691	6283	3949
Deta	604117	624592	935160	638581	946186	1048830	1172678	1103672	726724	604969	852
Dumbrăvița	933306	863801	840861	944249	882741	980284	1277373	1379173	1544337	1527920	594614
Ghiroda	1261247	1114954	1173629	2290691	2157978	3893663	4199345	4431876	4613757	4514517	3253270
Giarmata Vii	69317	106697	79456	130651	109389	123790	119916	122032	173978	172972	103655
Giroc	506379	488241	510161	505681	455523	561873	600144	653473	655440	669280	162901
Jimbolia	1233860	1266247	1029860	2155954	2476815	1884731	2036757	2077355	2050475	2011247	777387
Lugoj	5563520	5575558	5045067	6687898	6112917	6811287	7584488	7857506	7509874	6719665	1156145
Moșnița Nouă	0	8	9622	95115	138428	130002	143586	188740	217304	199359	199359
Moșnița Veche	0	0	3030	9142	5548	13946	16527	31843	61009	69300	69300
Nădrag	77778	25814	21669	59925	43455	45606	36370	36678	34889	46658	-31120
Remetea Mare	0	0	2399	0	0	0	0	0	0	0	0
Satchinez	134666	137170	127040	108351	96383	83499	64051	73512	77749	75478	-59188
Sănnicolau Mare	1076048	857362	804648	2414577	2322621	2324634	2412793	2820314	2873491	2647560	1571512
Timișoara	31747499	112877109	115381820	84966881	93570544	110256813	128665172	113518367	124258183	123253326	91505827
Urseni	0	0	116	3832	6649	11206	14521	14320	15678	20599	20599

LOCALITATE	CANTITATE TOTALĂ GAZE NATURALE DISTRIBUITĂ CONSUMATORILOR NON-CASNICI (TOTAL=COMERCIALI+TERȚIARI+ASIMILAȚI+SECUNDARI) (MC)									Δ (2019-2010)
TOTAL	44417364	125212261	126840651	105112057	113662233	132863914	153319049	139123022	149521948	146930923

Sursa: Delgaz Grid SA, 2021

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

**Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a Județului Timiș 2021-2027
în cadrul proiectului:
„Implementarea cadrului instituțional de dezvoltare strategică la nivelul Județului Timiș”
Cod MYSMS 135760
Județul Timiș
Ianuarie 2022**

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.
